

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 96

17 мај 2019, петок

година LXXV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

1207.	Закон за управни спорови.....	Стр. 2	1214.	Автентично толкување на членот 14 став 3 точки 1 и 5 од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 44/1999, 59/1999, 86/1999, 11/2000, 93/2000, 8/2001, 31/2001, 21/2003, 17/2004, 19/2004, 13/2006, 33/2006, 45/2006, 101/2006, 114/2007, 103/2008, 114/2009, 133/2009, 95/10, 102/10, 24/11, 135/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15, 129/15, 129/15, 225/15, 23/16 и 189/16).....	Стр. 14
1208.	Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика.....	27			
1209.	Закон за прекршоците.....	27			
1210.	Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.....	68			
1211.	Закон за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа.....	78			
1212.	Одлука за давање согласност на Статутот на Универзитетот за информатички науки и технологии „Свети Апостол Павле“ – Охрид....	81			
1213.	Автентично толкување на членот 25 став (1) точка 10) од Законот за даноците на имот („Службен весник на Република Македонија“ број 61/2004, 92/2007, 102/2008, 35/11, 53/11, 84/12, 188/13, 154/15, 192/15 и 23/16).....	81	1215.	Резолуција за промени и подобрување на положбата на Ромите во Република Северна Македонија.....	82
				Огласен дел.....	1-12

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

1207.

Врз основа на членот 75, ставови 1, 2 и 4 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВНИ СПОРОВИ

Се прогласува Законот за управни спорови, што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 25 февруари 2019 година.

Бр. 08-1579/2
17 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

З А К О Н ЗА УПРАВНИ СПОРОВИ

1. Основни одредби

Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат надлежноста, составот на судот и постапката во која се решава во управните спорови и извршувањето на донесените судски пресуди.

Цел на законот

Член 2

Во управен спор се обезбедува судска заштита на правата и правните интереси на физичките и правните лица против поединчни управни акти и дејствија на јавните органи во согласност со овој закон.

Предмет на управниот спор

Член 3

Во управен спор судот одлучува за:

1) законитоста на конечните поединчни управни акти кои директно влијаат на правниот статус на тужителот, односно со кои се решава за правата, обврските и правните интереси на тужителот,

2) законитоста на пропуштањето на јавните органи да одлучват во законскиот рок за правата, обврските и правните интереси на тужителот (управен спор за молчење на администрацијата),

3) законитоста на актите на јавните органи донесени во прекршочна постапка,

4) законитоста на конечните поединчни акти донесени во изборна постапка, при што се применуваат одредбите одна овој закон, освен ако поинаку не е определено во Изборниот законик,

5) законитоста на конечните поединчни акти со кои се одлучува за избор, именување и разрешување на носители на јавни функции донесени од Собранието на Република Македонија, претседателот на Република Македонија, Владата на Република Македонија, органите на државната управа, организациите утврдени со закон, другите државни органи, како и органите на единиците на локална самоуправа,

6) законитоста на поединчните акти на јавните органи со кои е повредено некое право, обврска или правен интерес на тужителот, а против кои не е дозволено изјавување на редовно правно средство и не е обезбедена правна заштита во друга судска постапка,

7) судир на надлежностите меѓу органите на Републиката, општините и градот Скопје, меѓу општините во градот Скопје и градот Скопје и за споровите настаници за судир на надлежностите меѓу општините, и градот Скопје, општините во градот Скопје и јавните органи ако тоа е предвидено со закон, доколку со Уставот на Република Македонија или законите не е предвидена поинаква судска заштита.

8) споровите кои произлегуваат од постапката за склучувањето на управните договори.

9) законитоста и границите на овластувањето на јавниот орган кој одлучувал согласно слободна оценка – дискреционото право,

10) законитоста на управниот акт на јавен орган во постапка по приговор против реални акти или нивно пропуштање.

Дефиниции

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

1) „јавен орган“ претставува Собранието на Република Македонија, претседателот на Република Македонија, Владата на Република Македонија, министерствата, другите органи на државната управа, организациите утврдени со закон, другите државни органи, правните и физичките лица на кои со закон им е доверено да вршат јавни овластувања, како и органите на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје.

2) „заинтересирано лице“ е секое физичко или правно лице на кое поништувањето, укинувањето или изменувањето на оспорениот акт или дејствие му штети на некое негово право или правен интерес.

3) „конечен управен акт“ е оној поединчен управен акт против кој не може да се изјави жалба според прописите кои ја уредуваат управната постапка.

4) „модел одлука“ е одлука која ја донесува Управниот суд во случаи кога ќе му бидат поднесени тужби против повеќе управни акти во кои правата и обврските на тужителите се засноваат на еднаква или слична фактичка состојба и имаат ист правен основ. Управниот суд задолжително ја донесува модел одлука по одржување на расправа и ја објавува како сентенца на судска пракса на судот.

5) „модел постапка“ е постапка која ја спроведува Управниот суд во случаи кога ќе му бидат поднесени тужби против повеќе од 20 управни акти во кои правата и обврските на тужителите се засноваат на еднаква или слична фактичка состојба и имаат ист правен основ.

6) „управен акт“ е поединчен акт со кој јавниот орган одлучил за права, обврски и правни интереси на физичко или правно лице, односно друго лице кое може да биде странка во определена управна работа, како и поединчен акт донесен во прекршочна постапка. Управните акти можат да бидат насловени како решение, одлука, наредба, лиценца, дозвола, забрана, одобрение, известување или други акти утврдени со закон

7) „управно дејствие“ е донесување на управни акти, склучување на управни договори, заштита на корисниците на јавни услуги и услуги од општ интерес, како и преземање на други управни дејствија во управните работи согласно закон.

8) „управен договор“ е двостран правен акт склучен помеѓу јавен орган и физичко или правно лице чиј предмет е вршење на јавна служба или пружање јавни услуги на граѓаните од надлежност на јавниот орган. Управни договори се концесиските договори, договорите за јавни набавки кои се од јавен интерес, договорите за вршење јавна служба, договорите за изведување јавни работи или вршење јавни услуги од надлежност на јавниот орган и други договори кои според содржината на предметот судот ќе ги определи како управни договори.

Враќање на ствари како предмет на управен спор

Член 5

Во управниот спор може да се бара и враќање на одземените предмети, пари и други противправно одземени ствари кога тоа е утврдено со закон.

Исклучоци кога не може да се води управен спор

Член 6

(1) Управен спор не може да се поведе во работи во кои судската заштита е обезбедена вон управен спор.

(2) Управен спор не може да се води за правилната примена на слободна оценка од страна на јавен орган (дискреционо овластување) при донесувањето на поединчен управен акт, но може да се води за законитоста на таквиот акт и границите на таквото овластување.

(3) Управен спор не може да се води против поединчен управен акт со кој се одлучувало за прашања на постапката, туку таквиот акт може да се побива со тужба против поединечниот управен акт со кој е одлучено за главната работа, ако со закон не е поинаку определено.

2. Основни начела

Начело на законитост

Член 7

Согласно со начелото на законитост, судот одлучува во управен спор врз основа на Уставот на Република Македонија, законите и меѓународните договори ратификувани согласно Уставот на Република Македонија, водејќи грижа за конзистентност на своите одлуки, преку што се обезбедува правна сигурност и еднаква примена на законите.

Начело на сослушување на странките

Член 8

Согласно со начелото на сослушување на странките, пред да ја донесе својата одлука, судот ќе им овозможи на странките да се произнесат во врска со наводите во тужбата и одговорот на тужбата, како и за сите факти и правни прашања изнесени во управниот спор, освен во случаите определени со закон.

Начело на усна расправа

Член 9

(1) Согласно со начелото на усна расправа, судот по правило, ќе донесе одлука во управен спор врз основа на јавна, непосредна и усна расправа.

(2) Судот може да одлучи во управен спор без одржување на расправа само во случаите утврдени со овој закон.

Начело на контрадикторност и пропорционалност

Член 10

(1) Согласно начелото на контрадикторност, судот на странките ќе им овозможи да се произнесат за наведите и предловите на спротивната страна.

(2) Согласно начелото на пропорционалност, судот на странките ќе им овозможи да ги остварат и заштитат своите права и правни интереси, доколку истите не се на штета на правата и правните интереси на другите странки или трети лица и не се на штета на јавниот интерес утврден со закон. Кога на странките во постапката им се наложуваат обврски, судот е должен да ги примени дејствијата кои се поповолни за странките, ако таквите дејствија се доволни за да се постигне целта утврдена со закон.

Начело на ефикасност

Член 11

Согласно со начелото на ефикасно работење, судот ќе ја спроведува постапката брзо, без употреба на непотребните дејствија и трошоци и ќе ја донесе својата одлука во разумен рок, односно најдоцна во рок од девет месеци од денот на доставување на списите или создавање на услови за одлучување по тужбата.

Обврска за соработка со судот

Член 12

Сите судови и јавни органи се должни на судот во управен спор да му обезбедат неопходни податоци, списи за работа, правна и друга помош.

Задолжителност на судските одлуки

Член 13

Правосилната пресуда на судот е задолжителна за странките и за нивните правни следбеници како и за јавните органи.

Соодветна примена на одредбите од други прописи

Член 14

(1) За прашања во постапката кои не се уредени со овој закон, соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка.

(2) Одредбите од законот со кој се уредува употреба на јазиците во Република Македонија соодветно се применуваат и во управниот спор.

3. Организација и состав на судот

Член 15

(1) Управниот суд одлучува во прв степен во управен спор, освен ако поинаку не е уредено со закон.

(2) Вишиот управен суд, одлучува по жалби против пресудите на Управниот суд и решенијата на Управниот суд против кои е дозволена жалба, а во прв степен и за судир на надлежностите меѓу органите на Републиката, општините и градот Скопје, меѓу општините во градот Скопје и градот Скопје, меѓу општините, градот Скопје, општините во градот Скопје и јавните органи ако тоа е утврдено со закон.

(3) Врховниот суд одлучува за судир на надлежностите меѓу Управниот суд и друг суд, како и меѓу Вишиот управен суд и друг суд.

Член 16

(1) Во управен спор во прв степен, судот одлучува во совет од тројца судии, или како судија поединец, во случаите од став (2) на овој член определени со овој член.

(2) Судија поединец одлучува во управен спор во прв степен во спорови чиј предмет изразен во парична вредност не го надминува износот од 10.000 евра во денарска противвредност или спорови во кои се оспорени само процесни дејствија во постапката на донесување на управниот акт.

(3) За исполнетоста на условите од став (2) на овој член, и за доделување на предметот на судија поединец, со решение одлучува советот.

(4) Судија кој нема две години судиски стаж не може да постапува како судија поединец.

(5) Предмет за кој е спроведена усна расправа пред совет, не може да се додели на понатамошно одлучување на судија поединец.

(6) Против решението од ставот (3) на овој член, не е дозволена жалба.

(7) Управниот суд за законитоста на конечните поединечни акти донесени во изборна постапка одлучува во совет од тројца судии.

Член 17

Вишиот управен суд одлучува во совет од тројца судии.

Член 18

Врховниот суд одлучува за судирот на надлежност во совет од петмина судии.

4. Странки во управен спор**Член 19**

Странки на управниот спор се тужител, тужен и заинтересирано лице.

Тужител**Член 20**

Тужител е физичко или правно лице кое смета дека му е повредено право или правен интерес со конечен управен акт донесен во управна постапка, или во прекршочна постапка, како и со непостапување на јавен орган во законски утврдениот рок.

Тужител во управен спор кој нема својство на правно лице**Член 21**

(1) Државен орган, подружница или друга деловна единица на трговско друштво здружение или заедница на граѓани, кои немаат својство на правно лице, може да поведат управен спор доколку се носители на права и обврски за кои се одлучува во управна постапка.

(2) Тужба за управен спор може да поднесе и синдикална организација во случај кога смета дека одреден управен акт е спротивен со некое право или директен интерес на некоја нејзина членка.

(3) Во случај кога со одреден управен акт се повредени одредени права или интереси на физичко лице кое е член на здружение кое согласно со неговите правила е обврзано да ги штити правата и интересите на неговите членови, ова здружение може во координација со тој член и во негово име да поведе управен спор против тој управен акт.

Тужен**Член 22**

(1) Тужен е јавниот орган чиј акт или дејствие се оспорува.

(2) Тужениот од став (1) на овој член во управен спор е застапуван од одговорното лице или службено лице овластено од него.

(3) Доколку во управниот спор се оспоруваат дејствија на јавните органи, во постапката ќе се употребуваат одредбите од овој закон кои се однесуваат на оспорување на управниот акт.

Заинтересирано лице**Член 23**

(1) Заинтересирано лице е секое физичко или правно лице на кое поништувањето, укинувањето или изменувањето на оспорениот акт или дејствие му штети на некое негово право или правен интерес.

(2) Се додека постапката во прв степен во управен спор не е завршена, судот по службена должност или по предлог на странките ќе го повика заинтересираното лице да се вклучи во постапката.

(3) Судот без одложување ќе ги извести странките за вклучувањето на заинтересираното лице во управниот спор.

(4) Заинтересираното лице во управен спор има положба на странка.

5. Поведување на управен спор**Причини за тужба****Член 24**

(1) Управен спор се поведува со тужба.

(2) Тужбата може да се поднесе:

- доколку управниот акт е донесен од ненадлежен орган;

- поради погрешна примена на материјалното право;

- кога во постапката која му претходела на актот не се постапило според правилата на постапката;

- поради недонесување на управен акт во управна постапка во законскиот рок од страна на јавниот орган;

- поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба во постапката која му претходела на актот;

- поради причини заради кои управниот акт може да се прогласи за ништовен или

- поради повреда на постапката за склучување на управниот договор.

(3) Со тужбата може да се бара:

- поништување на поединечен управен акт или негово огласување за ништовен;

- донесување на поединечен управен акт кој не е донесен во пропишаниот рок или

- преиначување на поединечниот акт.

(4) Во случаите од ставот (3) алинеи 1 и 2 на овој член, со тужбата може да се бара судот на одлучи за правото, обврската или правниот интерес на странката.

(5) Кон главното барање, со тужбата може да се бара и враќање на ствари или надомест на штета која ја причинил тужениот.

(6) Управниот спор се смета за поведен со денот на поднесување на тужбата во судот.

Содржина на тужбата**Член 25**

(1) Тужбата мора да биде разбиралива и да содржи:

1) Назив на судот пред кој се поднесува,

2) Лично име, односно назив и адреса, односно седиште на тужителот со единствен матичен или даночен број, како и е-меил адреса и контакт телефон на тужителот,

3) Назив на тужениот,

4) Наведување на оспорениот акт, односно управен договор или опис на барането дејствие,

5) Вредноста на предметот на спорот,

6) Тужбено барање,

7) Обем во кој се оспорува поединечниот управен акт, дејствието или управниот договор (целосно или делумно),

8) Причини за поднесување на тужбата во врска со главната работа и споредните барања,

9) Факти и докази на кои е засновано тужбеното барање,

10) Потпис на тужителот,

11) Доказ за платена судска такса.

(2) Ако со тужбата се бара враќање на предмет или надомест на штета, се наведува и барањето во поглед на предметот или висината на претрепната штета.

(3) Оригиналот или завериот препис од оспорениот акт, управниот договор или доказ за постоење на актот треба да бидат приложени кон тужбата. Во случај кога се поведува управен спор поради недонесување на акт или непреземање на дејствие во пропишаниот рок, доказите за времето на поведување на управната постапка или поднесување на барањето треба да бидат приложени кон тужбата.

(4) Тужбата и прилозите се поднесуваат во најмалку три примероци.

Рок за поднесување на тужба

Член 26

(1) Тужбата се поднесува до судот во рок од 30 дена од денот на доставување на оспорениот акт на странката, освен во случаите определени со овој закон.

(2) Кога се поведува управен спор поради недонесување на одреден акт во пропишаниот рок (молчење на управата), тужбата се поднесува во рок од 30 дена по истекот на законски утврдениот рок за донесување на актот.

(3) Кога актот не е бил доставен на странката во согласност со пропишаните правила за достава, тужбата може да биде поднесена во рок од 30 дена од моментот кога странката дознала за одлуката, но не подолго од една година од денот на донесување на актот.

(4) Доколку упатството за правно средство погрешно пропишува дека не е дозволена тужба, тужбата може да се поднесе во рок од 30 дена од моментот кога странката дознала или можела да дознае за можноста да се поднесе тужба, но не подолго од три години од денот на доставувањето на решението.

Поднесување на тужбата до судот

Член 27

(1) Тужбата може да се поднесе непосредно до судот во писмена форма, по пошта или преку електронски средства.

(2) Кога тужбата е испратена како препорачана пратка, датумот на достава во поштата се смета за датум на поднесување на тужбата во судот.

(3) Тужбата поднесена преку електронските средства ќе се смета дека е поднесена во оној момент кога таа ќе биде забележана на серверот за излезни електронски пораки. Таквата тужба ќе биде потврдена со електронски потпис во согласност со закон. Судот без никакво одлагање преку електронските средства, ќе го потврди приемот на тужбата.

(4) Тужбата ќе се смета дека е навремена и кога е поднесена во рокот од член 26 став (4) од овој закон до ненадлежен суд.

(5) За лицата кои извршуваат воена обврска во Армијата на Република Македонија утврдена со закон, денот на предавањето на тужбата на воената единица, односно на воената установа или на штабот, се смета како ден на предавање на судот.

(6) Одредбата на ставот (5) на овој член се применува и на воени и цивилни лица во служба во Армијата на Република Македонија, односно во воените установи или во штабовите на места во кои не постои редовна пошта.

Одложно дејство на тужбата

Член 28

(1) Тужбата, по правило, не го спречува извршувањето на актот против кој е поднесена, освен ако со закон не е поинаку уредено.

(2) По барање на тужителот, кога извршувањето на актот би му нанело штета која тешко би можела да се поправи, а одлагањето на извршувањето не му е спротивно на јавниот интерес, ниту со одлагањето би и се нанела поголема надоместлива штета на спротивната странка, судот може да го одложи извршувањето.

(3) По секое барање за одлагање на извршување на оспорениот акт, судот донесува решение најдоцна во рок од седум дена од приемот на барањето.

6. Времени мерки

Член 29

(1) Судот може да издаде времена мерка на барање на странката, доколку тоа е потребно за да се избегне сериозна и неотстранлива штета.

(2) Судот одлучува за времените мерки со решение.

(3) Против решението за временена мерка дозволена е жалба.

(4) Тужбата, со барањето за издавање на времена мерка не го спречува извршувањето на актот против кој е поднесена, освен ако со закон не е поинаку уредено.

(5) На барање на тужителот, судот ќе го одложи извршувањето на оспорениот акт до донесувањето на правосилна одлука, доколку со извршувањето на актот би му се причинила на тужителот штета која тешко може да се надомести. При одлучувањето, судот мора во согласност со начелото на пропорционалност, да го земе предвид јавниот интерес како и интересот на тужителот и заинтересираните лица.

(6) Тужителот поради причините наведени во став (5) на овој член може да бара и донесување на временни мерки за времено регулирање на состојбата во врска со спорниот правен однос, доколку се докаже веројатноста за таквата потреба, особено во постојните правни односи.

(7) За донесување на времената мерка од ставот (6) на овој член судот одлучува во совет.

(8) Судот одлучува по предметот за донесување на временена мерка во рок од седум дена од приемот на барањето со решение кое треба да биде образложено. Судот може донесувањето на времената мерка да го услови со давање на гаранција за штетата која со нејзиното изрекување би можела да настане за спротивната страна.

(9) Против решението од став (8) на овој член, странката може во рок од три дена да поднесе жалба до Вишиот управен суд. Вишиот управен суд одлучува по жалбата во рок не подолг од 15 дена од денот на нејзиниот прием.

7. Постапување на судот по тужбата

Постапување на судот по примањето на тужбата

Член 30

(1) По приемот на тужбата, судот испитува дали тужбата е дозволена, дали е поднесена од овластено лице и дали е благовремена.

(2) Судот испитува и дали е надлежен да постапува по тужбата, дали тужбата е уредна и дали се исполнети условите за водење на управен спор.

Оценка на уредноста на тужбата

Член 31

(1) Доколку тужбата не ги содржи задолжителните елементи од член 25 став (1) од овој закон или е нејасна, судот ќе побара тужителот да ги отстрани таквите недостатоци во одреден временски рок што судот ќе го определи, и истиот ќе биде опоменат за последиците од непостапување согласно напатствијата на судот.

(2) Доколку тужителот не ги отстрани недостатоците во одредниот рок, а природата на недостатоците го спречува судот во постапувањето по предметот, судот ќе донесе решение со кое ќе ја отфрли тужбата како не-урдна, освен во случај кога ќе утврди дека оспорениот управен акт или договор е ништовен.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член е дозволена жалба, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Оценка на претпоставките за водење на управен спор

Член 32

(1) Судот ќе ја отфрли тужбата со решение, доколку не се исполнети условите за водење на управен спор, односно доколку утврди дека:

1) тужбата е поднесена ненавремено или предвреме;

2) оспорениот акт, дејствие или управен договор не засега некое право или правен интерес на тужителот;

3) против управниот акт или дејствие кој се оспорува со тужбата можело да се изјави жалба, а истата воопшто не е изјавена или не е навремено изјавена;

4) предвидена е друга судска заштита надвор од управен спор;

5) се работи за управен предмет за кој не може да се води управен спор, актот кој се оспорува не е управен акт или

6) веќе постои правосилна одлука донесена во управен спор за истата работа.

(2) Од причините од ставот (1) на овој член, судот ќе ја отфрли тужбата во секој стадиум на постапката.

Доставување на тужбата

Член 33

(1) Судот ќе ја достави тужбата со сите докази за одговор до тужениот и заинтересираното лице ако го има.

(2) Судот ќе одреди рок за одговор на тужбата кој не може да биде пократок од осум, ниту подолг од 30 дена, од денот на доставување на тужбата.

(3) Во одговорот на тужбата, тужениот треба да се произнесе по однос на тужбата и наводите во тужбата и е должен во утврдениот рок да ги достави сите списи, кои се однесуваат на предметот.

(4) Одговорот на тужбата со сите предложени докази се доставуваат до тужителот и заинтересираното лице ако го има.

(5) Доколку тужениот или друг орган кој располага со списите, по барањето на судот не ги достави сите списи со предметот во рокот определен од судот или изјави дека не може да ги достави, судот одлучува за предметот без списите.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член, кога судот не е во можност да одлучи за предметот без списите, судот со решение изрекува парична казна во износ до 20% од месечната плата на лицето што го донело оспорениот акт односно го презело оспореното дејствие, или на одговорното лице, односно овластеното лице во тужениот, односно во органот кој располага со списите што не се доставени поради неоправдани причини. Против решението дозволена е жалба до Вишиот управен суд, во рок од 15 дена, сметано од денот на доставување на решението до тужениот.

Наводи во тужбата и одговорот на тужба

Член 34

Во тужбата и одговорот на тужба, странките изнесуваат факти на кои ги засноваат нивните барања, предлагаат докази за утврдување на тие факти и се произнесуваат во однос на наводите и доказите предложени од другите странки.

Одлучување по тужбеното барање

Член 35

(1) Судот одлучува во границите на тужбеното барање, но не е врзан со причините на тужбата.

(2) На причините за ништовност на управниот акт, судот внимава по службена должност.

(3) Судот одлучува во спорот врз основа на слободна оценка на доказите.

(4) Судот ќе ги земе предвид сите факти утврдени во управната постапка за донесување на оспорениот акт.

(5) Судот може и самиот да утврдува факти за кои смета дека се неопходни за донесување на одлуката.

(6) Странките може да изнесуваат нови факти и да предлагаат нови докази на расправа, само ако без своја вина не биле во можност да ги изнесат, односно предложат во тужбата и одговорот на тужбата или во дотогашниот тек на постапката.

(7) Доколку странката без своја вина не е во можност да ги достави доказите, судот може да ги обезбеди истите.

(8) Судот ќе ги изведува доказите во согласност со правилата на доказната постапка во парничната постапка.

Обврска на јавниот орган за доставување на документи и податоци

Член 36

(1) На барање на судот, секој јавен орган е должен, согласно закон да ги достави сите документи и податоци со кои располага, а кои се од интерес за решавање на конкретниот предмет, во рокот определен од судот.

(2) Доколку јавниот орган не постапи во согласност со ставот (1) на овој член, судот со решение изрекува парична казна во износ до 20% од месечната плата на овластеното, односно одговорното лице во јавниот орган кое од неоправдани причини не ги доставило документите, односно податоците со кои располага. Против решението дозволена е жалба до Вишиот управен суд, во рок од 15 дена, сметано од денот на доставување на решението до тужениот.

8. Расправа

Закажување на расправа

Член 37

(1) Судот одлучува по поднесената тужба, по одржана расправа, освен кога е тоа поинаку уредено со овој закон.

(2) Претседателот на советот или судијата поединец ја закажува расправата.

(3) Претседателот на советот или судијата поединец ќе ги повика со покана странките, сведоците и вештачите на расправата.

(4) Во поканата ќе биде истакнато дека пресуда може да биде донесена без присуство на странката на расправата. Поканите мора да бидат доставени до странките најмалку осум дена пред одржување на расправата.

(5) Судот по правило закажува само едно рочиште за расправа заради изведување на докази.

Одлучување во спорот без расправа

Член 38

Судот по исклучок од одредбите од член 37 од овој закон одлучува по управниот спор без да одржи расправа само:

1) во случај кога решението на тужениот орган е донесено во согласност со веќе изразено правно сфаќање на судот (модел одлука) согласно одредбите на член 49 од овој закон;

2) доколку тужителот ја оспорува примената на материјалното право, а не утврдената фактичка состојба;

3) кога судот одлучува со решение, освен во случаите за времена мерка,

4) ако најде дека оспорениот управен акт содржи такви суштествени недостатоци што ја спречуваат оцената на законитоста на актот, поради што ќе го поништи таквиот акт.

Јавност на расправата

Член 39

(1) Расправата пред судот е јавна.

(2) Судот може да ја исклучи јавноста од целата расправа или дел од неа доколку тоа е потребно заради заштита на приватноста, заштита на податоците или други причини утврдени со закон.

(3) Исклучувањето на јавноста се врши со решение.

(4) Против решението од став (3) на овој член не е дозволена посебна жалба.

Тек на расправата

Член 40

(1) Претседателот на советот или судијата поединец ќе ја отвори расправата и ќе го објави предметот на расправата.

(2) Претседателот на советот или судијата поединец ќе утврди дали сите поканети се присутни, и ако не се, дали истите биле уредно повикани и дали дале оправдување за нивното отсуство.

(3) Доколку не дојде некоја странка или друг учесник на расправата без за истото да даде оправдување, а уредно е поканет, расправата може да се одржи без нивно присуство.

(4) Претседателот на советот или судијата поединец ја води расправата.

(5) Кога судот ќе утврди дека предметот на спорот е разгледан во доволна мера за да може да донесе одлука, расправата ќе се заклучи и советот ќе се повлече на советување и гласање.

(6) За расправата се води записник.

Повлекување на тужбата

Член 41

(1) Тужителот може да ја повлече тужбата до донесување на одлука во управниот спор. Повлекувањето на тужбата не може да се отповида.

(2) Во случај кога тужбата е повлечена, судот ќе донесе решение за запирање на постапката.

(3) Против решението од став (2) на овој член е дозволена жалба.

Донесување на друг управен акт од страна на јавниот орган

Член 42

(1) Ако тужениот за време на судската постапка, донесе друг акт со кој се менува или се става во сила управниот акт, против кого е поведен управен спор, како и кога во случајот од членот 3 точка 2 од овој закон, дополнително ќе донесе управен акт, тужениот е должен за донесениот акт, истовремено да ги извести судот пред кој е поведен спорот и тужителот. Судот во тој случај ќе го повика тужителот во рок од 15 дена да изјави дали со дополнително донесениот акт е задоволен или останува при тужбата и во кој обем, односно дали тужбата ја проширува и врз новиот акт.

(2) Ако тужителот изјави дека со дополнително донесениот акт е задоволен или ако не даде изјава во рокот од став (1) на овој член, судот ќе донесе решение за запирање на постапката.

(3) Ако тужителот изјави дека не е задоволен со новиот акт, судот ќе ја продолжи постапката.

(4) Ако за време на судската постапка првостепениот орган во случаите од членот 3 точка 2 на овој закон, донел управен акт, судот ќе ја запре постапката со решение.

Претходно прашање

Член 43

(1) Во случај кога одлуката на судот во управен спор зависи од претходно правно прашање, за кое бил надлежен друг суд или јавен орган, а таква одлука не е донесена (претходно прашање), судот може сам да го реши ова прашање, освен кога поинаку не е уредено во законот или може да ја прекине постапката се до кочната одлука по претходното прашање.

(2) Доколку судот сам одлучи за претходното прашање, неговата одлука има правно дејство само во предметот по кој се водел управниот спор.

Прекинување на постапката поради претходно прашање

Член 44

(1) Судот ќе ја прекине постапката, доколку претходното прашање се однесува на постоење на кривично дело, постоење на брачна заедница или утврдување на татковство, доколку е така утврдено со закон.

(2) Судот ќе ја прекине постапката, доколку за претходното прашање веќе се води постапка пред надлежниот суд односно друг орган.

(3) За прекинување на постапката, од став (2) на овој член судот донесува решение против кое е дозволена жалба. Жалбата се поднесува во рок од три дена од денот на доставување на решението на странките.

Рок за поведување на постапка пред надлежниот суд односно друг орган за претходното прашање

Член 45

(1) Кога судот ќе ја прекине постапката поради претходно прашање, со решението за прекин на постапката му наложува на тужителот, во одреден рок да започне постапка пред надлежниот суд односно друг орган и да му приложи доказ за тоа. Рокот започнува да тече од денот на правосилноста на решението од членот 44 став (3) од овој закон.

(2) Доколку тужителот не постапи според т став (1) на овој член, ќе се смета дека ја повлекол тужбата. Во овој случај, судот ќе ја запре постапката со решение. Странката треба да биде предупредена на таа последица во решението за прекин на постапката.

Продолжување на прекинатата постапка

Член 46

Постапката која била прекината за да се реши претходното прашање пред надлежниот суд или друг орган, се продолжува кога одлуката за ова прашање ќе стане правосилна.

Прекин на постапката во други случаи

Член 47

(1) Судот ќе донесе решение за прекин на постапката и во други случаи утврдено со закон.

(2) За време на прекинот на постапката сите временски рокови за преземање на одредени дејствија ќе престанат да течат и судот нема да презема никакви дејствија.

(3) Судот ќе донесе одлука за продолжување на постапката по барање на странката или по службена должност, веднаш, а најдоцна 15 дена од денот на престанокот на причините за прекин. Временските рокови кои престанале да течат поради прекинот на постапката, повторно ќе почнат да течат од моментот на донесување на одлуката за продолжување на постапката.

Запирање на постапката

Член 48

(1) Судот ќе донесе решение за запирање на постапката и ќе реши за настанатите трошоци:

- поради смрт или престанок на тужителот во спорови за права кои не се преносливи на наследниците или правните следбеници или

- ако тужителот ја повлече тужбата пред да биде донесена одлука од судот.

(2) Судот ќе ја достави одлуката за запирање на постапката на сите странки на спорот и на нивните наследници или правни следбеници на тужителот кој починал или престанал да постои, откако истите ќе бидат идентификувани.

(3) Судот ќе постави привремен застапник на наследниците на починатиот тужител, кому ќе му ја достави одлуката за запирање на постапката, доколку смета дека оставинската постапка може да трае долго.

(4) Во случај кога правното лице престане да постои, судот ќе ја достави одлуката за запирање на постапката на другите странки и правните следбеници на тужителот откако ќе бидат утврдени.

(5) Против одлуката за запирање на постапката дозволена е жалба, во рок од три дена од денот на донесувањето на решението.

9. Модел постапка

Член 49

(1) Доколку во судот бидат вложени тужби против повеќе од 20 управни акти во кои правата или обврските се засноваат на еднаква или слична фактичка состојба и иста правна основа, судот може по добивањето одговори по тужбите, да спроведе модел постапка врз основа на една од тие тужби, а останатите постапки да ги прекине.

(2) Управниот суд ја спроведува модел постапката согласно начелата на итност и приоритет со задолжително одржување на расправа.

(3) Пред да се донесе решение за прекин на постапката, судот ќе му овозможи на тужителот да се изјасни по аргументите во одговорот по тужбата.

(4) Против решението за прекин на постапката поради спроведување на модел постапка, не е дозволена посебна жалба.

(5) Во предметите, по кои се одлучува во модел постапка, судот одлучува според временски приоритет.

Одлучување по прекинатите постапки

Член 50

(1) По правосилноста на одлуката донесена во модел постапката, судот без расправа ќе одлучи за прекинатите постапки, доколку тие постапки немаат суштествени разлики од фактичка или правна природа на модел постапката и доколку фактичката состојба е утврдена.

(2) При примена на одредбата од став (1) на овој член, судот може да одлучи по сите тужби со една пресуда доколку ја спои постапката.

10. Поднесоци

Член 51

(1) Поднесоците се доставуваат писмено или во електронска форма до приемното одделение на судот.

(2) Поднесоците мора да бидат разбираливи и мора да го содржат сето она што е потребно за да може да се постапи по нив и тоа: означување на судот, име и презиме, занимање и живеалиште, односно престојувалиште на странките, односно фирмата и седиштето на правното лице запишани во Централниот регистар на Република Македонија или друг регистар, на нивните законски застапници и полномошници, ако ги имаат, предмет на спорот, содржина и потпис на подноситецот.

(3) Ако поднесокот е неразбиралив или не го содржи сето она што е потребно за да може да се постапи по него, судот ќе му укаже на подносителот да го исправи поднесокот во разумен рок што ќе го определи судот. Доколку недостатоците не се отстранат во предвидениот рок и не е можно понатамошно постапување по поднесокот, ќе се смета дека поднесокот не бил поднесен.

(4) Секој електронски испратен поднесок ќе се смета дека е поднесен во судот во овој момент кога ќе биде забележан во серверот за излезни пораки. Судот веднаш ќе издаде потврда за прием на поднесокот.

(5) Доколку судот нема можност да го прочита поднесокот во електронска форма поради технички проблеми, ќе го извести за тоа испраќачот со барање за повторно испраќање на истиот поднесок во соодветен формат или на друг начин во точно определен рок. Ако испраќачот не постапи по известувањето во определениот рок од страна на судот, ќе се смета дека поднесокот не бил поднесен.

11. Достава

Член 52

(1) Доставата се врши во согласност со правилата за достава утврдени во Законот за општата управна постапка.

(2) Доставата преку електронски средства ќе се спроведе само на барање или со изречна согласност на странката или друг учесник во постапката. Доставата преку електронските средства ќе се смета за извршена во моментот кога одлуката или друг акт на судот ќе бидат забележани на серверот за дојдовни пораки.

(3) Доставата на овластен претставник и претставник за прием на судски писмена ќе се смета како достава на странка.

12. Рокови

Определување на роковите

Член 53

(1) Ако роковите за постапување на странките не се определени со закон, ги определува судот. Судот ги определува роковите во денови или со точни датуми.

(2) Кога рокот е определен во денови, во рокот не се засметува денот кога доставувањето или соопштувањето е извршено, односно денот во кој паѓа настанот од кога треба да се смета траењето на рокот, туку за почеток на рокот се зема првиот нареден ден.

(3) Неделите, празниците и некој друг ден кога судот не работи не влијаат на започнувањето и траењето на рокот. Ако последниот ден на рокот паѓа на државен празник или во недела или во некој друг ден кога судот не работи, рокот истекнува со истекот на првиот нареден работен ден.

Враќање во поранешна состојба

Член 54

(1) Ако странката пропушти рочиште или рок за преземање на некое дејствие во постапката и поради тоа го загуби правото на преземање на тоа дејствие, судот на таа странка, на нејзин предлог, ќе и дозволи дополнително да го изврши тоа дејствие (враќање во поранешна состојба), ако оцени дека постојат оправдани причини за пропуштањето.

(2) Предлогот за враќање во поранешна состојба се поднесува до судот кај кого требало да се изврши пропуштеното дејствие, во рок од 15 дена од денот кога престанала причината што го предизвикала пропуштањето, а ако странката дури подоцна дознала за пропуштањето, од денот кога дознала за тоа. Враќање во поранешна состојба не може да се бара по истекот на 90 дена од денот на пропуштањето.

(3) Ако враќањето во поранешна состојба се предлага поради пропуштање на рокот, предлагачот е должен истовремено со поднесувањето на предлогот да го изврши и пропуштеното дејствие.

(4) Судот ќе донесе одлука по предлогот за враќање во поранешна состојба и доколку предлогот бидејуван, постапката ќе биде вратена во онаа состојба која постоела пред пропуштањето и сите одлуки на судот како резултат на пропуштањето ќе бидат укинати.

(5) Судот нема да дозволи враќање во поранешна состојба ако е пропуштен рокот за поднесување на предлог за враќање во поранешната состојба или ако е пропуштено рочиштето определено по повод предлогот за враќање во поранешна состојба.

Постапување по предлогот за враќање во поранешна состојба

Член 55

(1) Ненавремените и недозволените предлози за враќање во поранешната состојба, судот ќе ги отфрли со решение.

(2) По предлогот за враќање во поранешна состојба, судот ќе закаже расправа, освен ако фактите врз кои се заснова предлогот се општознати.

(3) Против решението со кое се усвојува предлогот за враќање во поранешна состојба не е дозволена жалба, освен ако предлогот е усвоен спротивно на членот 54 став (5) од овој закон.

Должност на судот да ги информира странките за текот на постапката и да им овозможи увид во списите на предметот

Член 56

(1) Странките имаат право да бидат информирани за текот на постапката, да извршат увид во предметот и да направат препис од секој документ во предметот на нивен трошок, освен записникот за советување и гласање и другите документи обележани со степен на тајност. Најчрките на судските одлуки и подготвитеците текстови од работата на судот не се дел од предметот.

(2) Пристапот на странките до предметот може да биде одбиен ако тоа е неопходно за заштита на јавниот интерес, или интересите на странките и други лица. Увидот во предметот мора да биде одобррен од претседателот на советот односно судијата поединец во рок од 3 дена од денот на приемот на барањето. Против решението и во случај на недонесување на решението, странката има право на жалба до Вишиот управен суд.

(3) Пристап до електронскиот предмет може да биде одобррен електронски.

Одржувањето на редот за време на расправата

Член 57

(1) Претседателот на советот или судијата поединец се грижи за одржувањето на редот за време на расправата.

(2) Судот може да го опомене, да го казни со парична казна до 500 евра или да го отстрани од расправата секое лице кое учествува во постапката и кое го навредува судот, странката или другите учесници во постапката на расправата, или ја попречува работата или не ги почитува наредбите од претседателот на советот за одржување на редот.

(3) Со парична казна до 500 евра во денарска противвредност, ќе се казни физичко лице (странка, заинтересирано лице, одговорно лице во правно лице), кое го навредува судот, странката или другите учесници во постапката на расправата, или ја попречува работата или не ги почитува наредбите од претседателот на советот за одржување на редот, согласно правилата за заштита на судот, странките и другите учесници на постапката од навредливи изјави и одржување на редот на главната расправа.

13. Судски одлуки

Пресуда

Член 58

(1) Со пресуда судот одлучува за главната работа и за споредните барања.

(2) Пресудата се донесува и се објавува во име на граѓаните на Република Македонија.

(3) Судот ја донесува пресудата врз основа на сопственото убедување и оцената на правните и фактичките прашања.

(4) Пресудата може да биде заснована само на факти и докази за кои на странките им било дадена можност да се произнесат.

(5) Кога одлучува совет од тројца судии, советувањето и гласањето се бележи на посебен записник кој мора да биде потписан од сите членови на советот и записничарот.

(6) Советот ја донесува пресудата со мнозинство гласови.

(7) Советот се советува и гласа без присуство на странките.

Одбивање на тужбеното барање

Член 59

(1) Судот, ќе го одбие тужбеното барање како неосновано, ако утврди дека постапката која претходела на оспорениот управен акт била спороведена согласно законот, дека одлуката е правилна и заснована на закон.

(2) Судот исто така ќе ја одбие тужбата како неоснована и кога ќе најде дека има недостатоци во постапката која претходела на донесувањето на оспорениот акт, но тие не биле од влијание за решавање на предметот на спорот, и во случај кога судот ќе најде дека оспорениот акт бил заснован на закон, но поради други причини, а не од оние што биле наведени во тој акт. Судот ќе ги наведе тие други причини во пресудата.

Усвојување на тужбеното барање

Член 60

(1) Ако судот најде дека оспорениот управен акт е незаконит, со пресуда ќе го усвои тужбеното барање, ќе го поништи оспорениот поединечен управен акт и самиот ќе ја реши управната работа (пресуда во спор на полна јурисдикција), при што пресудата во целост го заменува поништениот поединечен акт.

(2) Ако судот најде дека јавниот орган во утврдените рок не го донел поединечниот акт кој според прописите требало да биде донесен, со пресудата ќе го усвои тужбеното барање и самиот ќе ја реши управната работа.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, судот ќе го поништи оспорениот поединечен управен акт и ќе го врати на повторно одлучување на органот кој го донел, и тоа:

- доколку тужениот орган решавал по слободна оценка или

- доколку природата на управната работата не дозволува одлучување во полна јурисдикција, односно не може целосно да ги утврди фактите по суштинските прашања и треба во управната постапка да се утврди вистинската фактичка состојба.

(4) Ако судот најде дека оспорениот управен акт бил донесен од страна на ненадлежен орган, со пресудата ќе го прогласи таквиот акт за ништовен.

(5) Доколку судот го поништи управниот акт и предметот го врати на органот кој го донел управниот акт, во пресудата ќе му нареди на тужениот орган да донесе поединчен акт во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. При тоа тужениот орган е врзан за правното мислење на судот во однос на применената на материјалното право и за неговите ставови кои се однесуваат на постапката.

(6) Кога судот постапува по изјавена тужба против управен акт кој еднаш бил поништен и вратен на повторно решавање пред првостепениот орган согласно став 5, постапувајќи по тужбата должен е самиот да ја реши управната работа, при што пресудата во целост го заменува поништениот поединечен акт.

(7) Ако одговорното или овластеното лице, од неоправдани причини, не постапи согласно одредбите на ставот (5) на овој член, судот по предлог на тужителот или по службена должност ќе му изрече парична казна во износ од 20% од месечната плата на тоа лице.

Одлучување по барање за надомест на штета и враќање на ствари

Член 61

(1) Судот со пресудата ќе одлучи и за барањето за надомест на штета или за враќање на предмети, во рамките на тужбеното барање.

(2) Доколку одлуката за барањето за надомест на штета или за враќање на предмети од став (1) на овој член бара утврдување на факти, што би значело суштествено пролонгирање на постапката во управниот спор, судот може да го упати тужителот да го оставара во своето барање во парнична постапка. При одлучувањето за штета, парничниот суд не може да ја оценува законитоста на управниот акт.

Содржина на пресудата

Член 62

(1) Писмено изработената пресуда содржи увод, изрека образложение и поука за правото на изјавување правен лек против пресудата.

(2) Уводот содржи:

1) назначување дека пресудата се изрекува во име на граѓаните на Република Македонија,

2) назив на судот,

3) име и презиме на претседателот и на членовите на советот, односно судијата поединец и записничарот,

4) име и презиме или назив, живеалиште, односно престојувалиште или седиште на странките, на нивните застапници и полномошници,

5) основ на предметот,

6) датум на пресудата.

(3) Изреката ја содржи одлуката на судот по барањата истакнати во тужбата.

(4) Образложението ги содржи барањата на странките и нивните наводи за фактите врз кои се засноваат тие барања, доказите, решителните факти што ги утврдил, а особено прописите врз кои судот ја засновал пресудата и се произнесува по однос на предлозите и приговорите на странките за кои не се произвел за време на постапката. Во образложението судот ги изнесува своите правни насоки за постапување на тужениот орган при повторно решавање на предметот, доколку судот мериторно не го решил предметот и причините за модел одлуката.

(5) Во поуката за правото на изјавување правен лек против пресудата, странката се известува за правото на жалба, судот до кој се поднесува жалбата и за временскиот рок за нејзино поднесување.

(6) Претседателот на советот односно судијата поединец го потпишува изворникот на пресудата.

Објава на пресудата

Член 63

(1) Пресудата се објавува на рочиштето на кое е заклучена расправата.

(2) Пресудата ја објавува претседателот на советот односно судијата поединец. Претседателот на советот односно судијата поединец јавно ќе ја прочита изреката (диспозитивот) на пресудата и ќе даде кратко објазление на најважните причини за пресудата.

(3) Доколку се работи за посложени предмети, судот може да го одложи објавувањето не подолго од осум дена од заклучувањето на расправата. Датумот на објавата на пресудата се определува веднаш.

Член 64

(1) Објавената пресуда писмено се изработува во рок од осум дена, а во посложните предмети во рок од 15 дена од денот на објавувањето, а ако не е објавена, од денот на донесувањето.

(2) Пресудата се доставува до сите странки во постапката во заверен препис и се објавува на веб страната на судот согласно закон.

Правосилност на пресудата**Член 65**

Пресудата која повеќе не може да се побива со жалба станува правосилна.

Поправање на пресудата**Член 66**

(1) Судот може со решение да ги поправи грешките во имињата, бројките, очигледните грешки во пишувањето и пресметувањето и други очигледни грешки во било кое време од донесувањето на пресудата.

(2) Судот може да донесе решение за исправка на пресудата по службена должност или по барање на странките.

(3) Решението за исправка ќе биде приложено кон оригиналот и завериенот препис од пресудата.

(4) Против решението за исправка дозволена е жалба.

(5) Одредбите од ставовите од (1) до (4) на овој член, соодветно се применуваат и за поправање на решението со кое се одлучува за прашањата кои се однесуваат на постапката или се појавуваат во врска со постапката од членот 67 од овој закон.

Решение**Член 67**

(1) За прашањата кои се однесуваат на постапката или се појавуваат во врска со постапката, судот одлучува со решение, доколку со овој закон не е поинаку утврдено.

(2) Решението донесено во текот на расправа усно се објавува од претседателот на советот или од судијата поединец.

(3) Кога постапува совет од тројца судии, решението се донесува со мнозинство гласови. Советот се советува и гласа без присуство на странките.

(4) Решението објавено во текот на расправата има правно дејство за странките од моментот на неговата објава. Судот го доставува до странките решението донесено надвор од расправата во писмена или во електронска форма. Решението во писмена или електронска форма има правно дејство од моментот кога е извршено на негова уредна достава.

(5) Писмено изработеното решение содржи увод и диспозитив. Решението мора да биде образложено доколку се однесува на одбивање на барање на странка или решавање на спротивставени предлози на странките и во оние случаи кога судот смета дека треба да биде образложено. Ако против решението е дозволена жалба тоа мора да содржи поука за правото на изјавување правен лек.

Судско порамнување**Член 68**

(1) За време на постапката, странките може да постигнат спогодба пред судот за предметот на постапката.

(2) Спогодба не може да биде постигната за барања кои не се предмет на управниот спор.

(3) Во текот на постапката, судот ќе ги советува странките за можноста да постигнат спогодба и ќе им помага во постигнување на истата. Судското порамнување ќе биде внесено на записник и ќе биде потпишано од странките.

(4) Доколку порамнувањето го опфаќа тужбеното барање во целост, судот ќе донесе решение за запирање на постапката, а доколку опфаќа само дел од тужбеното барање, тогаш судот ќе ја внесе содржината на порамнувањето во изреката на пресудата.

14. Правни лекови**14.1. Жалба како редовен правен лек****Жалба против пресуда****Член 69**

(1) Против пресуда на Управниот суд странките можат да изјават жалба во рок од 15 дена од денот на доставувањето на преписот на пресудата.

(2) Навремено изјавена жалба спречува пресудата да стане правосилна во делот што се побива со жалбата.

(3) Жалбата го одлага извршувањето на обжалената пресуда.

(4) Жалбата не е дозволена против пресуда со која поединечниот управен акт е поништен или е прогласен за ништовен и предметот е вратен на повторно постапување на јавниот орган, како и против пресуда со која судот му наложил на јавниот орган да го донесе поединечниот акт кој не бил донесен во утврдениот рок.

(5) Во жалбата не можат да се изнесуваат нови факти ниту да се предлагаат нови докази, освен ако се однесуваат на суштествени повреди на одредбите на постапката поради кои може да се изјави жалба.

(6) За жалбата против пресудата одлучува Вишиот управен суд како второстепен суд (во натамошниот текст: второстепениот суд).

Причини поради кои може да се побива пресудата**Член 70**

(1) Пресудата може да се побива со жалба:

- поради суштествена повреда на одредбите на постапката;

- поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба и

- поради погрешна примена на материјалното право.

(2) Суштествена повреда на одредбите на постапката постои кога Управниот суд во текот на постапката не применил или неправилно применил некоја одредба од овој закон или на друг закон што ја регулира постапката, а тоа влијаело или можело да влијае врз донесување на законита и правилна пресуда.

(3) Погрешно утврдена фактичка состојба постои кога судот некој решителен факт погрешно го утврдил, односно кога не го утврдил.

(4) Нецелосно утврдена фактичка состојба постои кога на тоа укажуваат фактите или доказите кои странката без успех ги предложила во текот на постапката.

(5) Погрешна примена на материјалното право постои кога судот не ја применил одредбата на материјалното право што требало да ја примени или кога таквата одредба не ја применил правилно.

Жалба против решение**Член 71**

(1) Против решение на Управниот суд дозволена е жалба, доколку не е поинаку определено со закон.

(2) Жалбата против решението не го одлага извршувањето на решението.

(3) При решавањето по жалба против решение, второстепениот суд ги применува одредбите од овој закон за одлучување по жалба против пресуда.

Одрекување од правото на жалба и откажување од жалба

Член 72

(1) Странката може да се откаже од правото на жалба, од моментот кога е објавена пресудата, или кога пресудата не била објавена, од моментот кога ќе и се достави преписот на пресудата.

(2) До донесувањето на одлуката на второстепениот суд по жалбата, странката може да се откаже од веќе изјавената жалба.

(3) Одрекувањето од правото на жалба и откажувањето од поднесената жалба мора да биде изрично и не може да се отповика.

Содржина на жалбата

Член 73

Покрај податоците што мора да ги содржи секој поднесок од член 51 став (2) од овој закон, жалбата треба да содржи и:

- 1) означување на пресудата, односно решението против која се изјавува жалба;
- 2) изјава дека се побива пресудата, односно решението во целост или во определен дел;
- 3) образложени причини и основи за жалбата и
- 4) потпис на подносителот на жалбата.

Поднесување на жалба

Член 74

(1) Жалбата се поднесува до Управниот суд.

(2) Жалбата се изјавува во доволен број на примироци за судот и сите странки на постапката.

(3) Одредбите на овој закон што го регулираат поднесувањето на тужба до Управниот суд соодветно ќе се применат и при поднесување на жалба пред второстепениот суд.

Постапување на Управниот суд по жалбата

Член 75

(1) Ненавремената, нецелосната или недозволената жалба судијата поединец или претседателот на советот на Управниот суд без одржување на рочиште ќе ја отфрли со решение во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата во судот.

(2) Жалбата е ненавремена ако е изјавена по истекот на законскиот рок за нејзино поднесување.

(3) Жалбата е недозволена ако ја изјавило лице кое не е овластено за поднесување на жалбата, или лице кое се одрекло или се откажало од жалбата или ако лицето кое ја изјавило жалбата нема правен интерес за поднесување на жалбата.

(4) Против решението на Управниот суд со кој жалбата е отфрлена може да се поднесе жалба.

Одговор на жалба

Член 76

(1) Примерок од навремена, целосна и дозволена жалба Управниот суд ќе достави во рок од три дена од денот на приемот на жалбата до спротивната странка, која може во рок од осум дена од приемот на истата, да поднесе до тој суд одговор на жалбата.

(2) Примерок од одговорот на жалба Управниот суд ќе достави во рок од три дена од денот на приемот на одговорот на жалбата до жалителот.

(3) Ненавремено поднесениот одговор на жалба нема да се отфрли туку ќе се достави до второстепениот суд кој ќе го земе предвид, ако тоа е уште можно, односно ако не е одлучувано по жалбата.

Доставување на жалбата до второстепениот суд

Член 77

По приемот на одговорот на жалбата или по изминало време на рокот за одговор на жалбата, судијата поединец или претседателот на советот жалбата и одговорот на жалбата, ако е поднесен, со сите списи ќе ги достави до второстепениот суд најдоцна во рок од осум дена.

Постапување на второстепениот суд по приемот на жалбата

Член 78

Второстепениот суд со решение ќе ја отфрли ненавремената, неуредната или недозволената жалба, ако тоа било пропуштено од Управниот суд.

Разгледување на жалбата од второстепениот суд

Член 79

(1) Второстепениот суд, ја испитува првостепената пресуда само во оној дел кој е оспорен со жалбата, во границите на причините наведени во жалбата. Второстепениот суд, внимава по службена должност за причините за ништовност на поединечниот управен акт.

(2) Второстепениот суд, донесува одлуки по жалби на седница на совет без одржување на расправа.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, кога на седница на советот ќе се утврди дека пресудата против која е изјавена жалба се заснова на суштествена повреда на одредбите од постапката, која може да се отстрани, или на погрешно и нецелосно утврдената фактичка состојба, а пресудата претходно еднаш била укината, второстепениот суд ќе закаже расправа и мери торно ќе одлучи.

(4) Расправата пред второстепениот суд почнува со извештајот на судија известител, потоа ќе се прочита пресудата или делот од пресудата која се побива со жалбата, жалителот ќе ја образложи жалбата, а спротивната страна одговорот на жалбата.

(5) Одредбите од членовите од 37 до 48 од овој закон, за расправа пред Управниот суд, соодветно се применуваат и на расправата пред второстепениот суд.

Одлуки на второстепениот суд по жалба

Член 80

(1) Второстепениот суд, со пресуда ќе ја одбие жалбата како неоснована и ќе ја потврди првостепената пресуда кога ќе утврди дека не постојат причини за побивање на пресудата или тие не се од влијание за поднесување на поинаква одлука.

(2) Второстепениот суд со решение ќе ја укине првостепената пресуда ако утврди дека постои суштествена повреда на постапката која не може да ја отстрани на расправа и ќе го врати предметот на Управниот суд.

(3) Второстепениот суд со решение ќе ја укине првостепената пресуда поради погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и предметот ќе му го врати на Управниот суд, освен ако одлучи сам да одржи расправа.

(4) Второстепениот суд со пресуда ќе ја преиначи првостепената пресуда ако смета дека фактичката состојба во првостепената пресуда е правилно утврдена, но Управниот суд погрешно го применели материјалното право врз основа на расправа утврдил поинаква фактичка состојба од утврдената по првостепената пресуда; Управниот суд од утврдените факти извел погрешен заклучок за постоење на други факти врз кој е заснована пресудата и Управниот суд погрешно ги оценил исправите или другите докази, а одлуката на Управниот суд е заснована исклучително на тие докази.

(5) Кога второстепениот суд постапува по изјавена жалба против пресуда која еднаш била укината и вратена на повторно решавање пред првостепениот суд, постапувајќи по жалбата должен е самиот да ја реши управната работа и со пресуда да ја преиначи првостепената пресуда.

(6) Второстепениот суд не може да ја преиначи пресудата на штета на странката која се жалела ако само таа изјавила жалба.

Содржина на второстепената пресуда

Член 81

(1) Одредбите од овој закон кои се однесуваат за содржината на првостепената пресуда, соодветно се применуваат и на содржината на пресудата на второстепениот суд.

(2) Второстепениот суд пресудата ја донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови на совештот.

(3) Во образложението на пресудата, второстепениот суд, ќе ги оцени наводите на жалбата кои имале одлучувачко значење и ќе ги наведе причините поради кои тие биле земени во предвид при донесувањето на одлуката.

(4) Второстепената пресуда до странките се доставува преку Управниот суд.

14.2. Вонреден правен лек

Повторување на постапката

Член 82

(1) Постапката што со одлука на судот е завршена правосилно може, по предлог од странката, да се повтори, ако:

1) странката дознае за нови факти или најде или стекне можност да употреби нови докази врз основа на кои за странката можела да биде донесена пополовна одлука, доколку тие факти или докази биле употребени во поранешната постапка;

2) Европскиот суд за човекови права со правосилна пресуда констатирал повреда на Европската конвенција за заштита на човековите права и основните слободи или донел одлука врз основа на едностраница изјава на државата за признавање на повреда на Европската конвенција за заштита на човековите права и основните слободи;

3) пресудата е заснована на претходно прашање кое надлежниот суд или друг јавен орган дополнително поинаку го решил во битните точки;

4) судската одлука е резултат на кривично дело стопено од судија или судски службеник;

5) судската одлука е заснована на фалсификувана исправа или во која е заверена невистината содржина, или одлуката на судот се заснова на лажно сведочење на сведок, вештак или странка;

6) при донесувањето на одлуката учествувал судија кој според закон морал да биде изземен, односно кој со решение на судот бил изземен.

7) на заинтересираното лице не му била дадена можност да учествува во управниот спор.

(2) По предлогот за повторување на постапката решава судот што ја донел одлуката на која се однесува причината за повторување.

(3) Предлогот за повторување на постапката се поднесува до судот што ја донел одлуката во прв степен.

(4) Предлогот за повторување на постапката се поднесува во рок од 30 дена од денот кога странката дознала за причината за повторување, односно во рок од 90 дена од денот на правосилноста на пресудата на Европскиот суд за човекови права, односно донесувањето на одлуката на Европскиот суд за човекови права. Повторувањето не може да се предложи по основите од став (1) точки 1 и 5 на овој член по истекот на една година од правосилноста на пресудата.

(5) Во предлогот за повторување на постапката мора да се наведе особено:

1) ознака на пресудата или решението донесено во постапката чие повторување се бара,

2) законскиот основ од став (1) на овој член според кој се бара повторување, околностите од кои произлекува дека предлогот е поднесен во законскиот рок и доказите со кои се поткрепуваат наводите на предлагачот.

Постапување на Управниот суд по барањето за повторување на постапката

Член 83

(1) Судот без одржување на рочиште со решение ќе го отфрли предлогот за повторување на постапка ако утврди дека предлогот е поднесен од неовластено лице или дека предлогот не е поднесен навремено или дека странката не го направила веројатно постоењето на законскиот основ за повторување.

(2) Доколку судот не го отфрли предлогот според ставот (2) на овој член, истиот ќе го достави до другата странка како и на заинтересираните лица и ќе ги повика во рок од 15 дена од денот на приемот на истиот, да одговорат на предлогот.

Пресуда по барањето за повторување на постапката

Член 84

(1) По предлогот за повторување на постапката судот решава со пресуда по одржано рочиште.

(2) Во пресудата со која се дозволува повторување на постапката ќе се изрече дека се укинува одлуката донесена во поранешната постапка во целост или делумно. Претходните дејствија на постапката на кои не влијаат причините за повторување на постапката нема да се повторуваат. Со пресудата со која се дозволува повторувањето на постапката ќе се реши и за главното барање во управниот спор.

(3) Кога причината за повторување на постапката се однесува исклучиво на постапката пред Вишиот управен суд, претседателот на советот на Управниот суд по одржаното рочиште за расправање за предлогот за повторување на постапката ќе го достави предметот до Вишиот управен суд заради донесување одлука.

Соодветна примена на одредбите од овој закон во постапка за повторување на постапката

Член 85

Во постапката за повторување на постапка се применуваат одредбите од овој закон за постапката по тужба и постапката по жалба, доколку од одредбите на овој закон со кои се уредува повторувањето на постапката, поинаку не е уредено.

15. Трошоци на управниот спор**Член 86**

(1) Доколку судот во управен спор одлучува за право, обврска или правен интерес, за трошоците на постапката одлучува според одредбите од Законот за парнична постапка.

(2) Странката секогаш ги сноси трошоците кои ги предизвикала по сопствена вина, како и трошоците кои настанале случајно.

(3) Доколку судот ја одбие или отфрли тужбата или пак постапката се запре, секоја странка ги сноси своите трошоци во постапката.

(4) За трошоците од случаите од ставовите (2) и (3) на овој член, судот одлучува за висината и соодносот на трошоците за секоја од странките.

16. Извршување на судски одлуки**Член 87**

(1) Пресудата е извршна од моментот на достава на странката, освен кога со пресудата не е утврден друг рок.

(2) Решението е извршно веднаш по неговото објавување или доставување на странката, освен кога е поинаку утврдено со закон.

Член 88

(1) За извршување на пресудата со која судот ја решил управната работа во полна юрисдикција, тужениот е должен во рокот определени во пресудата, да ги преземе дејствијата утврдени, односно наложени во пресудата.

(2) Кога пресудата поништува одреден акт на тужениот без да ја реши управната работа, тужениот ќе постапи во согласност со изреката на пресудата во рок од 30 дена од денот на доставата на пресудата.

(3) Доколку тужениот не постапи во согласност со пресудата во утврдениот рок од ставот (2) на овој член, ниту го почитува правното мислење и упатството на судот, судот изрекува парнична казна во износ до 20% од месечната плата на овластеното, односно одговорното лице во јавниот орган.

(4) Извршувањето на пресудата се спроведува согласно прописите од областа на извршувањето.

Член 89

(1) Решенијата се извршуваат од судот кој ги донел.

(2) Извршувањето на парични обврски утврдени во решението се спроведува согласно Законот за извршување.

Член 90

(1) Судот е должен постапката да ја спроведе без одолжување, во разумен рок, со што помалку трошоци и да ја оневозможи секоја злоупотреба на правата што на странките им припаѓаат во постапката.

(2) Паричните казни утврдени со овој закон ги изрекува Управниот суд.

(3) Надвор од рочиштето за главна расправа казната ја изрекува судија поединец, односно претседателот на советот.

(4) Ако паричната казна изречена со правосилно решение не биде доброволно платена во рокот кој го определил судот, таа присилно се наплатува по предлог на судот согласно закон.

17. Преодни и завршни одредби**Член 91**

(1) Постапките пред Управниот суд и Вишиот управен суд започнати до денот на отпочнувањето на примената на овој закон, според Законот за управните спорови (Службен весник на Република Македонија, бр. 62/06, и 150/10) продолжуваат според законот по кој започнала.

(2) Против пресуда донесена во управен спор до денот на отпочнувањето на примената на овој закон, може да се изјави жалба согласно овој закон.

(3) Против правосилна одлука во управен спор донесена до денот на отпочнувањето на примената на овој закон, може да се бара повторување на постапката согласно овој закон.

Член 92

Со денот на отпочнувањето на примената на овој закон, престанува да важи Законот за управните спорови (Службен весник на Република Македонија, бр. 62/06 и 150/10).

Член 93

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе отпочне да се применува една година од денот на влегувањето во сила.

LIGJ PËR KONTESTE ADMINISTRATIVE

1. Dispozita themelore**Lënda e ligjit****Neni 1**

Me këtë ligj rregullohen kompetenca, përbërja e gjykatës dhe procedura në të cilën vendoset në kontestet administrative dhe zbatimi i aktgjykimeve të miratuarë gjyqësore.

Qëllimi i ligjit**Neni 2**

Në kontestin administrativ sigurohet mbrojtja gjyqësore e të drejtave dhe interesave juridike të personave fizikë dhe juridikë kundër akteve dhe veprimeve të veçanta administrative të organeve publike në pajtim me këtë ligj.

Lënda e kontestit administrativ**Neni 3**

Në kontestin administrativ gjykata vendos për:

1) ligjshmërinë e akteve administrative të veçanta përfundimtare që drejtëpërdrejt ndikojnë në statusin juridik të paditësit, përkatësisht me të cilat vendoset për të drejtat, obligimet dhe interesat juridike të paditësit;

2) ligjshmërinë e lëshimit të organeve publike që të vendosin në afatin ligor për të drejtat, obligimet dhe interesat juridikë të paditësit (kontesti administrativ përseshtjen e administratës);

3) ligjshmërinë e akteve të organeve publike të miratuarë në procedurën e kundërvajtjes;

4) ligjshmërinë e akteve të veçanta përfundimtare të miratuarë në procedurën zgjedhore, me ç'rast zbatohen dispozitat e këtij ligji, përvëç nëse ndryshe nuk është përcaktuar në Kodin zgjedhor;

5) ligjshmërinë e akteve të veçanta përfundimtare me të cilat vendoset për zgjedhjen, emërimin dhe shkarkimin e bartësve të funksioneve publike të miratuar nga Kuvendi i

Republikës së Maqedonisë, Presidenti i Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, organet e administratës shtetërore, organizatat e përcaktuara me ligj, organet tjera shtetërore, si dhe organet e njësive të vjetëqeverisjes lokale;

6) ligjshmérinë e akteve të veçanta të organeve publike me të cilat është shkelur ndonjë e drejtë, obligim ose interes juridik i paditësit, ndërsa kundër të cilëve nuk është lejuar deklarimi i mjetit të rregullt juridik dhe nuk është siguruar mbrojtja juridike në procedurë tjetër gjyqësore;

7) konfliktin e kompetencave ndërmjet organeve të Republikës, komunave dhe Qytetit të Shkupit, ndërmjet komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit dhe për kontestet e shkaktuara për konflikt të kompetencave ndërmjet komunave, dhe Qytetit të Shkupit, komunave në Qytetin e Shkupit dhe organeve publike nëse kjo parashihet me ligj, nëse me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë ose ligjet nuk parashihet mbrojtje e ndryshme gjyqësore;

8) kontestet që dalin nga procedura për lidhjen e marrëveshjeve administrative;

9) ligjshmérinë dhe kufijtë e autorizimit të organit publik që vendos sipas vlerësimit të lirë-të drejtës së diskrecionit;

10) ligjshmérinë e aktit administrativ të organit publik në procedurë pas kundërshtimit kundër akteve reale ose lëshimit të tyre.

Përkufizime

Neni 4

Shprehjet e veçanta të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1) "organ publik" paraqet Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, Presidenti i Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, ministritë, organet tjera të administratës shtetërore, organizatat e përcaktuara me ligj, organet tjera shtetërore, personat juridikë dhe fizikë të cilëve me ligj u është besuar të kryejnë autorizime publike, si dhe organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunitatit në Qytetin e Shkupit;

2) "person i interesuar" është çdo person fizik ose juridik të cilët anulimi, ndërprerja ose ndryshimi i aktit të kontestuar ose veprimit ia dëmton ndonjë të drejtë të tij ose interes juridik;

3) "akt administrativ përfundimtar" është ai akt i veçantë administrativ kundër të cilët nuk mund të paraqitet ankesë sipas rregullave që e rregullojnë procedurën administrative;

4) "model vendim" është vendimi të cilin e miraton Gjykata Administrative në rastet kur do t'i parashtronë paditë kundër më tepër akteve administrative në të cilat të drejtat dhe obligimet e paditësve bazohen në gjendjen e barabartë ose gjendjen e ngjashme faktike dhe kanë bazë të njëjtë juridike. Gjykata Administrative detyrimisht e miraton model vendimin pas mbajtjes së shqyrimit dhe e publikon si sentencë të praktikës gjyqësore të gjykates;

5) "model procedura" është procedura të cilën e zbaton Gjykata Administrative në rastet kur do t'i parashtronë paditë kundër 20 akteve administrative në të cilat të drejtat dhe obligimet e paditësve bazohen në gjendjen e barabartë ose gjendjen e ngjashme faktike dhe kanë bazë të njëjtë juridike;

6) "akt administrativ" është akti i veçantë me të cilin organi publik ka vendosur për të drejtat, obligimet dhe interesat juridike të personit fizik ose juridik, përkatesisht personit tjetër i cili mund të jetë palë në punën e caktuar administrative, si dhe aktin e veçantë të miratuar në procedurën e kundërvajtjes. Aktet administrative mund të titullohen si aktvendim, vendim, urdhëresë, licencë, leje, ndalim, miratim, njoftim ose akte tjera të përcaktuara me ligj;

7) "veprim administrativ" është miratimi i akteve administrative, lidhja e marrëveshjeve administrative, mbrojtja e shfrytëzuesve të shërbimeve publike dhe shërbimeve me interes të përgjithshëm, si dhe marrja e veprimeve tjera administrative në punët administrative në pajtim me ligjin;

8) "marrëveshje administrative" është akt dypalësh juridik i lidhur ndërmjet organit publik dhe personit fizik ose juridik lënda e të cilat është kryerja e shërbimit publik ose dhënia e shërbimeve publike qytetarëve me kompetencë të organit publik. Marrëveshje administrative janë marrëveshjet e koncesionit, marrëveshjet për prokurime publike që janë me interes publik, marrëveshjet për kryerjen e shërbimit publik, marrëveshjet për realizimin e punëve publike ose kryerjen e shërbimeve publike me kompetencë të organit publik dhe marrëveshjet tjera që sipas përbajtjes së lëndës gjykata do t'i caktojë si marrëveshje administrative.

Kthimi i sendeve si lëndë e kontestit administrativ

Neni 5

Në kontestin administrativ mund të kërkohet edhe kthimi i sendeve të konfiskuara, parave dhe sendeve tjera të konfiskuara në mënyrë kundërligjore kur kjo përcaktohet me ligj.

Përashtime kur nuk mund të mbahet kontesti administrativ

Neni 6

(1) Kontesti administrativ nuk mund të ngrihet në punët në të cilat mbrojtja gjyqësore është siguruar jashtë kontestit administrativ.

(2) Kontesti administrativ nuk mund të mbahet për zbatimin e drejtë të vlerësimit të lirë nga ana e organit publik (autorizim diskret) gjatë miratimit të aktit të veçantë administrativ, por mund të mbahet për ligjshmérinë e aktit të tillë është kufijtë e autorizimit të tillë.

(3) Kontesti administrativ nuk mund të mbahet kundër aktit të veçantë administrativ me të cilin është vendosur për çështjet e procedurës, por akti i tillë mund të rrëzohet me padi kundër aktit të veçantë administrativ me të cilin është vendosur për punën kryesore, nëse me ligj nuk është caktuar ndryshe.

2. Parimet themelore

Parimi i ligjshmërisë

Neni 7

Në pajtim me parimin e ligjshmërisë, gjykata vendos në kontest administrativ në bazë të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë, ligjeve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare të ratifikara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, duke mbajtur llogari për konsistencën e vendimeve të veta, përmes të cilës mundësohet siguria juridike dhe zbatimi i barabartë i ligjeve.

Parimi i marrjes në pyetje të palëve

Neni 8

Në pajtim me parimin e marrjes në pyetje të palëve, para se ta miratojë vendimin e vet, gjykata do t'u mundësojë palëve të prononcohen në lidhje me konstatimet në padi dhe përgjigjen e padisë, si dhe për të gjitha faktet dhe çështjet juridike të paraqitura në kontestin administrativ, përvëc në rastet e caktuara me ligj.

Parimi i shqyrtimit me gojë

Neni 9

(1) Në pajtim me parimin e shqyrtimit me gojë, gjykata sipas rregullës, do të miratojë vendim në kontestin administrativ në bazë të shqyrtimit publik, të drejtpërdrejtë dëshme me gojë.

(2) Gjykata mund të vendlodë në kontestin administrativ pa mbajtjen e shqyrtimit vetëm në rastet e përcaktuara me këtë ligj.

Parimi i kontradiktës dhe proporcionalitetit

Neni 10

(1) Në pajtim me parimin e kontradiktës, gjykata palëve do t'u mundësojë të prononcohen për konstatimet dhe propozimet e palës së kundërt.

(2) Në pajtim me parimin e proporcionalitetit, gjykata palëve do t'u mundësojë t'i realizojnë dhe mbrojnë të drejta e veta dhe interesat juridike, nëse këto nuk janë në dëm të të drejtave dhe interesave juridike të palëve tjera ose personave të tretë dhe nuk janë në dëm të interesit publik të përcaktuara me ligj. Kur palëve në procedurën do t'u imponohen obligime, gjykata ka përfundimtarët që t'i zbatojë veprimet që janë më të volitshme përfundimtarët, nëse veprimet e tillë janë të mjaftueshme që t'i arrihet qëllimi i përcaktuara me ligj.

Parimi i efikasitetit

Neni 11

Në pajtim me parimin e punës efikase, gjykata do ta zbatojë procedurën shpejt, pa përdorimin e veprimeve dhe shpenzimeve të panevojshme dhe do ta miratojë vendimin e vet në afat të arsyeshëm, përkatësisht më së voni në afat prej nëntë muajsh nga dita e dorëzimit të shkresave ose krijimit të kushteve përfundimtarët.

Obligimi përbashkëpuni me gjykatën

Neni 12

Të gjitha gjykatat dhe organet publike kanë përfundimtarët që gjykatës në kontestin administrativ t'i sigurojnjë të dhëna të domosdoshme, shkresa përfundimtarët e tyre juridikë si dhe përbashkëpuni me gjykatën.

Detyrimi i vendimeve gjyqësore

Neni 13

Aktgjykimi i plotfuqishëm i gjykatës është i detyrueshëm përfundimtarët e tyre juridikë si dhe përbashkëpuni me gjykatën.

Zbatimi përkatës i dispozitave nga rregullat tjera

Neni 14

(1) Përfundimtarët në procedurën që nuk janë rregulluar me këtë ligj, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit përfundimtarët.

(2) Dispozitat e ligjit me të cilin rregullohet përfundimtarët i gjuhëve në Republikën e Maqedonisë në mënyrë përkatëse zbatohen edhe në kontestin administrativ.

3. Organizimi dhe përbërja e gjykatës

Neni 15

(1) Gjykata Administrative vendlodë në shkallë të parë në kontest administrativ, përvëç nëse ndryshe nuk rregullohet me ligj.

(2) Gjykata e Lartë Administrative, vendlodë përfundimtarët e kontest administrativ, nëse janë bartës të të drejtave dhe obligimeve përfundimtarët.

është lejuar ankesë, ndërsa në shkallë të parë edhe përfundimtarët e kompetencave ndërmjet organeve të Republikës, komunave dhe Qytetit të Shkupit, ndërmjet komunave në Qytetit e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit, ndërmjet komunave, Qytetit të Shkupit, komunave në Qytetit e Shkupit dhe organeve publike nëse kjo përcaktohet me ligj.

(3) Gjykata Supreme vendlodë përfundimtarët e kompetencave ndërmjet Gjykatës Administrative dhe gjykatës tjetër, si dhe ndërmjet Gjykatës së Lartë Administrative dhe gjykatës tjetër.

Neni 16

(1) Në kontestin administrativ në shkallë të parë, gjykata vendlodë në këshill prej tre gjykatëve ose si gjykatës individ, në rastet nga paragrafi (2) të këtij nenit të caktuara me këtë nen.

(2) Gjykatësi individ vendlodë në kontest administrativ në shkallë të parë, në kontestet lënda e të cilëve e shprehur në vlerë me para nuk e tejkalon shumën prej 10.000 euro në kundërvlerë me denarë ose kontestet në të cilat janë kontestuar vetëm veprimet procesuale në procedurën e miratimit të aktit administrativ.

(3) Përfundimtarët e kushteve nga paragrafi (2) i këtij nenit, dëshme me këshillit, nuk mund t'i ndahet në vendimmarrje të mëtejshme gjykatës.

(4) Kundërvlerët e kushteve nga paragrafi (3) i këtij nenit, nuk lejohet ankesë.

(5) Lënda përfundimtarët e kushteve nga paragrafi (3) i këtij nenit, nuk lejohet ankesë.

(6) Kundërvlerët e kushteve nga paragrafi (3) i këtij nenit, nuk lejohet ankesë.

(7) Gjykata Administrative përfundimtarët e akteve të veçanta përfundimtarët e kushteve nga paragrafi (3) i këtij nenit, nuk lejohet ankesë.

Neni 17

Gjykata e Lartë Administrative vendlodë në këshill prej tre gjykatëve.

Neni 18

Gjykata Supreme vendlodë përfundimtarët e kompetencave në këshill prej pesë gjykatëve.

4. Palët në kontestin administrativ

Neni 19

Palët e kontestit administrativ janë paditësi, i paditurës së personit i interesuar.

Paditësi

Neni 20

Paditësi është person fizik ose juridik i cili konsideron se i është shkelur e drejta ose interesit juridik me aktin administrativ përfundimtarët e kushteve nga paragrafi (1) i këtij artikullit, ose në procedurën e kundërvajtjes, si dhe me mosveprimin e organit publik në afatini e përcaktuara ligjor.

Paditësi në kontestin administrativ i cili nuk ka cilësi të personit juridik

Neni 21

(1) Organi shtetëror, filiali ose njësia tjetër afariste e shoqërisë tregtare, shoqatës ose komunitetit të qytetarëve, që nuk kanë cilësinë e personit juridik, mund t'i ngrenë kontest administrativ nëse janë bartës të të drejtave dhe obligimeve përfundimtarët.

(2) Padi për kontestin administrativ mund të ngranjë edhe organizata sindikale në rast kur konsideron se akti i caktuar administrativ është në kundërshtim me ndonjë të drejtë ose interes të drejtpërdrejtë të ndonjë anëtarë të saj.

(3) Në rast kur me akti i caktuar administrativ janë shkelur të drejtat ose interesat e caktuara të personit fizik që është anëtar i shoqatës që në pajtim me rregullat e tij është i obliguar t'i mbrojë të drejtat dhe interesat e anëtarëve të tij, kjo shoqatë mundet në koordinim me atë anëtar dhe në emër të tij të ngranjë kontest administrativ kundër këtij akti administrativ.

I padituri

Neni 22

(1) I paditur është organi publik akti ose veprimi i të cilit kontestohet.

(2) I padituri nga paragrafi (1) i këtij nenit në kontestin administrativ është i përfaqësuar nga personi përgjegjës ose personi zyrtar i autorizuar prej tij.

(3) Nëse në kontestin administrativ kontestohen veprimet e organeve publike, në procedurë do të përdoren dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me kontestimin e aktit administrativ.

Personi i interesuar

Neni 23

(1) Personi i interesuar është çdo person fizik ose juridik të cilin anulimi, ndërprerja ose ndryshimi i aktit të kontestuar ose veprimit ia démon ton ndonjë të drejtë të tij ose interes juridik.

(2) Derisa procedura në shkallë të parë në kontestin administrativ nuk ka përfunduar, gjykata me detyrë zyrtare ose me propozim të palëve do ta thërras personin e interesuar të përfshihet në procedurë.

(3) Gjykata pa prolongim do t'i njoftojë palët përfshirjen e personit të interesuar në kontestin administrativ.

(4) Personi i interesuar në kontestin administrativ ka pozitën e palës.

5. Ngritja e kontestit administrativ

Shkaqet për padi

Neni 24

(1) Kontesti administrativ ngrihet me padi.

(2) Padia mund të ngrihet:

- nëse akti administrativ është miratuar nga organi jokompetent,

- për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale,

- kur në procedurën që i ka paraprirë aktit nuk është vepruar sipas rregullave të procedurës,

- për shkak të gjendjes faktike të përcaktuar gabimisht ose të paplotë në procedurën që i ka paraprirë aktit,

- për shkak të mosmiratimit të aktit administrativ në procedurë administrative në afat ligjor nga organi publik,

- për shkaqe për të cilat akti administrativ mund të shpallet i pavlefshëm ose

- për shkak të shkeljes së procedurës për lidhjen e marrëveshjes administrative.

(3) Me padinë mund të kërkohet:

- anulimi i aktit të veçantë administrativ ose shpallja e tij i pavlefshëm,

- miratimi i aktit të veçantë administrativ që nuk është miratuar në afatin e përcaktuar ose

- modifikimi i aktit të veçantë.

(4) Në rastet nga paragrafi (3) alinetë 1 dhe 2 të këtij neni, me padinë mund të kërkohet gjykata të vendos për të drejtën, obligimin ose interesin juridik të palës.

(5) Me kërkesën kryesore, me padinë mund të kërkohet edhe kthimi i sendeve ose kompensimi i dëmit që e ka shkaktuar i padituri.

(6) Kontesti administrativ konsiderohet i ngritur me ditën e parashtrimit të padisë në gjykatë.

Përbajtja e padisë

Neni 25

(1) Padia doemos duhet të jetë e kuptueshme dhe të përbajë:

- 1) emrin e gjykatës në të cilën parashtrohet;

- 2) emrin personal, përkatesisht emërtimin dhe adresën, përkatesisht selinë e paditësit me numrin unik të amzës ose tatum, si dhe e-mail adresën dhe kontakt telefonin e paditësit;

- 3) emrin e të paditurit;

- 4) theksimin e aktit të kontestuar, përkatesisht marrëveshjen administrative ose pëershkrimin e veprimit të kërkuar;

- 5) vlerën e lëndës së kontestit;

- 6) kërkesën e padisë;

- 7) vëllimin në të cilin kontestohet akti i veçantë administrativ, veprimi ose marrëveshja administrative (plotësisht ose e pjesshme);

- 8) shkaqet për parashtrimin e padisë në lidhje me punën kryesore dhe kërkesat dytësore;

- 9) faktet dhe provat në të cilat është bazuar kërkesa e padisë;

- 10) nënshkrimin e paditësit;

- 11) provën për taksën e paguar gjyqësore.

(2) Nëse me padinë kërkohet kthimi i lëndës ose kompensimi i dëmit, theksohet edhe kërkesa në aspekt të lëndës ose lartësia e dëmit të shkaktuar.

(3) Originali ose pëershkrimi i verifikuar i aktit të kontestuar, marrëveshjes administrative ose provës përekzistimin e aktit duhet t'i bashkëngjiten padisë. Në rast kur ngrihet kontesti administrativ për shkak të mosmiratimit të aktit ose mosndërmarrjes së veprimit në afatin e përcaktuar, provat për kohën e ngritjes së procedurës administrative ose parashtrimit të kërkesës duhet t'i bashkëngjiten padisë.

(4) Padia dhe shtojcat parashtrohen në së paku në tri ekzemplarë.

Afati për parashtrimin e padisë

Neni 26

(1) Padia parashtrohet në gjykatë në afat prej 30 ditësh nga dita e dorëzimit të aktit të kontestuar të palës, përvës në rastet e caktuara me këtë ligj.

(2) Kur ngrihet kontesti administrativ për shkak të mosmiratimit të aktit të caktuar në afatin e përcaktuar (heshtja e administratës), padia parashtrohet në afat prej 30 ditësh pas skadimit të afatit të përcaktuar ligjor për miratimin e aktit.

(3) Kur akti nuk i është dorëzuar palës në pajtim me rregullat e përcaktuara për dorëzim, padia mund të parashtrohet në afat prej 30 ditësh nga momenti kur pala ka kuptuar për vendimin, por jo më gjatë se një vit nga dita e miratimit të aktit.

(4) Nëse udhëzimi për mjetin juridik gabimisht përcakton se nuk lejohet padia, padia mund të parashtrohet në afat prej 30 ditësh nga momenti kur pala ka kuptuar ose ka mundur të kuptojë për mundësinë të parashtrojë padi, por jo më gjatë se tri vjet nga dita e dorëzimit të aktvëndimit.

Parashtrimi i padisë në gjykatë

Neni 27

(1) Padia mund të parashtrohet drejtpërdrejt në gjykatë në formë me shkrim, me postë ose përmes mjeteve elektronike.

(2) Kur padia ёштë дëргuar si дërgesë e rekomanuar, data e dorëzimit në postë konsiderohet datë e parashtrimit të padisë në gjykatë.

(3) Padia e parashtruar përmes mjeteve elektronike do të konsiderohet se ёштë parashtruar në atë moment kur ajo do të shënohet në serverin për porositë e dala elektronike. Padia e tillë do të vërtetohet me nënshkrim elektronik në pajtim me ligjin. Gjykata pa kurrfarë prolongimi përmes mjeteve elektronike, do ta vërtetojë pranimin e padisë.

(4) Padia do të konsiderohet se ёштë parashtruar me kohë edhe kur ёштë parashtruar në afatin nga neni 26 paragrafi (4) të këtij ligji në gjykatën jokompetente.

(5) Për personat që kryejnë obligim ushtarak në Armatën e Republikës së Maqedonisë të përcaktuar me ligji, dita e dorëzimit të padisë të njësisë ushtarake, përkatësish e institucionet ushtarake të shtabit, konsiderohet si dita e dorëzimit në gjykatë.

(6) Dispozita e paragrafit (5) të këtij neni zbatohet edhe te personat ushtarakë dhe civilë në shërbimin në Armatën e Republikës së Maqedonisë, përkatësish në institucionet ushtarake ose në shtabet e vendeve në të cilat nuk ekziston postë e rregullt.

Veprimi i prolonguar i padisë

Neni 28

(1) Padia, sipas rregullit, nuk e parandalon zbatimin e aktit kundër të cilit ёштë parashtruar, përvèç nëse me ligj ndryshe nuk rregullohet.

(2) Me kërkesë të paditësit, kur zbatimi i aktit do t'i shkaktojë dëm që vështirë se mund të rregullohet, ndërsa anulimi i zbatimit nuk ёштë në kundërshtim me interesin publik, as me prolongim dhe do të shkaktohet dëm më i madh i pakompensueshëm i palës së kundërt, gjykata mund ta anulojë zbatimin.

(3) Për çdo kërkesë për anulimin e zbatimit të aktit të kontestuar, gjykata miraton aktvendim më së voni në afat prej shtatë ditësh nga pranimi i kërkesës.

6. Masat e përkohshme

Neni 29

(1) Gjykata mund të lëshojë masë të përkohshme me kërkesë të palës, nëse kjo nevojitet që t'i shmanget dëmit serioz dhe të pamënjanueshëm.

(2) Gjykata vendos për masat e përkohshme me aktvendim.

(3) Kundër aktvendimit për masën e përkohshme lejohet ankesë.

(4) Padia, me kërkesën për lëshimin e masës së përkohshme nuk e parandalon zbatimin e aktit kundër të cilit ёштë parashtruar, përvèç nëse me ligj nuk rregullohet ndryshe.

(5) Me kërkesë të paditësit, gjykata do ta anulojë zbatimin e aktit të kontestuar deri në miratimin e vendimit të plotfuqishëm, nëse me zbatimin e aktit do t'i shkaktojë paditësit dëm që vështirë mund të kompensohet. Gjatë vendimmarrjes, gjykata doemos duhet në pajtim me parimin e proporcionalitetit, ta marrë parasysh interesin publik si dhe interesin e paditësit dhe personave të interesuar.

(6) Paditësi për shkaqet e theksuara në paragrafin (5) të këtij neni mund të kërkojë edhe miratimin e masave të përkohshme për rregullimin e përkohshëm të gjendjes në lidhje me marrëdhëni e kontestuar juridike, nëse dëshmohet probabiliteti për nevojën e tillë, veçanërisht në marrëdhëni e ekzistuese juridike.

(7) Për miratimin e masës së përkohshme nga paragrafi (6) të këtij neni gjykata vendos në këshill.

(8) Gjykata vendos për lëndën për miratimin e masës së përkohshme në afat prej shtatë ditësh nga pranimi i kërkesës me aktvendim që duhet të arsyetohet. Gjykata mund miratimin e masës së përkohshme ta kushtëzojë me dhënen e garancisë për dëmin i cili me shqiptimin e tij do të mund të shkaktohet për palën e kundërt.

(9) Kundër aktvendimit nga paragrafi (8) të këtij neni, pala mund në afat prej tri ditësh të parashtrojë ankesë në Gjykatën e Lartë Administrative. Gjykata e Lartë Administrative vends për ankesën në afat jo më të gjatë se 15 ditë nga dita e pranimit të saj.

7. Veprimi i gjykatës për padinë

Veprimi i gjykatës pas pranimit të padisë

Neni 30

(1) Pas pranimit të padisë, gjykata heton nëse padia ёштë e lejuar, nëse ёштë parashtruar nga personi i autorizuar dhe nëse ёштë dërguar me kohë.

(2) Gjykata heton edhe nëse ёштë kompetente të veprojë për padinë, nëse padia ёштë në rregull dhe nëse janë përbushur kushtet për mbajtjen e kontestit administrativ.

Vlerësimi i rregullshmërisë së padisë

Neni 31

(1) Nëse padia nuk i përbën elementet e detyrueshme nga neni 25 paragrafi (1) të këtij ligji ose ёштë e paqartë, gjykata do të kërkojë që paditësi t'i mënjanojë mangësitë e tillë në afatin e caktuar kohor që gjykata do ta caktojë, dhe atij do t'i tërhiqet vërejtja për pasojat nga mosveprimi në pajtim me udhëzimet e gjykatës.

(2) Nëse paditësi nuk i mënjanon mangësitë në afatin e caktuar, ndërsa natyra e mangësive e parandalon gjykatën në veprimin me lëndën, gjykata do të miratojë aktvendim me të cilën do ta hedh poshtë padinë si të parregullt, përvèç në rast kur do të përcaktojë se akti i kontestuar administrativ ose marrëveshja ёштë e pavlefshme.

(3) Kundër aktvendimit nga paragrafi (2) të këtij neni lejohet padia, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Vlerësimi i supozimeve për mbajtjen e kontestit administrativ

Neni 32

(1) Gjykata do ta hedh poshtë padinë me aktvendim, nëse nuk janë përbushur kushtet për mbajtjen e kontestit administrativ, përkatësish nëse përcaktohet se:

1) padia ёштë parashtruar jo me kohë ose para kohe;

2) akti i kontestuar, veprimi ose marrëveshja administrative nuk prek ndonjë të drejtë ose interes juridik të paditësit;

3) kundër aktit administrativ ose veprit i cili kontestohet me padi ka mundur të parashtrohet ankesë, ndërsa ajo aspak nuk ёштë parashtruar ose nuk ёштë parashtruar me kohë;

4) parashihet mbrojtje tjeter gjyqësore jashtë kontestit administrativ;

5) bëhet fjalë për lëndë administrative për të cilën nuk mund të mbahet kontest administrativ, akti i cili kontestohet nuk ёштë akt administrativ ose

6) ekziston vendim i plotfuqishëm i miratuar në kontestin administrativ për punën e njëjtë.

(2) Për shkaqet nga paragrafi (1) i këtij neni, gjykata do ta hedh poshtë padinë në çdo stadium të procedurës.

Dorëzimi i padisë

Neni 33

(1) Gjykata do ta dorëzojë padinë me të gjitha provat përgjigje te i paditur dhe personi i interesuar nëse e ka.

(2) Gjykata do të caktojë afat për përgjigjen e padisë e cila nuk mund të jetë më e shkurtër se tetë ditë, e as më e gjatë se 30 ditë, nga dita e dorëzimit të padisë.

(3) Нë пëргjigjen e padisë, i padituri duhet të prononcohet në lidhje me padinë dhe konstatimet në padinë dhe e ka pér detyrë në afatin e përcaktuar t'i dorëzojë të gjitha shkresat, që kanë të bëjnë me lëndën.

(4) Пërgjigjja e padisë me të gjitha provat e propozuara dorëzohen te paditësi dhe personi i interesuar nëse e ka.

(5) Nëse i padituri ose organi tjeter i cili disponon me shkresat, me kërkësë të gjykatës nuk i dorëzon të gjitha shkresat me lëndën në afatin e caktuar nga gjykata ose deklarata se nuk mund t'i dorëzojë, gjykata vendsos pér lëndën pa shkresat.

(6) Në rastet nga paragrafi (5) të këtij nenit, kur gjykata nuk ka mundësi të vendosë pér lëndën pa shkresa, gjykata me aktvendim shqipton dënim me para në shumë deri në 20% të rrogës mujore të personit që e ka miratuar aktin e kontestuar përkatësisht e ka marrë veprimin e kontestuar, ose personit përgjegjës, përkatësisht personit të autorizuar në të paditurin, përkatësisht në organin që disponon me shkresat që nuk janë dorëzuar pér shkaqe të paarsyeshme. Kundër aktvendimit lejohet ankesë te Gjykata e Lartë Administrative, në afat prej 15 ditësh, duke llogaritur nga dita e dorëzimit të aktvendimit te i padituri.

Konstatimet në padi dhe përgjigjja e padisë

Neni 34

Në padi dhe përgjigjen e padisë, palët paraqesin fakte në të cilat i bazojnë kërkësat e tyre, propozojnë prova pér përcaktimin e atyre fakteve dhe prononcohen në lidhje me konstatimet dhe provat e propozuara nga palët tjera.

Vendimmarrja pér kërkësen e padisë

Neni 35

(1) Gjykata vendsos në kufijtë e kërkësës së padisë, por nuk lidhet me shkaqet e padisë.

(2) Pér shkaqet pér pavlefshmërinë e aktit administrativ, gjykata kujdeset me detyrë zyrtare.

(3) Gjykata vendsos në kontestin në bazë të vlerësimit të lirë të provave.

(4) Gjykata do t'i merr parasysh të gjitha faktet e përcaktuara në procedurën administrative pér miratimin e aktit të kontestuar.

(5) Gjykata mund edhe vetë të përcaktojë fakte pér të cilat konsideron se janë të domosdoshme pér miratimin e vendimit.

(6) Palët mund të paraqesin fakte të reja dhe të propozojnë prova të reja në shqyrtim, vetëm nëse pa fajin e tyre nuk kanë pasur mundësi t'i paraqesin, përkatësisht propozojnë në padinë dhe përgjigjen e padisë ose në rrjetëshkëm e deriatëhershme të procedurës. (7) Nëse pala pa fajin e vet nuk ka mundësi t'i dorëzojë provat, gjykata mund t'i sigurojë ato.

(8) Gjykata do t'i nxjerr provat në pajtim me rregullat e procedurës së provës në procedurën kontestimore.

Obligimi i organit publik pér dorëzimin e dokumenteve dhe të dhënavë

Neni 36

(1) Me kërkësë të gjykatës, çdo organ publik ka pér detyrë, në pajtim me ligjin t'i dorëzojë të gjitha dokumentet dhe të dhënat me të cilat disponon, të cilat janë me interes pér zgjidhjen e lëndës konkrete, në afatin e caktuar nga gjykata.

(2) Nëse organi publik nuk vepron në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, gjykata me aktvendim shqipton dënim me para në shumë deri më 20% të rrogës mesatare të personit të autorizuar, përkatësisht personit përgjegjës në organin publik i cili pér shkaqe të paarsyeshme nuk i ka dorëzuar dokumentet, përkatësisht të dhënat me të cilat disponon. Kundër aktvendimit lejohet ankesë te Gjykata e Lartë Administrative, në afat prej 15 ditësh, duke llogaritur nga dita e dorëzimit të aktvendimit te i padituri.

8. Shqyrtimi

Caktimi i shqyrtimit

Neni 37

(1) Gjykata vendsos pér padinë e parashtuar, pas shqyrtimit të mbajtur, përvèç kur kjo ndryshe rregullohet me këtë ligj.

(2) Kryetari i këshillit ose gjykatësi individ e cakton shqyrtimin.

(3) Kryetari i këshillit ose gjykatësi individ do t'i ftøjë me ftesë palët, dëshmitarët dhe ekspertët në shqyrtim.

(4) Në ftesë do të theksohet se aktgjykim mund të miratohet pa prezencën e palës në shqyrtim. Ftesat doemos duhet të dorëzohen te palët së paku tetë ditë para mbajtjes së shqyrtimit.

(5) Gjykata sipas rregullës cakton vetëm një seancë pér shqyrtim pér shkak të nxjerrjes së provave.

Vendimmarrja në kontest pa shqyrtim

Neni 38

Gjykata me përjashtim nga dispozitat nga nenit 37 të këtij ligji vendsos pér kontestin administrativ pa mbajtur shqyrtim vetëm:

1) në rast kur aktvendimi i organit të paditur është miratuar në pajtim me kuptimin e shprehur juridik (model vendim) në pajtim me dispozitat e nenit 49 të këtij ligji;

2) nëse paditësi e konteston zbatimin e së drejtës materiale, e jo gjendjen e përcaktuar faktike;

3) kur gjykata vendsos me aktvendim, përvèç në rastet pér masën e përkohshme;

4) nëse konstaton se akti i kontestuar administrativ përmban mangësi të tillë esenciale që e parandalojnë vlerësimin e ligjshmërisë së aktit, pér këtë shkak do ta anulojë aktin e tillë.

Publiciteti i shqyrtimit

Neni 39

(1) Shqyrtimi në gjykatë është publik.

(2) Gjykata mund ta përjashtojë publikun nga gjithë shqyrtimi ose një pjesë të tij nëse kjo nevojitet pér shkak të mbrojtjes së privatësisë, mbrojtjes së të dhënavë ose shkaqeve tjera të përcaktuara me ligj.

(3) Përjashtimi i publikut bëhet me aktvendim.

(4) Kundër aktvendimit nga paragrafi (3) i këtij neni nuk lejohet ankesë e veçantë.

Rrjedha e shqyrtimit

Neni 40

(1) Kryetari i këshillit ose gjykatësi individ do ta hap shqyrtimin dhe do ta publikojë lëndën e shqyrtimit.

(2) Kryetari i këshillit ose gjykatësi individ do të përcaktojë nëse të gjithë të ftuarit janë prezant, dhe nëse nuk janë, nëse ato janë ftuar në mënyrë të rregullt dhe nëse kanë dhënë arsyetim pér mungesën e tyre.

(3) Nëse nuk vjen ndonjë palë ose ndonjë pjesëmarrës në shqyrtim pa dhënë arsyetim pér të, ndërsa është ftuar në mënyrë të rregullt, shqyrtimi mund të mbahet pa prezencën e tyre.

(4) Kryetari i këshillit ose gjykatësi individ e mban shqyrtimin.

(5) Kur gjykata do të përcaktojë se lënda e kontestit është shqyrtuar në masë të mjaftueshme që të mund të miratojë vendim, shqyrtimi do të mbyllët dhe këshilli do të tertiqet pér t'u këshilluar dhe votuar.

(6) Pér shqyrtimin mbahet procesverbal.

Térheqja e padisë

Neni 41

(1) Paditësi mund ta térheq padinë deri në miratimin e vendimit në kontestin administrativ. Térheqja e padisë nuk mund të revokohet.

(2) Në rast kur padia është térhequr, gjykata do të miratojë aktvendim për ndërprerjen e procedurës.

(3) Kundër aktvendimit nga paragrafi (2) i këtij nenii lejohet ankesë.

Miratimi i aktit tjetër administrativ nga ana e organit publik

Neni 42

(1) Nëse i padituri gjatë kohës së procedurës gjyqësore, miraton akt tjetër me të cilin ndryshohet ose shfuqizohet akti administrativ, kundër të cilit është ngritur kontest administrativ, si dhe kur në rast nga neni 3 pika 2 të këtij ligji, në mënyrë plotësuese do të miratojë akt administrativ, i padituri ka për detyrë për aktin e miratuar, njëkohësisht t'i njoftojë gjykatën para së cilës është ngritur kontesti dhe paditësin. Gjykata në atë rast do ta ftojë paditësin në afat prej 15 ditësh të deklarojë nëse me aktin e miratuar në mënyrë plotësuese është i kënaqur ose mbetet në padi dhe në cilin vëllim, përkatësisht nëse padinë e zgjeron edhe në aktin e ri.

(2) Nëse paditësi deklaron se me aktin e miratuar në mënyrë plotësuese është i kënaqur ose nëse nuk jep deklaratë në afatin nga paragrafi (1) të këtij neni, gjykata do të miratojë aktvendim për ndërprerjen e procedurës.

(3) Nëse paditësi deklaron se nuk është i kënaqur me aktin e ri, gjykata do ta vazhdojë procedurën.

(4) Nëse gjatë kohës së procedurës gjyqësore organi i shkallës së parë në rastet nga neni 3 pika 2 të këtij ligji, ka miratuar akt administrativ, gjykata do ta ndërpresë procedurën me aktvendim.

Çështja paraprake

Neni 43

(1) Në rast kur vendimi i gjykatës në kontestin administrativ varet nga çështja juridike paraprake, për të cilën ka qenë kompetent gjykata tjetër ose organi publik, ndërsa vendimi i tillë nuk është miratuar (çështja paraprake), gjykata mund vet ta zgjidh këtë çështje, përvèç kur ndryshe nuk rregullohet në ligj ose mund ta ndërpresë procedurën deri në vendimin përfundimtar pas çështjes paraprake.

(2) Nëse gjykata vetë vendos për çështjen paraprake, vendimi i saj ka veprim juridik vetëm në lëndën për të cilën është mbajtur kontest administrativ.

Ndërprerja e procedurës për shkak të çështjes paraprake

Neni 44

(1) Gjykata do ta ndërpresë procedurën, nëse çështja paraprake ka të bëjë me ekzistimin e veprës penale, ekzistimin e bashkësisë martesore ose përcaktimin e atësisë, nëse kjo është përcaktuar me ligj.

(2) Gjykata do ta ndërpresë procedurën, nëse për çështjen paraprake mbahet procedurë para gjykatës kompetente përkatësisht organit tjetër.

(3) Për ndërprerjen e procedurës, nga paragrafi (2) i këtij neni gjykata miraton aktvendim kundër të cilit lejohet ankesë. Ankesa parashtronhet në afat prej tri ditësh nga dita e dorëzimit të aktvendimit te palët.

Afati për ngritjen e procedurës para gjykatës kompetente përkatësisht organit tjetër për çështjen paraprake

Neni 45

(1) Kur gjykata do ta ndërpresë procedurën për shkak të çështjes paraprake, me aktvendimin për ndërprerjen e procedurës e imponon paditësin, në afat të caktuar të fillojë procedurë para gjykatës kompetente përkatësisht organit tjetër dhe t'i bashkëngjitet provë për të. Afati fillon të rrjedhë nga dita e plotfuqishmërisë së aktvendimit nga neni 44 paragrafi (3) të këtij ligji.

(2) Nëse paditësi nuk vepron sipas paragrafit (1) të këtij neni, do të konsiderohet se e ka térhequr padinë. Në këtë rast, gjykata do ta ndërpresë procedurën me aktvendim. Pala duhet të paralajmërohet për atë pasojë në aktvendimin për ndërprerjen e procedurës.

Vazhdimi i procedurës së ndërprerë

Neni 46

Procedura e cila është ndërprerë që të zgjidhet çështja paraprake para gjykatës kompetente ose organit tjetër, vazhdohet kur vendimi për atë çështje do të bëhet i plotfuqishëm.

Ndërprerja e procedurës në rastet tjera

Neni 47

(1) Gjykata do të miratojë aktvendim për ndërprerjen e procedurës edhe në rastet tjera të përcaktuara me ligj.

(2) Gjatë kohës së ndërprerjes së procedurës të gjitha afatet kohore për ndërmarrjen e veprimeve të caktuara do të ndalen të rrjedhin dhe gjykata nuk do të ndërmarrë kurrrarë veprimesh.

(3) Gjykata do të miratojë vendim për vazhdimin e procedurës me kërkesë të palës ose me detyrë zyrtare, menjëherë, ndërsa më së voni 15 ditë nga dita e ndërprerjes së shkaqeve për ndërprerje. Afatet kohore që kanë ndaluar të rrjedhin për ndërprerjen e procedurës, përsëri do të fillojnë të rrjedhin nga momenti i miratimit të vendimit për vazhdimin e procedurës.

Ndërprerja e procedurës

Neni 48

(1) Gjykata do të miratojë aktvendim për ndërprerjen e procedurës dhe do të vendos për shpenzimet e shkaktuara:

- për shkak të vdekjes ose shuarjes së paditësit në kontestet për të drejtat që nuk u bartën trashëgimtarëve ose trashëgimtarëve juridikë ose
- nëse paditësi e térheq padinë para se të miratohet vendimi nga gjykata.

(2) Gjykata do ta dorëzojë vendimin për ndërprerjen e procedurës së të gjitha palëve në kontest dhe trashëgimtarëve të tyre ose trashëgimtarëve juridikë të paditësit i cili ka vdekur ose ka pushuar të ekzistojë, pasi këta do të identifikohen.

(3) Gjykata do të vendos përfaqësues të përkohshëm të trashëgimtarëve të paditësit të vdekur, të cilit do t'ia dorëzojë vendimin për ndërprerjen e procedurës, nëse konsideron se procedura e trashëgimisë mund të zgjasë gjatë.

(4) Në rast kur personi juridik pushon të ekzistojë, gjykata do ta dorëzojë vendimin për ndërprerjen e procedurës së palëve tjera dhe pasuesve juridik të paditësit pasi të përcaktohen.

(5) Kundër vendimit për ndërprerjen e procedurës lejohet ankesë, në afat prej tri ditësh nga dita e dorëzimit të aktvendimit.

9. Procedura model

Neni 49

(1) Нëse në gjykatë dërgohen padi kundër më tepër se 20 akteve administrative në të cilat të drejtat dhe obligimet bazohen në gjendjen e barabartë ose të ngashme faktike dhe bazë të njëjtë juridike, gjykata mund pas marrjes së përgjigjeve për paditë, të zbatojë model procedurë në bazë të njërsë prej atyre padive, ndërsa procedurat tjera t'i ndërprerë.

(2) Gjykata Administrative e zbaton model procedurën në pajtim me parimet e urgjencës dhe priorititet me mbajtjen e detyrueshme të shqyrtimit.

(3) Para se të miratohet aktvendimit për ndërprerjen e procedurës, gjykata do t'i mundësojë paditësit të prononcohet për argumentet në përgjigjen e padisë.

(4) Kundër aktvendimit për ndërprerjen e procedurës për shkak të zbatimit të model procedurës, nuk lejohet ankesë e veçantë.

(5) Në lëndët, për të cilat vendoset në model procedurën, gjykata vendos sipas priorititetit kohor.

Vendimmarrje për procedurat e ndërprera

Neni 50

(1) Pas plotfuqishmërisë së vendimit të miratuar në model procedurën, gjykata pa diskutim do të vendosë për procedurat e ndërprera, nëse ato procedura nuk kanë dallim esencial të natyrës faktike ose juridike të model procedurës dhe nëse është konstatuar gjendja faktike.

(2) Gjatë zbatimit të dispozitës nga paragrafi (1) i këtij nenii, gjykata mund të vendosë për të gjitha paditë me një aktgjykim nëse e bashkon procedurën.

10. Parashtresa

Neni 51

(1) Parashtresat i dorëzohen me shkrim ose në formë elektronike njësisë pranuese të gjykatës.

(2) Parashtresat doemos duhet të jenë të kuptueshme dhe doemos duhet ta përmbyjnë gjithë atë që është e nevojshme që të mund të veprohet për to edhe atë: shënim i gjykatës, emri dhe mbiemri, profesioni dhe vendbanimi, përkatësish vendqëndrimi i palëve, përkatësish firma dhe selia e personit juridik të regjistruar në Regjistrin qendor të Republikës së Maqedonisë ose regjistër tjetër, përfaqësuesve të tyre ligjorë dhe të autorizuarve, nëse i kanë, lënda e kontestit, përbajtja dhe nënshkrimi i parashtreesit.

(3) Nëse parashtresa është e pakuptueshme ose nuk e përmban gjithë atë që është e nevojshme që të mund të veprojë për të, gjykata do t'i sugjerojë parashtreesit që ta korrigjojë parashtresën në afat racional që do ta caktojë gjykata. Nëse nuk mënjanohen mangësitë në afatin e paraparë dhe nuk është i mundshëm veprim i mëtejmë për parashtresën, do të konsiderohet se parashtresa nuk është parashtruar.

(4) Cdo parashtresë e dërguar në formë elektronike do të konsiderohet se është parashtruar në gjykatë në atë çast kur do të shënohet në serverin për porositë në dalje. Gjykata menjëherë do të lëshojë vërtetim për pranim të parashtresës.

(5) Nëse gjykata nuk ka mundësi për ta lexuar parashtresën në formë elektronike për shkak të problemeve teknike, do ta njoftojë për atë dërguesin me kërkesë për ridërgim të parashtresës së njëjtë në format adekuat ose në mënyrë tjetër në afatin e caktuar saktësisht. Nëse dërguesi nuk vepron për njoftimin në afatin e caktuar nga gjykata, do të konsiderohet se parashtresa nuk është parashtruar.

11. Dorëzimi

Neni 52

(1) Dorëzimi bëhet në pajtim me rregullat për dorëzim të përcaktuara në Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative.

(2) Dorëzimi nëpërmjet mjeteve elektronike do të realizonet vetëm me kërkesë ose me pëlgim eksplisit të palës ose pjesëmarrësit tjetër në procedurë. Dorëzimi nëpërmjet mjeteve elektronike do të konsiderohet i kryer në çastin kur vendimi ose akti tjetër i gjykatës do të shënohen në serverin për porositë e ardhura.

(3) Dorëzimi te përfaqësuesi i autorizuar ose përfaqësuesi për pranim të shkresave gjyqësore do të konsiderohet si dorëzim te pala.

12. Afatet

Caktimi i afateve

Neni 53

(1) Nëse afatet për veprim të palëve nuk janë përcaktuar me ligj, nuk i cakton gjykata. Gjykata i cakton afatet në ditë ose me data të sakta.

(2) Kur afati është caktuar në ditë, në afate nuk llogaritet dita kur është kryer dorëzimi ose njoftimi, përkatësish dita në të cilën ngjarja nga kur duhet të llogaritet kohëzgjatja e afatit, por për fillimin e afatit merret dita e parë e ardhshme.

(3) Të dielat, festat dhe ndonjë ditë tjetër kur gjykata nuk punon nuk ndikojnë në fillimin dhe kohëzgjatjen e afatit. Nëse dita e fundit e afatit bie në festë shtetërore ose të dielën ose në ndonjë ditë tjetër kur gjykata nuk punon, afati kalon me skadimin e ditës së ardhshme të parë të punës.

Kthimi në gjendjen e mëparshme

Neni 54

(1) Nëse pala shhang seancë ose afat për ndërmarrje të ndonjë veprimi në procedurë dhe për atë shkak e humb të drejtën e ndërmarrjes së atij, gjykata asaj pale, me propozim të saj, do t'i lejojë në mënyrë plotësuese ta kryejë atë veprim (kthim në gjendjen e mëparshme), nëse vlerëson se ekzistonjë shkaqe të arsyeshme për shhangjen.

(2) Propozimi për kthim në gjendjen e mëparshme paraqitet në gjykatë te e cila është dashur të kryhet veprimi i lëshuar, në afat prej 15 ditësh nga dita kur është ndërprerë arsyja që e ka shkaktuar lëshimin, ndërsa nëse pala ka kuptuar më vonë për lëshimin, nga dita kur ka kuptuar për atë. Kthimi në gjendjen e mëparshme nuk mund të kërkohet pas skadimit të 90 ditëve nga dita e lëshimit.

(3) Nëse kthimi në gjendjen e mëparshme propozohet për shkak të lëshimit të afatit, propozuesi është i detyruar që njëkohësisht me parashtimin e propozimit ta kryejë veprimin e lëshuar.

(4) Gjykata do të miratojë vendim pas propozimit për kthimin në gjendjen e mëparshme dhe nëse pranohet propozimi, procedura do të kthehet në atë gjendje e cila ka ekzistuar para lëshimit dhe të gjitha vendimet e gjykatës si rezultat i lëshimit do të shfuqizohen.

(5) Gjykata nuk do të lejojë kthimin në gjendjen e mëparshme nëse është lëshuar afati për parashtimin e propozimit për kthimin në gjendjen e mëparshme ose nëse është lëshuar seanca e caktuar për shkak të propozimit për kthimin në gjendjen e mëparshme.

Veprimi për propozimin për kthimin në gjendjen e mëparshme

Neni 55

(1) Propozimet jo në kohë dhe të palejuara për kthim në gjendjen e mëparshme, gjykata do të refuzojë me aktvendim.

(2) Pas propozimit pér kthim nē gjendje tē mēparshme, gjykata do tē caktojē diskutim, pérveç nēse faktet mbi tē cilat bazohet propozimi janē tē njohura.

(3) Kundër aktvendimit me tē cilin miratohet propozimi pér kthim nē gjendjen e mēparshme nuk eshtë lejuar ankesë, pérveç nēse propozimi miratohet nē kundërshtim me nenin 54 paragrafin (5) tē këtij ligji.

Detyra e gjykatës eshtë t'i informojë palët gjatë procedurës dhe t'u mundësojë këqyrje nē dokumentet e lëndës

Neni 56

(1) Palët kanë tē drejtë tē informohen gjatë procedurës, tē kryejnë këqyrje nē lëndën dhe tē bëjnë kopje tē çdo dokumenti nē lëndën nē shpenzim tē tyre, pérveç procesverbalit pér këshillim dhe votim dhe dokumentet tjera tē shënuara me shkallë tē sekretit. Draftet e vendimeve gjyqësore dhe tekstet përgatitore nga puna e gjykatës nuk janë pjesë e lëndës.

(2) Qasja e palëve nē lëndë mund tē refuzohet nēse kjo eshtë e nevojshme pér mbrojtjen e interesit publik, ose interesave tē palëve dhe personave tjerë. Qasja nē lëndën doemos duhet tē lejohet nga kryetari i këshillit përkatësisht gjykatësi individual nē afat prej 3 ditësh nga dita e pranimit tē kërkësës. Kundër aktvendimit dhe nē rast tē mosmiratimit tē aktvendimit, pala ka tē drejtë ankesë nē Gjykatën e Lartë Administrative.

(3) Qasja nē lëndën elektronike mund tē lejohet nē mënyrë elektronike.

Mbajtja e rendit gjatë diskutimit

Neni 57

(1) Kryetari i Këshillit ose gjykatësi individ kujdeset pér mbajtjen e rendit gjatë diskutimit.

(2) Gjykata mund t'ia têrheqë vërejtjen, ta dënojë me dënim me para deri nē 500 euro ose ta largojë nga diskutimi çdo person i cili merr pjesë nē procedurë dhe i cili e ofendon gjykatësin, palën ose pjesëmarrësit tjetër nē procedurën e diskutimit, ose e pengon punën ose nuk i respekton urdhrat nga kryetari i këshillit pér mbajtjen e rendit.

(3) Me dënim me para deri nē 500 euro nē kundërvlerë me denarë, do tē dënohet personi fizik (pala, personi i interesuar, personi përgjegjës nē personin juridik), i cili e ofendon gjykatësin, palën ose pjesëmarrësit tjetër nē procedurën e diskutimit, ose e pengon punën ose nuk i respekton urdhrat e kryetarit tē këshillit pér mbajtjen e rendit, nē pajtim me rregullat pér mbrojtjen e gjykatës, palëve dhe pjesëmarrësve tjerë nē procedurën nga deklaratat ofenduese dhe mbajtjen e rendit nē diskutimin kryesor.

13. Vendimet gjyqësore

Aktgjykimi

Neni 58

(1) Me aktgjykim gjykata vendos pér punët kryesore dhe pér kërkësat dytësore.

(2) Aktgjykimi miratohet dhe publikohet nē emër tē qytetarëve tē Republikës së Maqedonisë.

(3) Gjykata e miraton aktgjykimin nē bazë tē bindjes personale dhe vlerësimit tē çështjeve juridike dhe faktike.

(4) Aktgjykimi mund tē bazohet vetëm nē fakte dhe dëshmi pér tē cilat palëve u eshtë dhënë mundësi pér t'u prononcuar.

(5) Kur vendos këshilli prej tre gjykatësve, këshillimi dhe votimi shënohet nē procesverbal tē veçantë i cili doemos duhet tē nënshkruehet nga tē gjithë anëtarët e këshillit dhe mbajtësit e procesverbalit.

(6) Këshilli e miraton aktgjykimin me shumicë votash.

(7) Këshilli këshillohet dhe voton pa praninë e palëve.

Refuzimi i kërkësës së padisë

Neni 59

(1) Gjykata, do ta refuzojë kërkësën e paditjes si tē papazë, nēse konstaton se procedura e cila i ka paraprirë aktit tē kontestuar administrativ eshtë zbatuar nē pajtim me ligjin, se vendimi eshtë i drejtë dhe i bazuar nē ligj.

(2) Gjykata gjithashtu do ta refuzojë padinë si tē papazë dhe kur do tē gjejë se ka mangësi, dhe nē rast kur gjykata do tē gjejë se akti i kontestuar ka qenë i bazuar nē ligj, por pér shkaqe tjera, e jo nga ato që janë cekur nē atë akt. Gjykata do t'i cekë ato shkaqe tjera nē aktgjykimin.

Miratimi i kërkësës së padisë

Neni 60

(1) Nëse gjykata gjen se akti i kontestuar administrativ eshtë i paligjshëm, me aktgjykim do ta miratojë kërkësën e paditjes, do ta anulojë aktin e veçantë administrative dhe vetë do ta zgjidhë punën administrative (aktgjykim nē kontest me juridikcion tē plotë), me ç'rast aktgjykimi nē terti si zëvendëson aktin e veçantë tē anuluar.

(2) Nëse gjykata gjen se organi publik nē afatin e përcaktuar nuk e ka miratuar aktin e veçantë i cili sipas rregullave eshtë dashur tē miratohet, me aktgjykim do ta miratojë kërkësën e paditjes dhe vetë do ta zgjidhë punën administrative.

(3) Me përjashtim tē paragrafit (1) tē këtij neni, gjykata do ta anulojë aktin e veçantë administrative dhe do ta kthejë nē rivendosje nē organin i cili e ka miratuar, si vijon:

- nëse organi i paditur ka vendosur sipas vlerësimit tē lirë ose

- nëse natyra e punës administrative nuk lejon vendosje nē juridikcion tē plotë, përkatësisht nuk mund t'i plotësojë terti faktet pér çështjet esenciale dhe duhet nē procedurë administrative tē konstatohet gjendja e vërtetë faktike.

(4) Nëse gjykata gjen se akti i kontestuar administrativ eshtë miratuar nga organi kompetent, me aktgjykim do ta shpallë aktin e tillë si tē pavlefshëm.

(5) Nëse gjykata e anulon aktin administrative dhe lëndën e kthen te organi i cili e ka miratuar aktin administrative, nē aktgjykimin do t'i urdhërojë organit tē paditur që tē miratojë akt tē veçantë nē afat prej 15 ditësh pas aktgjykimit tē plotfuqishëm. Njëkohësisht organi i paditur eshtë i lidhur pér mendimin juridik tē gjykatës nē lidhje me zbatimin e tē drejtës materiale dhe pér qëndrimet e tij që kanë tē bëjnë me procedurën.

(6) Kur gjykata vepron pas padisë së deklaruar kundër aktit administrative i cili një herë eshtë anuluar dhe kthyer pér vendimmarrje tē sérishme para organit tē shkallës së parë sipas paragrafit 5, duke vepruar pér padinë detyrohet që vetë ta zgjidhë punën administrative, me ç'rast aktgjykimi nē terti si zëvendëson aktin e anuluar tē veçantë.

(7) Nëse personi përgjegjës ose i autorizuar, pér shkaqe të paarsyeshme, nuk vepron nē pajtim me dispozitat e paragrafit (5) tē këtij neni, gjykata me propozim tē paditësit ose sipas detyrës zyrtare do t'i shqiptohet dënim me para nē shumë prej 20% tē rrugës mujore atij personi.

Vendimmarrje pér kërkësën pér kompensim tē dëmit dhe kthim tē sendeve

Neni 61

(1) Gjykata me aktgjykim do tē vendosë edhe pér kërkësën pér kompensim tē dëmit ose pér kthim tē lëndëve, nē kuadër tē kërkësës së paditjes.

(2) Нёсе vendimi pér kérkesën pér kompensim tē dëmit ose pér kthim tē lëndëve nga paragrafi (1) i kétij neni kérkon pérçaktim tē fakteve, gjë që do tē thotë prolongim esencial tē procedurës nē kontestin administrativ, gjykata mund ta udhëzojë paditësin pér ta realizuar kérkesën e tij nē procedurë kontestimore. Gjatë vendimmarrjes pér dëmin, gjykata kontestimore nuk mund ta vlerësojë ligjshmérinë e aktit administrativ.

Përmbajtja e aktgjykit

Neni 62

(1) Aktgjyki i përpunuar me shkrim pérmban hyrje, arsyetim dhe këshillë pér tē drejtëni e deklarimit tē mjetit juridik kundër aktgjykit.

(2) Hyrja pérmban:

1) shënim se aktgjyki shqiptohet nē emër tē qytetarëve tē Republikës së Maqedonisë;

2) titullin e gjykates;

3) emrin dhe mbiemrin e kryetarit dhe anëtarëve tē këshillit, pérkatësish gjykates individ dhe mbajtësit tē procesverbalit;

4) emrin dhe mbiemrin ose titullin, vendbanimin, pérkatësish vendqëndrimin ose selinë e palëve, përsaqësuesve dhe tē autorizuarve tē tyre;

5) bazën e lëndëve;

6) datën e aktgjykit.

(3) Shqiptimi e pérmban vendimin e gjykates pér kérkesat e theksuara nē padinë.

(4) Arsyetimi i pérmban kérkesat e palëve dhe konstatimet e tyre pér faktet mbi tē cilat bazohen ato kérkesa, dëshmitë, faktet vendimtare që i ka konstatuar, e veçanërisht rregullat mbi tē cilat gjykata e ka bazuar aktgjykin e prononcohet nē lidhje me propozimet dhe negociatat e palëve pér tē cilat është prononcuar gjatë procedurës. Në arsyetimin gjykata i thekson udhëzimet e saj juridike pér veprim tē organit tē paditur gjatë zgjidhjes së sërihishme tē lëndës, nёse gjykata nē mënyrë meritore nuk e ka zgjidhur lëndën dhe shkaqet pér modelin e vendimit.

(5) Në këshillën pér tē drejtëni e deklarimit tē mjetit juridik kundër aktgjykit, pala njoftohet pér tē drejtëni e ankesës, gjykata nē tē cilën parashtrohet ankesa dhe pér afatin kohor pér parashtrimin e saj.

(6) Kryetari i këshillit pérkatësish gjykates individ e nënskruan originalin e aktgjykit.

Shpallja e aktgjykit

Neni 63

(1) Aktgjyki shpalljet nē seancën nē tē cilën është mbyllur diskutimi.

(2) Aktgjykin e shpall kryetari i këshillit pérkatësish gjykates individ. Kryetari i këshillit pérkatësish gjykates individ do ta lexojë publikisht shqiptumin (dispositiv) e aktgjykit dhe do tē japë arsyetim tē shkurtër tē shkaqeve më tē rëndësishme pér aktgjykin.

(3) Nёse bëhet fjalë pér lëndë më tē ndërlikuara, gjykata mund ta prolongojë shpalljen jo më gjatë se tetë ditë nga mbyllja e diskutimit. Data e shpalljes së aktgjykit caktohet menjëherë.

Neni 64

(1) Shpallja e aktgjykit përpunuhet me shkrim nē afat prej tetë ditësh, e në lëndët më tē ndërlikuara nē afat prej 15 ditësh nga dita e shpalljes, e nёse nuk është shpallur, nga dita e miratimit.

(2) Aktgjyki u dorëzohet tē gjitha palëve nē procedurën nē kopje tē verifikuar dhe publikohet nē ueb faqen e gjykates nē pajtim me ligjin.

Plotfuqishmëria e aktgjykit

Neni 65

Aktgjyki i cili tanimë nuk mund tē hidhet poshtë me ankesë bëhet i plotfuqishëm.

Korrigimi i aktgjykit

Neni 66

(1) Gjykata mundet me aktvendim t'i korrigojë gabimet nē emrat, numrat, gabimet e dukshme nē tē shkruarit dhe pérllogaritjen dhe gabimet tjera tē dukshme nē çdo kohe nga miratimi i aktgjykit.

(2) Gjykata mund tē miratojë aktvendim pér korrigim tē aktgjykit sipas detyrës zyrtare ose me kérkesë tē palëve.

(3) Aktvendim pér korrigim do t'i bashkëngjitet originali dhe kopja e verifikuar e aktgjykit.

(4) Kundër aktvendimit pér korrigim është lejuar ankesa.

(5) Dispozitat nga paragrafët nga (1) deri (4) tē kétij neni, në mënyrë adekuate zbatohen edhe pér korrigim tē aktvendimit me tē cilin vendoset pér çështjet që kanë tē bëjnë me procedurën ose paraqiten nē lidhje me procedurën nga neni 67 i kétij ligji.

Aktvendimi

Neni 67

(1) Pér çështjet që kanë tē bëjnë me procedurën ose paraqiten nē lidhje me procedurën, gjykata vendos me aktvendim, nёse me këtë ligj nuk është pérçaktuar më ndryshe.

(2) Aktvendimi i miratuar gjatë diskutimit me gojë shpallet nga kryetari i këshillit ose nga gjykates individ.

(3) Kur vepron këshilli prej tre gjykatesve, aktvendimi miratohet me shumicë votash. Këshilli këshillohet dhe voton pa praninë e palëve.

(4) Aktvendimi i shpallur gjatë diskutimit ka veprim juridik pér palët nga momenti i shpalljes së tij. Gjykata ua dorëzon palëve aktvendimin e miratuar jashtë diskutimit në formë me shkrim ose në formë elektronike. Aktvendimi në formë me shkrim ose elektronike ka veprim juridik nga momenti kur është bërrë dorëzimi i tij i rregullt.

(5) Aktvendimi i përpunuar me shkrim pérmban hyrje dhe dispozitiv. Aktvendimi doemos duhet tē jetë i arsyetur nёse ka tē bëjë me refuzimin e kérkesës së palës ose zgjidhjes së propozimeve tē kundërshtuara tē palëve dhe nё ato raste kur gjykata konsideron se duhet tē arsyetohet. Nёse kundër aktvendimit është lejuar ankesë kjo doemos duhet tē përbajë këshillë pér tē drejtëni e mjetit tē deklaruar juridik.

Barazimi gjyqësor

Neni 68

(1) Gjatë procedurës, palët mund tē arrijnë marrëveshje para gjykates pér lëndën e procedurës.

(2) Marrëveshja nuk mund tē arrihet pér kérkesat që nuk janë lëndë e kontestit administrativ.

(3) Gjatë procedurës, gjykata do t'i këshillojë palët pér mundësinë pér tē arritur marrëveshje dhe do t'u ndihmojë nē arritjen e saj. Barazimi gjyqësor do tē futet në procesverbal dhe do tē nënskruhet nga palët.

(4) Nёse barazimin e përfshin kérkesa e padisë nē tërësi, gjykata do tē miratojë aktvendim pér ndërprerjen e procedurës, e nёse përfshin vetëm një pjesë tē kérkesës së padisë, atëherë gjykata do ta fusë përbajtjen e barazimit në shqiptimin e aktgjykit.

14. Mjetet juridike

14.1. Ankesa si mjet i rregullt juridik

Ankesa kundër aktgjykimit

Neni 69

(1) Kundër aktgjykimit të Gjykatës Administrative palët mund të deklarojnë ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e dorëzimit të kopjes së aktgjykimit.

(2) Ankesa e paraqitur në kohë pengon që aktgjykimi të bëhet i plotfuqishëm në pjesën që kundërshtohet me ankesën.

(3) Ankesa e prolongon zbatimin e aktgjykimit të ankimuar.

(4) Ankesa nuk është e lejuar kundër aktgjykimit me të cilin akti i veçantë administrativ është shfuqizuar është i shpallur si i pavlefshëm dhe lënda është kthyer në veprim të sërishtëm në organin publik, si dhe kundër aktgjykimit me të cilin gjykata e ka urdhëruar organin publik ta miratojë aktin e veçantë i cili nuk është miratuar në afatin e përcaktuar.

(5) Në ankesën nuk mund të nxirren fakte të reja as të propozohen dëshmi të reja, përvèç nëse nuk kanë të bëjnë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurave për të cilat paraqitet ankesa.

(6) Për ankesën kundër aktgjykimit vendos Gjykata e Lartë Administrative si gjykatë e shkallës së dytë (në tekstin e mëtutjeshëm: gjykata e shkallës së dytë).

Shkaqet për të cilat përgënjeshtrohet aktgjykimi

Neni 70

(1) Aktgjykimi mund të përgënjeshtrohet me ankesë:
- për shkeljen esenciale të dispozitave të procedurës,
- për gjendjen e konstatuar faktike në mënyrë të paplotë dhe të gabuar dhe

- për shkak të zbatimit të gabuar të të drejtës materiale.

(2) Shkelje esenciale e dispozitave të procedurës ekziston kur Gjykata Administrative gjatë procedurës nuk ka zbatuar ose ka zbatuar në mënyrë të parregullt ndonjë dispozitë të këtij ligji ose ligj tjeter që e rregullon procedurën, e kjo ka ndikuar ose ka mund të ndikojë mbi miratimin e aktgjykimit të ligjishëm ose të rregullt.

(3) Gjendja faktike e konstatuar gabimisht ekziston kur gjykata ndonjë fakt vendimtar e ka konstatuar gabimisht, përkatësisht kur nuk e ka konstatuar.

(4) Gjendja faktike e konstatuar në mënyrë të paplotë ekziston kur në këtë sugjerojnë faktet ose dëshmitë të cilat pala pa sukses i ka propozuar gjatë procedurës.

(5) Zbatimi i gabuar i të drejtës materiale ekziston kur gjykata nuk e ka zbatuar dispozitën e të drejtës materiale që është dashur ta zbatojë ose kur dispozita e tillë nuk e ka zbatuar në mënyrë të drejtë.

Ankesa kundër aktvendimit

Neni 71

(1) Kundër aktvendimit të Gjykatës administrative është lejuar ankesa, nëse nuk është caktuar me ligj.

(2) Ankesa kundër aktvendimit nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

(3) Gjatë zgjidhjes për ankesë kundër aktvendimit, gjykata e shkallës së dytë i zbaton dispozitat e këtij ligji për vendosje për ankesë kundër aktgjykimit.

Refuzimi i të drejtës së ankesës dhe dorëheqja nga ankesa

Neni 72

(1) Pala mund të tërhoqet nga e drejta e ankesës, nga momenti kur është shpallur aktgjykimi, ose kur aktgjykimi nuk është shpallur, nga momenti kur do t'i dorëzohet kopja e aktgjykimit.

(2) Deri në miratimin e vendimit të gjykatës së shkallës së dytë për ankesë, pala mund të heqë dorë nga ankesa e deklaruar.

(3) Mohimi i të drejtës së ankesës dhe heqja dorë nga ankesa e parashtruar doemos duhet të jetë eksplícite dhe nuk mund të revokohet.

Përbajtja e ankesës

Neni 73

Krahas të dhënavë të cilat doemos duhet t'i përbajë çdo parashtrësë nga neni 51 paragrafi (2) të këtij ligji, ankesa duhet të përbajë edhe:

1) shënim të aktgjykimit, përkatësisht aktvendimi kundër të cilit paraqitet ankesa;

2) deklaratë se rrëzohet aktgjykimi, përkatësisht aktvendimi në tërësi ose në një pjesë të caktuar;

3) shkaqe dhe baza të arsyetuara për ankesën dhe

4) nënshkrim të parashtruesit të ankesës.

Parashtrimi i ankesës

Neni 74

(1) Ankesa parashtrohet në Gjykatën Administrative.

(2) Ankesa paraqitet në numër të mjaftueshëm ekzemplarësh për gjykatën dhe të gjitha palët e procedurës.

(3) Dispozitat e këtij ligji që e rregullojnë paraqitjen e padisë në Gjykatën Administrative do të zbatohen edhe gjatë paraqites së padisë para gjykatës së shkallës së dytë.

Veprimi i Gjykatës Administrative për ankesën

Neni 75

(1) Ankesën e palejuar, e paplotë dhe jo në kohë gjykatës individ ose kryetari i këshillit të Gjykatës Administrative pa mbajtje të seancës do ta hedhë poshtë me aktvendim në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të ankesës në gjykatë.

(2) Ankesa nuk është në kohë nëse është paraqitur pas kalimit të afatit ligjor për paraqitjen e saj.

(3) Ankesa është e palejuar nëse e ka paraqitur person i cili nuk është i autorizuar për paraqitje të ankesës, ose personi i cili e ka mohuar ose ka hequr dorë nga ankesa ose nëse personi i cili e ka paraqitur ankesën nuk ka interes juridik për paraqitjen e ankesës.

(4) Kundër aktvendimit të Gjykatës Administrative me të cilin ankesa është hedhur poshtë mund të paraqitet ankesë.

Përgjigje e ankesës

Neni 76

(1) Ekzemplar nga ankesa në kohë, e plotë dhe e lejuar Gjykata Administrative do të dorëzojë në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të ankesës te pala e kundërt, e cila mundet në afat prej tetë ditësh nga pranimi i të njëjtës, të paraqesë në atë gjykatë përgjigje për ankesën.

(2) Ekzemplar nga përgjigja e ankesës Gjykata Administrative do t'i dorëzojë ankuesit në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të përgjigjes së ankesës.

(3) Përgjigja e ankesës që nuk është paraqitur në kohë nuk do të hidhet poshtë, por do t'i dorëzohet gjykatës së shkallës së dytë e cila do ta marrë parasysh, nëse kjo është ende e mundshme, përkatësisht nëse nuk është vendosur për ankesën.

Dorëzimi i ankesës në gjykatën e shkallës së dytë

Neni 77

Pas pranimit të përgjigjes së ankesës ose pas kalimit të afatit për përgjigje të ankesës, gjykatësi individ ose kryetari i këshillit ankesën dhe përgjigjen e ankesës, nëse është

paraqitur, me tē gjitha dokumentet do t'i dorëzojë nē gjykatën e shkallës së dytë më së voni nē afat prej tetë ditësh.

Veprimi i gjykatës së shkallës së dytë pas pranimit të ankesës

Neni 78

Gjykata e shkallës së dytë me aktvendim do ta hedhë poshtë ankesën e jo nē kohë, tē parregullt ose tē palejuar, nëse kjo është lëshuar nga Gjykata Administrative.

Shqyrtimi i ankesës nga gjykata e shkallës së dytë

Neni 79

(1) Gjykata e shkallës së dytë, e shqyrton aktgjykimin e shkallës së parë vetëm nē atë pjesë e cila është kontestuar me ankesën, nē kufijtë e shkaqeve tē cekura nē ankesën. Gjykata e shkallës së dytë, sipas detyrës zyrtare ka kujdes pér shkaqet pér pavlefshmërinë e aktit tē veçantë administrativ.

(2) Gjykata e shkallës së dytë, miraton vendime pér ankesat nē mbledhjen e këshillit pa mbajtje tē diskutimit.

(3) Me përjashtim tē paragrafit (2) tē këtij neni, kur nē mbledhje tē këshillit do tē konstatohet se aktgjykim i kundër tē cilil është paraqitur ankesa bazohet nē shkelje esenciale tē dispozitave nga procedura, e cila mund tē mënjanohet, ose nē gjendje faktike tē konstatuar nē mënyrë tē gabuar dhe tē paplotë, ndërsa aktgjykim i njëherë më parë është shfuqizuar, gjykata e shkallës së dytë do tē caktojë diskutim dhe do tē vendosë nē mënyrë meritore.

(4) Shqyrtimi para gjykatës së shkallës së dytë fillon me raportin e gjykatës rapportues, pastaj do tē lexohet aktgjykim i ose pjesa e aktgjykimit e cila përgënjeshtron me ankesën, ankuesi do ta arsyetojë ankesën, ndërsa pala e kundërt përgjigjen e ankesës.

(5) Dispozitat nga netet nga 37 deri nē 48 tē këtij ligji, pér shqyrtimin para Gjykates Administrative, nē mënyrë adekuante dhe zbatohen edhe nē shqyrtimin para gjykatës së shkallës së dytë.

Vendimet e gjykatës së shkallës së dytë pér ankesë

Neni 80

(1) Gjykata e shkallës së dytë, me aktgjykim do ta refuzojë ankesën si tē pabazë dhe do ta vërtetojë aktgjykimin e shkallës së parë kur do tē konstatojë se nuk ekzistojnë shkaqe pér rrëzim tē aktgjykimit ose ato nuk ndikojnë pér miratimin e vendimit tjetër. (2) Gjykata e shkallës së dytë me aktvendim do ta shfuqizojë aktgjykimin nëse konstaton se ekziston shkelje esenciale e procedurës tē cilën nuk mund tē mënjanojë nē shqyrtim dhe do ta kthejë lëndën nē Gjykaten Administrative.

(3) Gjykata e shkallës së dytë me aktvendim do ta shfuqizojë aktgjykimin e shkallës së parë pér shkak tē gjendjes faktike tē konstatuar nē mënyrë tē gabuar ose tē paplotë dhe lëndën do t'ia kthejë Gjykates administrative, përvrëc nëse vendos vetë tē mbajë shqyrtim.

(4) Gjykata e shkallës së dytë do ta ndryshojë aktgjykimin e shkallës së parë nëse konsideron se gjendja faktike në aktgjykimin e shkallës së parë është konstatuar nē mënyrë rregullt, por Gjykata Administrative e ka zbatuar nē mënyrë tē gabuar tē drejtën materiale nē bazë tē diskutimit ka konstatuar gjendje faktike ndryshe nga e konstataura pas aktgjykimit tē shkallës së parë; Gjykata Administrative nga faktet e konstataura ka nxjerrë konkluzion tē gabuar pér ekzistimin e fakteve tjera mbi tē cilin është bazuar aktgjykim i Gjykata Administrative i ka vlerësuar gabimisht dokumentet ose dëshmitë tjera, ndërsa vendimi i Gjykates Administrative është bazuar veçanërisht nē ato dëshmi.

(5) Kur gjykata e shkalës së dytë vepron pas padisë së deklaruar kundër aktgjykimit i cili një herë është anuluar dhe kthyer pér vendimmarrje tē sérishme para gjykatës së shkallës së parë, duke vepruar pér ankesën detyrohet që vet ta zgjidhë punën administrative dhe me aktgjykim ta zëvendësojë aktgjykimin e shkallës së parë..

(6) Gjykata e shkallës së dytë nuk mund ta ndryshojë aktgjykimin nē dëm tē palës e cila është ankuar nëse vetëm ajo ka paraqitur ankesë.

Përbajtja e aktgjykimit tē shkallës së dytë

Neni 81

(1) Dispozitat e këtij ligji që kanë tē bëjnë me përbajtjen e aktgjykimit tē shkallës së parë, zbatohen nē mënyrë adekuante edhe nē përbajtjen e aktgjykimit tē gjykatës së shkallës së dytë.

(2) Gjykata e shkallës së dytë aktgjykimin e miraton me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve tē këshillit.

(3) Në arsyetimin e aktgjykimit, gjykata e shkallës së dytë, do t'i vlerësojë konstatimet e ankesës që kanë rëndësi vendimtare dhe do t'i cekë shkaqet pér tē cilat ato janë marrë parasysh gjatë miratimit tē vendimit.

(4) Aktgjykim i shkallës së dytë u dorëzohet palëve nëpërmjet Gjykates Administrative.

14.2 Mjeti i jashtëzakonshëm juridik

Përsëritja e procedurës

Neni 82

(1) Procedura e cila me vendim tē gjykatës ka përfunduar nē mënyrë tē plotfuqishme mundet, me propozim tē palës, tē përsëritet, nëse:

1) pala mëson pér faktet e reja ose gjen ose fiton mundësi pér tē përdorur dëshmi tē reja nē bazë tē cilave pér palën ka mund tē miratohet vendim i volitshëm, nëse ato fakte ose dëshmi janë përdorur nē procedurë tē mëparshme;

2) Gjykata Evropiane pér tē Drejtat e Njeriut me aktgjykim tē plotfuqishëm ka konstatuar shkelje tē Konventës evropiane pér mbrojtje tē drejtave dhe lirive themelore tē njeriut ose ka miratuar vendim nē bazë tē deklaratës së njëanshme tē shtetit pér njohje tē shkeljes së Konventës evropiane pér mbrojtjen e tē drejtave tē njeriut dhe lirive themelore;

3) aktgjyki është bazuar nē çështje tē mëparshme tē cilën gjykata kompetente ose organ tjetër publik nē mënyrë plotësuese më ndryshe e ka vendosur nē pikat e rendësishme;

4) vendimi gjyqësor është rezultat i veprës penale e kryer nga gjykata ose nëpunësi gjyqësor;

5) vendimi gjyqësor është bazuar nē dokument tē falsifikuar ose nē tē cilin është verifikuar përbajtja joautentike, ose vendimi i gjykatës bazohet nē dëshmi tē rrejshme tē dëshmitarit, ekspertit ose palës;

6) gjatë miratimit tē vendimit ka marrë pjesë gjykatësi i cili sipas ligjit është dashur patjetër tē përjashtohet, përkatësisht i cili me aktvendim tē gjykatës është përjashtuar;

7) personit tē interesuar nuk i është dhënë mundësi pér tē marrë pjesë në kontestin administrativ.

(2) Me propozim pér përsëritjen e procedurës vendos gjykata e cila e ka miratuar vendimin tē cilil i referohet shkaku pér përsëritje.

(3) Propozimi pér përsëritje tē procedurës paraqitet nē gjykaten e cila e ka miratuar vendimin nē shkallë tē parë.

(4) Propozimi pér përsëritje tē procedurës paraqitet nē afat prej 30 ditësh nga dita kur pala ka mësuar pér shkakun pér përsëritje, përkatësisht në afat prej 90 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit tē Gjykates Evropiane pér

тë Drejtat e Njeriut, përkatësish miratimit të vendimit të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Përsëritja nuk mund të vazhdojë sipas të gjitha bazave nga paragrafi (1) pika 1 dhe 5 të këtij nenit pas skadimit të një viti nga plotfuqishmëria e aktgjykimit.

(5) Në propozimin për përsëritjen e procedurës doemos duhet të ceket vëcanërisht:

1) shenja e aktgjykimit ose aktvendimit të miratuar në procedurën përsëritje të cilin kërkohet;

2) baza ligjore nga paragrafi (2) e këtij nenit sipas së cilës kërkohet përsëritje, rrethanat nga të cilat del se propozimi është parashtruar në afatin ligor dhe dëshmitë me të cilat mbështeten konstatimet e propozuesit.

Veprimi i Gjykatës Administrative pas kërkesës për përsëritje të procedurës

Neni 83

(1) Gjykata pa prolongim të seancës me aktvendim do ta hedhë poshtë propozimin për përsëritje të procedurës nëse konstaton se propozimi është parashtruar nga personi i paautorizuar ose se propozimi nuk është parashtruar në kohë ose pala me siguri nuk e ka bërë ekzistimin e bazës ligjore për përsëritje.

(2) Nëse gjykata nuk e ka hedhur poshtë propozimin sipas paragrafit (1) të këtij nenit, të njëjtin do t'ia dorëzojë palës tjetër si dhe personave të interesuar dhe do t'i ftojë që në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të tij, t'i përgjigjen propozimit.

Aktgjykimi pas kërkesës për përsëritje të procedurës

Neni 84

(1) Pas propozimit për përsëritje të procedurës gjykata vendos me aktgjykim për seancën e mbajtur.

(2) Në aktgjykimin me të cilin lejohet përsëritja e procedurës do të shqiptohet se anulohet vendimi i miratuar në procedurën e mëparshme në tërcsi ose pjesërisht. Veprimet paraprake të procedurës në të cilat nuk ndikojnë shkaqet për përsëritje të procedurës nuk do të përsëriten. Me aktgjykimin me të cilin lejohet përsëritja e procedurës do të zgjidhet edhe për kërkesën kryesore në kontestin administrativ.

(3) Kur shkaku për përsëritje të procedurës ka të bëjë vëcanërisht me procedurën para Gjykatës së Lartë Administrative, kryetari i Këshillit të Gjykatës Administrative pas seancës së mbajtur për shqyrtim për propozimin për përsëritje të procedurës do ta dorëzojë lëndën në Gjykatën e Lartë Administrative për miratimin e vendimit.

Zbatimi adekuat i dispozitave të këtij ligji në procedurë për përsëritje të procedurës

Neni 85

Në procedurën për përsëritje të procedurës zbatohen dispozitat e këtij ligji për procedurën për padi dhe procedurën për ankesë, nëse nga dispozitat e këtij ligji me të cilat rregullohet përsëritja e procedurës, nuk është rregulluar më ndryshe.

15. Shpenzime të kontestit administrativ

Neni 86

(1) Nëse gjykata në kontest administrativ vendos për të drejtën, obligimin ose interesin juridik, për shpenzimet e procedurës vendos sipas dispozitave nga Ligji për procedurë kontestimore.

(2) Pala gjithmonë i bart shpenzimet të cilat i ka shkaktuar sipas fajit të vet, si dhe shpenzimet që kanë ndodhur rastësisht.

(3) Nëse gjykata e refuzon ose e hedh poshtë padinë ose ndërpritet procedura, çdo palë i bart shpenzimet e veta në procedurë.

(4) Për shpenzimet nga rastet nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij nenit, gjykata vendos për lartësinë dhe përpjesëtimin e shpenzimeve për secilën prej palëve.

16. Zbatimi i vendimeve gjyqësore

Neni 87

(1) Aktgjykimi është i zbatueshëm nga momenti i dorëzimit te pala, përvëç kur me aktgjykimin nuk është përcaktuar afat tjetër.

(2) Aktvendimi është i zbatueshëm menjëherë pas shpalljes ose dorëzimit te pala, përvëç kur është përcaktuar më ndryshe me ligj.

Neni 88

(1) Për zbatimin e aktgjykimit me të cilin gjykata e ka zgjidhur punën administrative në juridiktion të plotë, i paditurës të detyruar që në afatin e caktuar në aktgjykimin, t'i ndërmarrë veprimet e përcaktuara, përkatësish të imponuara në aktgjykimin. (2) Kur aktgjykimi anulon akt të caktuar të paditurit pa e zgjidhur punën administrative, i padituri do të veprojë në pajtim me shqiptimin e aktgjykimit në afat prej 30 ditësh nga dita e dorëzimit të aktgjykimit.

(3) Nëse i padituri nuk vepron në pajtim me aktgjykimin në afatin e përcaktuara nga paragrafi (2) i këtij nenit, as nuk e respektion mendimin juridik dhe udhëzimin e gjykatës, gjykata i shqipton dënim me para në shumë prej 20% nga rroga mujore personit të autorizuar, përkatësish përgjegjës në organin publik.

(4) Zbatimi i aktgjykimit bëhet në pajtim me rregullat nga sfera e zbatimit.

Neni 89

(1) Zgjidhjet zbatohen nga gjykata e cila i ka miratuar.

(2) Zbatimi i detyrimeve monetare të caktuara në zgjidhjen bëhet në pajtim me Ligjin përmbarim.

Neni 90

(1) Gjykata është e detyruar që ta realizojë pa prolongim, në afat racional, me ç'rast më pak shpenzime dhe ta pamundësojë çdo përdorim të të drejtave që i takojnë palëve në procedurë.

(2) Dënimet në para të përcaktuara me këtë ligj i shqipton Gjykata Administrative.

(3) Jashtë seancës për diskutimin kryesore dënim i shqipton gjykata individ, përkatësish kryetari i këshillit.

(4) Nëse dënim i me para i shqiptuar me aktvendim të plotfuqishëm nuk është paguar vullnetarisht në afatin të cilin e ka caktuar gjykata, ai paguhet detyrimisht me propozim të gjykatës në pajtim me ligjin.

17. Dispozita kalimtare dhe të fundit

Neni 91

(1) Procedurat para Gjykatës Administrative dhe Gjykatës së Lartë Administrative deri në fillimin e zbatimit të këtij ligji, sipas Ligjit për konteste administrative ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 62/2006, dhe 150/10) vazhdojnë sipas ligjit sipas të cilin kanë filluar.

(2) Kundër aktgjykimit të miratuar në kontest administrativ deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, mund të paraqitet ankesë në pajtim me këtë ligj.

(3) Kundër aktgjykimit të plotfuqishëm në kontest administrativ deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, mund të kërkohet përsëritje e procedurës në pajtim me këtë ligj.

Neni 92

Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, shfuqizohet Ligji për konteste administrative ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 62/2006 dhe 150/10).

Neni 93

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të fillojë të zbatohet një vit nga dita e hyrjes në fuqi.

1208.

Brz основа на членот 75, ставови 1, 2 и 3 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНА
НУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ЕНЕРГЕТИКА**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика,
што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 16 мај 2019 година.

Бр. 08-2887/1
16 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНА
НУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА****Член 1**

Во Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ број 96/18), во членот 24 став (1) точка 1) алинеја 2 зборовите: „рафинериски и“ се бришат.

Член 2

Во член 28 ставот (3) се менува и гласи:

„Со прописот и методологијата за формирање на највисоки малопродажни цени на одделни нафтени деривати и горивата за транспорт, Регулаторната комисија за енергетика го уредува начинот на формирање на малопродажните цени на одделни нафтени деривати и горива за транспорт.“.

Член 3

Членот 149 се менува и гласи:

„Во согласност со прописот од членот 28 став (3) од овој закон, Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука за највисоки малопродажни цени на одделни нафтени деривати и горива за транспорт.“.

Член 4

Прописот и методологијата за формирање на највисоки малопродажни цени на одделни нафтени деривати и горивата за транспорт од членот 2 од овој закон со кој се менува членот 28 став (3), Регулаторната комисија за енергетика ќе ги донесе до 1 мај 2019 година.

Член 5

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

**L I GJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR ENERGJETIKË**

Neni 1

Në Ligjin për energjetikë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 96/18), në nenin 24 paragrafi (1) pika 1) alineja 2 fjalët: "të rafinerisë dhe" shlyhen.

Neni 2

Në nenin 28 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:
"Me rregullën dhe metodologjinë për formim të çmimeve më të larta të shitjes me pakicë të derivateve të caktuara të naftës dhe karburanteve për transport, Komisioni Rregulator për Energetikë e rregullon mënyrën e formimit të çmimeve të shitjes me pakicë të derivateve të caktuara të naftës dhe karburanteve për transport.“.

Neni 3

Nenin 149 ndryshohet si vijon:
"Në pajtim me rregullën nga nenin 28 paragrafi (3) të këtij ligji, Komisioni Rregulator për Energetikë miraton vendim për çmime më të larta të shitjes me pakicë të derivateve të caktuara të naftës dhe karburanteve për transport.“.

Neni 4

Rregullën dhe metodologjinë për formim të çmimeve më të larta të shitjes me pakicë të derivateve të caktuara të naftës dhe karburanteve për transport nga nenin 2 i këtij ligji me të cilin ndryshohet nenin 28 paragrafi (3), Komisioni Rregulator për Energetikë do t'i miratojë deri më 1 maj 2019.

Neni 5

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

1209.

Brz основа на членот 75, ставови 1, 2 и 4 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

**У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ПРЕКРШОЦИТЕ**

Се прогласува Законот за прекршоците,
што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 25 февруари 2019 година.

Бр. 08-1578/2
17 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

**ЗАКОН
ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ
ОСНОВНИ ОДРЕДБИ
Предмет на законот****Член 1**

Со овој закон се уредуваат општите услови за пропишување на прекршоците и прекршочните санкции, општите услови за утврдување на прекршочната одговорност, за изрекувањето и извршувањето на прекршочните санкции и се пропишуваат прекршочните постапки.

Примена на одредбите од други закони

Член 2

(1) За прекшокот и прекршочната одговорност соодветно се применуваат одредбите од општиот дел на Кривичниот законик.

(2) Ако со одредбите од овој закон поинаку не е определено, судовите во прекршочната постапка ги применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка кои се однесуваат на основните начела: јазикот, месната надлежност, последици од ненадлежност, судир на надлежности, изземање, обвинет, бранител, поднесоци, записници, рокови, имотно-правно барање, донесување и соопштување на одлуките, достава на писмена и редовни и вонредни правни лекови.

(3) Прекршочниот орган при водењето на прекршочната постапка соодветно ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(4) Класификацијата на мали, средни и големи трговски друштва се определува согласно со одредбите од Законот за трговските друштва.

(5) Одредбите од законот кој ја регулира употребата на јазиците во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа соодветно се применуваат во прекршочната постапка.

Значење на изразите во овој закон

Член 3

(1) Под поимот физичко лице во смисла на овој закон се подразбира секое полнолетно лице сторител на прекшок, одговорно лице во правно лице, трговец поединец, овластено службено лице и лице кое самостојно врши дејност.

(2) Под правно лице се подразбираат: Република Македонија, јавните органи, единиците на локалната самоуправа, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, политичките партии, здруженијата, фондациите, сојузите и организационите облици на странски организации, спортски здруженија и други правни лица од областа на спорот и други правни лица и други заедници и организациите на кои им е признатено својството на правно лице.

(3) Под странско правно лице се подразбира јавно претпријатие, установа, фонд, банка, трговско друштво или друг облик на организираност според законите на странска држава во вршење на стопански, финансиски, банкарски, трговски, службни или други дејности, кое има седиште во друга држава или претставништво во Република Македонија или е основано како меѓународно друштво, фонд, банка или установа.

(4) Јавен орган претставуваат министерствата и други органи на државната управа, организации утврдени со закон, правните и физичките лица на кои со закон им е доверено да вршат јавни овластувања, како и органите на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје.

(5) Државни органи се министерствата, другите органи на државната управа, органите на законодавната, извршната и судската власт.

(6) Како одговорно лице во правно лице се смета лицето на кое со оглед на неговата функција или врз посебно овластување во правното лице му е доверен определен делокруг на работи што се однесуваат на извршување на законските прописи или на прописите донесени врз основа на закон, акт на правното лице во управувањето, користењето и располагањето со имот, раководењето со производниот или деловен потфат, некој друг стопански процес или надзорот над нив. Кога е тоа посебно предвидено со овој закон, како одговорно лице се смета и лицето кое врши посебна фун-

кција или овластување или на кое му е доверено самостојно вршење на определени работи во странско правно лице, како и лицето кое е претставник на странско правно лице во Република Македонија.

(7) Како службено лице се смета:

а) избран или именуван функционер во Собранието на Република Македонија, во Владата на Република Македонија, во органите на државната управа, во судовите и други органи и организации што вршат определени стручни, управни и други работи во рамките на правата и должностите на Републиката, во единиците на локалната самоуправа, како и лица кои постојано или повремено вршат службена должност во овие органи и организации;

б) овластено лице во правно лице на кое со закон или со друг пропис донесен врз основа на закон му е доверено вршење на јавни овластувања, кога должноста ја врши во рамките на тие овластувања;

в) лице овластено од функционерот кое ја води и комплетира постапката и врши определени службени должности врз основа на овластување дадено со закон или со други прописи и акти донесени врз основа на закон;

г) воен персонал кога се во прашање прекршоци кај кој како извршител е означен службено лице;

д) административен службеник е лице кое засновало работен однос заради вршење на административни работи во некоја од следниве институции: органите на државната и локалната власт и другите државни органи основани согласно со Уставот и со закон и институции кои вршат дејности од областа на образоването, наука, здравството, културата, трудот, социјалната заштита и заштитата на детето, спортот, како и во други дејности од јавен интерес утврден со закон, а организирани како агенции, фондови, јавни установи и јавни претпријатија основани од Република Македонија или од општините, од градот Скопје, како и од општините во градот Скопје;

г) претставник на странска држава или на меѓународна организација во Република Македонија.

(8) Под поимот воен персонал се сметаат: воени старешини - офицери и подофицери, војници на служење на военiot рок, питомци на Воената академија, лица на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, воени обврзници во резервиот состав на Армијата на Република Македонија додека се повикани да извршуваат права и должности од областа на одбраната во врска со извршување на воената обврска и цивилен персонал на служба во Армијата на Република Македонија.

(9) Прекршочна постапка е постапка која согласно со одредбите на овој закон ја води суд, прекршочен орган и овластено службено лице.

(10) Под прекршочни органи во смисла на овој закон се подразбираат: јавните органи, самостојните регулаторни тела и другите органи надлежни согласно со закон за водење на прекршочна постапка и изрекување на прекршочни санкции.

(11) Овластено службено лице е службено лице во јавен орган кој е овластен да издава прекршочен платен налог, води прекршочна постапка и изрекува прекршочни санкции во прекршочните постапки утврдени со закон.

(12) Самостоен вршител на дејност се смета лицето кое врши дејност врз основа на пропишани дозволи или одобренија.

(13) Под поимот глоба, се смета паричен износ пресметан во денарска противвредност на износот на средниот курс на еврото според Народната банка на Република Македонија во времето на изрекувањето на глобата пресметана во денарска противвредност без децимали.

Дел први**МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНИ ОДРЕДБИ****Глава прва****ОПШТИ ОДРЕДБИ****Начело на законитост во определувањето на прекршоците и во пропишивањето на прекршочните санкции****Член 4**

Никому не може да му биде изречена прекршочна санкција за прекршок кој пред да е сторен не бил со закон определен како прекршок и за кој со закон не била пропишана прекршочна санкција.

Забрана за двојно изрекување санкции**Член 5**

Никој не може повторно да биде санкциониран за прекршок за кој веќе била водена постапка и за истото дејствие му била изречена кривична или прекршочна санкција.

Начело на пропорционалност**Член 6**

(1) При водењето на прекршочната постапка судот, односно прекршочниот орган треба да и овозможи на странката да ги оствари и заштити своите права и правни интереси, доколку истите не се на штета на правата и правните интереси на другите странки или трети лица и не се на штета на јавниот интерес утврден со закон.

(2) Кога на странките во прекршочната постапка им се наложуваат обврски, судот односно прекршочниот орган е должен да ги примени оние дејствија кои се поповолни за странките, ако таквите дејствија се доволни за да се постигне целта утврдена со закон.

Прекршочни санкции**Член 7**

За сторен прекршок под условите од овој закон, се изрекуваат:

- 1) прекршочни санкции за физички лица,
- 2) прекршочни санкции за правни лица и
- 3) посебни прекршочни мерки.

Глава втора**ПРЕКРШОК И ПРЕКРШОЧНА ОДГОВОРНОСТ****Прекршок****Член 8**

Прекршокот е противправно дело кое со закон е определено како прекршок, чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција.

Одговорност на физичко лице**Член 9**

(1) За одговорност на физичко лице доволна е небрежност, доколку со законот во кој е пропишан прекршокот не е определено дека на сторителот ќе му се изрече прекршочна санкција само кога прекршокот е сторен со умисла.

(2) На одговорно лице во правно лице ќе му се изрече прекршочна санкција за прекршок кога до извршување на прекршокот дошло со негово дејствие, пропуштање на дејствие и негово пропуштање на должен надзор.

(3) Ако исто лице е сторител на ист прекршок како физичко лице и како одговорно лице во правно лице ќе биде одговорен само како физичко лице.

Одговорност на правно лице**Член 10**

(1) Правното лице може да одговара за прекршок само ако тоа е определено со законот со кој е пропишан прекршокот.

(2) Правното лице е одговорно за прекршок ако до извршување на прекршокот дошло со дејствие, пропуштање на дејствие или со пропуштање на должен надзор од страна на надлежниот орган или на одговорното лице во правното лице или со дејствие или пропуштање на друго лице кое било овластено да постапува од името на правното лице, во рамките на својот надзор, или кога тоа ги пречекорило своите овластувања заради остварување корист за правното лице.

(3) Прекршочната одговорност на правното лице не ја исклучува одговорноста на сторителот на прекршокот.

(4) За делата определени со закон прекршочно се одговорни сите правни лица, со исклучок на Република Македонија, државните органи и советите на единиците на локалната самоуправа.

(5) Правно лице кое е во стечај е одговорно за прекршок извршен пред започнувањето на стечајната постапка и може да му се изрече само посебна мерка на конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети.

Одговорност на странско правно лице**Член 11**

Странско правно лице прекршочно е одговорно ако прекршокот е сторен на територијата на Република Македонија или прекршокот предизвикал последици на територијата на Република Македонија.

Одговорност за прекршок на друг**Член 12**

(1) Одговорното лице во правно лице, во случаите предвидени со закон, одговара за прекршок сторен од вработен во тоа правно лице, ако до извршување на прекршокот дошло со пропуштање на должностниот надзор врз работењето.

(2) Одговорноста на одговорното лице во правното лице не ја исклучува одговорноста на сторителот.

Одговорност на службено лице во јавен орган**Член 13**

Службеното лице во јавен орган е одговорно ако прекршокот го извршило во рамките на своите службени овластувања или ако при вршење на службените овластувања ги пречекорило службените овластувања.

Обид**Член 14**

Нема одговорност за обид за прекршок, освен во случаите определени со закон.

Помагач и поттикнувач**Член 15**

Нема одговорност за поттикнување и помагање на прекршок, освен во случаите определени со закон.

Општи правила за одмерување на прекршочната санкција**Член 16**

(1) На сторителот на прекршок му се одмерува прекршочна санкција во границите што со закон се пропишани за сторен прекршок, имајќи ги предвид прекршочната одговорност на сторителот и тежината на прекршокот.

(2) При одмерувањето на прекршочната санкција се земаат предвид сите околности што влијаат прекршочната санкција да биде полесна или потешка (олеснувачки и отежнувачки околности), а особено: степенот на одговорност на сторителот за прекршок, побудите од кои е сторен прекршокот, јачината на загрозувањето или повредата на заштитеното добро, околностите под кои прекршокот бил сторен, поранешниот живот на сторителот, неговите лични прилики и неговото однесување по прекршокот особено дали ја надоместила штетата, како и други околности кои се однесуваат на личноста на сторителот.

(3) При одмерувањето на глобата се има предвид имотната состојба на сторителот, висината на неговата плата, другите негови примања, неговиот имот и неговите семејни обврски, кај прекршоците од областа на даночите и царините и сразмерноста на висината на неплатените давачки на кои е обврзан со закон.

(4) Прекршочните санкции изречени за претходно сторен прекршок не може да се сметаат за отежнувачка околност, ако од денот на правосилноста на одлуката за прекршок до сторување на новиот прекршок поминала повеќе од една година.

Стек**Член 17**

(1) Ако сторителот со едно дејствие или со повеќе дејствија сторил повеќе прекршоци, но не е донесена одлука за прекршок, претходно ќе се утврди прекршочна санкција за секој одделен прекршок, а потоа ќе се изречат како единствена прекршочна санкција сите така утврдени прекршочни санкции.

(2) Ако за повеќе прекршоци сторени во стек е утврдена глоба ќе се изрече единствена прекршочна санкција што е еднаква на збирот на одделно утврдената глоба, која не може да го надмине законскиот максимум на глобата пропишана со закон.

Продолжен прекршок**Член 18**

(1) На сторителот кој искористувајќи ист траен однос, исти прилики или други слични околности, ќе изврши две или повеќе временски поврзани дејствија што претставуваат повеќекратно остварување на ист прекршок, ќе му се изрече единствена прекршочна санкција во границите на прекршочната санкција пропишана за тој прекршок.

(2) На сторителот кој под условите од ставот (1) на овој член ќе изврши две или повеќе временски поврзани дејствија што претставуваат остварување на истородни прекршоци, ќе му се изрече прекршочна санкција во границите на прекршочната санкција пропишана за најтешкиот прекршок.

Ослободување од прекршочна санкција**Член 19**

(1) Судот, односно прекршочниот орган може да го ослободи од прекршочна санкција сторителот на прекршокот само кога тоа е изречно утврдено со закон.

(2) Судот, односно прекршочниот орган може да го ослободи од прекршочна санкција сторителот на прекршокот, да му ја ублажи глобата без ограничувањата пропишани за ублажување на глобата или да го ослободи само од прекршочната санкција забрана на управување со моторно возило или претерување странец од земјата.

Посебна основа за ослободување од прекршочна санкција**Член 20**

Судот, односно прекршочниот орган може да го ослободи од прекршочна санкција сторителот на прекршокот сторен од небрежност кога последиците на прекршокот сторителот го погодуваат така тешко што изрекувањето на прекршочната санкција во таков случај не би одговарало на целта на санкционирањето.

Ублажување на глоба и ослободување поради отстранување на штетните последици на прекршокот**Член 21**

(1) Кога прекршокот е сторен под особено олеснувачки околности, глобата може да се ублажи до општиот законски минимум утврден во членовите 26 и 36 од овој закон.

(2) За прекршок извршен под особено олеснувачки околности, за кој е пропишана прекршочна санкција, судот односно прекршочниот орган може да го ослободи сторителот од прекршочна санкција ако сторителот сам го пријави прекршокот пред истиот да биде откриен или ако до завршувањето на прекршочната постапка ја врати одземената корист на оштетениот, ја надоместила штетата или на друг начин ги надомести или поправи штетните последици на прекршокот.

Глава трета**ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ ЗА ФИЗИЧКИ ЛИЦА****Видови прекршочни санкции за физички лица****Член 22**

За прекршоци на прекршочно одговорни сторители може да им се изречат следниве прекршочни санкции:

- 1) опомена;
- 2) општокорисна работа;
- 3) глоба;
- 4) негативни поени;
- 5) престанок на важење на возачка дозвола;
- 6) забрана на управување со моторно возило;
- 7) забрана на вршење професија, дејност или должност;
- 8) претерување на странец од земјата;
- 9) забрана за влез и присуство на спортски натпревари и
- 10) забрана на користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија.

Услови за изрекување на прекршочни санкции**Член 23**

(1) Опомената се изрекува како самостојна прекршочна санкција или во замена за глоба кога се работи за прекршок сторен под такви олеснувачки околности кои го прават особено лесен или кога со нејзиното изрекување се постигнува целта на законот.

(2) Општокорисна работа се изрекува како самостојна прекршочна санкција или во замена за глоба кога глобата не може да биде извршена согласно со случаи определени со закон.

(3) Глобата се изрекува како главна прекршочна санкција.

(4) Негативните поени се изрекуваат како замена на глобата.

(5) Престанок на важење на возачка дозвола или забрана на управување со моторно возило се изрекуваат со глоба, опомена или како самостојни прекршочни санкции во случаите определени со закон.

(6) Забраната на вршење професија, дејност или должност се изрекува како самостојна прекршочна санкција, а во случај на повторно сторување на прекршок се изрекува заедно со глоба.

(7) Протерувањето странец од земјата се изрекува заедно со глоба, опомена или како самостојна прекршочна санкција во случаите определени со закон.

(8) Забраната за влез и присуство на спортски натпревари се изрекува заедно со глобата или како самостојна прекршочна санкција во случаите определени со закон.

(9) Забрана на користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија се изрекува заедно со глобата, опомената или како самостојна прекршочна санкција во случаите определени со закон.

Опомена

Член 24

(1) Опомена се изрекува за прекршок сторен под такви олеснувачки околности кои го прават особено лесен или кога со нејзиното изрекување се постигнува целта на законот.

(2) Опомената може да се изрече и ако прекршокот се состои од неисполнување на пропишаната обврска или со прекршокот е нанесена штета, а сторителот пред донесувањето на одлуката за прекршок ја исполнил пропишаната обврска, односно ја отстранил или ја надоместил нанесената штета или ако прекршокот е сторен за прв пат и не предизвикал штетни последици за трето лице, ниту пак бил загрозен јавниот интерес.

Општокорисна работа

Член 25

(1) За прекршок на физичко лице за кое е предвидена глоба судот може да изрече општокорисна работа во траење од најмногу 30 дена.

(2) Мерката општокорисна работа се изрекува во часови, не помалку од пет часа неделно, во период најмногу до 30 денови.

(3) При изрекување на прекршочната санкција судот ја определува висината на глобата и утврдува дека таа нема да се изврши ако осуденото лице за прекршок ја прифати општокорисната работа. При тоа секој ден на општокорисна работа се изедначува со глоба во висина од 15 евра во денарска противвредност.

(4) Општокорисната работа сторителот е должен да ја одработи во рок определен од судот, без надоместок, во јавен орган или хуманитарна организација, во неработни денови и празници. Кога постојат здравствени или оправдани лични или семејни причини општокорисната работа може да се одложи најмногу за уште 30 дена.

(5) Доколку сторителот не ја изврши општокорисната работа во рок определен од судот и не донесе потврда дека ја извршил општокорисната работа, судот ќе му изрече глоба.

(6) Начинот на остварување на општокорисната работа ќе се спроведе согласно со закон.

Глоба

Член 26

(1) Глобата за физичко лице се состои во плаќање на определен паричен износ кој не може да биде помал од 15 евра во денарска противвредност ниту поголем од 250 евра во денарска противвредност, освен ако со законодавството на Европската Унија не е поинаку определено.

(2) Глобата за одговорно лице во правно лице и овластено службено лице не може да биде помала од 15 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 500 евра во денарска противвредност, освен ако со законодавството на Европската Унија не е поинаку определено.

(3) За прекршоци од областа на даночите, царините, јавните набавки, јавните финансии и јавниот долг може да се пропише глоба во поголем паричен износ во зависност од затаената давачка или износ на набавка, но најмногу во двократен износ од износот во ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) За прекршоци во областа на заштита на здравјето на луѓето, заштита на природни богатства, животна средина, заштита на културното наследство, заштита од природни и други непогоди, може да се пропише глоба во трикратен износ од износот во ставовите (1) и (2) на овој член.

(5) За прекршоци од областа на конкуренцијата, енергетиката, електронските комуникации, трговијата со забранети и/или ограничени стоки за употреба, прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвика поголема имотна штета, може да се пропише глоба до двојниот износ од максимумот или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до десеткратен износ од износот во ставовите (1) и (2) на овој член.

(6) Во одлуката за прекршокот се определува рокот за плаќање на глобата кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 30 дена од денот на правосилноста на одлуката, по што се спроведува присилна наплата, согласно со одредбите од Законот за даночната постапка.

(7) Во оправдани случаи кога сторителот нема доволно имот, не е вработен, боледува од некоја болест и други слични околности што го оправдуваат тоа, може да се дозволи глобата да се исплати на рати. Во тој случај ќе се определи начинот и рокот на плаќање кој не може да биде подолг од шест месеци.

Негативни поени

Член 27

За прекршоци во областа на сообраќајот и други прекршоци определени со закон може да се пропишат негативни поени што ги изрекува прекршочниот орган.

Престанок на важење на возачка дозвола

Член 28

(1) Судот ќе изрече прекршочна санкција престанок на важење на возачка дозвола, доколку е сторен прекршок во областа на сообраќајот на патиштата со кој е предизвикана опасност за настанување на тешка пострада или доколку е поднесен доказ дека сторителот постигнал 100 негативни бодови во сообраќајот на патиштата во последните три години.

(2) Ако возачот за период од последните три години постигне или надмине 100 негативни бодови во сообраќајот на патиштата, судот ќе изрече прекршочна санкција престанок на важење на возачката дозвола во категоријата на моторното возило со која постигнал 100 негативни бодови.

(3) Изречената прекршочна санкција престанок на важење на возачка дозвола, нема да биде извршена, ако поминале повеќе од три години од правосилноста на одлуката за прекршок.

(4) Во случаите од ставот (1) на овој член, возачката дозвола престанува да важи со правосилноста на одлуката со која била изречена прекршочната санкција престанок на важење на возачка дозвола.

(5) Сторителот на кој му е изречена прекршочна санкција престанок на важење на возачка дозвола од одредена категорија, не може да се стекне со право на управување со моторно возило од категоријата со која го сторил прекршокот за кој му е одземена возачката дозвола пред истекот на шест месеци од денот на престанокот на важењето на возачката дозвола.

Забрана на управување со моторно возило

Член 29

(1) За прекршок против безбедноста на јавниот сообраќај, со кој е предизвикана опасност за настанување на тешка последица, односно со дејствието настапе штетна последица може да се изрече прекршочна санкција забрана на управување со моторно возило на определени видови или категории моторни возила во траење од 30 дена до една година.

(2) За тој што нема возачка дозвола, а стори прекршок од ставот (1) на овој член, забраната на управување со моторно возило опфаќа забрана за стекнување на возачка дозвола во период од 30 дена до една година.

(3) Забраната на управување со моторно возило се евидентира во досието на возачот најдоцна во рок од 15 дена од правосилноста на одлуката и започнува да тече од денот на евидентирањето во возачката дозвола, односно во возачката книшка.

(4) Ако прекршочната санкција од ставот (1) на овој член му биде изречена на лице кое има странска дозвола за управување со моторно возило, оваа прекршочна санкција опфаќа забрана на управување со моторно возило на територијата на Република Македонија за што ќе се извести граничната полиција заради извршување на забраната.

Забрана на вршење професија, дејност или должност

Член 30

(1) На сторителот на прекршокот може да му се забрани вршење определена професија, дејност или должност или работи сврзани со располагање, користење, управување и ракување со имот или за чување на тој имот, ако ја злоупотребил својата професија, дејност или должност заради извршување на прекршок и ако врз основа на природата на прекршокот и околностите под кои е сторен може да се очекува дека таквата дејност ќе ја злоупотреби за повторно вршење на прекршок.

(2) Судот го определува траењето на забраната од ставот (1) на овој член, најдолго до една година, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

(3) Прекршочниот орган санкцијата од ставот (1) на овој член може да ја изрече во траење од најмалку три дена до најмногу 30 дена.

Протерување странец од земјата

Член 31

(1) Судот може на сторителот кој не е државјанин на Република Македонија да му изрече прекршочна санкција протерување од земјата кога ќе оцени дека природата на прекршокот, побудите на сторителот и околностите под кои е сторен, укажуваат на непожелност за натамошен престој на сторителот во земјата.

(2) Протерување странец од земјата може да трае од една до десет години или засекогаш и започнува да се смета од денот на протерувањето на сторителот од територијата на Република Македонија.

(3) Прекршочната санкција од ставот (1) на овој член не може да се изрече на сторителот што ужива заштита во согласност со меѓународен договор ратификуван во согласност со Уставот на Република Македонија.

Забрана за влез и присуство на спортски натпревари

Член 32

(1) Судот ќе изрече прекршочна санкција забрана за влез и присуство на спортски натпревари, доколку е сторен прекршок во случаите определени со закон.

(2) Забраната за влез и присуство на спортски натпревари може да се изрече во траење најмногу до три години.

Забрана на користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија

Член 33

(1) Судот ќе изрече прекршочна санкција забрана на користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија, доколку е сторен прекршок во случаите определени со закон.

(2) Забраната за користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија може да се изрече во траење најмногу до три години.

Глава четврта

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ ЗА ПРАВНИ ЛИЦА

Видови прекршочни санкции за правни лица

Член 34

За прекршоци на правни лица може да се изречат следниве прекршочни санкции:

- опомена,
- глоба и
- привремена забрана за вршење одделна дејност.

Опомена

Член 35

Опомената се изрекува за прекршок сторен под особено олеснувачки околности, ако прекршокот се состои од неисполнување на пропишаната обврска или со прекршокот е нанесена штета, а сторителот пред донесувањето на одлуката за прекршок ја исполнил пропишаната обврска, односно ја отстранил или ја надоместил нанесената штета или ако прекршокот е сторен за прв пат и не предизвикал штетни последици за трето лице, ниту пак бил загрозен јавниот интерес.

Глоба

Член 36

(1) Глоба за правно лице не може да биде помала од 50 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 1.000 евра во денарска противвредност за микротрговци, за мали трговци не може да биде помала од 50 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 2.000 евра во денарска противвредност, а за средни трговци не може да биде помала од 250 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 6.000 евра во денарска противвредност и за големи трговци не може да биде помала од 250 евра во денарска противвредност, ниту поголема од 10.000 евра во денарска противвредност.

(2) За прекршоци од областа на даночите, царините, јавните набавки, јавните финансии и јавниот долг може да се пропише глоба во поголем паричен износ од затлената давачка или износ на набавката, но најмногу во двократен износ од ставот (1) на овој член.

(3) За прекршоци во областа на заштита на здравјето на луѓето, заштита на природни богатства, животна средина, заштита на културното наследство, заштита од природни и други непогоди, може да се пропише глоба во трикратен износ од глобата предвидена во ставот (1) на овој член.

(4) За прекршоци сторени од користољубие или за прекршоци со кои се предизвикува поголема имотна штета, може да се пропише глоба до двојниот износ од максимумот на оваа санкција или во сразмер со висината на причинетата штета или прибавената корист, но најмногу до десеткратен износ од ставот (1) на овој член.

(5) За прекршоци од областа на конкуренцијата, електронските комуникации и трговијата со забранети и/или ограничени стоки за употреба, како и во други области опфатени со законодавството на Европската Унија може да се пропише глоба во процентуален износ, но најмногу до 10% од приходот на правното лице остварен во претходната фискална година.

(6) За прекршоци од областа на енергетиката, може да се пропише глоба во процентуален износ, но најмногу до 10% од приходот на правното лице остварен од енергетската дејност, за чие вршење има добиено лиценца од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, во претходната фискална година.

(7) Со законот со кој се пропишува прекршокот, висината на глобата се изразува во распон, а висината на глобата во прекршочниот платен налог се изразува во фиксен износ.

(8) Во случаи кога сторителот има оправдани причини поради кои глобата не може да ја плати одеднаш може да се дозволи глобата да се исплати на рати, на начин и во рок определен од страна на судот односно прекршочниот орган.

Одмерување на глоба за правно лице

Член 37

(1) При одмерување на висината на глобата на правното лице, освен околностите утврдени во членот 16 став (2) од овој закон, судот односно прекршочниот орган посебно ги оценува како олеснувачки или отежнувачки околности и:

- вкупниот приход остварен во претходната фискална година од годината во која е сторен прекршокот,

- просечниот број на вработени врз основа на состојбата на крајот на претходниот месец во однос на месецот во кој е сторен прекршокот и претходно санкционирање на сторителот за исти или сродни прекршоци.

(2) Доколку правното лице во Централниот регистар на Република Македонија нема поднесено годишна сметка за претходната фискална година од која може да се утврди вкупниот приход, при одмерување на висината на глобата ќе се земе во предвид просечниот вкупен приход на ниво на дејност која ја врши сторителот на прекршокот.

(3) Централниот регистар на Република Македонија и Агенцијата за вработување на Република Македонија се должни да обезбедат и да достават обработени податоци за вкупниот приход односно за просечниот број на вработени, на барање на судот и прекршочниот орган, без надоместок во рок од седум дена од денот на приемот на барањето.

Извршување на глобата

Член 38

(1) Ако осуденото правно лице не ја плати глобата во определениот рок, кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 30 дена од денот на правосилноста на одлуката, ќе се спроведе присилна наплата, согласно со одредбите од Законот за даночната постапка.

(2) Глобата на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на меѓународен договор ратификуван во согласност со Уставот на Република Македонија, од имотот во странство.

Привремена забрана за вршење одделна дејност

Член 39

(1) Во одлуката со која на правното лице му се изрекува прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност, се наведува дејноста чие вршење му се забранува на правното лице.

(2) Прекршочната санкција привремена забрана на вршење одделна дејност на правното лице, може да се изрече ако постои опасност со вршењето на таква дејност правното лице да изврши повторно прекршок опасен за животот или здравјето на луѓето или прекршок со кој може да се нанесе имотна штета на друго правно лице или на граѓани или ако на правното лице во последните две години му е изречена прекршочна санкција поради ист или сличен прекршок.

(3) Со законот со кој се пропишува прекршокот, може да се пропише задолжително изрекување на прекршочна санкција забрана за вршење одделна дејност на правно лице.

(4) Судот го определува траењето на прекршочната санкција од ставот (1) на овој член кое не може да биде пократко од три месеци ниту подолго од две години, од денот на правосилноста на одлуката.

(5) Прекршочниот орган прекршочната санкција од ставот (1) на овој член може да ја изрече во траење од најмалку три дена до најмногу 30 дена.

(6) Прекршочната санкција привремена забрана за вршење на дејност не може да се изрече на правно лице основано со закон.

Глава петта

ПОСЕБНИ ПРЕКРШОЧНИ МЕРКИ

Конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети

Член 40

(1) За конфискуван имот и имотна корист прибавена со прекршок на физичко лице соодветно се применуваат одредбите за конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети од Кривичниот законик.

(2) За конфискуван имот и имотна корист прибавена со прекршок на правно лице соодветно се применува одредбата за видови казни на правно лице од Кривичниот законик.

(3) При одземање предмети судот, односно прекршочниот орган соодветно ги применуваат одредбите за услови за одземање на предмети од Кривичниот законик.

(4) Прекршочен орган од посебните прекршочни мерки може да примени само мерка одземање на предмети или наплата на противвредноста на одземените предмети, кога тоа е определено со закон со кој е пропишан прекршокот.

(5) Доколку прекршочниот орган смета дека за одреден прекршок треба да се изречат мерките конфискација на имот и имотна корист, органот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка со предлог до судот за донесување на одлука по барањето, со собраниите докази за имотот и имотната корист од сторениот прекршок, независно од тоа кога било поднесено барањето за поведување на прекршочна постапка пред органот.

Глава шестта

ЗАСТАРЕНОСТ И ЕВИДЕНЦИЈА НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Застареност на поведување и водење на прекршочната постапка

Член 41

(1) Прекршочната постапка не може да се поведе ниту да се води ако поминат две години од денот кога е сторен прекршокот.

(2) За прекршоците од областа на даноците, царините, јавните набавки, јавните финансии и јавниот долг не може да се поведе ниту да се води прекршочна постапка ако поминат четири години од денот кога е сторен прекршокот.

(3) За прекршоците од областа на конкуренцијата, енергетиката, трговија со забранети и/или ограничени стоки за употреба, областа на заштита на здравјето на луѓето, заштита на природни богатства, животна средина, заштита на културното наследство, заштита од природни и други непогоди, електронски комуникации или прекршоци сторени од користољубие, не може да се поведе ниту да се води прекршочна постапка ако поминат пет години од денот кога е сторен прекршокот.

(4) Застарувањето на прекршочното гонење започнува од денот кога е сторен прекршокот.

(5) Ако се работи за продолжен или повторен прекршок рокот на застареност започнува да тече од денот на последното дејствие на прекршокот.

(6) Застарувањето не тече за времето за кое според законот гонење не може да започне или да продолжи.

(7) Застарувањето се прекинува со секое процесно дејствие што се презема заради гонење на сторителот на прекршокот.

(8) Застарувањето се прекинува и кога сторителот во времето додека тече рокот на застареноста стори потежок прекршок.

(9) По секој прекин застарувањето започнува повторно да тече.

(10) Застареност на прекршочното гонење настанува во секој случај кога ќе измине два пати онолку време колку што според закон се бара за застареност на прекршочното гонење.

(11) Рокот на застареност од ставовите (1) (2) и (3) на овој член може да биде подолг доколку во одредена област се врши усогласување со законодавството на Европската Унија.

Застареност на извршувањето на прекршочните санкции

Член 42

(1) Изречената прекршочна санкција не може да се изврши ако од денот на правосилноста на одлука за прекршокот поминат две години.

(2) Застарувањето на извршување на прекршочната санкција започнува да тече од денот кога одлуката за прекршокот станала правосилна.

(3) Застарувањето не тече за времето за кое извршувањето не може да се преземе според закон.

(4) Застарувањето се прекинува со секое дејствие на надлежниот орган што се презема заради извршување на прекршочната санкција.

(5) По секој прекин застарувањето почнува повторно да тече.

(6) Застареност на прекршочната санкција настанува во секој случај кога ќе измине двапати онолку време колку што според закон се бара за застареност на извршувањето.

(7) Со закон со кој се пропишува прекршокот, може за одделни санкции да се определат рокови на застареност на извршување подолги од рокот од ставот (1) на овој член, но не подолги од пет години.

(8) Рокот на застареност од членот 26 став (7) од овој закон почнува да тече откако истекол рокот од последната рата за исплата на глобата.

(9) Рокот на застареност од ставовите (1), (2) и (3) на овој член може да биде подолг доколку во одредена област се врши усогласување со законодавството на Европската Унија.

Водење на евиденција на прекршочни санкции

Член 43

(1) Судот и прекршочниот орган водат евиденција за сторителите на прекршок и за изречените санкции за сторениот прекршок.

(2) Евиденцијата на прекршочните санкции ја води првостепениот суд според местото на раѓање на сторителот на прекршокот, односно седиштето на правното лице.

(3) За лицата родени во странство или за оние чие место на раѓање е непознато, како и за странските правни лица, прекршочна евиденција ја води судот определен со закон.

(4) Податоци од евиденцијата на прекршочните санкции, судот и прекршочните органи даваат само по образложено барање од други јавни органи, правни или физички лица кои имаат правен интерес, ако сè уште траат мерките на забрана односно изречените санкции.

(5) Сторителите на прекршочни санкции и изречените прекршочни санкции се бришат од евиденцијата на прекршочните санкции по истекот на времето за кое се изречени или по службена должност по истекот од една година од извршената или застарената прекршочна санкција.

(6) Содржината и начинот на водењето на евиденцијата од ставот (1) на овој член за судовите ја пропишува претседателот на Врховниот суд, а за прекршочните органи министерот за правда.

Дел втори ПОСТАПКИ ЗА ПОРАМНУВАЊЕ И СПОГОДУВАЊЕ

Глава седма

ЦЕЛИ И НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОСТАПКИТЕ ЗА ПОРАМНУВАЊЕ И СПОГОДУВАЊЕ

Цел на постапките за порамнување и спогодување

Член 44

(1) Целта на постапките за порамнување и спогодување е постигнување на согласност на сторителот на прекршокот и надлежните органи овластени за поведување на прекршочна постапка за отстранување на штетните последици од сторениот прекршок и спречување на повторно вршење на прекршоци и поради тоа избегнување на водење прекршочна постапка пред надлежниот суд, односно прекршочен орган.

(2) Надлежните органи овластени за поведување на прекршочна постапка се должни да му предложат на сторителот на прекршокот постапка за порамнување или спогодување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка, доколку тоа е определено со закон.

(3) Судот односно прекршочниот орган по службена должност внимава дали е спроведена постапка за порамнување или спогодување. Ако не е исполнета обврската од ставот (2) на овој член, судот односно прекршочниот орган ќе го врати барањето на органот од ставот (2) на овој член.

Видови на постапки

Член 45

(1) Постапката на порамнување се води како постапка за издавање на прекршочен платен налог.

(2) Постапката на спогодување се води како постапка за спогодување со физички и правни лица.

Дејствија во постапката за порамнување пред издавање на прекршочен платен налог

Член 46

(1) Кога овластеното службено лице ќе констатира прекршок составува записник во кој ги забележува битните елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, лично име, адреса и единствен матичен број на граѓанинот, ако се работи за странец и број на патната исправа и држава, а за право лице, назив, седиште и даночен број, времето, местото и начинот на сторувањето на прекршокот, описот на дејствието, правната квалификација на прекршокот и лицата затекнати на самото место, како и дава предлог за порамнување со издавање на прекршочен платен налог. Записникот го потпишува овластено службено лице и сторителот.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, ако овластеното службено лице прекршокот го утврди лично или го утврди со употреба на соодветни технички средства и направи, односно со податоци од службена евиденција записникот го потпишува само овластеното службено лице.

(3) Доколку во постапката на сторителот му бил издаден прекршочен платен налог, тоа ќе се забележи во записникот за констатиран прекршок.

(4) Доколку сторителот не се согласи да му биде издаден прекршочен платен налог или со закон не е пропишано издавање на прекршочен платен налог, истото ќе се забелжи во записникот за констатиран прекршок, а овластеното службено лице поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд односно прекршочен орган.

Издавање на прекршочен платен налог

Член 47

(1) Кога овластеното службеното лице ќе утврди дека е сторен прекршок за кој со закон е предвидено издавање на прекршочен платен налог, на сторителот на прекршокот ќе му го врачи прекршочниот платен налог.

(2) Во прекршочниот платен налог се наведени битните елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, лично име, адреса и единствен матичен број на граѓанинот, ако се работи за странец и број на патната исправа и држава, а за право лице, назив, седиште и даночен број, местото и времето на сторување на прекршокот, правната квалификација на прекршокот, износот на глобата, број на сметката за плаќање, правна поука како и други податоци во согласност со закон.

(3) Во постапката за порамнување глобата во прекршочниот платен налог се изрекува во фиксен износ пропишан со закон, а ако глобата е пропишана во распон се изрекува минималниот пропишан износ за прекршокот.

(4) По приемот на прекршочниот платен налог сторителот е должен да ја плати глобата изречена согласно со ставовите (2) и (3) на овој член во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочниот платен налог на сметката означена во прекршочниот платен налог.

(5) Сторителот кој ќе ја плати глобата во рокот од ставот (4) на овој член ќе плати половина од изречената глоба, за кое право се поучува во правната поука.

(6) Во постапката која ќе заврши со плаќање на прекршочен платен налог не се плаќаат трошоци на постапката.

(7) Сторителот којшто со заминувањето заради престој во странство би можел да го одбегне плаќањето на глобата, е должен веднаш да ја плати глобата изречена со прекршочниот платен налог.

(8) Ако сторителот не ја плати глобата во рокот од ставовите (4) и (7) на овој член, овластеното службено лице поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд односно прекршочен орган.

(9) Органот надлежен за покренување на прекршочна постапка може привремено да ги одземе патната исправа или личната карта на странец и возачката исправа, додека не биде доставен доказ дека глобата е платена, но најдолго осум дена од денот на одземањето на патната исправа или личната карта на странец и возачката исправа.

Постапка на спогодување со физички и правни лица

Член 48

(1) Постапка на спогодување може да се води за прекршоци од областа на даночите, царините, јавните набавки, јавните финансии и јавниот долг, конкуренцијата, енергетиката, трговија со забранети и/или ограничени за употреба стоки за употреба, заштита на здравјето на луѓето, заштита на природни богатства, животната средина, заштита на културното наследство, заштита од природни и други непогоди, електронски комуникации или за прекршоци сторени од користољубие.

(2) За прекршоци кога е тоа определено со закон, органот што е надлежен за поведување на прекршочна постапка, ќе изготви записник за констатиран прекршок и во истиот ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка на спогодување и постигнување согласност со кој сторителот на прекршокот ќе ја плати договорената глоба и другите давачки утврдени со закон, ќе ги отстрани последиците на прекршокот или ќе исполни некоја обврска предвидена со закон.

(3) Овластеното службено лице составува записник во кој се констатира согласност за спогодување на двете страни на кој се потпишува и сторителот на прекршокот и во рок од три дена од потпишувањето на записникот го доставува до Комисијата за спогодување.

(4) Постапката на спогодување е итна и се води пред посебна Комисија за спогодување во рамките на надлежниот орган, независно од висината на предвидената глоба.

(5) Ако постапката на спогодување успее во рок од 30 дена од денот на започнување на постапката пред Комисијата за спогодување, се склучува спогодба со сторителот на прекршокот.

(6) Ако постапката за спогодување не успее, Комисијата за спогодување во рок од три дена од денот на завршување на постапката за спогодување го известува надлежниот орган кој го констатирал прекршокот,

да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред суд или прекршочен орган, а трошоците на постапката паѓаат на товар на сторителот.

(7) Спогодбата за договорената глоба која не може да биде помала од половината од пропишаната фиксна глоба или половина од пропишаниот минимум кога глобата е пропишана во распон, има сила на извршна исправа. Ако сторителот не ја плати глобата во утврдениот рок, таа ќе се достави на органот на управата надлежен за присилна наплата.

Дел трети

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА

Глава осма

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Надлежност за прекршок

Член 49

(1) Прекршочна постапка може да води и прекршочна санкција може да изрече само надлежен суд.

(2) За одделни прекршоци за кои глобата е утврдена до најмногу 250 евра во денарска противвредност за физичко лице, 500 евра во денарска противвредност за одговорно лице во правно лице и службено лице и 1.000 евра во денарска противвредност за правни лица прекршочна постапка може да води и прекршочна санкција може да изрече прекршочен орган и овластено службено лице.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, прекршочна постапка може да води и прекршочна санкција може да изрече прекршочен орган за прекршоци за кои е предвидена глоба повисока од утврдената во ставот (2) на овој член, доколку тоа е предвидено со законодавството на Европската Унија.

(4) Постапката против одговорно лице во правно лице ја води судот односно прекршочниот орган којшто е надлежен за водење на прекршочната постапка за правно лице.

(5) Сите јавни органи и носителите на јавни овластувања се должни на судот и на прекршочниот орган да им даваат бесплатно потребна помош и податоци потребни за утврдување на факти во врска со прекршочната постапка и извршувањето на санкциите.

Судир на надлежност

Член 50

(1) За судир на надлежност меѓу судовите и прекршочните органи одлучува Врховниот суд на Република Македонија.

(2) Постапка за решавање на судир на надлежност покренува прекршочниот орган, односно судот кој со својата одлука предизвикува судир на надлежност.

Имуниитет

Член 51

Прекршочна постапка нема да се води против лице кое ужива дипломатски имуниитет, како и против други лица кои уживаат имуниитет согласно со меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот на Република Македонија и под услови на реципроцитет.

Одлука

Член 52

За прекршок и за изрекување на прекршочна санкција одлучуваат судот, односно прекршочниот орган со одлука, против која се дозволени правни средства утврдени со овој закон.

Трошоци на постапката

Член 53

Трошоци на постапката се издатоци кои ќе настанат во прекршочната постапка или поради неа и издатоци што ќе настанат во врска со обезбедувањето на потребни докази и чување на запленети и одземени предмети пред поведување на постапката.

Дел четврти

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА ПРЕД ПРЕКРШОЧЕН ОРГАН

Глава деветта

ОПШТИ ОДРЕДБИ И ТЕК НА ПОСТАПКАТА

Надлежност на прекршочен орган

Член 54

(1) Прекршочен орган води прекршочна постапка кога со закон е пропишана исклучива надлежност за негово постапување.

(2) За водење на прекршочна постапка против правно лице надлежен е прекршочниот орган каде што се наоѓа седиштето на правното лице, односно претставништвото на странското правно лице, ако со посебен закон поинаку не е определено.

Овластување за водење постапка

Член 55

(1) Постапката пред прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок утврдена со закон.

(2) Членовите на Комисијата од ставот (1) на овој член се овластени службени лица со соодветен степен и вид на стручна подготовка и потребно работно искуство определени со закон, од кои најмалку еден од членовите е дипломиран правник со положен правосуден испит.

(3) Стручно - административните работи за Комисијата од ставот (1) на овој член, ги вршат вработените лица во органот согласно со актот за систематизација на работните места.

Достава на писмена на физички лица

Член 56

(1) Писмената се доставуваат по пошта, преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон, преку службено лице на прекршочниот орган или непосредно во прекршочниот орган.

(2) Кога доставата се врши по пошта, со препорачана пратка или преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон, доставата се смета за извршена на денот кога писменото ќе му биде врачено на адресата на лицето на кое таа му се доставува, односно ако лицето не го подигне писменото во рок од осум дена од денот на доставеното известување иако било повикано тоа да го стори.

(3) Ако лицето не се затекне таму каде што треба да се изврши доставувањето, доставувачот ќе го предаде на некој од членовите на неговото домаќинство постар од 16 години кој е должен да го прими писменото или писменото ќе го предаде на настојникот или на сосед, доколку тие се согласат да го примат. Доставувањето на писмената до притворени или осудени лица на казна затвор се врши преку установата каде се сместени.

(4) Ако се утврди дека лицето е отсутно и поради тоа лицата од ставот (3) на овој член, не можат писменото навреме да му го предадат, писменото ќе се врати со назначување каде се наоѓа отсутниот.

(5) Прекршочниот орган е должен во периодот од 15 дена сметано од денот кога ќе се утврди потребата од доставување, да направи два последователни обида да се изврши уредно доставување на еден од начините предвидени во ставот (1) на овој член, а доколку доставата не успее, писменото се објавува на веб страницата на прекршочниот орган и со истекот на осум дена од денот на неговото објавување се смета дека доставата е извршена.

Достава на писмена на правни лица

Член 57

(1) Доставување на писмена на правни лица се врши по електронски пат, согласно со членот 82 од овој закон.

(2) Доколку не постојат услови за примена на ставот (1) на овој член, доставата се врши по пошта, преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон, преку службено лице на прекршочниот орган или непосредно во прекршочниот орган.

(3) Кога доставата се врши по пошта со препорачана пратка на адресата на правното лице на кое таа му се доставува или преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон, доставата се смета за извршена на денот на предавањето на писменото во писарницата на правното лице, односно ако лицето не го подигне писменото во рок од осум дена од денот на доставеното известување иако било повикано тоа да го стори.

(4) Кога доставата се врши преку службено лице на прекршочниот орган, прекршочниот орган е должен во периодот од 15 дена сметано од денот кога ќе се утврди потребата од доставување, да направи два последователни обида да се изврши уредно доставување на еден од начините предвидени во ставот (2) на овој член, а доколку доставата не успее, писменото се објавува на веб страницата на прекршочниот орган и со истекот на осум дена од денот на неговото објавување се смета дека доставата е извршена.

Поведување на прекршочна постапка

Член 58

(1) Прекршочниот орган поведува прекршочна постапка по службена должност или по барање од овластено службено лице во органите од членот 83 став (2) од овој закон.

(2) Овластеното службено лице од ставот (1) на овој член е должно во најкус можен рок но не подолг од 30 дена од денот по констатирањето на прекршокот или по поднесена пријава за сторен прекршок, да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка секогаш кога постои законски основ за тоа, кога е утврдено со технички средства или по пријава на оштетениот.

(3) Ако рокот од ставот (2) на овој член е истечен или ако е добиено известување од прекршочниот орган дека пријавата е неоснована, оштетениот има право да поднесе приговор до повисокиот орган надлежен за вршење надзор над работата на овластеното службено лице, чија одлука е конечна.

(4) Оштетениот доколку има имотно правно барање истото може да го остави во парнична постапка.

(5) Барањето за поведување на прекршочна постапка ги содржи податоците од членот 84 од овој закон.

(6) Барањето се поднесува до надлежниот прекршочен орган. Ако барањето е поднесено до друг орган, тој веднаш ќе го отстапи до надлежниот прекршочен орган и за тоа ќе го извести подносителот на барањето.

(7) Ако по приемот на барањето од ставот (2) на овој член или во текот на постапката прекршочниот орган утврди дека не е стварно надлежен согласно со овој или друг закон да постапува по прекршок, односно дека прекршокот е во надлежност на судот, со решение ќе се огласи за ненадлежен и барањето за поведување на прекршочна постапка со сите списи ќе го достави до надлежниот суд.

(8) Прекршочниот орган со решение ќе го отфрли барањето за поведување на прекршочна постапка согласно со членовите 86 и 87 од овој закон.

(9) Решението од ставот (8) на овој член ќе го достави до подносителот на барањето во рок од пет дена од денот на донесувањето.

Скратена постапка

Член 59

(1) Прекршочниот орган води скратена постапка кога:

- во барањето за поведување на прекршочна постапка се содржани сите факти и докази врз основа на кои може да се одлучи без присуство на сторителот на прекршокот,

- барањето за поведување на постапката се заснова на јавни исправи издадени од надлежни јавни органи и

- сторителот е затечен при извршувањето на прекршокот од страна на овластено службено лице.

(2) Во скратена постапка се одлучува без испитување на сторителот кога тој е уредно повикан, а не се јави и не достави доказ за оправдана спреченост да се јави пред прекршочниот орган.

Постапка пред прекршочен орган

Член 60

(1) Прекршочниот орган по службена должност без одлагање ги прибавува доказите и ја утврдува фактичката состојба потребна за одлучување по прекршокот.

(2) Ако сторител на прекршокот е странец постапката е итна и истата завршува во рокот од најмногу три дена.

(3) Прекршочниот орган пред донесувањето на решението за прекршок, задолжително ќе го извести сторителот за прекршокот што му се става на товар и го поучува дека во рок од три дена од денот на приемот на известувањето има право да се изјасни за фактите и доказите.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, за одделни прекршоци определени со закон може да се пропише и подолг рок за изјаснување, доколку со закон се предвидени подолги рокови за изјаснување.

(5) Прекршочниот орган може да го повика сторителот на прекршокот во органот усно да се изјасни за фактите и доказите.

(6) Ако сторителот на прекршокот го признае струвањето на прекршокот и признанието е јасно и целосно, на прекршочниот орган не му е потребно да собира и други докази.

(7) Прекршочниот орган за спојување и раздвојување на постапката одлучува според одредбите од членот 88 од овој закон.

Усна расправа

Член 61

Прекршочниот орган може да одржи усна расправа според одредбите на Законот за општата управна постапка.

Содржина на решението**Член 62**

(1) Решението за прекршок содржи вовед, диспозитив, образложение и правна поука.

(2) Воведот на решението за прекршок го содржи називот на прекршочниот орган кој ја донел, име и презиме на членовите на Комисијата од членот 55 од овој закон, име и презиме на сторителот и бранителот, име и презиме на одговорното лице во правното лице, фирма односно називот и седиштето на правното лице и прекршокот што е предмет на постапката.

(3) Диспозитивот на решението за прекршок мора да содржи: основни податоци за идентитетот на сторителот (име и презиме, прекар, единствен матичен број на граѓанинот (во натамошниот текст: ЕМБГ)), место и датум на раѓање, место на живеење, улица и број, адреса на привременото престојувалиште, занимање, државјанство, ако физичкото лице е странец, тогаш најмногу ЕМБГ број на патната исправа), за правното лице назив и седиште на правното лице, единствениот даночен број (во натамошниот текст: ЕДБ), а за одговорното лице во правното лице и функцијата што ја врши во правното лице, фактичкото описание на прекршокот дека сторителот го сторил прекршокот, прекршочна санкција што се изрекува, посебната прекршочна мерка доколку е изречена или дека постапката се запира, како и предупредување дека неплатената глоба ќе се наплати по присилен пат, како и трошоците на постапката.

(4) Образложението на решението треба да биде разбираливо и да содржи: кратко излагање на подносителот на барањето за поведување на прекршочна постапка, утврдените факти според кои што е поднесено барањето, правните прописи и причините поради коишто решението е донесено, причините поради кои некои од барањето, тврдењата или предлозите на подносителот на барањето не се прифатени, како и причините поради кои некои од изјавите дадени во текот на постапката не се земени во предвид.

(5) Решението за прекршок мора да има и правна поука.

Решение за утврдување прекршок**Член 63**

(1) Прекршочниот орган ќе донесе решение за прекршок со кое се утврдува одговорност на сторителот и му се изрекува прекршочна санкција.

(2) Решението за прекршок се однесува само на лицето за кое се бара поведување на прекршочната постапка и само за прекршокот што е предмет на барањето.

(3) Прекршочниот орган не е врзан за предлозите и оцената во однос на правната квалификација на прекршокот.

(4) Решението за прекршокот се заснова врз изведените докази и фактите утврдени во прекршочната постапка.

(5) Ако прекршочната постапка се води за повеќе прекршоци, во решението ќе се наведе за кои прекршоци е утврдена одговорност и која прекршочна санкција му се изрекува.

(6) Решението донесено во скратена постапка, кога сторителот го признава прекршокот и се откажува од правото на редовен правен лек нема образложение.

Решение со кое сторителот се ослободува од одговорност**Член 64**

При донесување на решение со кое сторителот се ослободува од одговорност, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членот 114 точки од 1 до 10 од овој закон.

Решение за запирање и прекин на постапка**Член 65**

(1) При донесување на решение со кое се запира постапката, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членовите 102 и 115 од овој закон.

(2) При донесување на решение со кое се прекинува постапката, прекршочниот орган соодветно ќе ги примени одредбите од членот 101 од овој закон.

Опомена**Член 66**

(1) Прекршочниот орган наместо изрекување на глоба на сторителот на прекршокот изрекува опомена врз основа на членовите 24 и 35 од овој закон.

(2) Прекршочниот орган по правило изрекува опомена кога прекршокот е сторен под особено олеснувачки околности, ако прекршокот се состои од неисполнување на пропишаната обврска или со прекршокот е нанесена штета, а сторителот пред донесувањето на одлуката за прекршок ја исполнил пропишаната обврска, односно ја отстранил или ја надоместил нанесената штета или ако прекршокот е сторен за прв пат и не предизвикал штетни последици за трето лице, ниту пак бил загрозен јавниот интерес.

Трошоци на постапка**Член 67**

(1) Трошоците на постапката ги плаќа сторителот на прекршокот, на кој му е изречена прекршочна санкција.

(2) Ако за утврдување на трошоците на постапката ќе се донесе посебно решение.

(3) Висината и начинот на определување на реално направените трошоци во прекршочната постапка пред прекршочниот орган ги пропишува министерот за правда.

Постапки по правни лекови против решението на прекршочните органи**Член 68**

(1) Против решението за прекршок што го донел прекршочниот орган може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението преку прекршочниот орган до Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка, основана со посебен закон (во натамошниот текст Државната комисија).

(2) Жалба од ставот (1) на овој член може да поднесе лицето (физичко или правно) на кого му била изречена прекршочна санкција, неговиот законски застапник, односно бранителот, оштетениот и неговиот застапник, сопственикот на одземените предмети во прекршочната постапка и подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка.

(3) Ако прекршочниот орган што го донел решението најде дека жалбата е основана, а не е потребно да се спроведува нова постапка, може да одлучи поинаку и со ново решение да го замени решението што се побиша со жалбата.

(4) Жалбата од ставот (1) на овој член го одлага извршувањето на решението, освен кога жалбата е изјавена од странец.

(5) Против решението по жалба што го донела Државната комисија може да се поднесе тужба за поведување на управен спор. Тужба може да поднесе лицето (физичко или правно) на кое му била изречена прек-

ршочна санкција, неговиот законски застапник, бранителот, оштетениот и неговиот застапник, сопственикот на одземените предмети во прекршочната постапка и подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка.

(6) Тужбата од ставот (5) на овој член го одлага извршувањето на решението.

(7) Судот надлежен да одлучува за управен спор постапката на судска заштита ја води според Законот за управните спорови.

Причини за побивање на решението на Државната комисија

Член 69

Решението на Државната комисија може да се побива:

- ако е донесено од ненадлежен орган,
- поради погрешна примена на материјалното право,
- поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба во постапката која му претходела на актот,
- кога во постапката која му претходела на актот не се постапило според правилата на постапката и
- поради неправилно одмерена и изречена прекршочна санкција.

Право на поведување на управен спор

Член 70

(1) Против решението за прекршок може да се поднесе тужба за поведување на управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(2) Тужба може да поднесе лицето (физичко или правно) на кое му била изречена прекршочна санкција, неговиот законски застапник, бранителот и сопственикот на одземените предмети во прекршочната постапка.

(3) Ако прекршочниот орган што го донел решението кога ќе му биде доставена тужбата на одговор најде дека истата е основана, а не е потребно да се спроведува нова постапка, може да одлучи поинаку и со ново решение да го замени решението што се побива со тужбата.

(4) Прекршочниот орган од ставот (3) на овој член за истото веднаш го известува судот надлежен да одлучува за управен спор, кој со решение ја запира постапката.

(5) Тужбата од ставот (1) на овој член го одлага извршувањето на решението.

(6) Судот надлежен да одлучува за управен спор постапката на судската заштита ја води според Законот за управните спорови.

Привремено одземање на предмети

Член 71

(1) Со закон може да се овластат службените лица во органите на државната управа или организации и други органи што вршат јавни овластувања на надзор над спроведување на законите, привремено да ги одземат предметите од членот 40 од овој закон кога во вршењето на службената должност ќе дознаат за прекршокот и истите да ги предадат на Агенцијата за управување со одземен имот.

(2) Овластените службени лица од ставот (1) на овој член се должни во рок од 15 дена од денот на одземањето на предметите да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочниот орган и да го известат за извршеноот привремено одземање на предметите.

(3) Доколку овластените службени лица од ставот (1) на овој член не постапат согласно со ставот (2) на овој член, судот односно прекршочниот орган врз основа на поднесено барање од лицето од кое се одземени предметите ќе донесе одлука за враќање на предметите, освен предметите чиј промет е забранет.

Привремена забрана за вршење на дејност

Член 72

(1) Овластени службени лица во органите на државната управа или организации и други органи што вршат јавни овластувања на надзор над спроведување на законите, во случаите уредени со закон, можат на стопителот на прекршокот привремено да му забранат вршење на дејност со која е извршен прекршокот ако постои опасност од повторување на прекршокот или за отстранување на последиците од прекршокот и се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка најдоцна во рок од 15 дена од денот на констатирањето на прекршокот.

(2) Доколку барањето не е поднесено во рокот од ставот (1) на овој член се смета дека привремената забрана престанала да важи.

Дел петти

ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА ПРЕД СУД

Глава десетта

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Стварна надлежност

Член 73

(1) Прекршочната постапка во прв степен ја води судија поединец во основниот суд, а постапката по редовни правни лекови совет од тројца судии во апелационите судови.

(2) Прекршочната постапка за поднесено барање за заштита на законитоста ја води совет од тројца судии во Врховниот суд.

(3) Прекршочната постапка за поднесено барање за повторување на постапката ја води кривичен совет од тројца судии во основниот суд.

(4) Во прекршочна постапка за враќање во поранешна состојба одлучува судијата во основен суд кој ја донел претходната одлука.

Обвинет

Член 74

(1) Обвинет во смисла на овој закон, е физичко и правно лице против кое се води прекршочна постапка.

(2) Ако за прекршок е обвинето правно лице и одговорно лице во правното лице се спроведува единствена постапка.

Застапување на правно лице

Член 75

(1) За обвинетото правно лице во прекршочната постапка учествува неговиот застапник, овластен да ги преземе сите дејствија што може да ги преземе обвинетиот согласно со овој закон.

(2) Заставник на обвинетото правно лице, е лице кое е овластено да го застапува правното лице врз основа на закон или друг пропис на надлежен орган, стават или друг општ акт на правното лице.

(3) Кога правното лице е основано од еден основач, тогаш истото лице се смета како одговорно лице и застапник на правното лице.

(4) Надлежниот орган на обвинетото правно лице може за застапник да определи друго лице кое е вработено во тоа правно лице.

(5) Заставникот на обвинетото правно лице од ставот (4) на овој член е должен да има писмено овластување од надлежниот орган што го определил за застапник.

(6) Заставник на обвинетото правно лице може да биде само едно лице.

Застапување на странско правно лице

Член 76

Странското правно лице го застапува раководителот на подружницата, односно на претставништвото или друго лице овластено од странското правно лице.

Ограничување на застапувањето

Член 77

(1) Заставник на обвинетото правно лице, освен лицето од членот 75 став (3) од овој закон, не може да биде одговорното лице во правното лице против кое се води прекршочна постапка за истиот прекршок.

(2) Заставник на правното лице не може да биде лице кое е сведок во истата работа.

(3) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, судот е должен да го извести правното лице заради определување на друг заставник.

(4) За странско правно лице известувањето од ставот (3) на овој член се доставува до седиштето, подружницата односно до претставништвото на странското правно лице.

Жртвата и нејзиното застапување

Член 78

(1) Жртвата има право да учествува во прекршочна постапка како оштетен со приклучување кон барањето за поведување на прекршочна постапка или кон барањето за остварување надоместок на штета.

(2) Ако жртвата е дете, односно спаѓа во групата на ранливи категории, има право на посебни мерки на процесна заштита при давање исказ и испитување, определени во Законот за кривичната постапка.

Бранител

Член 79

(1) Обвинетиот кој ќе прими уредна покана за расправа, може да го отповика полномошното на својот бранител најдоцна во рок од три дена пред почетокот на рочиштето.

(2) Бранителот може да го откаже полномошното на обвинетиот најдоцна во рок од три дена пред почетокот на рочиштето, а за тоа да го извести судот или е должен да обезбеди да присуствува друг бранител на рочиштето.

(3) Ако бранителот во рокот од ставот (2) на овој член, не го извести судот дека го откажал полномошното или не обезбедил присуство на друг бранител, судот може да му изрече глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност.

Доставување на писмена на физички лица

Член 80

(1) Писмената се доставуваат по пошта, по електронски пат, преку службено лице на јавниот орган што го упатува писменото, непосредно кај тој орган или преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон.

(2) Кога доставувањето се врши преку пошта, поштарот остава известување во домот на обвинетиот да го подигне писменото во пошта, а ако писменото се врати со назнака „известен-не побарал“ се смета дека доставата е уредно извршена.

(3) Доставувањето може да се изврши со ангажирање на друга посебна служба за доставување.

(4) Поканата за главната расправа или другите покани судот може и усно да му ги сооптиши на лицето кое се наоѓа пред судот, со поука за последиците од не-доаѓањето. Повикувањето извршено на овој начин ќе се забележи во записникот, кој повиканото лице ќе го потпише, освен ако тоа повикување е забележано во записникот за главна расправа. Се смета дека со тоа е извршено полноважно доставување.

Предавање на писменото

Член 81

(1) Писменото му се предава непосредно на лицето на кое му е испратено, а тоа е должно да го прими. Ако лицето не се затече таму каде што треба да се изврши доставувањето, доставувачот ќе го предаде на некој од членовите на неговото домаќинство, постари од 16 години, кои се должни да го примат писменото. Ако тие не се затечат во домот, писменото ќе му се предаде на домарот, управителот или на сосед, доколку тие се согласат да го примат. Ако доставувањето се врши на работното место на лицето на кое треба да му се достави писменото, а тоа лице не се затече таму, доставувањето може да се изврши на лице овластено за прием на пошта кое е должно да го прими писменото или на лице кое е вработено на истото место, ако тоа се согласи да го прими писменото. Доколку лицето не се затекне на адресата на која треба да му се изврши доставувањето, доставувачот ќе остави писмено известување заради примање на писменото со кое лицето се известува да дојде во определен ден и час во определена просторија на надлежниот орган за прием на писменото. Ако лицето не постапи по известувањето, се смета дека доставувањето е извршено на денот и часот наведени во известувањето. Со тоа се смета дека писменото е доставено.

(2) Ако се утврди дека лицето на кое писменото треба да му се достави е отсутно и дека лицата од ставот (1) на овој член поради тоа не можат писменото навреме да му го предадат, писменото ќе се врати со назначување каде се наоѓа отсутниот.

(3) Доколку доставата не се изврши согласно со ставот (2) на овој член, судот што ја води постапката ќе го истакне писменото на огласната таблица. По истекот на осум дена од денот на истакнувањето се смета дека доставата е уредно извршена.

Доставување на писмена на правни лица

Член 82

(1) Доставувањето на писмена на правни лица се врши по електронски пат.

(2) Доставата се врши по електронски пат во електронско сандаче на адреса на електронското сандаче и се смета за извршена на денот на приемот на писменото по електронски пат.

(3) Информатичкиот систем на надлежниот орган истовремено со испраќање на писменото до примателот на доставата на неговата електронска адреса испраќа и известување дека од информатичкиот систем на надлежниот орган е испратен писмен документ кој имателот на адресата мора да го преземе.

(4) Електронската пошта од електронското сандаче мора да биде преземена најдоцна три дена од денот на нејзиното испраќање.

(5) Во известувањето од ставот (3) на овој член, примателот на доставата се предупредува дека доколку електронската пошта од електронското сандаче не биде преземена во рок од три дена од денот на нејзиното испраќање, доставувањето ќе се смета за извршено.

(6) Доколку писменото кое се доставува по електронски пат содржи прилози за кои нема техничка можност да се достават електронски, судот, односно прекршочниот орган во писменото кое го доставува ќе го извести примателот дека прилозите треба да ги подигне непосредно од судот односно прекршочниот орган во рок од пет дена од денот на известувањето, а доколку во тој рок не ги подигне, се смета дека прилозите се доставени.

(7) Кога се врши доставување на одлуки кај кои од денот на доставувањето тече рок, како ден на доставување се смета денот на приемот на писменото по електронски пат, согласно со овој член.

(8) Поканите и другите писмена, како и одлуките се доставуваат на адресата на електронското сандаче која е регистрирана пред надлежен орган. Ако во текот на прекршочната постапка правното лице ја променило адресата на електронското сандаче, тоа е должно најдоцна во рок од три дена од денот на промената да го извести надлежниот орган за новата адреса на електронското сандаче, во спротивно ќе се смета за уредна секоја достава извршена на претходната адреса.

(9) Одлуката со која на правното лице му се изрекува прекршочна санкција се доставува по електронски пат согласно со овој член.

(10) Доколку не постојат услови за примена на ставот (1) на овој член, доставата се врши по пошта, преку правно лице со посебни овластувања утврдени со закон, преку службено лице на судот или непосредно во судот.

(11) Доколку доставата не успее, судот што ја води постапката ќе го истакне писменото на огласната табла. По истекот на осум дена од денот на истакнувањето се смета дека доставата е уредно извршена.

(12) Кога доставувањето се врши согласно со ставот (10) на овој член, како ден на доставување се смета денот на предавањето на писменото во писарницата.

Глава единаесетта

ВОДЕЊЕ НА ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА

Барање за поведување на прекршочна постапка

Член 83

(1) Прекршочната постапка се поведува по барање на овластениот орган.

(2) Овластени органи за поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка се: органите на државната управа, единиците на локалната самоуправа и други органи и организации што вршат јавни овластувања во чија надлежност спаѓа непосредното извршување или надзор над извршувањето на законите во кои се предвидени прекршоци.

(3) Овластен орган по службена должност е и јавниот обвинител во случаи кога тоа е неопходно заради заштита на јавниот интерес.

(4) Овластените органи од ставот (2) на овој член се должни во рок од 30 дена од денот по констатирањето на прекршокот или по поднесена пријава од страна на оштетениот за сторен прекршок да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка секогаш кога постои основано сомневање дека е сторен прекршок.

(5) Ако рокот од ставот (4) на овој член е истечен или ако е добиено известување дека барањето е неосновано, оштетениот има право да поднесе приговор до повисокиот орган надлежен за вршење надзор над работата на органите од ставот (2) на овој член, чија одлука е конечна.

(6) Оштетениот доколку имотно правно барање истото може да го остварува во парнична постапка.

(7) Барањето за поведување на прекршочна постапка се поднесува писмено или по електронски пат определено со закон, во доволен број примероци за надлежниот орган и лицата против кои е поведена прекршочна постапка.

Содржина на барањето

Член 84

(1) Барањето за поведување на прекршочна постапка содржи:

- основни податоци за идентитетот на сторителот (име и презиме, прекар, ЕМБГ, место и датум на раѓање, место на живеење, улица и број, адреса на привременото престојувалиште занимање, државјанство, ако физичкото лице е странец, тогаш наместо ЕМБГ број на патната исправа), а за правното лице назив и седиште на правното лице, ЕДБ, а за одговорното лице во правното лице и функцијата што ја врши во тоа правно лице,

- фактички опис на прекршокот од кој произлегуваат правните обележја на прекршокот, време и место на извршувањето на прекршокот и други околности потребни што поблиску да се определи прекршокот,

- правна квалификација на прекршокот што треба да се примени,

- доказите што треба да се изведат и

- потпис на подносителот на барањето.

(2) Кон барањето се приложуваат доказите.

(3) Кога не е можно да се утврди идентитетот на сторителот на прекршокот во барањето наместо личните податоци ќе се наведе описот на лицето и фотографија, односно снимка и сите други податоци за утврдување на идентитетот на лицето. Истото може да се задржи во прифатен центар, се додека не се утврди идентитетот, но најмногу до донесување на одлуката за прекршокот.

(4) Барање за поведување на прекршочна постапка во случаите каде што има одземени предмети или прибавена имотна корист од сторен прекршок може да се поднесе против непознат сторител.

Прекршок за кој судот ќе дознае за времетраење на постапката

Член 85

Ако судот за времетраење на постапката дознае за прекршок за кој не било поднесено барање од овластениот орган, за ова ќе го извести овластениот орган.

Дополнување на барањето

Член 86

(1) Ако барањето за поведување на прекршочната постапка не ги содржи сите податоци од членот 84 од овој закон, ќе се побара од подносителот на барањето да го дополни во рок кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на барањето.

(2) Во случај подносителот на барањето да не ги отстрани недостатоците во рокот од ставот (1) на овој член, ќе се смета дека се откажал од барањето, а барањето ќе се отфрли.

Отфрлање на барањето

Член 87

(1) Ако судот утврди дека не постојат услови за поведување на прекршочната постапка, барањето ќе го отфрли со решение.

(2) Не постојат услови за поведување на прекршочната постапка кога:

- дејствието описано во барањето не е прекршок,
- постојат основи што ја исклучуваат одговорноста за прекршок,
- настапила застареност за поведување на прекршочната постапка,
- барањето го поднел неовластен подносител, односно лице,
- постојат други законски причини поради кои прекршочната постапка не може да се поведе,
- барањето не е поткрепено со докази за сторен прекршок и
- барањето не ги содржи потребните податоци од членот 84 од овој закон.

(3) Решението од ставот (1) на овој член се доставува до подносителот на барањето.

(4) Против решението од ставот (1) на овој член подносителот на барањето има право на жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до второстепениот суд.

(5) Решението од ставот (1) на овој член не е пречка за водење на посебна постапка за одземање на предмети или конфискација на имнотна корист.

Спојување и раздвојување на постапката

Член 88

(1) Ако обвинетиот со едно дејствие или повеќе дејствија стори повеќе прекршоци за кои не била донесена одлука, а за сите одлуки е надлежен ист суд, по правило, ќе се спроведе единствена постапка и ќе се донесе единствена одлука за прекршок. Единствена постапка, по правило, ќе се спроведе и против правно лице и одговорно лице, против обвинет, соучесник, поттикнувач и помагач, освен ако постојат законски услови постапката да се води само против еден од нив.

(2) До донесување на одлука за прекршок од оправдани причини или поради целисходност, судот може да одлучи постапката за одделни прекршоци или против одделни обвинети, соучесници, поттикнувачи или помагачи да се раздвои од единствената постапка и да се заврши посебно.

(3) За спојувањето и раздвојувањето на постапката судот ќе донесе решение против кое не е дозволена жалба.

Поведување на прекршочна постапка

Член 89

(1) Ако судот не донесе решение за отфрлање на барањето, судот е должен да закаже рочиште и за тоа да го извести обвинетиот.

(2) Судот заедно со поканата за испитување ќе му достави на обвинетиот барање за поведување на прекршочна постапка заедно со писмените докази.

Глава дванаесеттa

МЕРКИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПРИСУСТВО НА ОБВИНЕТИОТ

Видови мерки

Член 90

Мерки што можат да се преземат спрема обвинетиот заради обезбедување присуство и за водење на прекршочната постапка се: покана, приведување, задржување, гаранција и привремено одземање на патна исправа на странец и задржување странец во прифатен центар.

Покана

Член 91

(1) Присуството на обвинетиот при сослушување во прекршочната постапка се обезбедува со покана. Поканата ја испраќа судот што ја води прекршочната постапка.

(2) Обвинетиот со поканата се известува за што е обвинет и дека е должен да се јави лично или одбраната да ја даде писмено. Обвинетиот кој е поканет да дојде лично во опомената треба да се предупреди дека ќе биде одредено приведување, ако не се јави на поканата. Ако за правилното одлучување не е нужно обвинетиот да биде сослушан, тој во поканата ќе се предупреди дека одлуката за прекршок ќе биде донесена без сослушување, ако не се јави на поканата.

(3) Заедно со поканата ќе се достави примерок од барањето за поведување на прекршочна постапка.

Приведување

Член 92

(1) Ако уредно повиканиот обвинет не се јави на поканата и своето недоѓаѓање не го оправда, или ако не било можно уредно да му се достави поканата, а од околностите е очигледно дека обвинетиот одбегнува, а неговото присуство е потребно за правилно одлучување, ќе се одреди приведување. Приведувањето е можно да се одреди само во случај кога во поканата е поучен обвинетиот дека е должен лично да се јави.

(2) Приведувањето се одредува писмено. Во наредбата ќе се наведе името и презимето на обвинетиот што треба да се приведе, неговиот единствен матичен број, датумот на раѓање, престојувалиштето на обвинетиот, предметот во кој се одредува приведувањето и причината поради која е одредено приведувањето.

(3) Наредбата мора да има печат и потпис на судијата кој го одредил приведувањето.

Гаранција

Член 93

(1) Кога прекршочната постапка е поведена против обвинетиот кој не живее постојано во Република Македонија, а сака пред завршувањето на постапката да ја напушти, по негова молба судот може да дозволи да положи гаранција како обезбедување за исполнување на обврските што можат да бидат определени во одлуката за прекршокот.

(2) Судот може да бара обвинетиот, покрај полагањето на гаранција, да определи полномошник што во негово име ќе ги прима писмената и ќе го застапува во постапката, ако во прашање се негови имотни права.

(3) Гаранција не може да се определи пред обвинетиот да биде сослушан.

(4) Гаранцијата секогаш гласи на паричен износ што се определува со оглед на тежината на прекршокот, висината на предизвиканата штета, личните и семејните прилики на обвинетиот и имотната состојба на лицето што ја дава.

(5) Гаранцијата се состои во полагање на готови пари, хартии од вредност, скапоцености или во други подвижни предмети од поголема вредност што можат да се претворат во пари или да се чуваат.

(6) Ако постапката со одлука е запрена, положената гаранција ќе се врати.

(7) Ако сторителот на прекршокот по правосилноста на одлуката за прекршок не ја плати изречената глоба, или не ја надомести предизвиканата штета, стек-

натата имотна корист и трошоците на постапката, од положената гаранција ќе се исплатат: глобата, утврдната штета, стекнатата имотна корист и трошоците на постапката, а вишокот ќе се врати.

(8) За полагањето на гаранцијата и нејзиното враќање судот ќе донесе посебно решение.

Задржување

Член 94

(1) Ако постои основано сомнение дека обвинетиот сторил прекршок, судот може да одреди задржување ако не е можно да се утврди неговиот идентитет или ако нема престојувалиште во Република Македонија, а постои основано сомнение за повторување на прекршокот или дека ќе побегне или ако со заминување заради престој во странство може да ја избегне одговорноста за прекршок.

(2) Обвинетиот кој е задржан има право веднаш да биде известен на мајчин јазик или јазикот што го разбира за причините за задржување, како и да биде поучен дека не е должен ништо да изјави, дека има право на моментална правна помош на бранител кој слободно може да го избере и дека надлежниот орган по негово барање е должен за задржувањето да ги извести неговите најблиски, односно работодавачот, ако е странски државјанин, по негово барање и дипломатското претставништво на неговата држава.

(3) На обвинетиот веднаш, а најдоцна за шест часа од моментот на задржување, мора да му биде врачено писмено решение, издадено од надлежен суд за причините за задржувањето од слобода со правна поука и се назначува место каде што лицето ќе биде задржано.

(4) Додека трае задржувањето обвинетиот има право на жалба против решението. Жалбата не го одлага решението за задржување.

(5) По жалбата за законитоста на задржувањето одлучува кривичен совет во основниот суд во рок од 24 часа од приемот на жалбата.

(6) Задржувањето може да трае најмногу 12 часа од часот кога сторителот бил задржан, во кое време се сослушува и се носи одлука за прекршок или се пушта на слобода.

(7) За задржувањето на обвинетиот соодветно се применуваат одредбите на Законот за кривичната постапка, за извршување на притворот, ако со овој закон поинаку не е определено.

Задржување странец во прифатен центар

Член 95

(1) Ако сторителот на прекршокот е странец чиј идентитет не може да се утврди, судот веднаш му одредува мерка задржување во прифатен центар.

(2) Со решение задржувањето странец може да трае до 30 дена од денот на задржувањето, а судот може да го продолжи уште за 30 дена.

(3) Против решението странецот има право на жалба до второстепениот суд во рок од 48 часа од моментот на задржувањето во прифатниот центар. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(4) Кога судот ќе одреди задржување странец во прифатен центар, ќе го извести Министерството за внатрешни работи и ќе го задолжи да преземе мерки за утврдување на идентитетот на странецот.

(5) Судот ќе донесе решение за престанок на задржувањето веднаш кога ќе ги добие податоците за идентитетот на странецот.

(6) Сместувањето во прифатен центар се уредува со посебен закон.

Задржување на лица под дејство на алкохол или на други наркотични супстанции

Член 96

(1) Министерството за внатрешни работи може да одреди да се задржи сторителот кој под дејство на алкохол или на други наркотични супстанци е затечен при сторување на прекршокот, ако постои опасност дека и во иднина ќе врши прекршоци, а не постојат услови за веднаш да го пренесе во здравствена установа. Задржувањето може да трае најмногу 12 часа од моментот на задржувањето. Трошоците за престојот паѓат на товар на сторителот на прекршокот.

(2) За секое задржување Министерството за внатрешни работи составува записник во кој се внесуваат мерките што се преземени и ако се преземаат медицински мерки и медицинските мерки. Примерок од записникот му се предава на задржаното лице.

(3) За лице под дејство на алкохол или на други наркотични супстанци се смета лицето за кое тоа било утврдено во согласност со закон, со употреба на технички средства и направи или ако од неговиот изглед, однесување, психофизичка состојба и други околности произлегува дека не е способно да управува со своите постапки.

Приведување на лица затечени при вршењето на прекршок

Член 97

(1) Министерството за внатрешни работи и без наредба на судот може да го приведе лицето заточено при вршењето прекршок, ако не е можно да се утврди идентитетот на сторителот или ако тој нема престојувалиште или ако со заминувањето во странство заради престој би можел даја избегне одговорноста за прекршок или ако постојат околности што ја прават основана оцената дека сторителот би продолжил со прекршокот или дека ќе го повтори.

(2) Ако во случајот од ставот (1) на овој член сторителот е заточен при сторување прекршок во време кога судот не работи или ако постојат околности што укажуваат на опасност дека ќе побегне или ќе продолжи со прекршок или прекршокот ќе го повтори, може да го задржи полицискиот службеник. Задржувањето трае додека не биде можно сторителот да се приведе пред надлежниот суд, но најдолго 12 часа.

(3) Сторителот кој е приведен веднаш мора да биде известен на мајчин јазик или на јазикот кој го разбира за причините за приведување, како и да биде поучен дека не е должен ништо да изјави, дека има право на моментална правна помош од бранител кој слободно може да го избере и за тоа дека по негово барање надлежниот орган е должен за задржувањето да ги извести неговите најблиски.

Известување за задржување заради приведување

Член 98

(1) Судот, односно Министерството за внатрешни работи кој го одредил задржувањето, по барање на задржаното лице е должен за задржувањето да го извести неговото семејство. По барање на задржаниот за задржувањето ќе се извести и неговиот работодавач, односно дипломатското претставништво на странската држава, ако е потребно нешто да се преземе за заштита или згрижување на децата и другите членови на семејството, за кои се грижи задржаното лице, како и надлежниот центар за социјална работа.

(2) За задржувањето на лице од воен персонал по службена должност ќе се извести воената единица, односно командата на која военото лице ѝ припаѓа.

Глава тринаесетта

ДОКАЖУВАЊЕ**Признавање на прекршок****Член 99**

Ако обвинетиот го признае сторувањето на прекршок и признанието е доброволно, свесно, јасно и целиосно, на судот не му е потребно да собира и други докази.

Сослушување на сведоци**Член 100**

(1) Сведокот ќе биде слушан пред судот пред кој се води прекршочната постапка.

(2) Ако сведокот има живеалиште или престојувалиште надвор од седиштето на судот, сослушување на сведокот ќе се изврши по замолен пат до судот според местото на живеење или престој на сведокот.

Глава четиринаесетта

ПРЕКИН И ЗАПИРАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНА ПОСТАПКА ПРЕД СУДОТ**Прекин на постапката****Член 101**

(1) Судот што ја води прекршочната постапка со решение ќе ја прекине постапката ако:

- не може да се утврди живеалиштето, односно престојувалиштето на обвинетиот и ако од кој биле други причини не е достапен на јавните органи или се наоѓа во странство на неодредено време,
- кај обвинетиот настапила привремена душевна болест или привремено душевно растројство,
- за истото дело е покрената кривична постапка до завршувањето на кривичната постапка и
- постапката што е прекината по основ на алинејата 3 на овој член ќе продолжи кога кривичната постапка е запрена по некој друг основ, а и натаму постојат услови за водење на прекршочна постапка.

(2) Пред да се донесе решение за прекин на прекршочната постапка ќе се приберат сите докази за прекршокот и за одговорноста на обвинетиот до кои може да се дојде.

(3) Прекинатата постапка ќе продолжи кога ќе престанат причините за тоа.

(4) За прекинот и продолжувањето на постапката ќе се извести подносителот на барањето.

(5) Решението од ставот (1) на овој член не содржи правна поука.

Делумно запирање на прекршочната постапка**Член 102**

(1) Ако глобата е платена и ако платниот налог е извршен во роковите утврдени со овој закон, судот донесува решение со кое постапката се запира во тој дел и води постапка по поднесеното барање за изрекување на прекршочните санкции од членот 23 – ставови (5), (6), (7), (8) и (9) од овој закон како самостојни прекршочни санкции за сторен прекршок.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член е дозволена жалба.

(3) Кога постапката е запрена со решение, трошоците паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Постапка на одземање со одлука на суд**Член 103**

(1) Предметите што можат да бидат одземени според членот 40 од овој закон можат привремено да се одземаат и пред донесувањето на одлуката за прекршок за што се издава потврда.

(2) Во текот на водењето на прекршочната постапка судот со писмена наредба може привремено да одземе предмет. Преписот од наредбата мора да се достави до органот задолжен за чување на одземените предмети како и лицето од кое се одземени предметите.

(3) Ако предметот е лесно расиплив или ако негово-то чување бара несразмерни трошоци, судот надлежен за водење на прекршочната постапка го предава на Агенцијата за управување со одземен имот која постапува согласно со закон.

Глава петнаесетта

ТЕК НА ПОСТАПКАТА**Скратена постапка****Член 104**

(1) Скратена постапка се води кога:

- во барањето за поведување на прекршочна постапка се содржани сите факти и докази врз основа на кои судот може да одлучи без присуство на странка,

- барањето за поведување на постапката се заснова на јавни исправи издадени од надлежни јавни органи и
- сторителот е затечен при извршувањето на прекршокот од страна на овластено службено лице.

(2) Во скратена постапка судот одлучува без испитување на сторителот кога тој е уредно повикан, а не се јави и не достави доказ за оправдана спреченост да се јави пред судот.

Обвинетиот и негово право на одбрана**Член 105**

Доколку обвинетиот се јави на испитување заради проверка на наводите во поднесеното барање за поведување на прекршочна постапка, судот може да повика и на записник да сослуша сведоци или вештаци.

Дежурен судија**Член 106**

(1) Заради брзина на постапката судот обезбедува постојано работа во текот на 24 часа.

(2) Со распоредот за работа на судот се определува дежурен судија и судски работник во текот на целиот ден, неработен ден и празнични денови.

Итност на прекршочната постапка**Член 107**

(1) Судот е должен да поведе прекршочна постапка веднаш по приемот на барањето за поведување на прекршочна постапка, а најдоцна во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(2) Постапката пред првостепениот суд мора да се заврши во рок од три месеци од денот на поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка.

(3) Кога обвинетиот е странец, судот во итна постапка одлучува во најкраток можен рок, но не подолго од три дена од денот на приемот на барањето за поведување на прекршочна постапка.

(4) Жалбата изјавена од странецот не го одлага извршувањето на одлуката.

Устен претрес

Член 108

(1) Судот што ја води прекршочната постапка ќе определи устен претрес, ако тоа е потребно за разјаснување на фактичката состојба.

(2) На претресот се повикуваат подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка, обвинетиот, неговиот бранител и сведокот, а по потреба лицето што го констатирало прекршокот, оштетениот и вештакот. Ако обвинетиот е правно лице на претресот се повикува неговиот застапник.

Устен претрес во отсуство на обвинетиот

Член 109

(1) Судот што ја води постапката може да одлучи да се одржи устен претрес во отсуство на обвинетиот кој е уредно повикан, ако судот утврди дека неговото присуство не е нужно за правилно утврдување на фактичката состојбата. Под истите услови може да се одржи претресот и во отсуство на уредно повиканиот застапник на обвинетото правно лице.

(2) Претресот ќе се одржи кога нема да дојде уредно повиканиот претставник на подносителот на барањето, ако неговото присуство не е неопходно за разјаснување на фактичката состојба.

(3) Претресот ќе се одржи и кога нема да дојде уредно повиканиот бранител на обвинетиот.

Тек на устен претрес

Член 110

(1) Претресот започнува со објавување на главната содржина на барањето. Потоа се пристапува кон испитување на обвинетиот. Ако се обвинети правно лице и одговорно лице во правното лице, прво се сослушува застапникот на правното лице, а по него одговорното лице. По испитувањето на обвинетиот се спроведува доказна постапка со сослушување на сведоци, вештаци и изведување на други докази.

(2) Подносителот на барањето, обвинетиот и неговиот бранител и застапникот на правното лице имаат право во текот на претресот да предлагаат докази и да ставаат други предлози, а по одобрение на судијата што ја води прекршочната постапка можат да им поставуваат прашања на лицата кои се сослушуваат.

(3) На претресот последен збор секогаш има обвинетиот, односно застапникот на обвинетото правно лице.

(4) Ако судијата што ја води прекршочната постапка најде дека претресот не треба да се одложува заради дополнување на постапката или разјаснување на одделни прашања, ќе го заклучи претресот и ќе донесе одлука за прекршокот и јавно ќе ја објави изреката на одлуката со кусо образложение на причините.

(5) За работата на претресот се води записник во кој се внесува во битни црти, целиот тек на претресот. Записникот го потпишува судијата и записничарот.

Постапување во случај кога обвинетиот сторил прекршок во текот на постапката

Член 111

(1) Ако за време на изведувањето на дејствијата во прекршочната постапка обвинетиот сторил нов прекршок или се открие порано сторен прекршок, судот што ја води прекршочната постапка, по правило, по барање на присутниот подносител на барањето, ќе ја прошири постапката и за тој прекршок.

(2) Доколку подносителот на барањето не е присутен или не е овластен за поднесување на барање за поведување на прекршочната постапка и во поглед на прекршокот од ставот (1) на овој член или обвинетиот сторил кривично дело, судијата за тоа ќе состави записник и со него ќе го запознае надлежниот подносител на барањето, односно јавниот обвинител. На ист начин ќе се постапи ако и некој друг во текот на изведувањето на дејствијата во прекршочната постапка стори прекршок.

Донесување и соопштување на одлуки

Член 112

(1) Прекршочната постапка завршува со донесување на пресуда или решение.

(2) Пресудата или решението за прекршок се однесува само на лицето за кое се бара поведување на прекршочната постапка и само за прекршокот што е предмет на барањето.

(3) Судот не е врзан за предлозите и оцената во однос на правната квалификација на прекршокот.

(4) Пресудата или решението за прекршокот се заснова врз изведените докази и фактите утврдени во прекршочната постапка.

Пресуда

Член 113

(1) Со пресуда за прекршок обвинетиот се огласува за виновен и му се изрекува прекршочна санкција или се ослободува од одговорност.

(2) Ако прекршочната постапка се води за повеќе прекршоци, во пресудата ќе се наведе за кои прекршоци се огласува за виновен и која прекршочна санкција му се изрекува, односно се ослободува од одговорност.

(3) Писмената пресуда за прекршок мора да има увод, диспозитив и образложение.

(4) Уводот на пресудата за прекршок го содржи називот на судот што ја донел, име и презиме на судијата кој ја донел пресудата, име и презиме на обвинетиот и бранителот, фирмата, односно називот и седиштето на обвинетото правно лице и прекршокот што е предмет на постапката.

(5) Диспозитивот на пресудата за прекршок мора да ги содржи личните податоци на обвинетиот, податоците за обвинетото правно лице, дека обвинетиот е одговорен за прекршок или прекршочната санкција што се изрекува или обвинетиот се ослободува од одговорност.

(6) Кога пресудата за прекршок има образложение, судот ќе ги наведе доказите и околностите врз основа на кои ја заснова својата одлука.

(7) Пресудата донесена во скратена постапка, како и пресудата со која го признава прекршокот и кога се откажува од правото на жалба, нема образложение.

(8) Пресудата содржи правна поука.

Пресуда со која обвинетиот се ослободува

Член 114

Пресуда со која обвинетиот се ослободува од одговорност ќе се донесе, ако:

1) дејствието не е прекршок;

2) обвинетиот не го сторил прекршокот;

3) постојат околности што ја исклучуваат одговорноста за прекршок;

4) постапката е водена без барање на овластениот орган (член 83 став (1) од овој закон);

5) постапката е водена од стварно ненадлежен суд;

6) обвинетиот за ист прекршок правосилно е санкциониран во прекршочна постапка или прекршочната постапка правосилно била запрена, но не поради не-надлежност;

7) обвинетиот во кривична постапка правосилно е огласен за виновен за дело што ги опфаќа и обележјата на прекршокот;

8) обвинетиот ужива дипломатски имунитет;

9) настапила застареност за водење на прекршочна постапка;

10) нема докази дека обвинетиот го сторил прекршокот и

11) подносителот на барањето се откажал од барањето пред правосилноста на пресудата за прекршок.

Решение за запирање на прекршочна постапка

Член 115

(1) Прекршочната постапка се запира со решение, ако:

- обвинетиот починал,

- правното лице престанало да постои,

- судот утврди дека прекршокот е извршен во состојба на непресметливост и

- во текот на постапката кај обвинетото лице настапило трајно душевно заболување и во други случаи определени со овој закон.

(2) Прекршочната постапка ќе се запре и во други случаи определени со закон.

Пресуда со која обвинетиот се огласува за виновен

Член 116

(1) Во пресудата за прекршок со која обвинетиот ќе се огласи за виновен, ќе се наведе:

- за кој прекршок, односно прекршоци на обвинетиот му се изрекува прекршочна санкција, опис на прекршокот и правна квалификација за прекршокот,

- прекршочната санкција што му се изрекува на обвинетиот, односно одлуката за ослободување од санкцијата,

- прекршочни санкции за одделни прекршоци и единствена прекршочна санкција, ако се работи за стек на прекршоци,

- одлуката за конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети,

 - одлуката за засметување на задржување,
 - одлуката за трошоци на постапката и
 - одлуката за имотно-правно побарување.

(2) Во пресудата за прекршок ќе се утврди рокот во кој треба да се плати глобата и се наведува предупредување за наплата по присилен пат.

Трошоци на постапката

Член 117

(1) Трошоци на прекршочната постапка се:

- издатоци за сведоци, вештаци, преведувачи, толкувачи и други лица потребни во постапката, увиди и чување на одземени предмети,

 - издатоци за приведување,
 - трошоци за службени дејствија и за овластени службени лица,
 - издатоци за лекување на обвинетиот, за времето кога е задржан,

 - патни трошоци на обвинетиот,
 - паушал,
 - награда и потребни издатоци за бранителот.

(2) Паушалот се утврдува во границиите на износите утврдени согласно со траењето и сложеноста на постапката и согласно со општата состојба на лицето што е должно да го плати.

(3) Трошоците од ставот (1) алинеи 1, 2, 3 и 4 на овој член во прекршочната постапка се исплаќаат од напред од средствата на судот, а подоцна судот ги надоместува од лицето кое според членот 118 од овој закон е должно да ги плати.

Плаќање на трошоците на прекршочната постапката

Член 118

(1) Трошоците на прекршочната постапка ги плаќа осудениот, на кој му е изречена прекршочна санкција.

(2) Ако се водела прекршочна постапка за повеќе прекршоци, лицето на кое му е изречена прекршочна санкција нема да ги сноси трошоците за прекршоците по кои е донесена ослободителна пресуда, ако тие трошоци може да се издвојат од вкупните трошоци.

(3) Ако со иста одлука им е изречена прекршочна санкција на повеќе обвинети, ќе се утврди колкав дел од трошоците исплаќа секој од нив, а ако тоа не може да се утврди, сите обвинети солидарно ќе ги платат трошоците на постапката.

(4) Трошоците на прекршочната постапка во која била донесена ослободителна пресуда паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

(5) Судот што ја води прекршочната постапка може да го ослобodi обвинетиот на кого му била изречена прекршочна санкција од надоместокот на трошоците на постапката од членот 117 став (1) од овој закон и потребните издатоци за бранителот, ако поради плаќањето на трошоците му е загрозена неговата егзистенција или на лицата кои е должен да ги издржува.

Решение за трошоци

Член 119

(1) Во одлуката за прекршок се утврдува кој ги плаќа трошоците и нивната висина.

(2) Ако за утврдување на трошоците нема доволно податоци, за трошоците на постапката ќе се донесе посебно решение.

(3) Барањето со податоците за висината на трошоците на постапката што била запрена или била донесена ослободителна пресуда може да се поднесе во рок од три месеци од денот кога правосилната пресуда или решението му било врачено на она лице што има право да поднесе такво барање.

Посебни трошоци

Член 120

(1) Обвинетиот, законскиот застапник, застапникот на правното лице, бранителот, полномошникот, сведоцот, вештакот, преведувачот, толкувачот и друго лице потребно во постапката без оглед на исходот од прекршочната постапка ги плаќаат трошоците за своето приједување, одложување на дејствието во прекршочната постапка и другите трошоци што ги предизвикале по своја вина.

(2) За трошоците на постапката од ставот (1) на овој член се донесува посебно решение.

Трошоци во постапката по правни лекови

Член 121

(1) За плаќање на трошоците во постапка по жалба ќе одлучи второстепениот суд во согласност со одредбите на членовите 117, 118, 119 и 120 од овој закон.

(2) Паушалот нема да се утврди, ако со одлука на второстепениот суд било одлучено во целост или делумно во корист на обвинетиот.

(3) Паушал ќе се утврди и во случај ако жалбата е отфрлена.

Трошоци на постапката со вонредни правни лекови**Член 122**

За плаќањето на трошоците што ќе настанат во прекршочната постапка со вонредните правни средства соодветно се применуваат одредбите на членовите 117, 118, 119 и 120 од овој закон.

Донесување на прописи за трошоци на постапката**Член 123**

Висината и начинот на определување на реално направените трошоци за прекршочната постапка што се води пред судовите ги определува претседателот на Врховниот суд на Република Македонија.

Глава шеснаесетта**ПРАВНИ ЛЕКОВИ****Видови правни лекови****Член 124**

(1) Против пресуда и решение на првостепениот суд може да се изјави жалба до второстепениот суд.

(2) Во прекршочната постапка завршена со пресуда можат да се користат вонредни правни лекови: барање за повторување на прекршочната постапка и барање за заштита на законитоста.

Постапка по правни лекови**Член 125**

(1) Во прекршочната постапка по редовни и вонредни правни лекови, бранителот мора да приложи полномошно, а ако бранителот не приложи полномошно, се смета дека поднесениот правен лек е неуречен.

(2) Во постапката по редовни и по вонредни правни лекови, странката не може да предлага нови докази за кои знаела и можела да ги предложи во првостепената прекршочна постапка.

Рокови за правни лекови**Член 126**

(1) Жалбата се поднесува во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката.

(2) Второстепениот суд одлучува најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на жалбата, на нејавна седница.

(3) Кога се работи за странец, второстепениот суд решава веднаш, а најдоцна во рок од три дена од денот на приемот на жалбата.

(4) Второстепениот суд може да ја укине првостепената одлука и предметот да го врати на првостепениот суд ако биде предложено изведување на нови докази за коишто странката не знаела и не можела да ги предложи во првостепената постапка.

(5) Кога второстепениот суд постапува по изјавена жалба против одлука која еднаш била укината и вратена на повторно решавање, тој сам задолжително ќе го реши предметот.

(6) Второстепениот суд при повторно одлучување не е врзан за правната квалификација содржана во одлуката.

(7) Кога второстепениот суд ја потврдува првостепената одлука донесена според членот 113 став (7) од овој закон, не мора да даде писмено образложение во својата одлука.

Дел шестти**Глава седумнаесетта****ПОСЕБНИ ПОСТАПКИ И ИЗВРШУВАЊЕ НА ОДЛУКИ****Постапка за конфискација на имот, имотна корист и за одземање на предмети****Член 127**

Во постапката за конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети се применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка.

Надоместок на штета и други права на лицата на кои им биле изречени прекршочни санкции**Член 128**

Во постапката за надоместок на штета и други права на лицата на кои им биле изречени прекршочни санкции, се применуваат одредбите од Законот за кривичната постапка.

Извршување на санкции**Член 129**

(1) За извршувањето на санкциите, освен глобата, изречени во прекршочната постапка се применуваат одредбите од Законот за извршување на санкциите.

(2) За присилна наплата на глобата и трошоците на постапката важат одредбите од Законот за даночната постапка.

(3) Осуденото лице во рок од 15 дена од денот на уплатата е должно примерок од извршената уплата на глобата и трошоците на прекршочната постапка да ги достави до судот, односно прекршочниот орган.

Дел седми**Глава осумнаесетта****ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ****Член 130**

Започнатите постапки пред судовите и прекршочните органи до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат според одредбите на Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 124/15).

Член 131

(1) Против решенија за прекршок што ги донел прекршочниот орган може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка до 31 декември 2020 година.

(2) Предметите по започнатите постапки по жалба пред Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка кои нема да завршат во рокот од ставот (1) на овој член, ќе се предадат и ќе продолжат пред Управниот суд.

Член 132

(1) Законите во кои се пропишани прекршочни санкции ќе се усогласат со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Законите во кои се пропишани прекршочни санкции ќе продолжат да се применуваат се до нивното усогласување со одредбите на овој закон, но најдоцна шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 133

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 134

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ број 124/15), освен одредбите од членовите 68 и 69 од овој закон кои ќе се применуваат до 31 декември 2020 година.

Член 135

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите на членот 70 од овој закон кои ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2021 година.

**L I GJ
PËR KUNDËRVAVJTJE
DISPOZITA THEMELORE**

Lënda e ligjit**Neni 1**

Me këtë ligj rregullohen kushtet e përgjithshme për përcaktim të kundërvajtjeve dhe sanksioneve për kundërvajtje, kushtet e përgjithshme për përcaktim të përgjegjësisë për kundërvajtje, për shqiptimin dhe ekzekutimin e sanksioneve për kundërvajtje dhe përcaktohen procedurat për kundërvajtje.

Zbatimi i dispozitave të ligjeve tjera**Neni 2**

(1) Për kundërvajtjen dhe përgjegjësinë për kundërvajtje në mënyrë përkatëse aplikohen dispozitat nga pjesa e përgjithshme e Kodit Penal.

(2) Nëse me dispozitat e këtij ligjit nuk është përcaktuar ndryshe, gjykatat në procedurën për kundërvajtje i aplikojnë dispozitat nga Ligji për procedurën për kundërvajtje që kanë të bëjnë me parimet themelore: gjuha, kompetenca vendore, pasoja prej jokompetencës, konflikt interessa, përsashtim, i akuzuar, mbrojtës, parashresa, procesverbale, afate, kërkesë pronësori-juridike, miratim dhe kumtim të vendimeve, dorëzim të dokumenteve dhe mjete të rregullta dhe të çrrregullta juridike.

(3) Organi për kundërvajtje gjatë mbajtjes së procedurës për kundërvajtje në mënyrë përkatëse i aplikon dispozitat nga Ligji për procedurën të përgjithshme administrative, përvëç nëse me ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(4) Klasifikimi i shoqërive tregtare në të vogla, të mesme dhe të mëdha përcaktohet në pajtim me dispozitat e Ligjt për shoqëritë tregtare.

(5) Dispozitat nga ligji që e rregullon përdorimin e gjuhëve në Republikën e Maqedonisë dhe në njësitë e vetëqeverisjes lokale në mënyrë përkatëse aplikohen në procedurën për kundërvajtje.

Kuptimi i shprehjeve në këtë ligj**Neni 3**

(1) Me nacionin person fizik në aspekt të këtij ligji nënkuftohet qdo person në moshë madhore kryerës i kundërvajtjes, person përgjegjës në person juridik, tregtar individual, person zyrtar i autorizuar dhe person i cili kryen veprimitari në mënyrë të pavarur.

(2) Me person juridik nënkuftohen: Republika e Maqedonisë, organet publike, njësitë e vetëqeverisjes lokale, ndërmarrjet publike, shoqëritë tregtare, entet, partitë politike, shoqatat, fondacionet, lidhjet dhe format organizative të organizatave të huaja, shoqata sportive dhe persona tjerë juridikë nga fusha e sportit dhe persona tjerë juridikë dhe bashkësi tjera si dhe organizata të cilave u është njohur cilësia e personit juridik.

(3) Me person i huaj juridik nënkuftohet ndërmarrje publike, ent, fond, bankë, shoqëri tregtare apo formë tjerë e organizimit sipas ligjeve të shtetit të huaj në kryerjen e veprimtarive ekonomike, financiare, bankare, tregtare, hotelierike dhe tjera, që ka seli në shtet tjetër apo përfaqësi në Republikën e Maqedonisë ose është themeluar si shoqëri ndërkombëtare, fond, bankë apo institucion.

(4) Organ publik paraqesin ministritë dhe organet tjera të administratës shtetëre, organizata të caktuara me ligj, personat juridikë dhe fizikë të cilëve me ligj u është besuar të kryejnë autorizime publike, si dhe organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit.

(5) Organe shtetëre janë ministritë, organet tjera të administratës shtetëre, organet e pushtetit ligjvënës, ekzekutiv dhe gjyqësor.

(6) Si person përgjegjës në person juridik konsiderohet personi i cili duke pasur parasysh funksionin e vet apo në bazë të autorizimit të veçantë në personin juridik i është besuar fushëveprim i caktuar i punëve që kanë të bëjnë me zbatimin e dispozitave ligjore ose të dispozitave të miratuar në bazë të ligjit, akt të personit juridik në menaxhimin, shfrytëzimin dhe menaxhimin me pronë, udhëheqjen me intervenimin prodhues ose afarist, ndonjë proces tjetër ekonomik apo mbikëqyrjen mbi ato. Kur kjo është veçanërisht e paraparë me këtë ligj, si person përgjegjës konsiderohet edhe personi i cili kryen funksion të veçantë apo autorizim apo të cilit i është besuar kryerje e pavarur e punëve të caktuara në person të huaj juridik, si dhe personi i cili është përfaqësues i personit të huaj juridik në Republikën e Maqedonisë.

(7) Si person zyrtar konsiderohet:

a) funksionar i zgjedhur apo emëruar në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë, në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, në organet e administratës shtetëre, në gjykatat dhe organe tjera dhe organizata që kryejnë punë të caktuara profesionale, administrative dhe tjera në suazat e të drejtave dhe obligimeve të Republikës, në njësitë e vetëqeverisjes lokale, si dhe persona të cilët vazhdimisht apo përkohësisht kryejnë detyrë zyrtare në këto organe dhe organizata;

b) person i autorizuar në person juridik të cilit me ligj apo me dispozitë tjetër të miratuar në bazë të ligjit i është besuar kryerje e autorizime publike, kur obligimin e kryen në kuadër të atyre autorizimeve;

c) person i autorizuar nga funksionari i cili mban dhe kompletion procedurën dhe kryen obligime të caktuara zyrtare në bazë të autorizimit të paraqitur me ligj apo me dispozita tjera dhe akte të miratuarës në bazë të ligjit;

ç) personel ushtarak kur bëhet fjalë për kundërvajtje tek të cilat si kryerës është shënuar person zyrtar;

d) nëpunës administrativ i cili ka themeluar marrëdhënies pune për shkak të kryerjes së punëve administrative në ndonjë prej këtyre institucioneve: organet e pushtetit shtetëror dhe lokal dhe organeve tjera shtetëre të themeluara në pajtim me Kushtetutën dhe me ligj dhe institucionet të cilat kryejnë veprimitari nga fusha e arsimit, shkencës, shëndetësisë, kulturës, punës, mbrojtjes sociale dhe mbrojtjes së fëmijëve, sportit si dhe në veprimitari tjera me interes publik të caktuar me ligj, kurse të organizuara si agjenci, fonde, ente publike dhe ndërmarrje publike të themeluara nga Republika e Maqedonisë apo prej komunave, nga Qyteti i Shkupit, si dhe prej komunave në Qytetin e Shkupit;

dh) përfaqësues i shtetit të huaj apo i organizatës ndërkombe të Republikës së Maqedonisë.

(8) Me nacionin personel ushtarak konsiderohen eprorë ushtarak – oficerë dhe nënëficerë, ushtarë në shërbim të ushtrisë, kadetë të Akademisë Ushtarake, person për aftësim dhe përsosje profesionale për oficer dhe nënëficer, të angazhuar ushtarak në përbërjen rezerve të Armatës së Republikës së Maqedonisë derisa janë thirrur të kryejnë të drejta dhe obligime nga fusha e mbrojtjes në lidhje me kryerjen e obligimit ushtarak dhe personeli civil në shërbim në Armatën e Republikës së Maqedonisë.

(9) Procedurë për kundërvajtje është procedura të cilën në pajtim me dispozitat e këtij ligji e mban gjykata, organi për kundërvajtje dhe person i autorizuar zyrtar.

(10) Me organe për kundërvajtje në aspekt të këtij ligji nënkuqtohen: organet publike, trupat e pavarur rregullator dhe organet tjera kompetente në pajtim me Ligjin për mbajtje të procedurës për kundërvajtje dhe shqiptim të sanksioneve për kundërvajtje.

(11) Person i autorizuar zyrtar është personi zyrtar në organ publik i cili është i autorizuar të japë urdhërpagësë për kundërvajtje, mban procedurë për kundërvajtje dhe shqipton sanksione për kundërvajtje në procedurat për kundërvajtje të caktuara me ligj.

(12) Kryerës i pavarur i veprimtarisë konsiderohet personi i cili kryen veprimtari në bazë të lejeve apo pëlqimeve të përcaktuara.

(13) Me nacionin gjobë, konsiderohet shumë me para e llogaritur në kundërvlerë me denarë të shumës së kursit mesatar të euros sipas Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë në kohën e shqiptimit të gjobës së përllogaritur në kundërvlerë me denarë pa decimalë.

Pjesa e parë

DISPOZITAT MATERIALE-JURIDIKE

Kreu i parë

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Parim i ligjshmërisë në përcaktimin e kundërvajtjeve dhe në përcaktimin e sanksioneve për kundërvajtje

Neni 4

Askujt nuk mund t'i shqiptohet sanksion për kundërvajtje i cili para se të jetë kryer nuk ka qenë i përcaktuar si kundërvajtje me ligj dhe për të cilin me ligj nuk është përcaktuar sanksion për kundërvajtje.

Ndalimi për shqiptim të dyfishtë të sanksioneve

Neni 5

Askush nuk mund sërisht të sanksionohet për kundërvajtje për të cilën është mbajtur procedurë dhe për veprimin e njëjtë i është shqiptuar sanksion penal apo për kundërvajtje.

Parimi i proporcionalitetit

Neni 6

(1) Gjatë mbajtjes së procedurës për kundërvajtje gjykata përkatesisht organi për kundërvajtje duhet t'i mundësoj palës t'i realizojë dhe mbrojë të drejtat dhe interesat juridike të saj, nëse të njëjtë nuk janë në dëm të të drejtave dhe interesave juridike të palëve tjera apo personave të tretë dhe nuk janë në dëm të interesit publik të caktuar me ligj.

(2) Kur palët në procedurën për kundërvajtje u imponojnë obligime, gjykata përkatesisht organi për kundërvajtje është i obliguar t'i aplikojë ato veprime të cilat janë më të volitshme për palët, nëse veprimet e tilla janë të mjaftueshme për t'u arritur qëllimi i caktuar me ligj.

Sanksione për kundërvajtje

Neni 7

Për kundërvajtje të kryer me kushtet e këtij ligji, shqiptohen:

- 1) sanksione për kundërvajtje për persona fizikë,
- 2) sanksione për kundërvajtje për persona juridikë dhe
- 3) masa të veçanta për kundërvajtje.

Kreu i dytë

KUNDËRVAJTJE DHE PËRGJEGJËSI PËR KUNDËRVAJTJE

Kundërvajtja

Neni 8

Kundërvajtje është vepër e kundërligjshme e cila me ligj është përcaktuar si kundërvajtje, karakteristikat e të cilës janë përcaktuar me ligj dhe për të cilën është përcaktuar sanksion për kundërvajtje.

Përgjegjësia e personit fizik

Neni 9

(1) Për përgjegjësi të personit fizik mjafton pakujdesia, nëse me ligjin në të cilin është caktuar kundërvajtja nuk është përcaktuar se kryerësit do t'i shqiptohet sanksion për kundërvajtje vetëm kur kundërvajtja është kryer me paramendim.

(2) Personit përgjegjës në personin juridik do t'i shqiptohet sanksion për kundërvajtje kur deri në kryerje të kundërvajtjes ka ardhur me veprim të tij, lëshim të veprimit dhe lëshim të tij në mbikëqyrje obligative.

(3) Nëse personi i njëjtë është kryerës i kundërvajtjes së njëjtë si person fizik si dhe person përgjegjës në person juridik do të jetë përgjegjës vetëm si person fizik.

Përgjegjësia e personit juridik

Neni 10

(1) Personi juridik mund të përgjigjet për kundërvajtje vetëm nëse kjo është përcaktuar me ligjin me të cilin është përcaktuar kundërvajtja.

(2) Personi juridik është përgjegjës për kundërvajtje nëse deri në kryerje të kundërvajtjes ka ardhur me veprim, lëshim të veprimit apo me lëshim në mbikëqyrje obligative nga ana e organit kompetent apo të personit përgjegjës në personin juridik apo me veprim ose lëshim të personit tjetër që ka qenë i autorizuar të veprojë në emër të personit juridik, në suazat e mbikëqyrjes së tij, apo kur ai i ka tejkaloar autorizimet e tij për shkak të realizimit të fitimit për personin juridik.

(3) Përgjegjësia për kundërvajtje të personit juridik nuk e përjashton përgjegjësinë e kryerësit të kundërvajtjes.

(4) Për veprat e caktuara me ligj, përgjegjësi për kundërvajtje kanë të gjithë personat juridikë, me përjashtim të Republikës së Maqedonisë, organeve shtetërore dhe këshillat e njësive të vetëqeverisjes lokale.

(5) Personi juridik që është në falimentim është përgjegjës për kundërvajtje të kryer para fillimit të procedurës për falimentim dhe mund t'i shqiptohet vetëm masë e veçantë për konfiskim të pronës, dobisë pronësore dhe konfiskim i sendeve.

Përgjegjësia e personit të huaj juridik

Neni 11

Personi i huaj juridik ka përgjegjësi për kundërvajtje nëse kundërvajtja është kryer në territorin e Republikës së Maqedonisë apo kundërvajtja ka shkaktuar pasoja në territorin e Republikës së Maqedonisë.

Përgjegjësia për kundërvajtje të tjetrit

Neni 12

(1) Personi përgjegjës në person juridik, në rastet e parapara me ligj, përgjigjet për kundërvajtje të kryer prej të punësuarit në atë person juridik, nëse deri te kundërvajtja ka ardhur me lëshim të mbikëqyrjes së detyrueshme mbi punën.

(2) Përgjegjësia e personit përgjegjës në personin juridik nuk e përjashton përgjegjësinë e kryerësit të kundërvajtjes.

Përgjegjësia e personit zyrtar në organ publik

Neni 13

Personi zyrtar në organ publik është përgjegjës nëse kundërvajtjen e ka kryer në suazat e autorizimeve zyrtare të tij ose nëse gjatë kryerjes së autorizimeve zyrtare i ka shkelur autorizimet zyrtare.

Tentimi

Neni 14

Nuk ka përgjegjësi për tentim për kundërvajtje, përvëc në rastet e caktuara me ligj.

Ndihmues dhe stimulues

Neni 15

Nuk ka përgjegjësi për stimulim apo ndimë për kundërvajtje, përvëc në rastet e caktuara me ligj.

Regulla të përgjithshme për përcaktim të sanksionit për kundërvajtje

Neni 16

(1) Kryerësit të kundërvajtjes i përcaktohet sanksion për kundërvajtje në kufijtë që me ligj janë përcaktuar për kundërvajtje të kryer, duke i pasur parasysh përgjegjësinë për kundërvajtje të kryerësit dhe peshën e kundërvajtjes.

(2) Gjatë përcaktimit së sanksionit për kundërvajtje merren parasysh të gjitha rrethanat që ndikojnë që sanksioni për kundërvajtje të jetë më i lehtë apo më i rëndë (rrethana lehtësuese dhe vështirësuese), kurse veçanërisht: shkalla e përgjegjësisë së kryerësit për kundërvajtje, motivet për të cilat është kryer kundërvajtja, shkalla e rezikimit ose cenimit të së mirës së mbrojtur, rrethanat me të cilat është kryer kundërvajtja, jeta e mëparshme e kryerësit, situatat e tij personale dhe sjellja e tij pas kundërvajtjes veçanërisht nëse e ka kompensuar dëmin, si dhe rrethanat tjera që kanë të bëjnë me personalitetin e kryerësit.

(3) Gjatë përcaktimit të gjobës merret parasysh gjendja pronësore e kryerësit, lartësia e pagës së tij, të ardhurat tjera të tij, prona e tij dhe obligimet e tij familjare, tek kundërvajtjet nga fusha e tatimeve dhe doganat dhe proporcionaliteti i lartësisë së detyrimeve të papaguara për të cilat është i obliguar me ligj.

(4) Sanksionet për kundërvajtje të shqiptuara për kundërvajtje paraprakisht të kryer nuk mund të llogariten si rrethanë vështirësuese, nëse nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit për kundërvajtje deri në kryerje të kundërvajtjes së re ka kaluar më shumë se një vit.

Varg

Neni 17

(1) Nëse kryerësi me një veprim apo më shumë veprime ka kryer më shumë kundërvajtje, por nuk është miratuar vendim për kundërvajtje, paraprakisht do të

përcaktohet sanksion për kundërvajtje për çdo kundërvajtje veçmas, e pastaj do të shqiptohen si sanksion i vetëm për kundërvajtje për të gjitha sanksionet e caktuara për kundërvajtje në atë mënyrë.

(2) Nëse për më tepër kundërvajtje të kryera në varg është përcaktuar gjobë do të shqiptohet sanksion i vetëm për kundërvajtje që është e barabartë me totalin e gjobës së caktuari veçmas, që nuk mund të tejkalojë maksimumin ligjor të gjobës të caktuari me ligj.

Kundërvajtja e vazhduar

Neni 18

(1) Kryerësit i cili duke e shfrytëzuar raportin e njëjtë të përhershëm, rastet e njëjtë apo rrethanat tjera të ngashme, do të kryejë dy apo më shumë veprime të lidhura në kohë që paraqesin kryerje e shumëfishtë e kundërvajtjes së njëjtë, do t'i shqiptohet sanksion i vetëm për kundërvajtje në kufijtë e sanksionit për kundërvajtje të caktuari për atë kundërvajtje.

(2) Kryerësit i cili me kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni do të kryejë dy ose më shumë veprime të lidhura kohore që paraqesin kryerje të kundërvajtjeve të njëjtë, do t'i shqiptohet sanksion në kufijtë e sanksionit për kundërvajtje të caktuari për kundërvajtjen më të rëndë.

Lirim prej sanksionit për kundërvajtje

Neni 19

(1) Gjykata, përkatesisht organi për kundërvajtje mund ta lirojë prej sanksionit për kundërvajtje kryerësin e kundërvajtjes vetëm kur është përcaktuar në mënyrë të prerë me ligj.

(2) Gjykata, përkatesisht organi për kundërvajtje mund ta lirojë prej sanksionit për kundërvajtje, kryerësin e kundërvajtjes, t'ia zvogëlojë gjobën pa kufizime të caktuara për zvogëlim të gjobës apo ta lirojë vetëm nga sanksioni për kundërvajtje ndalesë për drejtim të mjetit motorik apo dëbim të shtetasit të huaj nga shteti.

Bazë e posaçme për lirim prej sanksionit për kundërvajtje

Neni 20

Gjykata, përkatesisht organi për kundërvajtje mund ta lirojë prej sanksionit për kundërvajtje kryerësin e kundërvajtjes të kryer nga pakujdesia kur pasojat e kryerësit të kundërvajtjes kanë ndikim aq të madh sa që shqiptimi i sanksioni për kundërvajtje në rast të tillë nuk përpunet me qëllimin e sanksionimit.

Zvogëlimi i gjobës dhe liri i për shkak të mënjanimit të posojave të dëmshme të kundërvajtjes

Neni 21

(1) Kur kundërvajtja është kryer në rrethana veçanërisht lehtësuese, gjoba mund të zvogëlohet deri në minimumin e përgjithshëm ligjor të caktuari në nenet 26 dhe 36 të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtjen e kryer në kushte veçanërisht lehtësuese, për çka është përcaktuar sanksion për kundërvajtje, gjykata përkatesisht organi për kundërvajtje mund ta lirojë kryerësin prej sanksionit për kundërvajtje nëse kryerësi vetë e paraqet kundërvajtjen para se i njëjtë të zbulohet ose nëse deri në kryerjen e procedurës së kundërvajtjes ia kthen fitimin që ka marrë nga i dëmtuari, e kompenson dëmin apo në mënyrë tjetër dëmshpërbolen ose i korrigjon posojat e dëmshme të kundërvajtjes.

Kreu i tretë

SANKSIONE PËR KUNDËRVAJTJE PËR PERSONA FIZIKË

Lloje të sanksioneve për kundërvajtje për persona fizikë

Neni 22

Për kundërvajtje të kryerësve me përgjegjësi për kundërvajtje mund t'u shqiptohen këto sanksione për kundërvajtje:

- 1) vërejtje;
- 2) punë me interes të përgjithshëm;
- 3) gjobë;
- 4) pikë negative;
- 5) ndërprerje e vlefshmërisë së patentës për shofer;
- 6) ndalesë për drejtim të mjetit motorik;
- 7) ndalesë për kryerje të profesionit, veprimtarisë apo detyrës,
- 8) dëbim të shtetasit të huaj nga shteti;
- 9) ndalesë për hyrje apo prezencë në ndeshje sportive dhe
- 10) ndalesë për shfrytëzim të subvencioneve dhe mjeteve tjera të siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Kushte për shqiptim të sanksioneve për kundërvajtje

Neni 23

(1) Vërejtja shqiptohet si sanksion i pavarur për kundërvajtje apo në zëvendësim për gjobën kur bëhet fjalë për kundërvajtje të kryer në rrëthana të tillë lehtësuese që e bëjnë veçanërisht të lehtë apo kur me shqiptimin e saj arrihet qëllimi i ligjit.

(2) Punë me interes të përgjithshëm shqiptohet si sanksion i veçantë për kundërvajtje apo si zëvendësim të gjobës kur gjoba nuk mund të zbatohet në pajtim me raste të caktuara me ligj.

(3) Gjoba shqiptohet si sanksion kryesor për kundërvajtje.

(4) Pikët negative shqiptohen si zëvendësim i gjobës.

(5) Ndërprerje e vlefshmërisë së patentës për shofer apo ndalesë për drejtim të mjetit motorik shqiptohen me gjobë, vërejtje apo si sanksione të pavarura për kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

(6) Ndalesa e kryerjes së profesionit, veprimtarisë apo detyrës shqiptohet si sanksion i veçantë për kundërvajtje, kurse në rast të kryerjes së sérishme të kundërvajtjes shqiptohet bashkë me gjobë.

(7) Dëbim i shtetasit të huaj nga vendi shqiptohet bashkë me gjobë, vërejtje apo si sanksion i veçantë për kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

(8) Ndalesa për hyrje dhe prani në ndeshje sportive shqiptohet bashkë me gjobën apo si sanksion i pavarur për kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

(9) Ndalesë për shfrytëzim të subvencioneve dhe mjeteve tjera të siguruara prej Buxhetit të Republikës së Maqedonisë shqiptohet bashkë me gjobën, vërejtjen apo si sanksion i veçantë për kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

Vërejtje

Neni 24

(1) Vërejtja shqiptohet për kundërvajtje të kryer në rrëthana të tillë lehtësuese që e bëjnë veçanërisht të lehtë apo kur me shqiptimin e saj arrihet qëllimi i ligjit.

(2) Vërejtja mund të shqiptohet edhe nëse kundërvajtja përbëhet nga mosplotësimi i obligimit të caktuari apo me kundërvajtjen eshtë shkaktuar dëm, kurse kryerësi para vendimit për kundërvajtje e ka plotësuar obligimin e

caktuar, përkatësisht e ka mënjanuar apo ka kompensuar dëmin e shkaktuar apo nëse kundërvajtja eshtë kryer për herë të parë dhe nuk ka shkaktuar pasoja të dëmshme për person të tretë, as nuk ka qenë i rrezikuar interes publik.

Punë me interes të përgjithshëm

Neni 25

(1) Për kundërvajtje të personit fizik për të cilën eshtë paraparë gjobë, gjykata mund të shqiptojë punë me interes të përgjithshëm në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë.

(2) Masa e punës me dobi të përgjithshme shqiptohet në orë, jo më pak se pesë orë në javë, në periudhë prej më së shumti 30 ditësh.

(3) Gjatë shqiptimit të sanksionit për kundërvajtje, gjykata e përcakton lartësinë e gjobës dhe konstaton se ajo nuk do të zbatohet nëse personi i gjykuar për kundërvajtje pranon të punojë punë me interes të përgjithshëm. Me këtë rast çdo ditë punë me interes të përgjithshëm barazohet me gjobë në lartësi prej 15 euro në kundërvlerë me denarë.

(4) Punën me interes të përgjithshëm kryerësi eshtë i obliguar ta kryejë në afat të caktuar nga gjykata dhe nuk parashton vërtetim që e ka kryer punën e dobishme, gjykata do t'i shqiptojë gjobë.

(5) Nëse kryerësi nuk e kryen punën me interes të përgjithshëm në afat të caktuar nga gjykata dhe nuk parashton vërtetim që e ka kryer punën e dobishme, gjykata do t'i shqiptojë gjobë.

(6) Mënyra e realizimit të punës së dobishme do të zbatohet në pajtim me ligjin.

Gjoba

Neni 26

(1) Gjoba për personin fizik përbëhet në pagesë të shumës së caktuar me para që nuk mund të jetë më e vogël se 15 euro në kundërvlerë me denarë as më e madhe se 250 euro në kundërvlerë me denarë, përvëç nëse me legjislacionin e Bashkimit Evropian nuk eshtë caktuar ndryshe.

(2) Gjoba për personin përgjegjës në personin juridik dhe personin e autorizuar zyrtar nuk mund të jetë më e vogël se 15 euro në kundërvlerë me denarë as më e madhe se 500 euro në kundërvlerë me denarë, përvëç nëse me legjislacionin e Bashkimit Evropian nuk eshtë caktuar ndryshe.

(3) Për kundërvajtje nga sfera e tatimeve, doganave, prokurimeve publike, financave publike dhe borxhit publik mund të përcaktohet gjobë në shumë më të madhe parash varësish prej detyrimit të fshehur apo shumës së blerjes, por më së shumti në shumë të dyfishtë nga shuma e paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni.

(4) Për kundërvajtje në fushën e mbrojtjes së shëndetit të njeriut, mbrojtjes së pasurive natyrore, mjedisit jetësor, mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, mbrojtjes prej fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, mund të përcaktohet gjobë në shumë të trefishtë nga shuma në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni.

(5) Për kundërvajtje nga fusha e konkurrencës, energetikës, komunikimeve elektronike, tregtisë me mallrave të ndaluara dhe/ose të kufizuara për përdorim, kundërvajtje të kryera prej lakkisë apo për kundërvajtje me të cilat shkaktohet dëm më i madh pronësor, mund të caktohet gjobë deri në shumën e dyfishtë nga maksimumi apo në proporcion me lartësinë e dëmit të shkaktuar apo dobinë e siguruar, por më së shumti deri në shumë të dhjetëfishët nga shuma në paragrafët (1) dhe (2) të këtij nni.

(6) Нë vendimin për kundërvajtje përcaktohet afati për pagesë të gjobës që nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë as më i gjatë se 30 ditë nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit, me ç'rast zbatohet arkëtim i detyrueshëm, në pajtim me dispozitata nga Ligji për procedurë tatumore.

(7) Në raste të arsyeshme kur kryerësi nuk ka pronë të mjaftueshme, nuk është i punësuar, lëngon prej ndonjë sëmundjeje dhe rrëthana tjera të ngashme që e arsyetojnë atë, mund të lejohet gjoba të paguhet me këste. Në atë rast do të përcaktohet mënyra dhe afati i pagesës që nuk mund të jetë më i gjatë se gjashtë muaj.

Pikë negative

Neni 27

Për kundërvajtje nga fusha e komunikacionit dhe kundërvajtje tjera të caktuara me ligj mund të përcaktohen pikë negative që i shqipton organi për kundërvajtje.

Ndërprerja e vlefshmërisë së patentë shoferit

Neni 28

(1) Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje ndërprerje e vlefshmërisë së patentë shoferit, nëse është kryer kundërvajtje në fushën e komunikacionit rrugor me të cilin është shkaktuar rezik për krijim të pasojes së rendë apo nëse është parashtruar dëshmi se kryerësi ka arritur 100 pikë negative në komunikacionin rrugor në tri vitet e fundit.

(2) Nëse shoferi për periudhë prej tri viteve të fundit arrin apo tejkalon 100 pikë negative në komunikacionin rrugor, gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje ndërprerje e vlefshmërisë së patentë shoferit në kategorinë e mjetit motorik me të cilin ka arritur 100 pikë negative.

(3) Sanksioni i shqiptuar për kundërvajtje, ndërprerje e vlefshmërisë së patentë shoferit, nuk do të bëhet, nëse kanë kaluar tre vite nga plotfuqishmëria e vendimit për kundërvajtje.

(4) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, patenta e shoferit pushon të vlejë me plotfuqishmërinë e vendimit me të cilin është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje ndërprerje e vlefshmërisë së patentë shoferit.

(5) Kryerësi të cilil i është shqiptuar sanksion për kundërvajtje ndërprerje e vlefshmërisë së patentë shoferit nga kategori e caktuar, nuk mund të fitojë të drejtën për drejtim të mjetit motorik të kategorisë me të cilën e ka kryer kundërvajtjen për çka i është marrë patenta e shoferit para skadimit të gjashtë muajve nga dita e ndërprerjes së vlefshmërisë së patentë shoferit.

Ndalimi për drejtim të mjetit motorik

Neni 29

(1) Për kundërvajtje kundër sigurisë në komunikacionin publik, me të cilin është shkaktuar rezik prej pasojave të rënda, përkatesisht me veprimin ndodhë pasoje e dëmshme mund të shqiptohet sanksion për kundërvajtje ndalim për drejtim të mjetit motorik të llojeve të caktuara apo kategorive të mjetave motorike në kohëzgjatje prej 30 ditë deri në një vit.

(2) Për atë që nuk ka patentë shoferi, kurse kryen kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, ndalesa për drejtim të mjetit motorik përfshin ndalesë për marrje të patentës së shoferit në periudhë prej 30 ditëve deri një vit.

(3) Ndalesa për drejtim të mjetit motorik evidentohet në dosjen e shoferit më së voni në afat prej 15 ditëve nga plotfuqishmëria e vendimit dhe fillon të rrjedh nga dita e evidentimit të patentës së shoferit përkatesisht në librezën e shoferit.

(4) Nëse sanksioni për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do t'i shqiptohet personit i cili ka patentë të huaj për drejtim të mjetit motorik, ky sanksion për kundërvajtje përfshin ndalesë për drejtim të mjetit motorik në territorin e Republikës së Maqedonisë për çka do të njoftohet policia kufitare për shkak të zbatimit të ndalesës.

Ndalimi për kryerje të profesionit, veprimtarisë ose detyrës

Neni 30

(1) Kryerësit të kundërvajtjes mund t'i ndalohej kryerje e profesionit, veprimtarisë apo detyrës së caktuar apo punë në lidhje me menaxhim, përdorim, menaxhim apo manipulim me pronë apo për ruajtje të asaj prone, nëse e ka keqpërdorur profesionin e vet, veprimtarinë apo detyrën për shkak të kryerjes së kundërvajtjes dhe nëse në bazë të natyrës së kundërvajtjes dhe rrëthanave në të cilat është kryer mund të pritet që veprimin e atillë do ta keqpërdor për kryerje të sérishme të kundërvajtjes.

(2) Gjykata e përcakton kohëzgjatjen e ndalesës nga paragrafi (1) i këtij neni, më së gjati deri një vit, duke llogaritur nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit.

(3) Organi për kundërvajtje, sanksionin nga paragrafi (1) i këtij neni mund ta shqiptojë në kohëzgjatje prej së paku tri ditëve deri më së shumti 30 ditë.

Dëbimi i të huajit nga vendi

Neni 31

(1) Gjykata, kryerësit i cili nuk është shtetas i Republikës së Maqedonisë mund t'i shqiptojë sanksion për kundërvajtje, dëbim nga vendi kur do të vlerësojë se natyra e kundërvajtjes, motivet e kryerësit dhe rrëthanat në të cilat është kryer, sugjerojnë në padëshirë për qëndrim të mëtejme të kryerësit në vend.

(2) Dëbimi i shtetasit të huaj nga vendi mund të zgjatë prej një deri në dhjetë vite, apo përgjithmonë dhe fillon të llogaritet nga dita e dëbimit të kryerësit nga territori i Republikës së Maqedonisë.

(3) Sanksioni për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mund t'i shqiptohet kryerësit që gjëzon mbrojtje në pajtim me marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuar në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë.

Ndalimi për hyrje apo prezencë në ndeshje sportive

Neni 32

(1) Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje, ndalesë për hyrje dhe prezencë në ndeshje sportive, nëse është kryer kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

(2) Ndalesa për hyrje dhe prezencë në ndeshje sportive mund të shqiptohet në kohëzgjatje më së shumti deri tri vite.

Ndalimi për shfrytëzim të subvencioneve dhe mjeteve tjera të siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë

Neni 33

(1) Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje për shfrytëzim të subvencioneve dhe mjeteve tjera të siguruara prej Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, nëse është kryer kundërvajtje në rastet e caktuara me ligj.

(2) Ndalesa për shfrytëzim të subvencioneve dhe mjeteve tjera të siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë mund të shqiptohet në kohëzgjatje më së shumti deri tri vite.

Kreu i katërt

SANKSIONE KUNDËRVAJTËSE PËR PERSONA JURIDIKE

Lloje të sanksione kundervajtje për persona juridikë

Neni 34

Për kundervajtje personave juridikë mund t'u shqiptohen këto sanksione kundervajtje:

- vërejtje,
- gjobë dhe
- ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së caktuar.

Vërejtja

Neni 35

Vërejtja shqiptohet për kundervajtje të kryer në veçanti në rrethana lehtësuese, nëse kundervajtja përbëhet nga mosplotësimi i obligimit të përcaktuar ose me kundervajtjen eshtë shkaktuar dëm, ndërsa kryerësi pas miratimit të vendimit për kundervajtje e ka plotësuar obligimin e caktuar, përkatësisht e ka mënjanuar ose e ka kompensuar dëmin e shkaktuar ose nëse kundervajtja eshtë kryer për herë të parë dhe nuk ka shkaktuar pasoja të dëmshme për personin e tretë, dhe nuk eshtë rrezikuar interes publik.

Gjoba

Neni 36

(1) Gjoba për person juridik nuk mund të jetë më e vogël se 50 euro në kundërvlerë me denarë, as më e madhe se 1.000 euro në kundërvlerë me denarë për tregtarë më të vegjël, për tregtarë të vegjël nuk mund të jetë më e vogël se 50 euro në kundërvlerë me denarë, as më e madhe se 2.000 euro në kundërvlerë me denarë, e për tregtarë të mesëm nuk mund të jetë më e vogël se 250 euro në kundërvlerë me denarë, as më e madhe se 6.000 euro në kundërvlerë me denarë dhe për tregtarë të mëdhenj nuk mund të jetë më e vogël se 250 euro në kundërvlerë me denarë, as më e madhe se 10.000 euro në kundërvlerë me.

(2) Për kundervajtje nga sfera e tatimeve, doganave, prokurimeve publike, financave publike dhe borxhit publik mund të përcaktohet gjobë me shumë më të madhe në para se detyrimi i fshehur ose shuma e furnizimit por më së shumti në shumë të dyfishtë të paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Për kundervajtje në sferën e mbrojtjes së shëndetit të njerëzve, mbrojtjes së pasurisë natyrore, mjedisit jetësor, mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, mund të shqiptohet gjobë me shumë të trefishtë nga gjoba e paraparë në paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Për kundervajtjet e kryera nga lakkia ose për kundervajtjet me të cilat shkaktohet dëm më i madh pronësor, mund të shqiptohet gjobë deri në shumën e dyfishtë nga maksimumi i këtij sanksioni ose në proporcione me shumën e dëmit të shkaktuar ose dobisë së marrë, por më së shumti deri në shumën e dhjetëfishtë nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Për kundervajtjet nga sfera e konkurrencës, komunikimeve elektronike dhe tregtisë me mallra të ndaluara dhe/ose të kufizuara për përdorim, si dhe në sfera të tjera të përfshira me legislacionin e Bashkimit Evropian mund të shqiptohet gjobë me shumë procentuale, por më së shumti deri 10% nga të hyrat e personit juridik të realizuar në vitin paraprak fiskal.

(6) Për kundervajtjet nga sfera e energjetikës mund të përcaktohet gjobë në shumë procentuale, por më së shumti deri në 10% nga të hyrat e personit juridik të realizuara nga

veprimtaria energjetike, për kryerjen e së cilës ka marrë licencë nga komisioni Rregulator i Energetikës i Republikës së Maqedonisë, në vitin paraprak fiskal.

(7) Me ligjin me të cilin përcaktohet kundervajtja, shuma e gjobës shqiptohet në dallim, ndërsa shuma e gjobës në urdhërpagësën kundervajtje shqiptohet në shumë fiks.

(8) Në raste kur kryerësi ka shkaqe të arsyeshme për shkak të cilave gjobën nuk mund ta paguajë menjëherë mund të lejohet që gjoba të paguhet me këste, në mënyrë dhe afat të përcaktuar nga ana e gjykatës përkatësisht organit kundervajtës.

Përcaktimi i gjobës për personin juridik

Neni 37

(1) Gjatë përcaktimit të shumës së gjobës të personit juridik, përvëç rrethanave të përcaktuara në nenin 16 paragrafi (2) i këtij ligji, gjykata përkatësisht organi kundervajtës në veçanti i vlerëson si rrethana lehtësuese ose vështirësuese edhe:

- të hyrat e plota të realizuara në vitin paraprak fiskal të vitit në të cilin eshtë kryer kundervajtja,

- numrin mesatar të të punësuarave në bazë të gjendjes në fund të muajit paraprak lidhur me muajin në të cilin eshtë kryer kundervajtja dhe sanksionimi paraprak i kryerësit për kundervajtje të njëjtë ose të ngjashme.

(2) Nëse personi juridik në Regjistrin Qendorr të Republikës së Maqedonisë nuk ka dorëzuar llogari vjetore për vitin fiskal paraprak prej ku mund të konfirmohen të hyrat e përgjithshme, gjatë përcaktimit të shumës së gjobës do të merren parasysh të hyrat e përgjithshme mesatare në nivel të veprimtarisë të cilën e kryen kryerësi i kundervajtjes.

(3) Regjistri Qendorr i Republikës së Maqedonisë dhe Agjencia e Punësimit të Republikës së Maqedonisë janë të obliguar të sigurojnë dhe të dorëzojnë të dhëna të përpunuara për të hyrat e përgjithshme përkatësisht numrin mesatar të të punësuarve, me kërkesë të gjykatës dhe organit kundervajtës, pa kompensim në afat prej shtatë ditëve nga dita e pranimit të kërkesës.

Përmbarimi i gjobës

Neni 38

(1) Nëse personi i dënuar juridik nuk e paguan gjobën në afatin e përcaktuar, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë as më i gjatë se 30 ditë nga dita e plotfuqishmërisë të vendimit, do të zbatohet arkëtim i detyrueshëm, në pajtim me dispozitat e Ligjit për procedurë tatimore.

(2) Gjoba e personave të huaj juridikë përmbarohet nga prona e konfiskuar në Republikën e Maqedonisë ose me zbatimin e marrëveshjes ndërkombëtare të ratifikuar në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, nga prona në vende të huaja.

Ndalimi i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së caktuar

Neni 39

(1) Në vendimin me të cilin personit juridik do t'i shqiptohet sanksioni kundervajtës ndalim i përkohshëm për kryerje të veprimtarisë së caktuar, shënohet veprimtaria kryerja e së cilës i ndalohet personit juridik.

(2) Sanksioni kundervajtës ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së caktuar të personit juridik, mund të shqiptohet nëse ekziston rrezik me kryerjen e veprimtarisë së tillë personi juridik të kryejë përsëri kundervajtje të rrezikshme për jetën ose shëndetin e njerëzve ose kundervajtje e cila mund t'i shkaktojë dëm pronësor personit tjetër juridik ose qytetarit, nëse personit

juridik nē dy vitet e fundit i eshtë shqiptuar sanksion kundërvajtës pér shkak tē kundërvajtjes sē njëjtë ose tē ngjashme.

(3) Me ligjin me tē cilin përcaktohet kundërvajtja, mund tē përcaktohet shqiptim i detyrueshmëri i sanksionit kundërvajtës ndalim pér kryerjen e veprimitarës sē caktuar tē personit juridik.

(4) Gjykata e përeakton kohëzgjatjen e sanksionit kundërvajtës nga paragrafi (1) i këtij neni i cili nuk mund tē jetë më i shkurtër se tre muaj as më i gjatë se dy vjet, nga dita e plotfuqishmërisë sē vendimit.

(5) Organi kundërvajtës sanksionin e kundërvajtjes nga paragrafi (1) tē këtij neni mund ta shqiptojë nē kohëzgjatje prej sē paku tri ditë deri më sē shumti 30 ditë.

(6) Sanksioni kundërvajtës ndalim i përkohshëm pér kryerjen e veprimitarës nuk mund t'i shqiptohet personit juridik tē themeluar me ligji.

Kreu i pestë

MASA TË VEÇANTA TË KUNDËRVAJTJES

Konfiskimi i pronës dhe dobisë pronësore dhe konfiskimi i sendeve

Neni 40

(1) Pér pronë tē konfiskuar dhe dobi pronësore tē siguruar me kundërvajtje tē personit fizik nē mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat pér konfiskim tē pronës dhe dobisë pronësore dhe konfiskimin e sendeve tē Kodit penal.

(2) Pér pronën e konfiskuar dhe dobinë pronësore tē siguruar me kundërvajtje tē personit fizik nē mënyrë përkatëse zbatohen dispozita pér llojet e dënimive të personit juridik tē Kodit penal.

(3) Gjatë konfiskimit tē sendeve gjykata përkatësish organi kundërvajtës nē mënyrë përkatëse i zbaton dispozitat pér kushtet e konfiskimit tē sendeve tē Kodit penal.

(4) Organi kundërvajtës nga masat e veçanta kundërvajtëse mund tē zbatojë vetëm masën konfiskim i sendeve ose arkëtim i kundërvlerës nga sendet e konfiskuara, kur kjo eshtë e përcaktuar me ligji me tē cilin eshtë përcaktuar kundërvajtja.

(5) Nëse organi kontraktues konsideron se pér ndonjë kundërvajtje duhet tē shqiptohen masat konfiskim i pronës dhe dobisë pronësore, organi do tē parashtrojë kërkesë pér ngjirtjen e procedurës kundërvajtëse me propozim tē gjykatës pér miratimin e vendimit pér kërkesën, me provat e grumbulluara pér pronën dhe dobinë pronësore tē kundërvajtjes sē kryer, pavarësisht nga ajo se kur eshtë parashtruar kërkesa pér ngritjen e procedurës kundërvajtëse para organizit.

Kreu i gjashtë

PARASHKRIMI DHE EVIDENCA E SANKSIONEVE KUNDËRVAJTËSE

Parashkrimi i ngritisës dhe udhëheqjes së procedurës kundërvajtëse

Neni 41

(1) Procedura kundërvajtëse nuk mund tē ngrihet as tē udhëhiqet nēse kalojnë tri vjet nga dita e kur eshtë kryer kundërvajtja.

(2) Pér kundërvajtje nga sfera e tatimeve, doganave, prokurimeve publike, financave publike dhe borxhit publik nuk mund tē ngrihet as tē udhëhiqet procedura kundërvajtëse nēse kalojnë katër vjet nga dita e kur eshtë kryer kundërvajtja.

(3) Pér kundërvajtjet nga sfera e konkurrencës, energjetikës, tregtisë me mallra tē ndaluara dhe/ose tē kufizuarë pér përdorim, sfera e mbrojtjes sē shëndetit tē njerëzve, mbrojtjes sē pasurisë natyrore, mjedisit jetësor, trashëgimisë kulturore, mbrojtjes nga fatkeqësitetë natyrore dhe fatkeqësitetë tjera, komunikime elektronike, ose kundërvajtje tē shkaktuara nga lakkia, nuk mund tē ngrihet as tē udhëheqet procedurë kundërvajtëse nēse kalojnë pesë vjet nga dita kur eshtë kryer kundërvajtja.

(4) Parashkrimi i ndjekjes pér kundërvajtje fillon nga dita kur eshtë kryer kundërvajtja.

(5) Nëse bëhet fjalë pér kundërvajtje tē vazhdueshme ose tē përsëritur afati i parashkrimit fillon tē rrjedhë nga dita e veprimit tē fundit tē kundërvajtjes.

(6) Parashkrimi nuk rrjedh gjatë kohës pér tē cilën sipas ligjit ndjekja nuk mund tē fillojë ose tē vazhdojë.

(7) Parashkrimi ndërpritet me çdo veprim tē procesit që ndërmerrret pér shkak tē ndjekjes sē kryerësit tē kundërvajtjes.

(8) Parashkrimi ndërpritet edhe kur kryerësi gjatë kohës derisa rrjedh afati i parashkrimit kryen vepër tē rëndë kundërvajtëse.

(9) Pas çdo ndërprerje parashkrimi fillon përsëri tē rrjedhë.

(10) Parashkrimi pér ndjekjen kundërvajtëse shkaktohet nē çdo rast kur kalon dyherë aq kohë sa sipas ligjit kërkohet pér parashkrim tē ndjekjes pér kundërvajtje.

(11) Afati i parashkrimit nga paragrafët (1), (2) dhe (3) tē këtij neni, mund tē jetë më i gjatë nēse nē sferë tē caktuar kryhet harmonizim me legjislacionin e Bashkimit Evropian.

Parashkrimi i ekzekutimit tē sanksioneve kundërvajtëse

Neni 42

(1) Sanksioni i shqiptuar kundërvajtës nuk mundet tē zbatohet nēse nga dita e plotfuqishmërisë sē vendimit pér kundërvajtje kanë kaluar tre vjet.

(2) Parashkrimi i ekzekutimit tē sanksionit kundërvajtës fillon tē rrjedhë prej ditës kur vendimi pér kundërvajtje eshtë bërë i plotfuqishëm.

(3) Parashkrimi nuk rrjedh gjatë kohës kur ekzekutimi nuk mund tē merret sipas ligjit.

(4) Parashkrimi ndërpritet me çdo veprim tē organit kompetent që ndërmerrret pér shkak tē ekzekutimit tē sanksionit kundërvajtës.

(5) Pas çdo ndërprerje parashkrimi fillon përsëri tē rrjedhë.

(6) Parashkrimi pér sanksionin kundërvajtës shkaktohet nē çdo rast kur kalon dyherë aq kohë sa sipas ligjit kërkohet pér parashkrim tē ekzekutimit.

(7) Me këtë ligji me tē cilin përcaktohet kundërvajtja, mundet pér sanksione tē caktuara tē përcaktohen afate tē parashkrimit pér kryerje më tē gjata se afati i paragrafit (1) tē këtij neni, por jo edhe më tē gjata se pesë vjet.

(8) Afati i parashkrimit nga nenii 26 paragrafi (7) i këtij ligji fillon tē zbatohet pasi skadon afati nga kësti i fundit i pagimit tē gjobës.

(9) Afati i parashkrimit nga paragrafët (1), (2) dhe (3) tē këtij neni, mund tē jetë më i gjatë nēse nē sferë tē caktuar kryhet harmonizim me legjislacionin e Bashkimit Evropian.

Udhëheqja e evidencës së sanksioneve pér kundërvajtje

Neni 43

(1) Gjykata dhe organi kundërvajtës mbajnë evidence pér kryerësit e kundërvajtjes dhe pér sanksionet e shqiptuara pér kundërvajtjen e kryer.

(2) Evidencen pér sanksione kundërvajtse e mban gjykata e shkallës së parë sipas vendlindjes së kryerësit të kundërvajtjes, përkatësisht selisë së personit juridik.

(3) Pér personat e lindur në vende të huaja ose pér ata që vendlindja është e panjohur, si dhe pér personat juridik të huaj, evidencen kundërvajtse e mban gjykata e caktuar me ligj.

(4) Të dhëna nga evidencia pér sanksione kundërvajtse, gjykata dhe organi kundërvajtës jepin vetëm pas kërkesës së arsyetuar nga organet tjera publike, personat fizikë ose juridikë të cilët kanë interes juridik, nëse ende zgjatin masat e ndalesës përkatësisht sanksionet e shqiptuara.

(5) Kryerësit e sanksioneve kundërvajtjeve dhe sanksionet e shqiptuara të kundërvajtjes shlyhen nga evidencia e kundërvajtjes pas skadimit të kohës pér të cilën janë shqiptuar ose me detyrë zyrtare pas skadimit të një viti nga sanksioni i zbatuar ose sanksioni kundërvajtës i parashkruar.

(6) Përbajtja dhe mënyra e udhëheqjes së evidencës nga paragrafi (1) i këtij neni pér gjykatat e përcaktor kryetari i Gjykatës Supreme, ndërsa pér organin kundërvajtës ministri i Drejtësisë.

Pjesa e dytë

PROCEDURA PËR BARAZIM DHE MARRËVESHJE Kreu i shtatë

QËLLIME DHE MËNYRA E ZBATIMIT TË PROCEDURAVE PËR BARAZIM DHE MARRËVESHJE

Qëllimi i procedurave pér barazim dhe marrëveshje

Neni 44

(1) Qëllimi i procedurave pér barazim dhe marrëveshje është arritura e pajtimit me kryerësin e kundërvajtjes dhe organeve kompetente të autorizuara pér tërheqjen e procedurës kundërvajtëse pér mënjanimin e pasojave të dëmshme dhe pér shkak të kësaj shmangje të udhëheqjes së procedurës kundërvajtëse para gjykatës kompetente, përkatësisht organit kundërvajtës.

(2) Organet kompetente të autorizuar pér ngritjen e procedurës kundërvajtëse janë të obliguar t'i propozojnë kryerësit të kundërvajtjes procedurë pér barazim ose marrëveshje para se të parashtrojnë kërkësë pér vendosjen e procedurës kundërvajtëse, nëse kjo është e përcaktuar me ligj.

(3) Gjykata përkatësisht organi kontraktues me detyrë zyrtare kujdeset nëse është zbatuar procedura pér barazim ose marrëveshje. Nëse nuk është i plotësuar obligimi nga paragrafi (2) i këtij neni, gjykata përkatësisht organi kundërvajtës do ta kthejë kërkësën në organin e paragrafit (2) të këtij neni.

Lloje të procedurave

Neni 45

(1) Procedura pér barazim mbahet si procedurë pér lëshimin e urdhërpagasesë kundërvajtëse.

(2) Procedura pér marrëveshje mbahet si procedurë pér marrëveshje me persona fizikë dhe juridikë.

Veprime në procedurën pér barazim para lëshimit të urdhërpagasesë kundërvajtëse

Neni 46

(1) Kur personi i autorizuar zyrtar do të konstatojë kundërvajtje përpilon procesverbal në të cilin i shënon elementet e rëndësishme të veprimit prej ku del shenja juridike e kundërvajtjes, emrin personal, adresën dhe numrin personal i qytetarit, nëse bëhet fjalë pér të huaj, numri i

dokumentit të udhëtimit dhe shteti, ndërsa pér personin juridik, emri, selia dhe numri tatimor, koha, vendi dhe mënyra e kryerjes së kundërvajtjes, përshkrimi i veprimit, kualifikimi juridik i kundërvajtjes dhe personat e hasur në vendin e ngjarjes, si dhe jep propozime pér barazim me lëshimin e urdhërpagasesë kundërvajtëse. Procesverbalin e nënshkruan personi i autorizuar zyrtar dhe kryerësi.

(2) Me përashtim të paragrafit (1) të këtij neni, nëse personi i autorizuar zyrtar kundërvajtjen e konfirmon personalisht ose e konfirmon me përdorimin e mjeteve përkatëse teknike dhe vegla, përkatësisht me të dhënat e evidencës zyrtare procesverbalin e nënshkruan vetëm personi i autorizuar zyrtar.

(3) Nëse në procedurë kryerësit i është lëshuar urdhërpagasesë kundërvajtëse këtë do ta shënojë në procesverbalin e kundërvajtjeve të konstatuara.

(4) Nëse kryerësi nuk pajtohet që t'i lëshohet urdhërpagasesë kundërvajtëse ose me ligj nuk është përcaktuar lëshimi i urdhërpagasesës kundërvajtëse, e njëjtë do të shënohet në procesverbalin e kundërvajtjeve të konstatuara, ndërsa personi i autorizuar zyrtar dorëzon kërkësë pér ngritjen e procedurës kundërvajtëse para organit kompetent përkatësisht organit kundërvajtës.

Lëshimi i urdhërpagasesës kundërvajtëse

Neni 47

(1) Kur personi i autorizuar zyrtar do të konfirmojë se është kryer kundërvajtje pér të cilën me ligj është paraparë lëshimi i urdhërpagasesës kundërvajtëse, kryerësit të kundërvajtjes do t'i ka kthejë urdhërpagasesë kundërvajtëse.

(2) Në urdhërpagasesë kundërvajtëse janë cekur elementet e rëndësishme të veprimit prej ku del shënimin juridik i kundërvajtjes, emri, adresë dhe numri personal i qytetarit, nëse bëhet fjalë pér të huaj edhe numri i dokumentit të udhëtimit dhe shteti, ndërsa pér personin juridik, emri, selia dhe numri tatimor, vendi dhe koha e shkaktimit të kundërvajtjes, kualifikimi juridik i kundërvajtjes së gjobës, numri i llogarisë së pagesës, mendimi juridik si dhe të dhëna të tjera në pajtim me ligjin.

(3) Në procedurën e barazimit, gjoba në urdhërpagasesë kundërvajtëse shqiptohet në shumë fikse të përcaktuar me ligj, ndërsa gjoba është e përcaktuar ndryshe shqiptohet shuma minimale e përcaktuar për kundërvajtje.

(4) Pas pranimit të urdhërpagasesës kundërvajtëse kryerësi është i obliguar ta paguajë gjobën e shqiptuar në pajtim me paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni në afat prej tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagasesës kundërvajtëse në llogarinë e shënuar në urdhërpagasesë kundërvajtëse.

(5) Kryerësi i cili do ta paguajë gjobën në afatin nga paragrafi (4) i këtij neni do të paguajë gjysmën e gjobës së shqiptuar, pér këtë të drejtë këshillohet në këshillën juridike.

(6) Në procedurën e cila do të kryhet me pagimin e urdhërpagasesës kundërvajtëse nuk paguhën harxhimet e procedurës.

(7) Kryerësi i cili me shkuarjen pér qëndrim në vend të huaj do të mund ta shmangë, është i obliguar menjëherë ta paguajë gjobën e shqiptuar me urdhërpagasesë kundërvajtëse.

(8) Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën në afatin nga paragrafët (4) dhe (7) të këtij neni, personi i autorizuar zyrtar paraqet kërkësë pér ngritjen e procedurës kundërvajtëse në gjykatën kompetente përkatësisht organin kundërvajtës.

(9) Organi kompetent pér ngritjen e procedurës kundërvajtëse mundet përkohësisht t'i heq dokumentet e udhëtimit ose letërnjoftimin personit të huaj dhe patentë shoferin, derisa nuk dorëzohet provë se gjoba është e paguar, por më së voni të tjetë ditë nga dita e heqjes së dokumentit të udhëtimit ose letërnjoftimit të personit të huaj dhe patentë shoferin.

Procedura e marrëveshjes me persona fizikë dhe juridikë

Neni 48

(1) Procedura për marrëveshje mund të mbahet për kundërvajtje nga sfera e tatimeve, doganave, prokurimeve publike, financave publike dhe borxhit publik, konkurenca, energjetika, tregtia me përdorimin e mallrave të ndaluara ose të përkufizuar për përdorim, mbrojtje të shëndetit të njerëzve, mbrojtja e pasurisë natyrore, mjedisit jetësor, mbrojtja e trashëgimisë kulturore, mbrojtja nga fatkeqësitë natyrore dhe të tjera, komunikime elektronike ose për kundërvajtje të kryera nga lakmaja.

(2) Për kundërvajtjet kur ajo është e përcaktuar me ligj, organi i cili është kompetent për vendosjen e procedurës kundërvajtje, do të përpilojë procesverbal për kundërvajtje të konstatuar dhe të njëjtit do ti propozohet kryerësit të kundërvajtjes marrëveshje dhe arritje të pëlgjimit me të cilin kryerësi i kundërvajtjes do ta paguajë gjobën e kontraktuar dhe të dhënat tjera të përcaktuara me ligj, do ti mënjanojë pasojat e kundërvajtjes ose do ta plotësojë ndonjë obligim të paraparë me ligj.

(3) Personi i autorizuar zyrtar përpilon procesverbal në të cilin konstatohet pajtueshmëria për marrëveshje për të dyja palët në të cilën nënshkruan edhe kryerësi i kundërvajtjes dhe në afat prej tri ditëve nga nënshkrimi i procesverbalit e dorëzon në komisionin për marrëveshje.

(4) Procedura e marrëveshjes është urgjente dhe mbahet para komisionit të veçantë për marrëveshje në kuadër të organit kompetent, pavarësisht nga shuma e paraparë e gjobës.

(5) Nëse procedura e marrëveshjes ka sukses në afat prej 30 ditëve nga dita e fillimit të procedurës para komisionit për marrëveshje, lidhet marrëveshje me kryerësin e kundërvajtjes.

(6) Nëse procedura për marrëveshje nuk arrihet, komisioni për marrëveshje në afat prej tri ditëve nga dita e përfundimit të procedurës për marrëveshje e informon organin kompetent i cili e ka konstatuar marrëveshjen, të paraqetë kërkessë për ngritjen e procedurës kundërvajtje para gjykatës ose organit kundërvajtës, ndërsa harxhimet e procedurës janë në ngarkim të kryerësit.

(7) Marrëveshja për gjobën e kontraktuar e cila nuk mundet të jetë më e vogël se gjysma e gjobës fiksë të përcaktuar ose gjysmën e minimumit të përcaktuar kur gjoba është e përcaktuar në shtrirje, ka fuqi të dokumentit përmbarues. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën në afatin e përcaktuar, ajo do të dorëzohet në organin e administratës kompetente për arkëtim të detyrueshëm.

Pjesa e tretë

PROCEDURA KUNDËRVAJTËSE

Kreu i tetë

DISPOZITA THEMELORE

Kompetenca për kundërvajtje

Neni 49

(1) Procedurë kundërvajtëse mund mbajë edhe sanksion kundërvajtës mund të shqiptojë vetëm gjykata kompetente.

(2) Për kundërvajtje të caktuara për të cilat gjoba është e përcaktuar deri më shumti 250 euro në kundërvlerë me denarë për persona fizikë, 500 euro në kundërvlerë me denarë për persona përgjegjës në persona juridikë dhe persona zyrtar dhe 1000 euro në kundërvlerë me denarë për persona juridikë, procedurën kundërvajtëse mund ta mbajë edhe sanksion kundërvajtës dhe mund ti shqiptojë organi kundërvajtës dhe personi i autorizuar zyrtar.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij nenit, procedurë kundërvajtëse mund të mbajë edhe sanksion kundërvajtës mund të shqiptojë organi kundërvajtës për cilat është paraparë gjobë më e lartë se ajo e përcaktuar në paragrin (2) të këtij nenit, nëse kjo është e paraparë me legjislacionin e Bashkimit Evropian.

(4) Procedurën kundër personit përgjegjës në personin juridik e mban gjykata përkatesisht organi kundërvajtës i cili është kompetent për mbajtjen e procedurës kundërvajtëse për personin juridik.

(5) Të gjitha organet publike dhe bartësit e autorizimeve publike janë të obliguar që gjykatës dhe organit kundërvajtës t'i dorëzojnë ndihmë të nevojshme falas dhe të dhënat e nevojshme për përcaktimin e fakteve lidhur me procedurën kundërvajtëse dhe ekzekutimin e sanksioneve.

Konflikti i kompetencave

Neni 50

(1) Për konfliktin e kompetencave mes gjykatave dhe organeve kundërvajtëse vendos Gjykata Supreme e Republikës së Maqedonisë.

(2) Procedurë për zgjidhjen e konfliktit të kompetencave ngrit organi kundërvajtës përkatesisht gjykata e cila me vendimin e saj shkakton konflikt të kompetencave.

Imuniteti

Neni 51

Procedurë kundërvajtëse nuk do të udhëheqet kundër personit i cili ka imunitet diplomatik, si dhe kundër personave të tjerë të cilët kanë imunitet në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë dhe nën kushte të reciprocitetit.

Vendimi

Neni 52

Për kundërvajtje dhe për shqiptimin e kundërvajtjes vendosin gjykata, përkatesisht organi kundërvajtës me vendim, kundër të cilët janë lejuar mjete juridike të përcaktuara me këtë ligj.

Harxhime të procedurës

Neni 53

Harxhime të procedurës janë harxhime të cilat janë shkaktuar në procedurë kundërvajtëse ose për shkak të saj dhe harxhime që do të shkaktohen lidhur me sigurimin e provave të nevojshme dhe ruajtjes të sendeve të konfiskuara para ngritjes së procedurës.

Pjesa e katërt

PROCEDURA KUNDËRVAJTËSE PARA ORGANIT KUNDËRVAJTËS

Kreu i nëntë

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME DHE RRJEDHA E PROCEDURËS

Kompetenca e organit kundërvajtës

Neni 54

(1) Organi kundërvajtës mban procedurë kundërvajtëse kur me ligj është e përcaktuar kompetencë ekskluzive për veprimin e tij.

(2) Пër udhëheqjen e procedurës kundërvajtëse kundër personit juridik kompetent është organi kundërvajtës ku gjendet selia e personit juridik, përkatësisht selia e personit të huaj juridik, nëse me ligj të veçantë nuk është ndryshe e përcaktuar.

Autorizimi për udhëheqjen e procedurës

Neni 55

(1) Procedurën para organit kundërvajtës e udhëheq Komisioni për vendimmarje për kundërvajtje i përcaktuar me ligj.

(2) Anëtarët e Komisionit nga paragrafi (1) i këtij nenii janë persona të autorizuar zyrtar me shkallën përkatëse dhe llojin e përgatitjes profesionale dhe përvojën e nevojshme të punës të përcaktuar me ligj, prej ku më së paku njëri nga anëtarët është jurist i diplomuar me provimin e dhënë të jurisprudencës.

(3) Punët profesionale - administrative për Komisionin nga paragrafi (1) i këtij nenii, i kryejnë persona në organin në pajtim me aktin e sistematizimit të vendeve të punës.

Dorëzimi i shkresave personave fizikë

Neni 56

(1) Shkresat dorëzohen me postë, përmes personit juridik me autorizime të veçanta të përcaktuara me ligj, përmes personit zyrtar të organit kundërvajtës ose drejtëpërdrejt në organin kundërvajtës.

(2) Kur dërgesa bëhet me postë, me dërgesë të rekomanduar ose përmes personit juridik me autorizime të veçanta të përcaktuara me ligj, dërgesa llogaritet e kryer në ditën kur me shkrim do t'i kthehet në adresë personit të cilin ajo ia dërgon, përkatësisht nëse personi nuk e merr shkresën në afat prej tetë ditëve nga dita e dorëzimit dorëzohet lajmërim edhe pse ka qenë i thirrur këtë ta bëjë.

(3) Nëse personi nuk gjendet aty ku duhet të kryhet dorëzimi, dorëzuesi do t'i dorëzojë ndonjë anëtarë të familjes më i vjetër se 16 vjet, i cili detyrohet ta pranojë shkresën ose shkresën do t'ia dorëzojë kujdestarit ose fqinjut, nëse ata pajtohen që ta pranojnë. Dorëzimi i shkresave për të paraburgosurit ose personat e gjykuar me dënim me burg bëhet përmes institucionit ku janë të vendosur.

(4) Nëse konfirmohet se personi mungon dhe për këtë shkak personat nga paragrafi (3) nuk munden në kohë t'ia dorëzojnë, shkresa do të kthehet me shënim se ku gjenet personi që mungon.

(5) Organit kundërvajtës është i obliguar në periudhë prej 15 ditësh nga dita e llogaritjes kur duhet të konfirmohet nevoja për dorëzim, të bëhen dy tentime të një pas njëshme që të kryhet sipas rregullës dorëzimi në njëren nga mënyrat e parapara në paragrafin (1) të këtij nenii, nëse dërgesa nuk arrin, shkresa publikohet në ueb faqen e organit kundërvajtës dhe me skadimin e tete ditëve nga publikimi i tij llogaritet se dërgesa është kryer.

Dorëzimi i shkresave personave juridikë

Neni 57

(1) Dorëzimi i shkresave personave juridik bëhet në formë elektronike, në pajtim me nenin 82 të këtij ligji.

(2) Nëse nuk ekzistonjë kushte për zbatim të paragrafit (1) të këtij nenii, dërgesat bëhen me postë, përmes personit juridik me autorizime të veçanta të përcaktuara me ligj, përmes personit zyrtar të organit kundërvajtës ose drejtëpërdrejt në organin kundërvajtës.

(3) Kur dërgesa bëhet me postë, me dërgesë të rekomanduar në adresën e personit juridik të cilin i dorëzohet ose përmes personit juridik me autorizime të veçanta të përcaktuara me ligj, dërgesa llogaritet e kryer në ditën e dorëzimit të shkresës në sekretarinë e personit

juridik, përkatësisht nëse personi nuk e merr shkresën në afat prej tetë ditëve nga dita e dorëzimit të lajmërimit edhe pse ka qenë i ftuar ta bëjë këtë.

(4) Kur dërgesa kryhet përmes personit zyrtar të organit kundërvajtës, organi kundërvajtës është i obliguar në periudhë prej 15 ditësh llogaritur nga dita kur duhet të konfirmohet nevoja për dorëzim, të bëhen dy tentime të një pas njëshme të kryhet sipas rregullës dorëzimi në njëren nga mënyrat e parapara në paragrafin (2) të këtij nenii, nëse dërgesa nuk arrin, shkresa publikohet ne ueb faqe e organit kundërvajtës dhe me skadimin e tete ditëve nga publikimi i tij llogaritet se dërgesa është kryer.

Ngritja e procedurës kundërvajtëse

Neni 58

(1) Organi kundërvajtës ngre procedurë kundërvajtëse me detyrë zyrtare ose me kërkesë nga personi i autorizuar në organin e nenit 83 paragrafi (2) të këtij ligji.

(2) Personi i autorizuar zyrtar nga paragrafi (1) i këtij nenii është i obliguar në afat sa më të shkurtër të mundshëm jo më gjatë se 30 ditë nga dita pas konstatimit të kundërvajtës ose pas kërkesës së ngritur për kundërvajtje të kryer, të paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse çdo herë kur ekziston bazë ligjore për atë, kur është e konfirmuar me mjete teknike ose me kallëzim të personit të dëmtuar.

(3) Nëse afati i paragrafit (2) të këtij nenii ka skaduar ose është marrë njoftim nga organi kundërvajtës se kërkesa është e pabazuar, i dëmtuar ka të drejtë të parashtrojë kundërshtim deri te organi më i lartë kompetent për kryerjen e mbikëqyrjes mbi punën e personit të autorizuar zyrtar, vendimi i të cilit është përfundimtar.

(4) I dëmtuarit nëse ka kërkesë juridike pronësore mund ta realizojë të njëjtën në procedurë kontestimore.

(5) Kërkesa për ngritjen e procedurës kundërvajtëse i përbënban të dhënat e nenit 84 të këtij ligji.

(6) Kërkesa dorëzohet në organin kompetent kundërvajtës. Nëse kërkesa është e dorëzuar në organin tjetër, ai menjëherë do ta kalojë në organin kompetent kundërvajtës dhe për të do ta informojë parashtruesin e kërkesës.

(7) Nëse me pranimin e kërkesës nga paragrafi (2) të këtij nenii ose gjatë procedurës organi kundërvajtës e konstaton se nuk është kompetent real në pajtim me këtë ose me ndonjë ligj tjetër të veprojë sipas kundërvajtës, përkatësisht se kundërvajtja është në kompetencë të gjykatës, me vendim do të shpallet si jokompetent dhe kërkesa për ngritjen e procedurës kundërvajtëse me të gjitha shkresat do ta dorëzojë në gjykatën kompetente.

(8) Organi kundërvajtës me vendim do ta hedh poshtë kërkesën për ngritjen e procedurës kundërvajtëse në pajtim me nenet 86 dhe 87 të këtij ligji.

(9) Vendimin nga paragrafi (8) i këtij nenii do ta dorëzojë tek parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditëve nga dita e miratimit.

Procedura e shkurtuar

Neni 59

(1) Organi kundërvajtës mban procedurë të shkurtuar kur:

- në kërkesën për ngritjen e procedurës kundërvajtëse janë përbajtur të gjitha faktet dhe provat në bazë të të cilave mund të vendoset pa praninë e kryerësit të kundërvajtës,

- kërkesa për vendosjen e procedurës bazohet në dokumente publike të lëshuara nga organet kompetente publike dhe

- kryerësi është hasur gjatë kryerjes së kundërvajtjes nga ana e personit të autorizuar zyrtar.

(2) Нë procedurën e shkurtuar vendoset pa hetimin e kryerësit kur ai është thirrur sipas rregullës, dhe nuk paraqitet dhe nuk dorëzon provë për pengesën e arsyeshme të paraqitet para organit kundërvajtës.

Procedura para organit kundërvajtës

Neni 60

(1) Organi kundërvajtës me detyrë zyrtare pa prolongim i grumbullon provat dhe e përcakton gjendjen faktike të nevojshtme për vendimmarrje për kundërvajtjen.

(2) Nëse kryerësi i kundërvajtjes është i huaj procedura është urgjente dhe e njëjtë përfundon në afat prej më se shumti tri ditë.

(3) Organi kundërvajtës para miratimit të vendimit për kundërvajtje, detyrimisht do ta informojë kryerësin e kundërvajtjes që i vihet në barrë dhe e këshillon se në afat prej tri ditëve nga pranimi i njostimit ka të drejtë të prononcohet përfaktet dhe provat.

(4) Me përashtim të paragrafit (3) të këtij nenit, përkundërvajtje të veçanta të përcaktuara me ligj mund të përcaktohet edhe afat më i gjatë për prononcim, nëse me ligj nuk parashihen afate më të gjata për prononcim.

(5) Organi kundërvajtës mund ta thërras kryerësin e kundërvajtjes në organ që gojarisht të prononcohet përfaktet dhe provat.

(6) Nëse kryerësi i kundërvajtjes e pranon veprën e kundërvajtjes dhe pranimi është i qartë dhe i plotë, organit kundërvajtës nuk i nevojitet të grumbullojë edhe prova të tjera.

(7) Organi kundërvajtës për bashkim dhe ndarje të procedurës vendos sipas dispozitave të nenit 88 të këtij ligji.

Debat gojor

Neni 61

Organi kundërvajtës mund të mbajë debat gojor sipas dispozitave të Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative.

Përbajtja e aktvendimit

Neni 62

(1) Aktvendimi për kundërvajtje përban hyrje, dispozitiv, arsyetim dhe këshillë juridike.

(2) Hyrja e vendimit për kundërvajtje e përban emrin e organit kundërvajtës i cili e ka miratuar, emrin dhe mbiemrin e anëtarëve të Komisionit nga neni 55 të këtij ligji, emrin dhe mbiemrin e kryerësit dhe mbrojtësit, emrin dhe mbiemrin e personit përgjegjës në personin juridik, firmën përkatësish emrin dhe selinë e personit juridik dhe kundërvajtjës që është lëndë e procedurës.

(3) Dispozitivi i vendimit për kundërvajtje doemos duhet të përbajë: të dhëna bazë për identitetin e kryerësit (emri dhe mbiemi,nofkë, numri unik amë i qytetarit (në tekstin e mëtejmë: NUAQ), vendi dhe datëlindja, vendbanimi, rruga dhe numri, adresa e qëndrimit të përkohshëm, profesioni, shtetësia, nëse personi fizik është i huaj, atëherë në vend të NUAQ numrin e dokumentit të udhëtimit), për personin juridik emri dhe selia e personit juridik, numri unik tatimor (në tekstin e mëtejmë: NUT), ndërsa për personin përgjegjës në personin juridik edhe funksionin që e kryen në personin juridik: pëershkrimin faktik të kundërvajtjes se kryerësi e ka kryer kundërvajtjen, sankzioni kundërvajtës që shqiptohet, masa e veçantë e kundërvajtjes nëse është e shqiptuar ose procedura është e ndërpresë, si dhe paralajmërim se gjoba e papaguar do të arkëtohet me detyrim, si dhe harxhimet e procedurës.

(4) Arsyetimi i vendimit duhet të jetë i kuptueshëm dhe të përbajë: fjalim të shkurtër të parashtruesit të kërkësës për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, faktet e përcaktuara sipas të cilës është dorëzues kërkesa, dispozitat juridike dhe shkaqet për të cilat është miratuar vendimi, shkaqet për shkak të cilave disa nga kërkësat, pohimet ose propozime e dorëzuesit të kërkësës nuk janë pranuar, si dhe shkaqet për të cilat disa nga deklaratat e dhëna gjatë procedurës nuk janë marrë parasysh.

(5) Aktvendimi për kundërvajtje doemos duhet të ketë këshillë juridike.

Aktvendimi për përcaktimin e kundërvajtjes

Neni 63

(1) Organi kundërvajtës do të miratojë aktvendim për kundërvajtje me të cilin do të përcaktohet përgjegjësia e kryerësit dhe i shqiptohet sanksion kundërvajtës.

(2) Aktvendimi për kundërvajtje ka të bëjë vetëm me personin për të cilin kërkohet ngritja e procedurës kundërvajtëse dhe vetëm për kundërvajtjen që është lëndë e kërkësës.

(3) Organi kundërvajtës nuk është i lidhur për propozimet dhe vlerësimin lidhur me kualifikimin juridik të kundërvajtjes.

(4) Vendimi për kundërvajtje bazohet në provat dhe faktet e përcaktuara në procedurën kundërvajtëse.

(5) Nëse procedura kundërvajtëse mbahet për më shumë kurndëjavje, në aktvendim do të cekën se për cilat kundërvajtje është përcaktuar përgjegjësia dhe cili sanksion kundërvajtës i shqiptohet.

(6) Aktvendimi i miratuar në procedurë të shkurtuar, kur kryerësi e ka pranuar kundërvajtjen dhe heq dorë nga e drejta e mjetit juridik të rregullt nuk ka arsyetim.

Aktvendimi me të cilin kryerësi lirohet nga përgjegjësia

Neni 64

Gjatë miratimit të aktvendimit me të cilin kryerësi lirohet nga përgjegjësia, organi kundërvajtës në mënyrë përkatëse do t'i zbatojë dispozitat nga neni 114 pikat prej 1 deri në 10 të këtij ligji.

Aktvendimi për ndalimin dhe ndërprerjen e procedurës

Neni 65

(1) Gjatë miratimit të aktvendimit me të cilin ndërpritet procedura, organi kundërvajtës në mënyrë përkatëse do t'i zbatojë dispozitat e neneve 102 dhe 115 të këtij ligji.

(2) Gjatë miratimit të aktvendimit me të cilin ndërpritet procedura, organi kundërvajtës në mënyrë përkatëse do t'i zbatojë dispozitat e nenit 101 të këtij ligji.

Vërejtja

Neni 66

(1) Organi kundërvajtës në vend të shqiptimit të gjobës për kryerësin e kundërvajtjes shqipton vërejtje në bazë të neneve 24 dhe 35 të këtij ligji.

(2) Organi kundërvajtës sipas rregullës shqipton kundërvajtje kur kundërvajtja është kryer në rrëthana veçanërisht lehtësuese, nëse kundërvajtja përbëhet nga mosplotësimi i obligimit të përcaktuar ose me kundërvajtjen është shkaktuar dëm, ndërsa kryerësi pas miratimit të vendimit për kundërvajtje e ka plotësuar obligimin e caktuar, përkatësish e ka mënjanuar ose e ka kompensuar dëmin e shkaktuar ose nëse kundërvajtja është kryer për herë të parë dhe nuk ka shkaktuar pasoja të dërmshme për personin e tretë, dhe nuk është rrezikuar interesit publik.

Harxhime të procedurës**Neni 67**

(1) Harxhimet në procedurë i paguan kryerësi i kundërvajtjes, të cilit i është shqiptuar sanksion kundërvajtës.

(2) Nëse përcaktimin e harxhimeve nuk ka të dhëna të mjaftueshme, për harxhimet e procedurës do të miratohet aktvendim i veçantë.

(3) Shuma dhe mënyra e përcaktimit të harxhimeve të bëra reale në procedurën kundërvajtje para organit kundërvajtës i përcakton ministri i Drejtësisë.

Procedura pas mjeteve juridike kundër aktvendimit të organeve kundërvajtje**Neni 68**

(1) Kundër aktvendimit për kundërvajtje që e ka miratuar organi kundërvajtës mund të paraqitet ankesë në afat prej 15 ditëve nga dita e pranimit të aktvendimit përmes organit kontraktues në Komisionin shtetëror përvendimmarrje në shkallë të dytë në sferën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës kundërvajtëse, të themeluar me ligj të veçantë në tekstin e mëtejmë Komisioni shtetëror.

(2) Ankesë nga paragrafi (1) i këtij neni mund të paraqesë personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksion kundërvajtës, përfaqësuesi i tij ligjor, përkatësisht mbrojtësi, i dëmtuar ose përfaqësuesi i tij, pronari i sendeve të konfiskuara në procedurën kundërvajtëse dhe parashtruesi i kërkesës për ngritjen e procedurës kundërvajtëse.

(3) Nëse organi kundërvajtës që e ka miratuar aktvendimin konstaton që ankesa ka bazë, dhe nuk është e nevojshme të zbatohet procedurë e re, mund të vendos ndryshe dhe me vendim të ri ta zëvendësojë vendimin që rrëzohet me ankesën.

(4) Ankesa nga paragrafi (1) i këtij neni e shtynë realizimin e aktvendimit, përvëç kur ankesa është e parashtruar nga person i huaj.

(5) Kundër aktvendimit për ankesë që e ka miratuar Komisioni shtetëror mund të paraqitet padi për ngritjen e kontestit administrativ. Padi mund të paraqesë personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksion kundërvajtës, përfaqësuesi i tij ligjor, përkatësisht mbrojtësi, i dëmtuar ose përfaqësuesi i tij, pronari i mjeteve të konfiskuara në procedurën kundërvajtëse dhe parashtruesi i kërkesës për ngritjen e procedurës kundërvajtëse.

(6) Padia nga paragrafi (5) i këtij neni e prolongon realizimin e aktvendimit.

(7) Gjykata kompetente që të vendos për kontest administrativ procedurën e mbrojtjes gjyqësore e udhëheq sipas Ligjit për konteste gjyqësore.

Arsyet përrëzimin e aktvendimit të Komisionit Shtetëror**Neni 69**

Vendimi i Komisionit Shtetëror mund të rrëzohet:

- nëse është miratuar nga organ jokompetent,
- për zbatim të gabuar të të drejtës materiale,
- për shkak të gjendjes faktike të përcaktuara të gabuar ose jo të plotë në procedurë e cila i ka paraprirë aktit,
- kur në procedurën e cila i ka paraprirë aktit nuk është vepruar sipas rregullave të procedurës dhe
- për shkak të përcaktimit të padrejtë dhe shqiptimit të sanksionit kundërvajtës.

E drejta e ngritjes së kontestit administrativ**Neni 70**

(1) Kundër aktvendimit për kundërvajtje mund të paraqitet padi për ngritjen e kontestit administrativ në afat prej 30 ditëve nga dita e pranimit të aktvendimit.

(2) Padi mund të parashtrojë personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksion kundërvajtës, përfaqësuesi i tij ligjor, mbrojtësi dhe pronari i sendeve të konfiskuara në procedurë kundërvajtëse.

(3) Nëse organi kundërvajtëse që e ka miratuar aktvendimin kur do t'i dorëzohet padi ndaj përgjigjes konstaton se e njëjta është e bazuar, kurse nuk është e nevojshme të zbatohet procedurë e re, mund të vendosë ndryshe dhe me vendim të ri ta zëvendësojë vendimin që rrëzohet me padinë.

(4) Organi kundërvajtës nga paragrafi (3) i këtij neni menjëherë e informon gjykatën kompetente përvendimmarrje për kontest administrativ, i cili me aktvendim e ndërpert procedurën.

(5) Padia nga paragrafi (1) e këtij neni e shtyn zbatimin e aktvendimit.

(6) Gjykata kompetente përvendosje për kontestin administrativ procedurën e mbrojtjes gjyqësore e mban sipas Ligjit për konteste administrative.

Konfiskimi i përkohshëm i sendeve**Neni 71**

(1) Me ligj mund të autorizohen personat zyrtarë në organet e administratës shtetërore ose organizatat dhe organet tjera që kryejnë autorizime publike të mbikëqyrjes mbi zbatimin e ligeve, përkohësisht t'i marrin sendet nga neni 40 i këtij ligji, kur në kryerjen e detyrave zyrtare do të kuptojnë për kundërvajtjen dhe t'i dorëzojnë ato te Agjencija për Menaxhim me Pronë të Konfiskuar.

(2) Personat e autorizuar zyrtarë nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar që në afat prej 15 ditëve nga dita e marrjes së sendeve të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse në gjykatën kompetente përkatësisht në organin kundërvajtës dhe t'i njoftojnë përmarrjen e përkohshme të sendeve.

(3) Nëse personat e autorizuar zyrtarë nga paragrafi (1) i këtij neni nuk veprojnë në pajtim me paragrafim (2) të këtij neni, gjykata ose organi kundërvajtës në bazë të kërkesës së paraqitur nga personi prej të cilit janë marrë sendet do të miratojë vendim përkthimin e sendeve, përvëç sendeve qarkullimi i të cilave është i ndaluar.

Ndalimi i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë**Neni 72**

(1) Personat e autorizuar zyrtarë në organet e administratës shtetërore ose organizatat dhe organet tjera që kryejnë autorizime publike për mbikëqyrjen e zbatimit të ligeve, në rastet e përcaktuara me ligj, kryerësit të kundërvajtjes mund t'i ndalojnë përkohësisht kryerje të veprimtarisë me të cilën është kryer kundërvajtja nëse ekziston rreziku i përsëritjes së kundërvajtjes ose përmenjanimin e pasojave nga kundërvajtja dhe janë të detyruar të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse në afat prej 15 ditësh nga dita e konstatimit të kundërvajtjes.

(2) Nëse kërkesa nuk paraqitet në afatin nga paragrafi (1) i këtij neni konsiderohet se Mbajtja e përkohshme ka pushuar të vlefjet.

punës të personit të cilin duhet t'i dorëzohet shkresa kurse personi nuk është hasur aty, dorëzimi mund të kryhet te personi i autorizuar për pranim të postës që është i detyruar të marrë letrën ose personi që është i punësuar në të njëjtin vend, nëse ai pranon të marrë shkresën. Nëse personi nuk haset në adresën që duhet të kryhet dorëzimi, dorëzuesi do të lë njoftim me shkrim për të marrë letrën që personi informohet të shkojë në ditë dhe orë të caktuar në hapësirë të caktuar të organit kompetent për marrjen e letrës. Nëse personi nuk vepron sipas njoftimit, konsiderohet se dorëzimi është kryer në ditën dhe orën e theksuar në njoftim. Me atë konsiderohet se shkresa është dorëzuar.

(2) Nëse konstatohet se personi të cilin duhet t'i dorëzohet shkresa mungon dhe se personat nga paragrafi (1) i këtij neni për këtë shkak nuk mund t'ia dorëzojnë me kohë, shkresa do të kthehet me shënimin ku gjendet ai që mungon.

(3) Nëse dorëzimi nuk kryhet në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, gjykata që e mban procedurën duhet të nxjerrë shkresën në tabelën e shpalljeve. Pas kalimit të tetë ditëve nga dita e shfaqjes, konsiderohet se dorëzimi është kryer në mënyrë të rregullt.

Dorëzimi i shkresave personave juridikë

Neni 82

(1) Dorëzimi i shkresës tek personat juridikë kryhet në mënyrë elektronike.

(2) Dorëzimi kryhet në mënyrë elektronike në kuti postare elektronike në adresën e kutisë postare elektronike dhe do të konsiderohet se është kryer në ditën e pranimit të shkresës në mënyrë elektronike.

(3) Sistemi informativ i organit kompetent njëkohësisht me dërgimin e letrës deri te pranuesi i dërgesës në adresën e tij elektronike dërgon edhe njoftim se nga sistemi informatik i organit kompetent është dërguar dokument të cilin poseduesi i adresës duhet ta marrë.

(4) Posta elektronike nga kutia elektronike duhet të merret më së voni 3 (tri) ditë nga dita e dërgimit të saj.

(5) Në njoftimin nga paragrafi (3) i këtij neni, pranuesi i dorëzimit paralajmërohet nëse posta elektronike nga kutia elektronike nuk merret në afat prej tri ditëve nga dita e dërgimit të saj, dorëzimi do të konsiderohet i kryer.

(6) Nëse shkresa e cila dorëzohet në mënyrë elektronike përmban shtoja për të cilat nuk ekziston mundësia teknike për tu dorëzuar në mënyrë elektronike, gjykata respektivisht organi kundërvajtës në shkresën që e dorëzon do ta njoftojë marrësin se shtojcat duhet t'i marrë drejtpërdrejt nga gjykata ose organi kundërvajtës në afat prej pesë ditësh nga dita e njoftimit dhe nëse në atë afat nuk i merr, konsiderohet se shtojcat janë dorëzuar.

(7) Kur bëhet dorëzimi i vendimeve tek të cilat nga dita e dorëzimit rrjedh afati, si ditë e dorëzimit konsiderohet dita e pranimit të shkresës në mënyrë elektronike, në pajtim me këtë nen.

(8) Ftesat dhe shkresat tjera, si dhe vendimet dorëzohen në adresë të kutisë postare elektronike e cila është regjistruar para organi kompetent. Nëse gjatë procedurës kundërvajtëse personi juridik e ka ndërruar adresën e kutisë postare elektronike, është i detyruar më së voni në afat prej tri ditësh nga dita e ndryshim të njoftojë organin kompetent për adresën e re elektronike, në të kundërtën do të konsiderohet i rregullt çdo dorëzim i kryer në adresën e mëparshme.

(9) Vendimi me të cilin personit juridik i shqiptohet sanksion kundërvajtës dorëzohet në formë elektronike në pajtim me këtë nen.

(10) Nëse nuk ekzistojnë kushte për zbatimin e paragrafit (1) të këtij neni, dorëzimi kryhet me postë, nëpërmjet personit juridik me autorizime të vecantë të përcaktuara me ligj, nëpërmjet personit zyrtar të gjykatës ose drejtpërdrejtë në gjykatë.

(11) Nëse dorëzimi nuk ka sukses, gjykata që e mban procedurën duhet të nxjerrë shkresën në tabelën e shpalljeve. Pas mbarimit të tetë ditëve nga dita e shfaqjes, konsiderohet se dorëzimi është kryer në mënyrë të rregullt.

(12) Kur dorëzimi kryhet në pajtim me paragrafin (10) të këtij neni, si ditë e dorëzimit konsiderohet dita e dorëzimit të shkresës në sekretari.

Kreu i njëmbëdhjetë

MBAJTJA E PROCEDURËS KUNDËRVAJTËSE

Kërkesa për ngritje të procedurës kundërvajtëse

Neni 83

(1) Procedura kundërvajtëse ngritet me kërkesë të organit të autorizuar.

(2) Organet e autorizuara për paraqitjen e kërkesës për fillimin e procedurës kundërvajtëse janë: organet e administratës shtetërore, njësitë e vëtëqeverisjes lokale dhe organet tjera dhe organizatat që kryejnë autorizime publike në kompetencë të të cilave bie ekzekutimi i drejtpërdrejtë ose mbikëqyrja e zbatimit të ligjeve në të cilat janë paraparë kundërvajtjet.

(3) Organi i autorizuar sipas detyrës zyrtare është edhe prokurori publik në rastet kur kjo është e domosdoshme për mbrojtjen e interesit publik.

(4) Organet e autorizuara nga paragrafi (2) i këtij neni janë të detyruar në afat prej 30 ditëve nga dita e konstatimit të kundërvajtjes ose pas paraqitjes së kallëzimit nga i dëmtuari për kundërvajtje të kryer të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse, çdoherë kur ekziston dyshim i bazuar se është kryer kundërvajtje.

(5) Nëse afati nga paragrafi (4) ka kaluar ose nëse është marrë njoftimi se kërkesa është e pabazë, i dëmtuari ka të drejtë të parashtrojë kundërshtim te organi më i lartë kompetent për kryerjen e mbikëqyrjes në punën e organit nga paragrafi (2) i këtij neni, vendimi i të cilit është përfundimtar.

(6) I dëmtuari, nëse ka kërkesë pronësore juridike të njëjtën mund ta realizojë në procedurë kontestimore.

(7) Kërkesa për ngritjen e procedurës kundërvajtëse paraqitet me shkrim ose në mënyrë elektronike të përcaktuara me ligj, në numër të mjaftueshëm kopjesh për organin kompetent dhe personat kundër të cilëve është ngritur procedura kundërvajtëse.

Përbajtja e kërkesës

Neni 84

(1) Kërkesa për ngritjen e procedurës kundërvajtëse përban:

- të dhënat themelore për identitetin e kryerësit (emri, mbiemri, pseudonimi, NUAQ, vendi dhe data e lindjes, vendbanimi, rruga dhe numri, adresa e qëndrimit të përkohshëm, profesioni, shtetësia, nëse personi fizik është i huaj, atëherë në vend të numrit NUAQ-së numri i dokumentit të udhëtimit, kurse për personin juridik emri dhe selia e personit juridik, NUT, kurse për personin përgjegjës në personin juridik edhe funksioni që kryen në atë person juridik,

- përshkrimin faktik të kundërvajtjes nga e cila dalin karakteristikat ligjore të kundërvajtjes, koha dhe vendi i kryerjes së kundërvajtjes dhe rrethanat e tjera të nevojshme që nga afër të përcaktohet kundërvajtja,

- kualifikimin juridik të kundërvajtjes që duhet të zbatohet,

- dëshmitë të cilat duhet të nxirren dhe

- nënshkrimin e parashtruesit të kërkesës.

(2) Me kërkesën dorëzohen dëshmitë.

(3) Kur nuk është e mundur të përcaktohet identiteti i kryerësit të kundërvajtjes në kërkesë, në vend të të dhënavë personale duhet të përcaktohet përshkrimi i personit dhe fotografia respektivisht regjistrimi dhe të gjitha të dhënat e tjera për përcaktimin e identitetit të personit. Kjo mund të mbahet në qendër pranimi derisa të përcaktohet identiteti, por më së shumti deri në marrjen e vendimit për kundërvajtje.

(4) Kërkesa për fillimin e procedurës kundërvajtëse në rastet kur ka sende të konfiskuara ose përfitimit pronësor të kryera nga kundërvajtje mund të paraqiten edhe kundër kryerësi të panjohur.

Kundërvajtja për të cilën gjykata do të kuptojë për kohëzgjatjen e procedurës

Neni 85

Nëse gjykata gjatë procedurës kupton për kundërvajtje për të cilën nuk është paraqitur kërkesa nga organi i autorizuar, për këtë do ta informojë organin e autorizuar.

Plotësimi i kërkesës

Neni 86

(1) Nëse kërkesa për ngritjen e procedurës kundërvajtëse nuk i përmban të gjitha të dhënat nga neni 84 i këtij ligji, do të kërkohet nga parashtruesi i kërkesës ta plotësojë në afatit i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 15 ditë nga dita e marrjes së kërkesës.

(2) Në rast se parashtruesi i kërkesës nuk i largon mangësitë në afatin nga paragrafi (1) i këtij neni, do të konsiderohet se e ka tërhequr kërkesën dhe kërkesa do të refuzohet.

Refuzimi i kërkesës

Neni 87

(1) Nëse gjykata konstaton se nuk ekzistojnë kushte për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, kërkesa do të hidhet poshtë me aktvendim.

(2) Nuk ka kushte për ngritjen e procedurës kundërvajtëse kur:

- veprimi i përshkruar në kërkesë nuk është kundërvajtje,

- ekzistojnë baza që e përjashtojnë përgjegjësinë për kundërvajtje,

- ka ndodhur parashkrim për ngritjen e procedurës kundërvajtëse,

- kërkesën e ka parashtruar parashtruesi, respektivisht personi i paautorizuar,

- ekzistojnë arsyë tjera ligjore për të cilat procedura kundërvajtëse nuk mund të ngrihet,

- kërkesa nuk është shoqëruar me dëshmi për kundërvajtje të kryer dhe

- kërkesa nuk i përmban të dhënat e nevojshme nga neni 84 i këtij ligji.

(3) Aktvendimi nga paragrafi (1) i këtij neni i dorëzohet parashtruesit të kërkesës.

(4) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni parashtruesi i kërkesës ka të drejtë ankesë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit te gjykata e shkallës së dyte.

(5) Aktvendimi nga paragrafi (1) i këtij neni nuk është pengesë për mbajtjen e procedurës së veçantë për marrjen e sendeve ose konfiskimin e përfitimit pronësor.

Bashkimi dhe ndarja e procedurës

Neni 88

(1) Nëse i akuzuar me një veprim ose disa veprime ka kryer më shumë kundërvajtje për të cilat nuk është marrë vendim kurse për të gjitha vendimet është kompetente gjykata e njëjtë, sipas rregullit, do të zbatohet një procedurë e vetme dhe do të merret një vendim i vetëm për kundërvajtjen. Procedura e vetme, sipas rregullit, do të zbatohet kundër personi juridik dhe personit përgjegjës, kundër të akuzuarit, bashkëpunëtorit, nxitësit dhe ndihmësit, përvçë nëse ekzistojnë kushte ligjore që procedura të mbahet vetëm kundër njërit prej tyre.

(2) Deri në miratimin e vendimit për kundërvajtje për shkaqe të arsyeshme ose për shkak të rezultatit, gjykata mund të vendosë që procedura për kundërvajtje të veçanta ose kundër të të akuzuarve të veçantë, bashkëpunëtorëve nxitësve ose ndihmësve të ndahet nga procedura e vetme dhe të mbarojë individualisht.

(3) Për bashkimin dhe ndarjen e procedurës gjykata do miratojë vendim kundër të cilit nuk lejohet ankim.

Ngritja e procedurës kundërvajtëse

Neni 89

(1) Nëse gjykata nuk e miraton aktvendimin përfuzimin e kërkesës, gjykata është e obliguar të caktojë seancë dhe ta njoftojë të akuzuarin.

(2) Gjykata së bashku me ftesën për hetim do ti dorëzojë të akuzuarit kërkesën për ngritjen e procedurës kundërvajtëse së bashku me dëshmitë me shkrim.

Kreu i dymbëdhjetë

MASA PËR SIGURIMIN E PREZENCËS SË TË AKUZUARIT

Llojet e masave

Neni 90

Masat që mund të ndërmerrin kundër të akuzuarit për të siguruar praninë dhe mbajtjen e procedurës kundërvajtëse janë: ftesa, arrestimi, Mbajtja, garancia dhe marrja e përkohshme e dokumentit të udhëtimit të të huajt dhe mbajtja e të huajit në qendër pranimi.

Ftesa

Neni 91

(1) Prania e të të akuzuarit gjatë seancës në procedurën kundërvajtëse do të sigurohet me ftesë. Ftesën e dërgon gjykata që e mban procedurën kundërvajtëse.

(2) I akuzuari me ftesë informohet për çka është i akuzuar dhe është i detyruar të paraqitet personalisht ose mbrojtjen ta japë me shkrim. I akuzuari i cili është i ftuar të vijë personalisht në paralajmërim duhet të paralajmërohet se do të paraburgoset nëse ai nuk i përgjigjet ftesës. Nëse për vendimmarrje të drejtë nuk është e nevojshme që të merret në pyetje ai do të paralajmërohet se vendimi për kundërvajtjen do të merret pa dëgjim, nëse nuk i përgjigjet ftesës.

(3) Së bashku me ftesën do të dorëzohet kopje e kërkesës për ngritjen e procedurës kundërvajtëse.

Arrestimi**Neni 92**

(1) Нëse i akuzuari i thirrur në mënyrë të rregullt nuk i paraqitet ftesës dhe nuk e justifikon mungesën e tij, ose nëse nuk ka qenë e mundur që thirrja t'i dorëzohet në mënyrë të rregullt, kurse nga rrëthanat është e qartë se i akuzuari shmangjet, kurse prania e tij është e nevojshme për vendimmarjen e drejtë do të caktohet arrestim. Arrestimi është i mundshëm të caktohet vetëm në rastet kur në ftesë është këshilluar që i akuzuari është i detyruar të paraqitet personalisht.

(2) Arrestimi caktohet me shkrim. Në urdhër duhet të theksohet emri dhe mbiemri i të akuzuarit që duhet të arrestohet, numri unik amë, datëlindja, vendqëndrimi i të akuzuarit, lënda në të cilën përcaktohet paraburgimi dhe arsyja për të cilën është caktuar arresti.

(3) Urdhri duhet të ketë vulë dhe nënshkrim të gjykatës që e ka caktuar arrestimin.

Garancia**Neni 93**

(1) Kur fillohet procedura kundërvajtëse kundër të akuzuarit i cili nuk jeton në Republikën e Maqedonisë kurse dëshiron të largohet para përfundimit të procedurës, gjykata, me kërkësën e tij, mund ta lejojë të depozitojë garanci si siguri përmbrashjen e detyrimeve që mund të përcaktohen në vendimin për kundërvajtje.

(2) Gjykata mund të kërkojë nga i akuzuari, krahas dhënies së garancisë, të përcaktojë të autorizuar që në emër të tij do të marrë shkresat dhe do ta përfaqësojë në procedurë, nëse janë në pyetje të drejtat e tij pronësore.

(3) Garancia nuk mund të përcaktohet para se i akuzuari të dëgjohet.

(4) Garancia gjithmonë përbën shumë me para të përcaktuar sipas peshës së kundërvajtjes, lartësisë së dëmit të shkaktuar, rrëthanave personale dhe familjare të të akuzuarit dhe statusit të pronës së personit që e jep atë.

(5) Garancia konsiston në vendosjen e parave të gatshme, letrave me vlerë, sendeve të vlefshme ose sendeve të tjera të luajtshme me vlerë më të madhe që mund të shndërrohen në para ose të ruhen.

(6) Nëse procedura me vendim është ndërprerë, garancia e ofruar do të kthehet.

(7) Nëse kryesi i kundërvajtjes pas vendimit të plotfuqishëm për kundërvajtjen nuk e paguan gjobën e shqiptuar, ose nuk e kompenson dëmin e shkaktuar, përfitimin e fituar të pronës dhe shpenzimet e procedurës, nga garancia e ofruar do të paguhet: gjoba, dëmi i përcaktuar, dobia e fituar pronësore dhe shpenzimet e procedurës, dhe shuma e tepërt do të kthehet.

(8) Për dhëni e garancisë dhe kthimin e saj gjykata do të miratojë vendim të veçantë.

Mbajtja**Neni 94**

(1) Nëse ekziston dyshimi i bazuar se i akuzuari ka kryer kundërvajtje, gjykata mund të urdhërojë mbajtjen nëse nuk është e mundur të përcaktohet identiteti i tij ose nëse nuk ka vendqëndrim në Republikën e Maqedonisë, kurse ekziston dyshimi i arsyeshëm për përsëritjen e kundërvajtjes ose se do të largohet ose nëse largohet me qëllim të qëndrimit jashtë shtetit mund të shmangë përgjegjësinë për kundërvajtjen.

(2) I akuzuari i cili është mbajtur ka të drejtë menjëherë të informohet në gjuhën e tij amtare ose në gjuhën që ai e kupton për arsyet e mbajtjes, si dhe të jetë i udhëzuar se nuk është i detyruar të deklarojë asnjë, se ai ka të drejtë për ndihmë momentale juridike të mbrojtësë të cilin mund ta zgjedhë në mënyrë të pavarur dhe se organi kompetent

sipas kërkësës së tij është i detyruar t'i njoftojë të afërmitt e tij respektivisht punëdhënësin për mbajtjen kurse nëse ai është shtetas i huaj, me kërkësën e tij dhe me përfaqësni diplomatike të shtetit të tij.

(3) Të akuzuarit menjëherë, kurse më së voni për gjashtë orë nga momenti i mbajtjes, duhet t'i jetep vendim me shkrim i lëshuar nga gjykata kompetente për arsyet e mbajtjes nga liria me këshillë juridike dhe theksohet vendi ku personi do të mbahet.

(4) Derisa zgjat mbajtja i të akuzuarit ka të drejtë të ankesës kundër aktvendimit. Ankesa nuk e prolongon aktvendimin për mbajtje.

(5) Pas ankesës për ligjshmërinë e mbajtjes vendos këshilli penal pranë gjykates themelore në afat prej 24 orëve nga marrja e ankesës.

(6) Mbajtja mund të zgjasë më së shumti 12 orë nga ora kur kryerësi është mbajtur, gjatë së cilës dëgjohet dhe sillet vendim për kundërvajtje ose lëshohet në liri.

(7) Për mbajtjen e të akuzuarit në mënyrë adekuatë zbatohen dispozitat e Ligjit për procedurë penale për ekzekutimin e paraburgimit, nëse me këtë ligj nuk është paraparë ndryshe.

Mbajtja e të huajit në qendër pranimi**Neni 95**

(1) Nëse kryerësi i kundërvajtjes është i huaj, identiteti i të cilit nuk mund të përcaktohet, gjykata menjëherë përeakton masën e mbajtjes në qendrën e pranimit.

(2) Me aktvendim, mbajtja e të huajit mund të zgjasë deri në 30 ditë nga dita e nmbajtjes dhe gjykata mund ta vazhdojë edhe për 30 ditë.

(3) Kundër aktvendimit i huaji ka të drejtë ankesës në gjykatën e shkallës së dyte në afat prej 48 orëve nga momenti i mbajtjes në qendrën e pranimit. Ankesa nuk e prolongon përmbarimin e aktvendimit.

(4) Kur gjykata do të caktojë mbajtjen e të huajit në qendrën për strehim, e njofton Ministrinë e Punëve të Brendshme dhe e obligon që të marrë masa për përcaktimin e identitetit të të huajit.

(5) Gjykata miraton aktvendim për ndërprerjen e mbajtjes menjëherë pas marrjes së të dhënavë për identitetit e të huajit.

(6) Vendosja në qendrën për strehim rregullohet me ligj te veçantë.

Mbajtja e personave nën ndikim të alkoolit ose të substancave tjera narkotike**Neni 96**

(1) Ministria e Punëve të Brendshme mund të urdhërojë mbajtjen e kryerësit i cili nën ndikimin e alkoolit ose të substancave të tjera narkotike është hasur gjatë kryerjes së kundërvajtjes, nëse ekziston rreziku se do të vazhdojë të kryejë kundërvajtje në të ardhmen kurse nuk ekzistojnë kushte që menjëherë ta transferojë në institucion shëndetësor. Mbajtja mund të zgjatë më së shumti 12 orë nga momenti i mbajtjes. Shpenzimet për qëndrim bien në barë të kryerësit të kundërvajtjes.

(2) Për secilën mbajtje, Ministria e Punëve të Brendshme përpilon procesverbal në të cilin vendosen masat e marra dhe nëse merren masa mjekësore edhe masat mjekësore. Ekzemplar nga procesverbal i dorëzohet personit të mbajtur.

(3) Person nën ndikimin e alkoolit ose substancave të tjera narkotike konsiderohet personi për të cilin kjo është përcaktuar në pajtim me ligjin, duke përdorur mjete dhe pajisje teknike ose nëse nga paraqitja, sjellja, gjendja psikofizike dhe rrëthanat e tjera ai nuk është në gjendje të menaxhojë veprimet e tij.

Arrestimi i personave të hasur gjatë kryerjes së kundërvajtjes

Neni 97

(1) Ministria e Punëve të Brendshme edhe pa urdhër të gjykatës mund ta arrestojnë personin e kapur gjatë kryerjes së kundërvajtjes, nëse nuk është e mundur të përcaktohet identiteti i kryerësit ose nëse ai nuk ka vendqëndrim ose nëse me largimin jashtë vendit për qëndrim do mund të shmangë përgjegjësinë për kundërvajtjen, ose nëse ka rrithana që bëjnë vlerësimin se kryerësi do të vazhdojë me kundërvajtjen ose se do ta përsërisë atë.

(2) Nëse në rastin nga paragrafi (1) i këtij neni, kryerësi është kapur gjatë kryerjes së kundërvajtjes në kohën kur gjykata nuk punon ose nëse ekzistojnë rrithana të cilat tregojnë rrezikun se ai do të ikë ose do të vazhdojë me kundërvajtje ose do ta përsërisë atë, mund ta mbajë nëpunësi policor. Mbajtja zgjat deri sa të mos jetë e mundur që kryesi të nxirret para gjykatës kompetente, por jo më gjatë se 12 orë.

(3) Kryerësi i cili është arrestuar menjëherë duhet të informohet në gjuhën e tij amtare ose në gjuhën që e kuption për shkaqet e arrestimit, si dhe të këshillohet se nuk është i detyruar të deklarojë asgjë, se ka të drejtë për ndihmë momentale juridike të mbrojtësit të cilin mund ta zgjedhë në mënyrë të pavarur dhe se organi kompetent sipas kërkësës së tij është i detyruar t'i njoftojë të afërmitt e tij.

Njoftimi për mbajtje për shkak të arrestimit

Neni 98

(1) Gjykata, përkatësisht Ministria e Punëve të Brendshme, e cila ka caktuar mbajtjen, me kërkësë të personit të mbajtur është i detyruar ta njoftojë familjen e tij për mbajtjen. Me kërkësen e personit të mbajtur për mbajtjen do të njoftohet edhe punëdhënësi i tij, respektivisht përfaqësia diplomatike e shtetit të huaj, nëse është e nevojshme të marrë diçka për mbrojtjen ose kujdesin e fëmijëve dhe të anëtarëve të tjerë të familjes, për të cilët kujdeset personi i mbajtur, si dhe qendra kompetente për punë sociale.

(2) Për mbajtjen e personit nga personeli ushtarak sipas detyrës zyrtare do të informohet njësia ushtarake, respektivisht komanda të cilës eprori ushtarak i takon.

Kreu i trembëdhjetë

DËSHMIMI

Pranimi i kundërvajtjes

Neni 99

Nëse i akuzuari e pranon kryerjen e kundërvajtjes dhe pranimi është vullnetar, me vetëdije, në mënyrë të quartë dhe i tërësishëm, gjykata nuk ka nevojë të grumbullojë edhe dëshmi të tjera.

Dëgjimi i dëshmitarëve

Neni 100

(1) Dëshmitari do të dëgjohet para gjykatës para të cilës mbahet procedura kundërvajtëse.

(2) Nëse dëshmitari ka vendbanim ose vendqëndrim jashtë selisë së gjykatës, dëgjimi i dëshmitarit do të kryhet në rrugë të kërkuar deri te gjykata sipas vendbanimit ose vendqëndrimit të dëshmitarit.

Kreu i katërbëdhjetë

NDËPRERJA DHE NDALIMI I PROCEDURËS KUNDËRVAJTËSE PARA GJYKATËS

Ndërprerja e procedurës

Neni 101

(1) Gjykata që e mban procedurën kundërvajtëse me aktvendim do ta ndërpresë procedurën nëse:

- nuk mund të vërtetohet vendbanimi respektivisht vendqëndrimi i të akuzuarit dhe nëse për ndonjë arsyet jetë, nuk është në dispozicion të organeve publike ose gjendet jashtë vendit për kohë të pacaktuar,

- te i akuzuari ka ndodhur sëmundje e përkohshme shpirtërore ose shqetësim i përkohshëm shpirtëror,

- për të njëjtën vepër është ngritur procedurë penale deri në përfundimin e procedurës penale dhe

- procedura që është ndërprerë në bazë të alinesë 3 të këtij neni do të vazhdojë kur procedura penale është ndërprerë në bazë jetë kursë edhe më tej ekzistojnë kushtet për kryerjen e procedurës kundërvajtëse.

(2) Para miratimit të aktvendimit për ndërprerjen e procedurës kundërvajtëse do të grumbullohen të gjitha dëshmitë për kundërvajtje dhe përgjegjësinë e të akuzuarit te të cilat mund të vihet.

(3) Procedura e ndërprerë do të vazhdojë kur do të pushojnë shkaqet për të.

(4) Për ndërprerjen dhe vazhdimin e procedurës do të njoftohet parashtruesi i kërkësës.

(5) Aktvendimi nga paragrafi (1) i këtij neni nuk përmban këshillë juridike.

Ndërprerja e pjesshme e procedurës kundërvajtëse

Neni 102

(1) Nëse gjoba paguhet dhe nëse urdhërpagesa kryhet në afat e përcaktuara me këtë ligj, gjykata do të miratojë aktvendim me të cilin procedura ndëpritet në atë pjesë dhe do të mbahet procedurë pas kërkësës së paraqitur për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga neni 23 paragrafët (5), (6), (7), (8) dhe (9) të këtij ligji, si sanksione kundërvajtëse të pavarura për kundërvajtje të kryer.

(2) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni lejohet ankesë.

(3) Kur procedura është e ndërprerë me aktvendim, shpenzimet bien në barë të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Procedura për marrje me vendim të gjykatës

Neni 103

(1) Sendet që mund të konfiskohen sipas nenit 40 të këtij ligji përkohësisht mund të konfiskohen edhe para marrjes së vendimit për kundërvajtjen për të cilën lëshohet vërtetim.

(2) Gjatë mbajtjes së procedurës kundërvajtëse, gjykata, me urdhër me shkrim, përkohësisht mund të konfiskojë send. Kopja e urdhrit duhet t'i dorëzohet organit të ngarkuar me rruajtjen e sendeve të konfiskuara, si dhe personit nga i cili janë konfiskuar sendet.

(3) Nëse sendi është nga ato që prishen lehtë ose nese rruajtja kërkon shpenzime joproporcionale, gjykata përgjegjëse për mbajtjen e procedurës kundërvajtëse e dorëzon të Agjencinë për Menaxhim me Pronën e Konfiskuar e cila vepron në pajtim me ligjin.

Kreu i pesëmbëdhjetë

RRJEDHA E PROCEDURËS

Procedura e shkurtuar

Neni 104

(1) Procedura e shkurtuar mbahet kur:

- në kërkesën për fillimin e procedurës kundërvajtëse përbahen të gjitha faktet dhe dëshmitë në bazë të të cilave gjykata mund të vendoë pa praninë e palës,

- kërkesa për ngritjen procedurës bazohet në dokumentet publike të lëshuara nga organi kompetent publik dhe

- kryerësi është kapur gjatë kryerjes së kundërvajtjes nga personi i autorizuar zyrtar.

(2) Gjykata vendoë në procedurë të shkurtuar pa e marrë në pyetje kryerësin kur ai është i thirrur në mënyrë të rregullt, kurse nuk paraqitet dhe nuk paraqet dëshmi përgesë të arsyeshme të paraqitet para gjykatës.

I akuzuari dhe e drejta e tij e mbrojtjes

Neni 105

Nëse i akuzuari paraqitet përmarrje në pyetje për shkak të kontrollit të pretendimeve në kërkesën e paraqitur për ngritjen procedurës kundërvajtëse, gjykata mund të ftojë me procesverbal të dëgjohen dëshmitarët ose ekspertët.

Gjykatësi kujdestar

Neni 106

(1) Për shkak të shpejtësisë së procedurës gjykata siguron punë të vazhdueshme gjatë 24 orëve.

(2) Me orarin e punës së gjykatës përcaktohet gjykatës kujdestar dhe punëtor gjyqësor gjatë gjithë ditës, ditë jo pune dhe ditë festë.

Urgjencia e procedurës kundërvajtëse

Neni 107

(1) Gjykata është e detyruar të fillojë procedurë kundërvajtëse menjëherë pas marres së kërkesës për fillimin e procedurës kundërvajtëse kurse më së voni në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

(2) Procedura para gjykatës së shkallës së parë duhet të përfundojë në afat prej tre muajve nga dita e paraqitjes së kërkesës përgjite të procedurës kundërvajtëse.

(3) Kur i akuzuari është i huaj, gjykata vendoë me procedurë urgjente në afat sa më të shkurtë të mundshëm por jo më gjatë se tri ditë nga dita e pranimit të kërkesës përfillimin e procedurës kundërvajtëse.

(4) Ankesa e shprehur nga i huaji nuk e prolongon përbartimin vendimit.

Shqyrtimi me gojë

Neni 108

(1) Gjykata që mban procedurë kundërvajtëse caktion shqyrtim me gojë, nëse ajo është e nevojshme përsqarimin e gjendjes faktik

(2) Në shqyrtim thirren parashtruesi i kërkesës përgjitjen e procedurës kundërvajtëse, i akuzuari, mbrojtësi i tij dhe dëshmitari, kurse sipas nevojës personi që e konstaton, i dëmtuan ose eksperti. Nëse i akuzuari është person juridik në shqyrtim thirret përfaqësuesi i tij.

Shqyrtimi me gojë në mungesë të të akuzuarit

Neni 109

(1) Gjykata e cila e mban procedurën mund të vendoë të mbahet shqyrtim me gojë në mungesë të të akuzuarit i cili është ftuar në mënyrë të rregullt, nëse gjykata përcakton se prania e tij nuk është e rëndësishme përcaktim të rregullt të gjendjes faktike. Me kushtet të njëjta mund të mbahet shqyrtim edhe në mungesë të përfaqësuesit të ftuar në mënyrë të rregullt të personit të akuzuar juridik.

(2) Shqyrtimi do të mbahet kur nuk do të vijë përfaqësuesi i parashtruesit të kërkesës i ftuar në mënyrë të rregullt, nëse prania e tij nuk është e domosdoshme përshtjellim të gjendjes faktike.

(3) Shqyrtimi do të mbahet edhe kur nuk do të vijë mbrojtësi i të akuzuarit i ftuar në mënyrë të rregullt.

Rrjedha e shqyrtimit me gojë

Neni 110

(1) Shqyrtimi fillon me shpalljen e përmbajtjes kryesore të kërkesës. Mandje fillon marrja në pyetje e të akuzuarit. Nëse janë të akuzuar person juridik dhe person përgjegjës i personit juridik, së pari dëgjohet përfaqësuesi i personit juridik, ndërsa pas tij personi përgjegjës. Pas marrjes në pyetje të të akuzuarit zbatohet procedurë e dëshmisë me dëgjim të dëshmitarëve, ekspertë dhe nxjerje të dëshmive të tjera.

(2) Parashtruesi i kërkesës, i akuzuari dhe mbrojtësi i tij dëgjohet përfaqësuesi i personit juridik kanë të drejtë që gjatë shqyrtimit të propozojnë dëshmi dhe të vënë propozime të tjera, ndërsa pas lejes së gjykatësit i cili e udhëheq procedurën e kundërvajtjes mund t'u parashtronë pyetje personave të cilët dëgjohen.

(3) Në shqyrtim fjalën e fundit kurdoherë e ka i akuzuari, përkatësisht përfaqësuesi i personit të akuzuar juridik.

(4) Nëse gjykatësi i cili e udhëheq procedurën e kundërvajtjes gjen se dëgjimi nuk duhet të prolongohet për shkak të plotësimit të procedurës ose shpjegimit të çështjeve të caktuara, do ta përfundojë shqyrtimin dhe do të miratojë vendimin për kundërvajtjen, dhe publikisht do ta shpall shqiptimin e vendimit me shpjegim të shkurtër të shkaqeve.

(5) Për punën e shqyrtimit mbahet procesverbal në të cilin futet në pikë të rëndësishme, e gjithë rrjedha e shqyrtimit. Procesverbalin e nënshkruan gjykatësi dhe procesverbalmbajtësi.

Veprimi në rast kur i akuzuari ka kryer kundërvajtje gjatë procedurës

Neni 111

(1) Nëse gjatë nxjerjes së veprimeve në procedurën kundërvajtëse i akuzuari ka kryer kundërvajtje të re ose zbulohet kundërvajtje e kryer më herët, gjykata e cila e mban procedurën e kundërvajtjes, sipas rregullës, me kërkesë të parashtruesit të pranishëm të kërkesës, do ta zgjerojë procedurën edhe për atë kundërvajtje,

(2) Nëse parashtruesi i kërkesës nuk është i pranishëm ose nuk është i autorizuar për parashtrim të kërkesës përgjitje të procedurës së kundërvajtjes dhe në pikëpamje të kundërvajtjes nga paragrafi (1) i këtij nenit ose i akuzuari ka bërë vepër penale, gjykatësi për atë do ta përpilojë procesverbalin dhe me të do ta njoftojë parashtruesin kompetent të kërkesës, përkatësisht prokurorin publik. Në mënyrë të njëjtë do të veprohet nëse edhe ndonjë tjetër gjatë nxjerjes së veprimeve në procedurën e kundërvajtjes ka kryer kundërvajtje.

Miratimi dhe shpallja e vendimeve**Neni 112**

(1) Procedura e kundërvajtjes përfundon me miratimin e aktgjykimit ose aktvendimit.

(2) Aktgjykimi ose aktvendimi për kundërvajtje miratohet vetëm për person për të cilin kërkohet ngritje e procedurës për kundërvajtje dhe vetëm për kundërvajtje që është lëndë e kërkesës.

(3) Gjykata nuk është e lidhur për propozimet dhe vlerësimin në lidhje me kualifikimin juridik të kundërvajtjes.

(4) Aktgjykimi ose aktvendimi për kundërvajtjen bazohet në dëshmitë e nxjerra dhe faktet e përcaktuara në procedurën e kundërvajtjes.

Aktgjykimi**Neni 113**

(1) Me aktgjykim për kundërvajtje i akuzuari shpallet fajtor dhe i shqiptohet sanksion i kundërvajtjes ose lirohet nga përgjegjësia.

(2) Nëse procedura e kundërvajtjes mbahet për më shumë kundërvajtje, në aktgjykim do të ceket për cilat kundërvajtje shpallet fajtor dhe cili sanksion kundërvajtës i shqiptohet, përkatesisht lirohet nga përgjegjësia.

(3) Aktgjykimi me shkrim për kundërvajtje doemos duhet të ketë hyrje, diapositiv dhe arsyetim.

(4) Hyrja e aktgjykimit për kundërvajtje e përmban emrin e gjykatës që e ka miratuar, emrin dhe mbiemrin e gjykatës i cili e ka miratuar aktgjykimin, emrin dhe mbiemrin e të akuzuarit dhe mbrojtësit, firmën, përkatesisht titullin dhe selinë e personit të akuzuar juridik dhe kundërvajtjen që është lëndë e procedurës.

(5) Diapositivi i aktgjykimit për kundërvajtje doemos duhet t'i përbajë të dhënat personale të të akuzuarit, të dhëna për personin e akuzuar juridik, se i akuzuari është përgjegjës për kundërvajtje ose sanksion kundërvajtës që shqiptohet ose i akuzuar lirohet nga përgjegjësia.

(6) Kur aktgjykimi për kundërvajtje ka arsyetim, gjykata do t'i cekë dëshmitë dhe rrethanat në bazë të të cilave e bazon vendimin e vet.

(7) Aktgjykimi i miratuar në procedurë të shkurtuar, si dhe aktgjykimi me të cilin e pronon kundërvajtjen dhe kur heq dorë nga e drejta e ankesës, nuk ka arsyetim.

(8) Aktgjykimi përmban këshillë juridike.

Aktgjykimi me të cilin i akuzuari lirohet**Neni 114**

Aktgjykimi me të cilin i akuzuari lirohet nga përgjegjësia do të miratohet, nëse:

1) veprimi nuk është kundërvajtje;

2) i akuzuari nuk e ka kryer kundërvajtjen;

3) ekzistojnë rrethana të cilat e përjashtojnë përgjegjësinë për kundërvajtje;

4) procedura është mbajtur pa kërkesë të organit të autorizuar (neni 83 paragrafi (1) të këtij ligji);

5) procedura është mbajtur nga gjykatë jokompetente reale;

6) i akuzuari për kundërvajtje të njëjtë në mënyrë të plotfuqishme është sanksionuar në procedurë të kundërvajtjes, ose procedura e kundërvajtjes në mënyrë të plotfuqishme është ndërprerë, po jo për shkak të jokompetencës;

7) i akuzuari në procedurë penale në mënyrë të plotfuqishme është shpallur fajtor për vepër e cila i përfshin edhe shenjat e kundërvajtjes;

8) i akuzuari gjëzon imunitet diplomatik;

9) është paraqitur vjetësim për mbajtje të procedurës së kundërvajtjes;

10) nuk ka dëshmi se i akuzuari e ka kryer kundërvajtjen dhe

11) parashtruesi i kërkesës ka hequr dorë nga kërkesa para plotfuqishmërisë së aktgjykimit për kundërvajtje.

Aktvendimi për ndërprerje të procedurës së kundërvajtjes**Neni 115**

(1) Procedura e kundërvajtjes ndërpritet me aktvendim, nëse:

- i akuzuari ka vdekur,

- personi juridik ka pushuar të ekzistojë,

- gjykata përcakton se kundërvajtja është kryer në gjendje të paparamenduar dhe

- gjatë rrjedhës së procedurës te personi i akuzuar është krijuar sëmundje e përhershme mendore dhe në raste të tjera të caktuara me këtë ligj.

(2) Procedura e kundërvajtjes do të ndërpritet edhe në raste të tjera të përcaktuara me ligj.

Aktgjykimi me të cilin i akuzuari shpallet fajtor**Neni 116**

(1) Në aktgjykimin për kundërvajtje me të cilin i akuzuari do të shpallet fajtor, do të theksohet:

- për cilën kundërvajtje, përkatesisht cilat kundërvajtje të akuzuarit i shqiptohet sanksion kundërvajtës, përshkrim i kundërvajtjes dhe kualifikim juridik për kundërvajtjen,

- sanksioni i kundërvajtjes që i shqiptohet të akuzuarit, përkatesisht vendimi për lirim nga sanksioni,

- sanksione të kundërvajtjes për kundërvajtje të veçanta dhe sanksion i vetëm i kundërvajtjes, nëse bëhet fjalë përfundim të kundërvajtjeve,

- vendimi për konfiskim të pronës dhe dobi pronësore dhe konfiskim të sendeve,

- vendimi për llogaritje të mbajtjes,

- vendimi për shpenzime të procedurës dhe

- vendimi për kërkesë pronësore-juridike.

(2) Në aktgjykimin për kundërvajtje do të përcaktohet afati në të cilin duhet të paguhet gjoba dhe theksohet paralajmërimi për pagesë të detyrueshme.

Shpenzime të procedurës**Neni 117**

(1) Shpenzime për procedurën e kundërvajtjes janë:

- shtesa për dëshmitarë, ekspertere, përkthyesh, interpretues dhe persona të tjera të nevojshëm në procedurë, kontroll dhe ruajtje të sendeve të konfiskuara,

- shtesa për arrestim,

- shpenzime për veprime zyrtare edhe për persona të autorizuar zyrtarë,

- shtesa për shërim të të akuzuarit, përkohën kur është i mbajtur,

- shpenzime të rrugës të të akuzuarit,

- paushall,

- shpërblimi dhe shtesa të nevojshme për mbrojtësin.

(2) Paushalli përcaktohet në kufijt e shumave të përcaktuara në pajtim me kohëzgjatjen dhe ndërlikimin e procedurës dhe në pajtim me gjendjen e përgjithshme të personit që është i obliguar ta paguajë.

(3) Shpenzimet nga paragrafi (1) alinetë 1, 2, 3 dhe 4 të këtij nenit në procedurën e kundërvajtjes paguhën para kohe nga mjete gjykate, ndërsa më vonë gjykata i kompenson nga personi i cili sipas nenit 118 të këtij ligji është i obliguar t'i paguajë.

Pagesa e shpenzimeve të procedurës së kundërvajtjes

Neni 118

(1) Shpenzimet e procedurës së kundërvajtjes i paguan i gjykuari, të cilit i është shqiptuar sanksioni i kundërvajtjes.

(2) Nëse është mbajtur procedurë e kundërvajtjes përmë shumë kundërvajtje, personi të cilit i është shqiptuar sanksion i kundërvajtjes nuk do t'i bartë shpenzimet përkundërvajtjet përmë cilat është miratuar aktgjykim i lirimt, nëse ato shpenzime mund të ndahan nga shpenzimet e përgjithshme.

(3) Nëse me vendimin e njëjtë u është shqiptuar sanksion i kundërvajtjes më shumë të akuzuarve, do t'ë përcaktohet çfarë pjese të shpenzimeve paguan secili prej tyre, ndërsa nëse ajo nuk mund të përcaktohet të gjithë të akuzuarit në mënyrë solidare do t'i paguajnë shpenzimet e procedurës.

(4) Shpenzimet e procedurës së kundërvajtjes në cilin do aktgjykim të miratuar të lirimt bien në barë të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

(5) Gjykata e cila e mban procedurën e kundërvajtjes mund ta lirojë të akuzuarin të cilit i është shqiptuar sanksion kundërvajtës nga kompensimi i shpenzimeve të procedurës nga neni 117 paragrafi (1) të këtij ligji, dhe shthesat e nevojshme përmbrojtësin, nëse përm shkak të pagesës së shpenzimeve i është kërcënuar ekzistencë e tij ose e personave të cilët është i obliguar t'i mbajë.

Aktvendimi për shpenzime

Neni 119

(1) Në vendimin përkundërvajtje përcaktohet kush i paguan shpenzimet dhe lartësia e tyre.

(2) Nëse përpërcaktim të shpenzimeve nuk ka të dhëna të mjaftueshme, përm shpenzimet e procedurës do të miratohet aktvendim i veçantë.

(3) Kërkesa me të dhënat përlartësinë e shpenzimeve të procedurës që është ndërprerë ose është miratuar aktgjykim i lirimt mund të parashtrohet në afat prej tre muajsh nga dita e aktgjykit të plotfuqishëm ose aktvendimi i është dorëzuar atij personi që ka të drejtë të parashtrojë kërkesë të tillë.

Shpenzime të veçanta

Neni 120

(1) I akuzuari, përfaqësuesi ligjor, përfaqësuesi i personit juridik, mbrojtësi, i autorizuar, dëshmitari, eksperti, përkthyesi, interpretuesi dhe person tjetër i nevojshëm në procedurë pa marrë parasysh rezultatin nga procedura e kundërvajtjes i paguajnë shpenzimet përrazitësuar me arrestimin e tyre, prolongimin e vepimit në procedurën e kundërvajtjes dhe shpenzime të tjera të cilat i kanë shkaktuar me fajin e vet.

(2) Përm shpenzimet e procedurës nga paragrafi (1) i këtij neni miratohet aktvendim i veçantë.

Shpenzime në procedurë përmjetë juridike

Neni 121

(1) Përm pagesë të shpenzimeve në procedurë pas ankesës do t'ë vendosë gjykata e shkallës së dytë në pajtim me dispozitat e neneve 117, 118, 119 dhe 120 të këtij ligji.

(2) Paushalli nuk do t'ë përcaktohet, nëse me vendimin e gjykatës së shkallës së dytë është vendosur plotësisht ose pjesërisht në dobi të të akuzuarit.

(3) Paushall do t'ë përcaktohet edhe në rast nëse ankesë është e refuzuar.

Shpenzime të procedurës me mjete juridike të jashtëzakonshme

Neni 122

Përm pagesën e shpenzimeve të cilat do t'ë krijohen në procedurën e kundërvajtjes me mjete të jashtëzakonshme juridike në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga nenen 117, 118, 119 dhe 120 të këtij ligji.

Miratimi i rregullave përm shpenzime të procedurës

Neni 123

Lartësinë dhe mënyrën e caktimit të shpenzimeve të bëra reale përm procedurën e kundërvajtjes që mbahet para gjykatave i caktion kryetari i Gjykatës Supreme të Republikës së Maqedonisë.

Kreu i gjashtëmbëdhjetë

MJETE JURIDIKE

Llojet e mjeteve juridike

Neni 124

(1) Kundër aktgjykit të aktvendimit të gjykatës së shkallës të parë mund të deklarohet ankesë te gjykatë e shkallës së dytë.

(2) Në procedurë të kundërvajtjes të përfunduar me aktgjykim mund të shfrytëzohen meje të jashtëzakonshme juridike: kërkesë përm njëritje të procedurës së kundërvajtjes dëshmi të reja përm shpenzimet e shkallës së parë të kundërvajtjes.

Procedura përmjetë juridike

Neni 125

(1) Në procedurën e kundërvajtjes përmjetë juridike të rregullta dhe të jashtëzakonshme, mbrojtësi doemos duhet të dorëzojë autorizim, ndërsa nëse mbrojtësi nuk dorëzon autorizim, konsiderohet se mjeti i parashtruar juridik është i parregullt.

(2) Në procedurën përmjetë rregullta dhe përmjetë gjykatës së shkallës së dytë vendos më së voni në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit të ankesës, në mbledhje jopublike.

(3) Kur bëhet fjalë përm t'u huaj, gjykata e shkallës së parë vendos menjëherë, ndërsa më së voni në afat prej tri ditë nga dita e pranimit të ankesës.

(4) Gjykata e shkallës së dytë mund ta anulojë vendimin e shkallës së parë dhe lëndën ta kthejë në gjykatën e shkallës së dytë nëse është propozuar nxjerrje e dëshmi të reja përm shpenzimet e shkallës së parë.

(5) Kur gjykata e shkallës së dytë vepron pas ankesës së deklaruar kundër vendimit i cili njëherë është anuluar dhe kthejë në zgjidhje të sërishtme, ai vet në mënyrë të obligueshme do ta zgjidhë lëndën.

(6) Gjykata e shkallës së dytë gjatë vendosjes së sërishtme nuk është e lidhur përm kualifikimin juridik të përmajtjës.

(7) Kur gjykata e shkallës së dytë e përsërit vendimin e shkallës së parë të miratuar sipas nenen 113 paragrafit (7) të këtij ligji, nuk duhet doemos t'ë japo arsyetim me shkrim në vendimin e saj.

Член 4

Во членот 28 став (1) точка 22. зборовите: „Основен суд Скопје I - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Основен кривичен суд Скопје“.

Во точката 23. зборовите: „Основен суд Скопје II - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Основен граѓански суд Скопје“.

Член 5

Во членот 29 став 1 точка 3. зборовите: „Скопје I - Скопје и Скопје II - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Основен кривичен суд Скопје и Основен граѓански суд Скопје“.

Член 6

Во членот 30 став (1) алинејата 3 се брише.

Во ставот (2) алинеја 11 запирката се заменува со сврзникот „и“.

Алинејата 12 се брише.

Член 7

Во член 31 став (1) алинејата 2 се брише.

Во алинејата 3 која станува алинеја 2, по зборот „екстрадиција“ се даваат зборовите: „трансфер на осудени лица, признавање и извршување на странски судски одлуки“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборовите: „по граѓански спорови“ се заменуваат со зборовите: „во граѓански и трговски работи“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Надлежноста од ставовите (1) и (2) на овој член ќе ја вршат судовите и тоа: Основниот суд во Битола и за подрачјето на Основниот суд во Ресен, Основниот суд во Прилеп и за подрачјето на Основниот суд во Крушево, Основниот суд во Охрид за подрачјето на Основниот суд во Охрид, Основниот суд во Струга за подрачјето на Основниот суд во Струга, Основниот суд во Гостивар за подрачјето на Основниот суд во Гостивар, Основниот суд во Кичево и за подрачјето на основните судови во Кичево и Дебар, Основниот суд во Тетово за подрачјето на Основниот суд во Тетово, Основниот суд во Куманово и за подрачјето на основните судови во Крива Паланка и Кратово, Основниот суд во Кочани и за подрачјето на основните судови во Берово, Виница и Делчево, Основниот суд во Велес за подрачјето на Основниот суд во Велес, Основниот суд во Гевгелија за подрачјето на Основниот суд во Гевгелија, Основниот суд во Кавадарци и за подрачјето на Основниот суд во Неготино, Основниот суд во Струмица и за подрачјето на Основниот суд во Радовиш и Основниот суд во Штип и за подрачјето на Основниот суд во Свети Николе.“.

Член 8

Во членот 32 став (1) зборовите: „Основниот суд Скопје I - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Основниот кривичен суд Скопје“.

Во ставот (2) зборовите: „Скопје II - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Штип и Основен граѓански суд Скопје“, а зборовите: „Основниот суд Скопје II - Скопје“ се заменуваат со зборовите: „Основниот граѓански суд Скопје“.

Во ставот (3) зборовите: „суд Скопје I -“ се заменуваат со зборовите: „кривичен суд“.

Во ставот (4) зборовите: „суд Скопје II -“ се заменуваат со зборовите: „граѓански суд“.

Член 9

Во членот 34 став 1 алинеја 3 зборовите: „спроведувањето и извршувањето на одредбите“ се заменуваат со зборовите: „постапка за склучување“, а заградите и зборовите во заградите се бришат.

Во алинејата 4 по зборовите: „друга правна заштита и“ се даваат зборовите: „против секое управно дејствие или пропуштање на управно дејствие ако страната тврди дека со тоа дејствие или пропуштање се повредени нејзините права или правни интереси.“.

Член 10

Во член 37 став (1) по алинејата 6 се дава нова алинеја 7, која гласи:

„- донесува кодекс на судиска етика за судиите и судиите поротници, на предлог на здружението на судии,“.

Алинејата 7, која станува алинеја 8, се менува и гласи:

„- може да поднесе барање за поведување на постапка за утврдување на одговорност на судија или претседател на суд,“.

Алинејата 8 се брише.

Во алинејата 10 зборовите: „спроведува избор на членови“ се заменуваат со зборовите: „именува членови“.

Член 11

По членот 38 се дава нов член 38-а, кој гласи:

„Член 38-а

Судија на основен суд со проширена надлежност со судиски стаж до две години, може да одлучува само во постапки од членот 30 од овој закон.“.

Член 12

Во членот 39 став (8) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се даваат зборовите: „но не повеќе од еднаш во текот на пет години. По истекот на времето за кое судијата е распореден во друг судски оддел задолжително се враќа во одделот во кој бил претходно распореден.“.

Во ставот (9) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се даваат зборовите: „но не повеќе од еднаш во текот на пет години. Во случај на временото упатување, платата на судијата не смее да биде намалена. По истекот на времето за кое судијата е упатен да работи во друг суд или друг специјализиран оддел задолжително се враќа на работа во судот, односно специјализираниот оддел од кој бил упатен.“.

Во ставот (10) по зборот „Македонија“ се даваат зборовите: „со писмено образложена одлука“.

Во ставот (11) зборовите: „ставовите (4) и (7)“, се заменуваат со зборовите: „ставовите (4), (7) и (9)“.

Во ставот (12) зборовите: „одлуките на ставовите (8) и (9)“ се заменуваат со зборовите: „одлуката од ставот (8)“.

Член 13

Членот 40 се менува и гласи:

„(1) Во случај на укинување или реорганизирање на суд (укинување на специјализиран оддел или префрлање на оддел од еден суд во друг), Судскиот совет на Република Македонија ќе го распореди судијата на тој суд во друг суд од ист или понизок степен, при што платата на судијата не смее да биде намалена.

(2) Во случај на распоредување од ставот (1) на овој член, судијата има право на приговор во рок од три дена до општата седница на Врховниот суд на Република Македонија, кој е должен да одлучи по приговорот во рок од седум дена од приемот на приговорот.“.

Член 14

Членот 44 се менува и гласи:

,,(1) Судскиот совет на Република Македонија е надлежен за утврдување на оптималниот број на судии и судии поротници по судови во Република Македонија.

(2) Оптималниот број на судии и судии поротници по судови во Република Македонија се определува со одлуки на Судскиот совет на Република Македонија, по прибавено мислење од општата седница на Врховниот суд на Република Македонија и мислење од седницата на судиите на соодветниот суд, врз основа на анализа и проекција за слободни судиски места и применувајќи го начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија, согласно со Годишната програма за работа на Судскиот совет на Република Македонија.

(3) Одлуките од ставот (2) на овој член се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“.”.

Член 15

Во членот 45 став (1) алинеја 3 зборовите: „за што се вршат здравствени прегледи“ се заменуваат со зборовите: „што се докажува со лекарска потврда“.

Алинејата 4 се менува и гласи:

,,- завршени правни студии со стекнати 300 ЕКТС или VII/1 степен на образование од областа на правните науки или ностирифицирана диплома од правни студии во странство за стекнати 300 кредити,“.

Во алинејата 6 зборот „активно“ се брише.

По алинејата 6 се дадава нова алинеја 7, која гласи:

,,- во моментот на изборот со правосилна пресуда да не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност за дело поврзано со вршење на правна професија или за друго кривично дело за кое е предвидена казна затвор од најмалку шест месеци.“.

Во ставот (2) бројот „7“ се заменува со бројот „6“.

Ставот (3) се менува и гласи:

,„Потребните видови на здравствени прегледи, формата и содржината на психолошкиот тест и тестот за интегритет, нивото на практична работа со компјутери, како и рокот на важност на соодветните потврди, ги уредува Судскиот совет на Република Македонија со подзаконски акт.“.

Член 16

Членот 46 се менува и гласи:

,,(1) Посебни услови за избор на судија во основен суд, апелационен суд и во Врховен суд на Република Македонија се:

1. за судија на основен суд може да биде избрано лице кое ја завршило обуката во Академијата за судии и јавни обвинители утврдена со закон;

2. за судија на основен суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат судиски стаж како судија во друг основен суд до моментот на пријавувањето за избор, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија;

3. за судија на апелационен суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку шест години непрекинат стаж како судија во основен суд, Управен или Виш управен суд до моментот на пријавување на изборот, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија;

4. за судија на апелационен суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат стаж како судија во друг апелационен суд до моментот на пријавување на изборот, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија;

5. за судија на Врховен суд на Република Македонија може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку шест години стаж како судија во апелационен суд до моментот на пријавување на изборот и кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија.

(2) Посебни услови за избор на судија во Управниот суд и Вишниот управен суд се:

1. за судија на Управниот суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат судиски стаж како судија во основен суд до моментот на пријавувањето за избор, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија;

2. за судија на Вишниот управен суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку шест години непрекинат судиски стаж како судија во апелационен или во Управниот суд до моментот на пријавувањето за избор, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија.

(3) Лице кое најмалку еден мандат било судија во меѓународен суд и кое ги исполнува условите од членот 45 од овој закон, може да биде избрано за судија во суд од сите степени.“.

Член 17

Во член 47 ставовите (1) и (2), се менуваат и гласат:

,,(1) Претседател на суд се избира од редот на судите кои имаат најмалку шест години непрекинат судиски стаж во суд од ист или повисок степен, под услови и во постапка утврдени со закон, за време од четири години, со право на уште еден избор во суд од ист степен.

(2) За претседател на суд се избира судија кој од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценет со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија.“.

Во ставот (3) по зборот „судија“ се додаваат зборовите: „меѓу еднаквите“.

Во ставот (4) по зборот „мандатот“ се додаваат зборовите: „со акциски план за спроведување на програмата“, запирката се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

,,(6) Судскиот совет објавува нов оглас за избор на претседател на суд во рок од десет дена од денот кога на седница утврдил дека на огласот не се јавил ниту еден кандидат или ниту еден од пријавените кандидати не ги исполнуваат законските услови за избор.“.

Ставот (6) станува став (7).

Член 18

Во членот 52 став (1) точката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „освен во случаи предвидени со закон.“.

Ставот (4) се менува и гласи:

,„Судијата може да држи преддавања на Академијата за судии и јавни обвинители и на високообразовна институција и да учествува во научни проекти.“.

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Судијата за периодот додека предава како претдавач во Академијата за судии и јавни обвинители, може да ја извршува судиската функција во намален обем, согласно со закон.“.

Ставовите (5) и (6) стануваат ставови (6) и (7).

Член 19

Во член 53 ставот (1) се менува и гласи:

„Ако судијата е именуван или избран за член на Судскиот совет на Република Македонија, судија на меѓународен суд, судија на Уставен суд, Јавен обвинител на Република Македонија, директор или заменик директор на Академијата за судии и јавни обвинители, судиската функција му мирува за времето додека ја врши должноста за која е именуван, односно избран.“.

Член 20

Во членот 56 став (1) алинеја 1 по зборот „безбедност“ се става точка, а сврзникот „и“ се брише.

Алинејата 2 се брише.

Член 21

Членот 63 се менува и гласи:

„За правата од членовите 61 и 62 од овој закон по барање на судијата одлучува Судскиот совет на Република Македонија, а средствата се обезбедуваат од Судскиот буџет.“.

Член 22

Во членот 67 став (2) точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите: „согласно закон и кога постојат оправдани причини за оддалечување од вршење на функцијата утврдени во закон.“.

Член 23

Во членот 68 став (1) зборовите: „кои се спротивни на етичкиот кодекс“ се бришат.

Член 24

Во членот 71 став (1) по зборовите: „Судска стипендија“ се додаваат зборовите: „по пат на конкурс“.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Одлуката од ставот (1) на овој член ја донесува Судскиот совет на Република Македонија, водејќи пред сè сметка за резултатите од работењето на судијата и неговата специјализација во одредена област.“.

Ставот (2) станува став (3).

Член 25

Насловот на Глава V се менува и гласи:

„V. ПРЕСТАНОК, РАЗРЕШУВАЊЕ И ОСНОВИ ЗА ОДГОВОРНОСТ“.

Член 26

Во член 73 став (1) алинејата 3 се менува и гласи:

„- ги исполнил условите за старосна пензија, со можност за продолжување на мандатот согласно со прописите за работните односи.“.

Алинејата 4 се менува и гласи:

„- настапат условите од членот 52 ставови (1) и (7) од овој закон, освен кога судиската функција мирува под услови утврдени со закон.“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Судскиот совет на Република Македонија најдоцна во рок од десет дена од денот на дознавањето за настапување на случаите од ставот (1) на овој член, утврдува престанок на судиската функција со што на судијата му престанува и правото на плата.“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Судот кој ја донел правосилната одлука од ставот (1) алинеја (5) на овој член е должен веднаш по правосилноста на одлуката писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија и претседателот на судот каде судијата ја врши судиската функција.“.

Член 27

Членот 74 се менува и гласи:

„(1) Судијата се разрешува од судиската функција:

- поради потешка дисциплинска повреда што го прави недостоен за вршење на судиската функција пропишана со закон и

- поради неструктурно и несовесно вршење на судиската функција под услови утврдени со закон.

(2) Одлuka за разрешување на судијата донесува Судскиот совет на Република Македонија.

(3) Судијата се разрешува од судиската функција согласно со основите предвидени во ставот (1) на овој член, ако:

- повредата е сторена со намера или очигледна небрежност по вина на судијата без оправдани причини и

- повредата предизвикала тешки последици.

(4) Во случај на полесен облик на повреда на основите од ставот (1) на овој член, на судијата може да му биде изречена дисциплинска мерка.

(5) Со денот на правосилноста на одлуката за разрешување на судијата од страна на Судскиот совет на Република Македонија, според основите од ставот (1) на овој член, на судијата му престанува правото на плата.“.

Член 28

Насловите на членовите 75 и 76 и членовите 75 и 76 се менуваат и гласат:

„3. Потешка дисциплинска повреда

Член 75

(1) Потешка дисциплинска повреда, за која се поведува постапка за утврдување на одговорност на судија, се смета:

1) потешка повреда на јавниот ред и мир и други посериозни форми на недолично однесување со која се нарушува угледот на судот и неговиот углед;

2) грубо влијание и мешање во вршењето на судиската функција на друг судија;

3) ако одбие да поднесе изјава за имотна состојба и интереси согласно со закон или ако податоците содржани во изјавата во голема мера се невистинити или

4) очигледно прекршување на правилата за изземање во ситуации во кои судијата знаел или требало да знае за постоење на некоја од основите за изземање предвидени со закон.

(2) За дисциплинската повреда од ставот (1) на овој член, претседателот на судот во рок од осум дена од денот на осознавање на сторената повреда, но не подолго од три месеци од сторената повреда е должен писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија.

(3) Во случаите на дисциплинската повреда од ставот (1) точка 1) на овој член, кога била донесена правосилна судска одлука, судот кој ја донел одлуката е должен веднаш по правосилноста на одлуката писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија и претседателот на судот каде судијата ја врши судиската функција.

(4) Постапка за утврдување на одговорност на судија во случајот од ставот (1) точка 1) на овој член може да се покrene и кога не е претходно донесена правосилна судска одлука.

4. Нестручно и несовесно вршење на судиската функција

Член 76

(1) Под нестручно и несовесно вршење на судиската функција се подразбира нездадоволителна стручност или несовесност на судијата што влијае на квалитетот и ажуарноста во работењето и тоа, ако:

1) во две последователни оценувања не ги исполнува критериумите за успешност во работењето, по вина на судијата без оправдани причини, за што е оценет со две негативни оценки, а согласно со постапката утврдена со Законот за Судскиот совет на Република Македонија;

2) е осуден со правосилна судска пресуда на казна пониска од предвидената во членот 73 став (1) алинеја 5 од овој закон, а која е директен резултат на постапување во вршење на судиската функција, намерно или со свесна небрежност;

3) неовластено издава класифицирани информации, односно изнесува информации и податоци за судски предмети со што се повредува обврската за заштита на тајноста на постапката утврдена со закон и кога јавноста е исклучена согласно со закон;

4) без оправдани причини не ги закажува рочиштата во предметите кои му се доделени во работа или на друг начин ја одлговлекува постапката;

5) не го зема предметот во работа заради што настапува застареност на кривично гонење или застареност на извршување на кривична санкција за кривично дело;

6) земе во работа предмет кој не му е распределен преку автоматизираниот компјутерски систем за управување со судски предмети во судовите;

7) намерно и неоправдано направи крупна професионална грешка, при што различното толкување на правото и фактите не може да претставува основ за утврдување на одговорност на судијата.

(2) За случаите од ставот (1) на овој член, претседателот на судот во рок од осум дена од денот на осознавање на сторената повреда, но не подолго од шест месеци од сторената повреда е должен писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија.

(3) За дисциплинската повреда од ставот (1) точка 2) на овој член судот кој ја донел правосилната одлука е должен веднаш по правосилноста на одлуката писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија и претседателот на судот каде судијата ја врши судиската функција.“.

Член 29

Членот 77 се менува и гласи:

„(1) Како дисциплинска повреда за која се поведува постапка за утврдување на одговорност на судија за која ќе се изрече дисциплинска мерка се смета:

1) полесна повреда на јавниот ред и мир или друга полесна форма на недолично однесување со кое се нарушува угледот на судот и неговиот углед;

2) искористување на својата функција и угледот на судот за остварување на свои приватни интереси;

3) неисполнување на менторски задолженија;

4) повреда на правилата за отсуство од работа;

5) непосетување на задолжителните обуки или

6) не noseње судска тога за време на судењата.

(2) За дисциплинската повреда од ставот (1) на овој член претседателот на судот е должен во рок од осум дена од денот на осознавање на сторената повреда, но не подолго од шест месеци од сторената повреда, писмено да го извести Судскиот совет на Република Македонија.

(3) Дисциплинска мерка се изрекува на судија во случаите од ставот (1) на овој член, ако:

- дисциплинската повреда е сторена со намера или очигледна небрежност по вина на судијата без оправдани причини и

- дисциплинската повреда предизвикала тешки последици.“.

Член 30

Членот 78 се менува и гласи:

„(1) За утврдена одговорност на судија, Советот може да изрече една од следниве дисциплински мерки:

- писмена опомена,

- јавен укор,

- намалување на платата во висина од 15% до 30% од месечната плата на судија во траење од еден до шест месеци.

(2) Ако на судијата со правосилна одлука му е изречена дисциплинска мерка намалување на плата во висина од 15% до 30% од месечната плата, судијата не може да биде избран во повисок суд, за член на Судскиот совет, предложен за судија во меѓународен суд, директор или заменик директор на Академијата за судии и јавни обвинители, за времето додека трае дисциплинската мерка.

(3) При утврдувањето на дисциплинската одговорност, определувањето и изрекувањето на дисциплинските мерки задолжително се земаат предвид тежината на повредата, степенот на одговорност, околностите под кои е сторена повредата и однесувањето на судијата, последиците од сторената повреда, како и претходно изречените дисциплински мерки.“.

Член 31

Во член 79 став (1) алинејата 1 се менува и гласи:

„- пречекорување и повреда на законски овластувања;“.

Алинеите 3 и 5 се бришат.

Алинејата 7, која станува алинеја 5, се менува и гласи:

„- повреда на одредбите за донесување и измена на Годишниот распоред на судии;“.

Алинеите 8 и 9 се бришат.

Алинејата 10, која станува алинеја 6, се менува и гласи:

„- ако претседателот на судот не го извести Судскиот совет на Република Македонија за сторена потешка дисциплинска повреда од членовите 75, 76 и 77 од овој закон од страна на судија во судот во кој е претседател, доколку настанувањето на повредата му било познато, а непријавувањето е заради прикривање на истата;“.

Алинејата 12 се брише.

Член 32

По членот 87 се додава нов член 87-а, кој гласи:

„Член 87-а

(1) Се основа Совет за координирање на информациско-комуникациска технологија во правосудните органи (во натамошниот текст: Советот за ИКТ) како оперативно стручно тело составен од претставници на правосудните органи.

(2) Советот за ИКТ дава предлог за утврдување на приоритети на политиките и координација на правосудните органи во работењето на системот на информациско-комуникациска технологија.

(3) Министерството за правда дава административно-техничка поддршка на работењето на Советот за ИКТ.

(4) Министерството за правда е корисник на статистичките податоци во базите на податоци од информатичкиот систем во правосудството.

(5) Министерот за правда со подзаконски акт го определува составот и начинот на работа на Советот за ИКТ.

(6) На членовите на Советот за ИКТ им следи месечен паричен надоместок во износ од една третина од просечната нето плата во Република Македонија, за што министерот за правда донесува решение.”.

Член 33

Во членот 98 став (1) точката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се даваат зборовите: „како и се врши прием на писмени поднесоци.“.

Член 34

Во членот 99 став (1) по зборот „предмети“ се става запирка и се даваат зборовите: „судскиот портал“.

По ставот (1) се даваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

„(2) Претседателот на Врховниот суд на Република Македонија е одговорен за функционирање на автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите.

(3) Во Врховниот суд на Република Македонија се формира работно тело за стандардизација на постапките при користење на автоматизираниот компјутерски систем за управување со судски предмети во судовите во состав од еден судија на Врховен суд на Република Македонија, по еден судија од секој апелационен суд, еден судија од Управниот суд, еден судија на Виш управен суд, еден судија од основен суд, административниот на Врховниот суд на Република Македонија и тројца информатичари од судовите.“.

Ставот (2) станува став (4).

Ставот (3) кој станува став (5) се менува и гласи:

„(5) Донесените правосилни одлуки судовите задолжително ги објавуваат на веб страницата на судот во рок од седум дена од денот на правосилноста, на начин утврден со закон.“.

Ставовите (4) и (5) стануваат ставови (6) и (7).

Ставот (6) се брише.

Ставот (7) кој станува став (8) се менува и гласи:

„Претседателот на Врховниот суд на Република Македонија со подзаконски акт го определува начинот на функционирање на информатичкиот систем во сите судови, по претходна согласност од општата седница на Врховниот суд на Република Македонија.“.

Член 35

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат, односно усогласат со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Врховниот суд на Република Македонија ќе го донесе кодексот на судиска етика за судии и судии поротници во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на кодексот на судиска етика за судии и судии поротници од страна на Врховниот суд на Република Македонија се применува Етичкиот кодекс донесен од страна на Здружението на судии на Република Македонија и истиот е задолжителен за сите судии во Република Македонија.

Член 36

Работното тело за стандардизација на постапките во судовите од членот 34 од овој закон ќе се формира во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Правосудните органи ќе ги назначат своите претставници во Советот за ИКТ во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на прописот од членот 87-а став (5) од овој закон, а конститутивната седница на Советот за ИКТ ќе се одржи во рок од два месеца од денот на влегувањето во сила на прописот од членот 87-а став (5) од овој закон.

Член 37

Започнатите постапки по предмети распределени во работа на судија на основен суд со проширена надлежност со судиски стаж помалку од две години, ќе завршат пред истиот судија.

Член 38

Основните судови во Гевгелија, Кавадарци и Кичево ќе ги вршат надлежностите на основни судови со проширена надлежност од 1 јануари 2020 година.

Судските постапки започнати пред 1 јануари 2020 година, а кои по добивањето на статус на судови со проширена надлежност на судовите во Гевгелија, Кавадарци и Кичево би потпаднале под нив, продолжуваат пред судот пред кој започнале.

Член 39

Судиите кои согласно со Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006, 35/2008, 150/10, 83/18 и 198/18), во 2019 година, по влегувањето во сила на овој закон, ќе ги исполнат условите за старосна пензија, односно ќе навршат 64 години старост, имаат право да поднесат писмена изјава за продолжување на мандатот, согласно со одредбите од членот 26 став 1 од овој закон, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR GJYKATA

Neni 1

Në Ligjin për gjykata (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 58/2006, 35/2008, 150/10, 83/18 dhe 198/18), në nenin 5 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

“Para gjykatave mbrohen liritë dhe të drejtat e njeriut dhe qytetarit dhe të drejtat e subjekteve tjera në Republikën e Maqedonisë.”.

Neni 2

Neni 9 ndryshohet si vijon:

“Askush nuk është përfashtuar nga procedura para gjyqit, përvëç kur me Kushtetutë dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuarë në pajtim me Kushtetutën janë përcaktuar raste të imunititetit.”.

Neni 3

Në nenin 12 në paragrafin (2) fjalët: “më karakteristike” shlyhen, e fjalët: “kriminalitet i fëmijëve zëvendësohen me fjalët: “delikuencë e fëmijëve.”.

Neni 4

Нë nenin 28 paragrafin (1) нë pikën 22. fjalët: "Gjykata Themelore Shkupi I Shkup" зëvendësohen me fjalët: "Gjykata Penale Themelore Shkup".

Нë pikën 23. fjalët: "Gjykata Themelore Shkupi II Shkup" зëvendësohen me fjalët: "Gjykata Civile Themelore Shkup".

Neni 5

Нë nenin 29 paragrafin (1) нë pikën 3. fjalët: "Shkupi I - Shkup dhe Shkupi II - Shkup" зëvendësohen me fjalët: "Gjykata Penale Themelore Shkup dhe Gjykata Civile Themelore Shkup".

Neni 6

Нë nenin 30 paragrafin (1) alineja 3 shlyhet.

Нë paragrafin (2) нë alinenë 11 presja зëvendësohet me lindhëzën "dhe".

Alineja 12 shlyhet.

Neni 7

Нë nenin 31 paragrafin (1) alineja 2 shlyhet.

Нë alinenë 3, e cila bëhet aline 2, pas fjalës "ekstradim" shtohen fjalët: "transferim i personave të gjykuar, njohje dhe përmbarim të vendimeve gjyqësore të huaja".

Нë paragrafin (2) нë fjalinë hyrëse fjalët: "sipas kontesteve civile" зëvendësohen me fjalët: "në punë civile dhe tregtare".

Parografi (3) ndryshohet si vijon:

"Kompetencën nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij nenido ta kryejnë gjykatat si vijojnë: Gjykata Themelore në Manastir edhe për njësinë e Gjykatës Themelore në Resnjë; Gjykata Themelore në Prilep edhe për njësinë e Gjykatës Themelore në Krushevë; Gjykata Themelore në Ohër për njësinë e Gjykatës Themelore në Ohër; Gjykata Themelore në Strugë për njësinë e Gjykatës Themelore në Strugë; Gjykata Themelore në Gostivar edhe për njësitë e Gjykatës Themelore në Gostivar, Gjykata Themelore në Kërçovë edhe për njësitë e gjykatave themelore në Kërçovë dhe Dibër; Gjykata Themelore në Tetovë për njësinë e Gjykatës Themelore në Tetovë; Gjykata Themelore në Kumanovë edhe njësinë e gjykatave themelore në Kriva Pallankë dhe Kratovë; Gjykata Themelore në Koçan edhe për njësinë e gjykatave themelore në Berovë, Viniçë dhe Dellçevë; Gjykata Themelore në Veles për njësinë e Gjykatës Themelore në Veles, Gjykata Themelore në Gjevgjeli për njësinë e Gjykatës Themelore në Gjevgjeli, Gjykata Themelore në Kavadar për njësinë e Gjykatës Themelore në Negotinë; Gjykata Themelore në Strumicë edhe për njësinë e Gjykatës Themelore në Radovish dhe Gjykata Themelore në Shtip edhe për njësinë e Gjykatës Themelore në Sveti Nikollë. "

Neni 8

Нë nenin 32 нë paragrafin (1) fjalët: "Gjykata Themelore Shkup I - Shkup" зëvendësohen me fjalët: "Gjykata Penale Themelore Shkup".

Нë paragrafin (2) fjalët: "Shkupi II Shkup dhe Shtip" зëvendësohen me fjalët: "Shtip dhe Gjykata Civile Themelore", kurse fjalët: "Gjykata Themelore Shkupi II Shkup" зëvendësohen me fjalët: "Gjykata Civile Themelore Shkup".

Нë paragrafin (3) fjalët: "gjykata Shkupi I -" зëvendësohen me fjalët: "gjykata penale".

Нë paragrafin (4) fjalët: "gjykata Shkupi II -" зëvendësohen me fjalët: "gjykata civile".

Neni 9

Нë nenin 34 нë paragrafin 1 нë alinenë 3 fjalët: "zbatimi dhe përmbarimi i dispozitave" зëvendësohen me fjalët: "procedura për lidhje", kurse kllapat dhe fjalët нë kllapa shlyhen.

Нë alinenë 4 pas fjalëve: "mbrojtje tjeter juridike dhe" shtohen fjalët: "kundër çdo veprimi administrativ ose lëshimi të veprimit administrativ nëse pala pohon se me atë veprim ose lëshim të veprimit janë cenuar të drejtat apo interesat juridike të saj.".

Neni 10

Нë nenin 37 paragrafin (1) pas alinesë 6 shtohet aline e re 7, si vijon:

"- miraton kodeks të etikës së gjykatësve për gjykatësit dhe gjykatësit porotë, me propozim të shoqatës së gjykatësve".

Alineja 7, e cila bëhet aline 8, ndryshohet si vijon:

"- mund të parashtrojë ankesë për ngritje të procedurës për përcaktimin e përgjegjësisë së gjykatësit ose kryetarit të gjykatës".

Alineja 8 shlyhet.

Нë alinenë 10 fjalët: "zbaton zgjedhje të anëtarëve" зëvendësohet me fjalët: "emëron anëtarë".

Neni 11

Pas nenit 38 shtohet nen i ri 38-a, si vijon:

"Neni 38-a

Gjykatësi i gjykatës themelore me kompetencë të zgjeruar me stazh gjykatësi deri në dy vjet, mund të vendosë vetëm në procedura të nenit 30 të këtij ligji..

Neni 12

Нë nenin 39 нë paragrafin (8) pika нë fund të fjalisë зëvendësohet me presje, shtohen fjalët: "por jo më shumë se një herë gjatë pesë vjetëve. Pas kalimit të kohës për të cilën gjykatësi është caktuar në njësi tjeter gjyqësore detyrimisht kthehet në njësinë në të cilën ishte i caktuar paraprakisht."

Нë paragrafin (9) pika нë fund të fjalisë зëvendësohet me presje, dhe shtohen fjalët: "por jo më shumë se një herë gjatë pesë vjetëve. Në rast të dërgimit të përkohshëm, roga e gjykatësit nuk guxon të zvogëlohet. Pas kalimit të kohës për të cilën gjykatësi është dërguar të punojë në gjykatë tjeter ose në njësi tjeter të specializuar detyrimisht kthehet me punë në gjykatë, përkatësisht njësinë e specializuar nga e cila është dërguar".

Нë paragrafin (10) pas fjalës "Makedonia" shtohen fjalët: "me vendim të arsyetur me shkrim".

Нë paragrafin (11) fjalët: "paragrafët (4) dhe (7)", зëvendësohen me fjalët: "paragrafët (4), (7) dhe (9)".

Нë paragrafin (12) fjalët: "vendimet e paragrafëve (8) dhe (9)" зëvendësohen me fjalët: "vendimi nga parografi (8)".

Neni 13

Neni 40 ndryshohet si vijon:

"(1) Në rast të pezullimit ose riorganizimit të gjykatës (ndërprerja e njësisë së specializimit ose transferimi i njësisë nga një gjykatë në tjetër), Këshilli Gjyqësor i Republikës së Makedonisë do ta sistemojë gjykatësin e asaj gjykatë në gjykatë tjeter të shkallës së njëjtë ose të shkallës më të ulët, me ç'rast roga e gjykatësit nuk guxon të zvogëlohet.

(2) Në rast të sistemimit nga paragrafi (1) i këtij nenii, gjykatësi ka të drejtë kundërshtimi në afat prej tri ditësh në seancën e përgjithshme të Gjykatës Supreme të Republikës së Makedonisë, e cila është e detyruar të vendosë për kundërshtimin në afat prej shtatë ditësh nga pranimi i kundërshtimit".

Neni 14

Neni 44 ndryshohet si vijon:

"(1) Кëshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është kompetent për përcaktimin e numrit optimal të gjykatësve ose gjykatësve porotë në gjykatat e Republikës së Maqedonisë.

(2) Numri optimal i gjykatësve dhe gjykatësve porotë në gjykatat në Republikën e Maqedonisë përcaktohet me vendime të Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë, pas mendimit të marrë nga seanca e përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Maqedonisë dhe mendimit nga seanca e gjykatësve të gjykatës përkatëse, në bazë të analizës dhe projektimit përvende të lira për gjykatës dhe duke zbatuar parimin e përfaqësimit përkatës dhe të drejtë të pjesëtarëve të bashkësive që nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me Programin vjetor për punë të Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(3) Vendimet nga paragrafi (2) i këtij nenit bohen në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 15

Në ninin 45 paragrafin (1) në alinenë 3 fjalët: "për çka kryhen kontolle shëndetësore" zëvendësohen me fjalët: "që dëshmohet me vërtetim mjekësor".

Alineja 4 ndryshohet si vijon:

"studime juridike të përfunduara me 300 SETK të arritura ose shkallën VII/1 të arsimit nga sfera e shkencave juridike ose diplomë të nostrifikuar nga studime juridike jashtë vendit për 300 kredi të arritura,".

Në alinenë 6 fala "aktive" shlyhet.

Pas alinesë 6 shtohet aline e re 7, si vijon:

"- në momentin e zgjedhjes me aktgjykim të plotfuqishëm të mos i jetë shqiptuar dënim ose sanksion kundërvajtës për ushtrim të profesionit, veprimtarisë ose detyrës për vepër të lidhur me ushtrimin e profesionit juridik ose për vepër tjeter penale për të cilën është paraparë dënim me burg prej së paku gjashtë muajsh.",

Në paragrafin (2) numri "7" zëvendësohet me numrin "6".

Parografi (3) ndryshohet si vijon:

"Llojet e nevojshme të kontolleve shëndetësore, formën dhe përbajtjen e testit psikologjik dhe testit të integrititetit, nivelin e punës praktike me kompjuterë, si dhe afatin e vlefshmërisë së vërtetimeve përkatëse, i rregullon Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë me akt nëngjyqësor.".

Neni 16

Neni 46 ndryshohet si vijon:

"(1) Kushte të posaçme për zgjedhje të gjykatësit në gjykatë themelore, gjykatë të apelit dhe në Gjykatën Supreme të Republikës së Maqedonisë janë:

1. gjykatës i gjykatës themelore mund të zgjidhet person i cili e ka përfunduar trajnimin në Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë të përcaktuar me lig;

2. gjykatës i gjykatës themelore mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku katër vjetësh stazh të pandërpërre të gjykatësit si gjykatës në gjykatë tjeter themelore deri në momentin e paraqitjes në zgjedhje, i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;

3. gjykatës i gjykatës së apelit mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku gjashtë vitesh stazh të pandërpërre si gjykatës në gjykatën themelore, Gjykatën Administrative ose Gjykatën e Lartë Administrative deri në

momentin e paraqitjes në zgjedhje, i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;

4. gjykatës i gjykatës së apelit mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku katër vitesh stazh të pandërpërre si gjykatës në gjykatë tjeter të apelit deri në momentin e paraqitjes në zgjedhje, i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;

5. gjykatës i Gjykatës Supreme të Republikës së Maqedonisë mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku gjashtë vjetësh stazh si gjykatës në gjykatën e apelit deri në momentin e paraqitjes në zgjedhje dhe i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(2) Kushte të posaçme për zgjedhje të gjykatësit në Gjykatën Administrative dhe Gjykatën e Lartë Administrative janë:

1. gjykatës i Gjykatës Administrative mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku gjashtë vjetësh stazh të pandërpërre të gjykatësit si gjykatës në gjykatën themelore deri në momentin e paraqitjes për zgjedhje, i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;

2. gjykatës i Gjykatës së Lartë Administrative mund të zgjidhet person i cili ka përvojë pune prej së paku gjashtë vjetësh stazh të pandërpërre të gjykatësit si gjykatës në gjykatën e apelit ose në Gjykatën Administrative deri në momentin e paraqitjes për zgjedhje, i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(3) Personi i cili së paku një mandat ka qenë gjykatës në gjykatën ndërkombëtare dhe i cili i plotëson kushtet nga nenii 45 i këtij ligji, mund të jetë i zgjedhur për gjykatës në gjykatë nga të gjitha shkallët".

Neni 17

Në ninin 47 paragrafët (1) dhe (2), ndryshohen si vijojnë:

"(1) Kryetari i gjykatës zgjidhet nga radhët e gjykatësve të cilët kanë së paku gjashtë vjet stazh të pandërpërre si gjykatës në gjykatë të shkallës së njëjtë ose më të lartë, në kushte dhe në procedurë të përcaktuar me ligj, për kohë prej katër vjetësh, me të drejtë të rizgjedhjes në gjykatë të së njëjtës shkallë.

(2) Kryetar i gjykatës zgjidhet gjykatës i cili nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë është vlerësuar me vlerësim pozitiv, në pajtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë."

Në paragrafin (3) pas fjalës "gjykatës" shtohen fjalët: "ndërmjet të barabartëve".

Në paragrafin (4) pas fjalës "mandati" shtohen fjalët: "me plan aksionar për zbatimin e programit", presja zëvendësohet me pikë, kurse fjalët deri në fund të fjalisë shlyhen.

Pas paragrafit (5) shtohet paragraf i ri (6), si vijon:

"(6) Këshilli Gjyqësor shpall konkurs të ri për zgjedhje të kryetarit të gjykatës në afat prej dhjetë ditësh nga dita kur në mbledhje ka përcaktuar se në konkurs nuk është paraqitur asnjë kandidat ose asnjë nga kandidatët e paraqitur nuk i ka plotësuar kushtet ligjore për zgjedhje.".

Parografi (6) bëhet paragraf (7).

Neni 18

Нë nenin 52 нë paragrafin (1) пика нë fund тë fjalisë zëvendësitet me presje dhe shtohen fjalët: "përveç нë raste тë parapara me ligj."

Paragrafi (4) ndryshohet si vijon:

"Gjykatësi mund тë mbajë ligjëratë нë Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë dhe нë institucion тë lartë arsimor dhe тë marrë pjesë нë projekte shkencore."

Pas paragrafit (4) shtohet paragraf i ri (5), si vijon:

"(5) Gjykatësi për periudhën derisa ligjëron si ligjëruesh нë Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, mund ta ushtrojë funksionin e gjykatësit нë vëllim тë zvogëluar, нë pajtim me ligjin."

Paragrafët (5) dhe (6) bëhen paragrafë (6) dhe (7).

Neni 19

Нë nenin 53 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Nëse gjykatësi ёshtë emëruar ose zgjedhur anëtar i Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë, gjykatës i gjykatës ndërkombëtare, gjykatës i Gjykatës Kushtetuese, prokuror publik i Republikës së Maqedonisë, drejtore ose zëvendësrejtore i Akademisë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, funksioni i gjykatësit i pushon gjatë kohës derisa e ushtron detyrën për тë cilën ёshtë emëruar përkatësisht zgjedhur."

Neni 20

Нë nenin 56 paragrafin (1) нë alinenë 1 pas fjalës "siguri" vendoset pikë, kurse lidhëza "dhe" shlyhet.

Alineja 2 shlyhet.

Neni 21

Neni 63 ndryshohet si vijon:

"Për тë drejtat nga nenet 61 dhe 62 тë këtij ligji me kërkesë тë gjykatësit vendos Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë, kurse njjetet sigurohen nga Buxheti Gjyqësor."

Neni 22

Нë nenin 67 нë paragrafin (2) пика нë fund тë fjalisë shlyhet dhe shtohen fjalët: "në pajtim me ligjin dhe kur ekzistojnë shkaqe тë arsyeshme për largim nga ushtrimi i funksionit тë përcaktuara me ligj."

Neni 23

Нë nenin 68 paragrafin (1) fjalët: "тë cilët janë нë kundërshtim тë kodit etik" shlyhen.

Neni 24

Нë nenin 71 нë paragrafin (1) pas fjalëve: "Bursë gjyqësore" shtohen fjalët: "nëpërmjet konkursit".

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni e miraton Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë, duke mbajtur llogari për rezultatet nga puna e gjykatësit dhe specializimin e tij нë sferën e caktuar."

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Neni 25

Titulli i Kapitullit V ndryshohet si vijon:

"V. NDËRPRERJA, SHKARKIMI DHE BAZAT E PËRGJEGJËSISË"

Neni 26

Нë nenin 73 paragrafin (1) alineja 3 ndryshohet si vijon:

"- i ka plotësuar kushtet për pension тë moshës, me mundësi përvazhdimin e mandatit нë pajtim me dispozitat përmarrëdhëniet e punës,"

Alineja 4 ndryshohet si vijon:

"- paraqiten kushtet nga neni 52 paragrafët (1) dhe (7) тë këtij ligji, përvçe kur funksioni i gjykatësit pezullohet me kushte тë përcaktuara me ligj."

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë нë afat prej dhjetë ditësh nga dita e konstatimit тë ndodhjes се rasteve nga paragrafi (1) i këtij neni, përcakton ndërpërje të funksionit gjyqësor me çka gjykatësit i pushon edhe e drejta e rrogës."

Paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Gjykata e cila e ka marrë vendimin e plotfuqishëm nga paragrafi (1) alineja (5) тë këtij neni, ёshtë i detyruar që menjëherë pas vendimit тë plotfuqishëm me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë dhe kryetarin e gjykatës ku gjykatësi e ushtron funksionin."

Neni 27

Neni 74 ndryshohet si vijon:

"(1) Gjykatësi shkarkohet nga funksioni i gjykatësit:

- për shkak тë shkeljes më тë rëndë disiplinore që e bën тë padenjë për ushtrimin e funksionit тë përcaktuara me ligj

- për shkak тë ushtrimit joprofesional dhe тë pandërgjegjishëm тë funksionit тë gjykatësit me kushte тë përcaktuara me ligj.

(2) Vendim për shkarkimin e gjykatësit miraton Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë.

(3) Gjykatësi shkarkohet nga funksioni i gjykatësit нë pajtim me bazat e parapara нë paragrafin (1) тë këtij neni нëse:

- shkelja ёshtë kryer me qëllim ose neglizhencë тë quartë me faj тë gjykatësit pa shkaqe тë arsyeshme dhe

- shkelja ka shkaktuar pasoja тë rënda.

(4) Në rast тë formës më тë lehtë тë shkeljes се bazave тë paragrafit (1) тë këtij neni, gjykatësit mund т'i shqiptohet masë disiplinore.

(5) Në ditën e plotfuqishmërisë се vendimit për shkarkim тë gjykatësit nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë, sipas bazave nga paragrafi (1) i këtij neni, gjykatësit i pushon e drejta e rrogës."

Neni 28

Titujt e neneve 75 dhe 76 dhe nenet 75 dhe 76 ndryshojnë si vijon:

"3. Shkelja më е rëndë disiplinore

Neni 75

(1) Shkelje më e rëndë disiplinore, për тë cilën ngrihet procedurë për përcaktimin e përgjegjësisë се gjykatësit, llogaritet:

1) shkelje më e rëndë e rendit publik dhe qetësise дhe forma tjera më serioze тë sjelljes се pahijshme me тë cilën prishet prestigji i gjykatës dhe prestigji i tij;

2) ndikimi i ashpër дhe përzierja нë ushtrimin e funksionit тë gjykatësit тë gjykatësit tjetër;

3) nëse refuzon тë parashtrojë deklaratë për gjendjen pronësore дhe interesat нë pajtim me ligjin ose nëse dhenat e përbajtura нë deklaratë нë masë тë madhe janë тë pavërteta ose

4) shkelje e quartë e rregullave për përjashtim нë situata нë тë cilat gjykatësi e ka ditur ose duhej ta dijë për ekzistimin e ndonjërorës nga bazat për përjashtim тë parapara me ligj.

(2) Për shkelje disiplinore nga paragrafi (1) i këtij neni, kryetari i gjykatës нë afat prej tetë ditësh nga dita e kuptimit тë shkeljes се kryer, por jo më shumë se tre muaj nga shkelja e kryer ёshtë i detyruar me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(3) Në rastet e shkeljes disiplinore nga paragrafi (1) pika 1) të këtij neni, kur është miratuar vendimi gjyqësor i plotfuqishëm, gjykata që ka marrë vendimin është e detyruar menjëherë pas plotfuqishmërisë së vendimit me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë dhe kryetarin e gjykatës ku gjykatësi e ka ushtruar funksionin gjyqësor.

(4) Procedura për përcaktimin e përgjegjësisë së gjykatësit në rast të paragrafit (1) pikës 1) të këtij neni mund të ngrihet edhe kur është miratuar paraprakisht vendimi gjyqësor i plotfuqishëm.

4. Ushtrimi joprofesional dhe i pandërgjegjshëm i funksionit të gjykatësit

Neni 76

(1) Kryerja joprofesionale dhe e pandërgjegjishme e funksionit të gjykatësit nënkuption profesionalizëm të pamjaftueshëm ose papërgjegjësi të gjykatësit që ndikon në kualitetin dhe azhurnimin në punë, edhe atë nëse:

1) në dy vlerësimë të njëpasnjëshme nuk i plotëson kriteret për sukses në punë, përfshirë gjykatësit pa shkaqe të arsyeshme, përfshirë çka është vlerësuar me dy vlerësimë negative, kurse në pajtim me procedurën e përcaktuar me Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë;

2) është dënuar me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor të dënimt më të ulët nga ai i paraparë në nenin 73 paragrafin (1) alinenë 5 të këtij ligji, kurse i cili është rezultat i drejtëpërdrejtë i veprimit në kryerjen e funksionit gjyqësor, qëllimisht ose me neglizhencë të vetëdijshme;

3) jep informata të klasifikuara në mënyrë të paautorizuar, përkatësisht jep informata dhe të dhëna përlendë gjyqësore me çka shkelet detyrimi përmbytjen e fshehtësisë së procedurës së përcaktuar me ligj dhe kur publiku është i përjashtuar në pajtim me ligjin;

4) pa shkaqe të arsyeshme nuk i cakton seancat në lëndët të cilat i janë ndarë në punë ose në mënyrë tjetër e zvarrit procedurën;

5) nuk e merr lëndën në punë për ç'shkak fillon vjetërsimi i ndjekjes penale ose vjetërsimi i ekzekutimit të sankzionit penal për vepër penale;

6) merr në punë lëndë e cila nuk i është ndarë nëpërmjet sistemit kompjuterik të automatizuar përmenaxhim me lëndë gjyqësore në gjykata;

7) qëllimisht dhe pa arsy bën gabim të madh profesional, me çka interpretimi i ndryshëm i të drejtës dhe fakteve nuk mund të paraqesë bazë për përcaktimin e përgjegjësisë së gjykatësit.

(2) Për rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, kryetari i gjykatës nafat prej tetë ditësh nga dita e kuptimit të shkeljes së kryer, por jo më shumë se gjashtë muaj nga shkelja e kryer është i detyruar që me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(3) Për shkelje disiplinore nga paragrafi (1) pika 2) të këtij neni gjykata që e ka marrë vendimin e plotfuqishëm është e detyruar që menjëherë pas plotfuqishmërisë së vendimit me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë dhe kryetarin e gjykatës ku gjykatësi e kryen funksionin gjyqësor. ”.

Neni 29

Neni 77 ndryshohet si vijon:

“(1) Shkelje disiplinore për të cilën ngrihet procedurë përcaktimin e përgjegjësisë së gjykatësit përfshirë të cilën do të shqiptohet masë disiplinore konsiderohet:

1) shkelja më e lehtë e rendit publik dhe qetësisë ose forma tjetër më e lehtë e sjelljes së pahijshme me të cilën prishet prestigji i gjykatës dhe prestigji i tij;

2) shfrytëzimi i funksionit të vet dhe prestigjitet gjykatës përfshirë realizimin e interesave të veta private;

3) mosplotësimi i detyrimeve të mentorit;

4) shkelja e rregullave përmungesë nga puna;
5) mosndjekja e trajnimeve të detyrueshme ose
6) mosmbajta e togës gjyqësore gjatë kohës së gjykimeve.

(2) Për shkeljen disiplinore nga paragrafi (1) i këtij neni, kryetari i gjykatës është i detyruar që në afat prej tetë ditësh nga dita e kuptimit përfshirë shkeljen e kryer, por jo më shumë se gjashtë muaj nga shkelja e kryer, me shkrim ta njoftojë Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë.

(3) Masa disiplinore i shqiptohet gjykatësit në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni nëse:

- shkelja disiplinore është kryer me qëllim ose neglizhencë të dukshme me faj të gjykatësit pa shkaqe të arsyeshme dhe
- shkelja disiplinore ka shkaktuar pasoja të rënda.”.

Neni 30

Neni 78 ndryshohet si vijon:

“(1) Për përgjegjësi të përcaktuar të gjykatësit, Këshilli mund të shqiptojë një nga këto masa disiplinore:

- vërejtje me shkrim
- qortim publik,
- zvogëlim i rogës në lartësi prej 15% deri në 30% nga roga mujore e gjykatësit në kohëzgjatje nga një deri më gjashtë muaj.

(2) Nëse gjykatësit me vendim të plotfuqishëm i është shqiptuar masë disiplinore zvogëlim i rogës në lartësi prej 15% deri më 30% të rogës mujore, gjykatësi nuk mund të zgjidhet në gjykatë më të lartë, si anëtar i Këshillit Gjyqësor, i propozuar si gjykatës në gjykatën ndërkombëtare, drejtës ose zëvendësdrer i Akademisë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, përfshirë kohën derisa zgjat masa disiplinore.

(3) Gjatë përcaktimit të masës disiplinore, përcaktimit dhe shqiptimit të masave disiplinore detyrimisht merren parasysh pesha e shkeljes, shkalla e përgjegjësisë, rrethanat nën të cilat është kryer shkelja dhe sjellja e gjykatësit, pasojet e shkeljes së kryer si dhe masat disiplinore të shqiptuara paraprakisht.”.

Neni 31

Në nenin 79 paragrafi (1) alineja 1 ndryshohet si vijon:

“tejkalim dhe shkelje e autorizimeve ligjore.”.

Alinetë 3, 5, shlyhen.

Alineja 7, e cila bëhet aline 5, ndryshohet si vijon:

“ shkelje e dispozitiveve përmiratimin dhe ndryshim të Orarit vjetor të gjykatës”,.

Alinetë 8 dhe 9 shlyhen.

Alineja 10, e cila bëhet aline 6 ndryshohet si vijon:

“nëse kryetari i gjykatës nuk e njofton Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë përfshirë shkeljen disiplinore më të rëndë të kryer nga nenet 75, 76 dhe 77 të këtij ligji nga gjykatësi në gjykatën në të cilën është kryetar, nëse kryerjen e shkeljes e ka pasur të njohur, kurse mosparaqitura është përfshirë shkelja të mbulimit të saj.”.

Alineja 12 shlyhet.

Neni 32

Pas nenit 87 shtohet nenit i ri 87-a, si vijon:

“Neni 87- a

(1) Themelohet Këshilli përfshirë Koordinimin e Teknologjive Informatike-Komunikuesve në organet e jurisprudencës (në tekstin e mëtejshmë: Këshilli i TIK-ut) si trup operativ profesional i përbërë nga përfaqësuesit e organeve të jurisprudencës.

(2) Këshilli i TIK-ut jep propozim përfshirë përcaktimin e prioriteteve të politikave dhe koordinimin të organeve të jurisprudencës në punë e sistemit të teknologjisë informatike-komunikuese.

(3) Ministria e Drejtësisë jep mbështetje administrative-teknike të punës së Këshillit të TIK-ut.

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА ОРГАНИТЕ
НА ДРЖАВНАТА УПРАВА**

Член 1

Во Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ број 50/2000, 44/2002, 82/2008, 167/10 и 51/11), во членот 11 став (1), по точката 3. се додава нова точка 3-а., која гласи:

„3-а Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците;“.

Член 2

По членот 17 се додава нов член 17-а, кој гласи:

„Член 17-а

(1) Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците ги врши работите што се однесуваат на:

- функционирање на политичкиот систем,
- обезбедување и координација на поддршка на Владата во реализација на стратешкиот приоритет поврзан со обврските кои произлегуваат од Рамковниот договор,
- обезбедување и реализација на финансиски средства потребни за успешно одвивање на процесот на реализација на обврските кои произлегуваат од Рамковниот договор во рамките на Буџетот на Република Македонија и од донаторите,
- обезбедување на координација и усогласување на работата на органите на државната управа за спроведување на Рамковниот договор,
- унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците како група на државјани на Република Северна Македонија, а која традиционално живееат на територијата на Република Северна Македонија, при што нејзините припадници имаат различни етнички, јазични, културни, религиозни или други особености и ги води желбата за заштита и негување на тие особености,
- следење на спроведувањето на правото на употреба на јазиците и писмата на заедниците,
- гарантирање на заштитата на етничкиот, културниот, јазичниот и верскиот идентитет на заедниците,
- меѓународна соработка за прашања кои се однесуваат на политичкиот живот и односите меѓу заедниците,
- други прашања што се однесуваат на политичкиот живот и односите меѓу заедниците,
- соработување и усогласување на податоците од евиденцијата во своја надлежност со Државниот завод за статистика,
- соработување и вршење на стручни работи за потребите на органите на државната и локалната власт, во дипломатски и конзулатни претставништва на Република Северна Македонија и во другите државни органи основани согласно со Уставот и со закон и во институциите кои вршат дејности од областа на образованието, науката, здравството, културата, трудот, социјалната заштита и заштитата на детето, спорот како и во други дејности од јавен интерес утврден со закон, а организирани како агенции, фондови, јавни установи и јавни претпријатија основани од Република Северна Македонија или од општините, од градот Скопје, како и од општините во градот Скопје,

- следење на состојбата во односите помеѓу заедниците во Република Северна Македонија на национално ниво, по региони и во единиците на локалната самоуправа и изготвување извештаи и препораки до Владата на Република Северна Македонија, како и до Комитетот за односи меѓу заедниците,

- давање на поддршка на институциите во остварувањето на обврските од овој закон,

- промовирање и преземање на мерки за унапредување на употребата на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Северна Македонија,

- подготвување на стручно-аналитички материјали од своја надлежност за потребите на Владата на Република Северна Македонија,

- давање на стручни мислења по материјалите кои се во функција на спроведување и унапредување на употребата на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Северна Македонија,

- давање на поддршка на Владата во обезбедување на правичната и соодветната застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во органите на државната управа,

- давање на поддршка во подготвувањето на методологија за донесување на акциони планови на Владата во областа на правичната застапеност при вработувањето,

- давање на поддршка во координација на активностите со органите на државната управа и со донаторите и

- врши и други работи утврдени со закон.

(2) Во состав на Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците се:

- Управата за развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците,

- Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Македонија.“

Член 3

Во членот 23 став (2) во алинејата 2 точката и запирката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

Алинејата 3 се брише.

Член 4

Во член 26 ставот (2) се брише.

Член 5

Со денот на започнување на примената на овој закон Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор продолжува да работи како Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците.

Вработените, опремата, документацијата и другите средства од Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор се преземаат од Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците.

Член 6

Со денот на започнување на примената на овој закон вработените, опремата, документацијата и другите средства од Управата за развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците, Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците ги презема од Министерството за образование и наука.

Со денот на започнување на примената на овој закон вработените, опремата, документацијата и другите средства од Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Македонија, Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците ги презема од Министерството за култура.

Член 7

Собранието на Република Северна Македонија на предлог на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе избере министер кој ќе раководи со Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците и ќе именува заменик на министерот за политички систем и односи меѓу заедниците.

Во рок од три месеци од денот на започнувањето на примената на овој закон, Владата на Република Северна Македонија до Собранието на Република Северна Македонија ќе достави соодветни измени и дополнувања на законите потребни за спроведување на овој закон.

Член 8

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јуни 2019 година.

L I GJ

**PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR ORGANIZIM DHE PUNË TË ORGANEVE TË
ADMINISTRATËS SHTETËRORE**

Neni 1

Нë Ligjin për organizim dhe punë të organeve të administratës shtetërore („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ numër 50/2000, 44/2002, 82/2008, 167/10 dhe 51/11), нë nenin 11 paragrafi (1), pas pikës 3. shtohet pikë e re 3-a, si вијон: „3-a Ministria për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive;“.

Neni 2

Pas nenit 17 shtohet nen i ri 17-a, si вијон:

“Neni 17-a

(1) Ministria për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive i kryen punët që kanë тe bëjnë me:

- funksionimin e sistemit politik,
- sigurimin dhe koordinimin e mbështetjes së Qeverisë нë realizimin e priorititet strategjik тe lidhur me detyrimet që dalin nga Marrëveshja Kornizë,
- sigurimin dhe realizimin e mijeteve financiare тe nevojshme për zhvillim тe suksesshëm тe procesit тe realizimit тe detyrimete тe cilat dalin nga Marrëveshja Kornizë нë kuadër тe Buxhetit тe Republikës së Maqedonisë dhe nga donatorët,
- sigurimin и координimit и harmonizimin и punës së organeve тe administratës shtetërore për zbatimin e Marrëveshjes Kornizë,
- avancimin и mbrojtjen и тe drejtave тe pjesëtarëve тe bashkësive si grup i shtetasve тe Republikës së Maqedonisë së Veriut, i cili tradicionalisht jeton нë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, me ç'rst pjesëtarët и тij kanë веџори тe ndryshme etnike, gjuhësore, kulturore, religioze и тe tjera дhe i mban dëshira për mbrojtje и kultivim тe atyre веџорive,
- ndjekjen и zbatimin и тe drejtës së përdorimit тe gjuhëve и alfabeteve тe bashkësive,
- garantimin и mbrojtjes së identitetit etnik, kulturor, gjuhësor и fetar тe bashkësive,

- bashkëpunimin ndërkombëtar për çështje që kanë тe bëjnë me jetën politike и marrëdhëniet ndërmjet bashkësive,

- çështje tjera që kanë тe bëjnë me jetën politike и marrëdhëniet ndërmjet bashkësive,

- bashkëpunimin и harmonizimin e тe dhënavës nga evidenca нë kompetencë тe vet me Entin Shtetëror тe Statistikës,

- bashkëpunimin и kryerjen e punëve profesionale për nevojat e organeve тe pushtetit shtetëror и lokal, нë përfaqësítë diplomatike и konsullore Republikës së Maqedonisë së Veriut и organet tjera shtetërore тe themeluara нë bazë тe Kushtetutës и ligit и нë institucionet që kryejnë veprimtari nga sfera e arsimit, shkencës, shëndetësisë, kulturës, punës, mbrojtjes sociale и mbrojtjes së fëmijës, sportit и dëshirat që në veprimtari tjera me interes publik тe përcaktuar me ligj, и тe organizuara si agjenci, fonde, institucione publike и ndërmarrje publike тe themeluara nga Republika e Maqedonisë së Veriut ose nga komunat, nga Qyteti i Shkupit, si и dëshirat e Qytetit тe Shkupit,

- ndjekjen и gjendjes нë marrëdhëniet ndërmjet bashkësive нë Republikën e Maqedonisë së Veriut нë nivel nacional, нë rajone и njësítë и vëtëqeverisjes lokale и përgatitjen и raporteve и rekondicioneve нë Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, si и нë Komitetin për Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive,

- dhëneni и mbështetjes instituciuneve нë realizimin e obligimeve тe këtij ligji,

- promovimin и marrjen и masave për avancimin e gjuhës që e flasin së paku 20% тe qytetarëve тe Republikës së Maqedonisë së Veriut,

- përgatitjen и materialeve profesionale analitike nga kompetenca и vet për nevojat e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut,

- dhëneni и mbështetjes së Qeverisë нë sigurimin и përfaqësimit тe drejtës и adekuat тe qytetarëve që u takojnë тe gjitha bashkësive нë organet и administratës shtetërore,

- dhëneni и mbështetjes нë përgatitjen и metodologjisë për miratimin и planeve aksionale тe Qeverisë нë sferën e përfaqësimit тe drejtës gjatë punësimit,

- dhëneni и mbështetjes нë koordinimin и aktivitetetve me organet и administratës shtetërore и me donatorët и

- kryen edhe punë tjera тe përcaktuara me ligj.

(2) Në përbërje тe Ministrisë për Sistem Politik и Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive janë:

- Drejtoria për zhvillim и avancim тe arsimit нë gjuhët и pjesëtarëve тe bashkësive;

- Drejtoria për afirmim и avancim тe kulturës së pjesëtarëve тe bashkësive нë Republikën e Maqedonisë.“.

Neni 3

Нë nenin 23 paragrafi (2) нë alinenë 2 pikëpresja нë fund тe fjalisë zëvendësohet me lidhëzën „dhe“.

Alineja 3 shlyhet.

Neni 4

Нë nenin 26 paragrafi (2) shlyhet.

Neni 5

Нë ditën e fillimit тe zbatimit тe këtij ligji Sekretariati për Zbatimin и Marrëveshjes Kornizë vazhdon тe punoje si Ministri për Sistem Politik и Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive.

Të punësuarit, pajisjet, dokumentacioni и mjetet tjera nga Sekretariati për Zbatimin и Marrëveshjes Kornizë merren nga Ministria për Sistem Politik и Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive.

Neni 6

Нë ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji të punësuarit, pajisjet, dokumentacionin dhe mjetet tjera nga Drejtoria për zhvillim dhe avancim të arsimimit në gjuhët pjesëtarëve të bashkësive, Ministria për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive i merr nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës.

Нë ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji të punësuarit, pajisjet, dokumentacionin dhe mjetet tjera nga Drejtoria për afirmim dhe avancim të kulturës së pjesëtarëve të bashkësive në Republikën e Maqedonisë, Ministria për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive i merr nga Ministria e Kulturës.

Neni 7

Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, me propozim të Kryetarit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të zgjedhë ministër i cili do të udhëheqë me Ministrinë për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive dhe do të emërojë zëvendësministër për Sistem Politik dhe Marrëdhëniet Ndërmjet Bashkësive.

Në afat prej tre muajsh nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut do të dorëzojë ndryshime dhe plotësimë përkatëse të ligjeve të nevojshme për zbatimin e këtij ligji.

Neni 8

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut", kurse do të fillojë të zbatohet nga 1 qershori 2019.

1212.

Врз основа на членот 16 став 2 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 82/18), Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 16 мај 2019 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТОТ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИИ „СВЕТИ АПОСТОЛ ПАВЛЕ“ – ОХРИД

1. Собранието на Република Северна Македонија дава согласност на Статутот на Универзитетот за информатички науки и технологии „Свети Апостол Павле“ – Охрид.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-2897/1
16 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
м-р **Talat Xaferi**, с.р.

1213.

Врз основа на членот 68 став 1 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија, Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 16 мај 2019 година, даде

АВТЕНТИЧНО ТОЛКУВАЊЕ
НА ЧЛЕНОТ 25 СТАВ (1) ТОЧКА 10) ОД ЗАКОНОТ ЗА ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ („СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ БРОЈ 61/2004, 92/2007, 102/2008, 35/11, 53/11, 84/12, 188/13, 154/15, 192/15 И 23/16)

Членот 25 став (1) од Законот за даноците на имот („Службен весник на Република Македонија“ број 61/2004, 92/2007, 102/2008, 35/11, 53/11, 84/12, 188/13, 154/15, 192/15 и 23/16), гласи:

„Данок на промет на недвижности не се плаќа:

1) на прометот на недвижности во постапката на експропријација;

2) кога странско дипломатско, односно конзулатарно претставништво го пренесува правото на сопственост на недвижности, под услов на реципроцитет;

3) кога правото на сопственост се пренесува заради намирување на обврските по основа на јавни приходи во постапката за присилна наплата;

4) на прометот на недвижности меѓу државни органи, меѓу државни органи и општините и меѓу општините;

5) на прометот на недвижности во постапката на конфискација;

6) на прометот на станови во општествена сопственост, доколку во купопродажниот договор не е уредено чија е обврската за плаќање на данокот;

7) кога правото на сопственост на недвижност се пренесува на државни органи заради наплата на побарања во стечајни и извршни постапки;

8) кога правото на сопственост на недвижност се пренесува на давателот на животното издржување кој во однос на примателот на издржувањето се наоѓа во прв наследен ред и тоа само за делот на недвижноста кој би го наследил според Законот за наследување и без давање на издршката;

9) на првиот промет на станбени згради и станови кој ќе се изврши во период до пет години по изградбата на кој е пресметан данок на додадена вредност;

10) при вложување на недвижности во капиталот на трговските друштва;

11) на тргувањето со хартии од вредност, во смисла на Законот за хартии од вредност и

12) кога правото на сопственост на недвижност се пренесува на банките како доверители, заради наплата на парично побарување, доколку во рок од три години го продадат стекнатиот имот.“.

Одредбата од членот 25 став (1) точка 10) од Законот за даноците на имот треба да се толкува, така што, кога се спроведува статусна промена како присоединување, спојување и поделба на друштвата со која се врши и пренос на имот (недвижност) во капиталот на друштвата, се смета за вложување на недвижности во капиталот на трговските друштва со што даночните обврзници се ослободени од плаќање на данок на промет на недвижност.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-2898/1
16 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
м-р **Talat Xaferi**, с.р.

1214.

Врз основа на членот 68 став 1 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија, Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 16 мај 2019 година, даде

**АВТЕНТИЧНО ТОЛКУВАЊЕ
НА ЧЛЕНОТ 14 СТАВ 3 ТОЧКИ 1 И 5 ОД ЗАКО-
НОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ
(„СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕ-
ДОНИЈА“ БРОЈ 44/1999, 59/1999, 86/1999, 11/2000,
93/2000, 8/2001, 31/2001, 21/2003, 17/2004, 19/2004,
13/2006, 33/2006, 45/2006, 101/2006, 114/2007,
103/2008, 114/2009, 133/2009, 95/10, 102/10, 24/11,
135/11, 135/11, 155/12, 12/14, 112/14, 130/14, 15/15,
129/15, 129/15, 225/15, 23/16 И 189/16)**

Одредбата на членот 14 став (3) од Законот за данокот на додадена вредност гласи:

„(3) По исклучок од став 1 на овој член, за место на прометот на услугата се смета местото во кое корисникот на услугата има вистинско седиште или подружница за кои услугата била вистински извршена, или доколку такво место не постои, неговото постојано живеалиште или престојувалиште, кога се работи за следниве услуги:

1. Услуги на полето на рекламата и работа со јавноста;

2. Банкарски и финансиски услуги и услуги на осигурување и реосигурување, освен изнајмувањето сефови;

3. Преземање обврска за делумно или целосно воздржување од вршење на некое дејствие или да се трпи некое дејствие или состојба;

4. Правен, економски и технички консалтинг, особено дејностите на нотари, адвокати, ревизори, даночни советници, сметководители и инженери, како и други слични дејности;

5. Услуги на електронска обработка на податоци и давање информации, вклучувајќи know-how и експертиза;

6. Обезбедување персонал;

7. Изнајмување движен материјален имот, освен на сите видови превозни средства;

8. Телекомуникациски услуги;

9. Пренос и отстапување авторски права, патенти, лиценци, заштитни знакови и други слични права;

10. Услуги на посредување во врска со услугите од овој став и

11. Обезбедување на пристап до мрежата на електрична енергија во случај на загушување на соодветна алокацијска единица при доделување на прекуграничните преносни капацитети на интерконективните водови.“.

Одредбата на членот 14 став (3) точка 1. треба да се толкува, така што, под услуги на полето на рекламата и работа со јавноста, се подразбираат и следниве услуги: услуги за грижа на корисниците во насока на унапредување на продажбата, дигитален маркетинг, таргетирање на потенцијални клиенти, креирање на промотивен материјал, менаџирање на социјални медиуми (крирање, поддршка и извршување на стратегија).

Одредбата на членот 14 став (3) точка 5. треба да се толкува, така што, под услуги на електронска обработка на податоци и давање информации, вклучувајќи know-how и експертиза се подразбираат и следниве услуги: техничка поддршка за сетирање на софтвер, техничка поддршка за сетирање на хардвер, далечински автоматизирани технички услови, интервенција во бази на податоци: внес, дополна, измена, управување, ажурирање на податоци на веб страницата, позадинско административно работење, креирање извештаи.

**СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

Бр. 08-2899/1

16 мај 2019 година

Скопје

Претседател на Собранието

на Република Северна

Македонија,

м-р **Talat Xaferi**, с.р.

1215.

Врз основа на членот 68 став 2 од Уставот на Република Северна Македонија, Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 16 мај 2019 година, донесе

**РЕЗОЛУЦИЈА
ЗА ПРОМЕНИ И ПОДОБРУВАЊЕ НА ПОЛОЖ-
БАТА НА РОМИТЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

Тргнувајќи од заложбите на Република Северна Македонија како суверена, самостојна, демократска и социјална држава која во дел од јавните политики се залага за изедначување на степенот на вклученост и интеграција на сите етнички заедници кои во неа заеднички живеат во современите општествени текови;

Почитувајќи ги членовите 9 и 35 и Амандманите IV и VIII од Уставот на Република Северна Македонија, меѓународните документи за човековите права и за положбата на Ромите со особен осврт на начелата на Општата декларација за правата на човекот, Меѓународниот пакт за граѓанските и политичките права, Меѓународниот пакт за сопственичките, социјалните и културните права, Завршиот акт на Организацијата за безбедност и соработка во Европа, Париската повелба за

Нова Европа и другите документи на ОБСЕ што се однесуваат на правата на човекот, особено Документот од состанокот во Копенхаген за човековите димензии и Документот на московскиот состанок на ОБСЕ за човековите димензии, Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на човековите права и темелните слободи, како и протоколите на таа Конвенција, Меѓународната конвенција за укинување на сите облици на расна дискриминација, Конвенцијата за спречување и казнување на злочините од геноцид, Конвенцијата за правата на детето, Декларацијата за укинување на сите облици на нетреливост и дискриминација врз основа на верата и убедувањата, Конвенцијата за борба против дискриминацијата во областа на образоването Декларацијата на ОН за правата на припадниците на националните или етничките, верските и јазичните малцинства, Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства, Европската повелба за регионални и малцински јазици, Европската повелба за локална/месна самоуправа, Инструментите на Центарлно Европската Иницијатива (ЦЕИ) за заштита на малцинските права, Препораките од Лунд за активно учество на националните малцинства во јавниот живот;

Повикувајќи се на Декларацијата за уапредување на положбата и правата на Ромите, како акт донесен од Собранието на Република Северна Македонија со кој државата, секогаш треба да води грижа и да ја има предвид заложбата за уапредување на положбата на Ромите при креирањето и имплементацијата на развојни и стопанско-инвестициски проекти, вложувања во здравството и образоването, во комуналната инфраструктура, станбена изградба и квалитет на живот;

Имајќи ги предвид општите слабости во спроведувањето на стандардите за човековите права за Ромите како најранливите и најмаргинализираните групи во општеството, за кои во Република Северна Македонија иако се преземаат мерки на ниво на политики за промовирање на социјалната инклузија, општествена правда, општествена кохезија, борбата против сиромаштијата има ограничено влијание и сиромаштијата останува на високо ниво особено кај Ромите.

Изразувајќи ја подготвеноста на пратениците во Собранието на Република Северна Македонија, Собранието на Република Северна Македонија:

1. Ја поттикнува Владата на Република Северна Македонија детално да го разгледа имплементирањето на законите и другите акти кои го уредуваат Ромското прашање и заедно со пратениците во Собранието на Република Северна Македонија да преземаат ефективни политики за подготвка на законски решенија со стандарди на Европската Унија и нивно хармонизира-

ње со меѓународни норми и стандарди заради уапредувањето на регулативата за заштита од дискриминација;

2. Ја интензивира соработка со Советот на Европа и Парламентот на Европската Унија заради уапредување на правата и општествената и економската положба на Ромите и ромската заедница во земјата, со учество во комисии и интерпартички парламентарни групи за Ромски прашања;

3. Ги мотивира Владата, државните органи, граѓанскиот сектор, здруженија и фондации, органите на локалната самоуправа, стопанските субјекти, научните и културните установи и медиумите како креатори на политиките за подобрување на состојбите на Ромите во Република Северна Македонија да спроведат директни активности, како и да вршат евалуација и мониторинг врз креираните политики во нивната имплементација;

4. Ја подржува Владата на Република Северна Македонија во изнаоѓање на дополнителни мерки за подобрувањето на условите и можностите за вработување и намалување на невработеноста на ромската заедница, а преку тоа и нејзина интеграција во општествените текови во Републиката, подигнувањето на нивото на образование на ромската заедница, намалувањето на јазот во квалиитетот на домување помеѓу ромската и неромските заедници, континуираното подобрување на здравствениот статус на ромската заедница и развој и промоција на ромската култура, јазик и традиција, заради целосна имплементација на Националната стратегија за Ромите во Република Северна Македонија во сите сегменти на економскиот и општествениот живот;

5. Ги повикува парламентите на европските држави, членки на Советот на Европа и ОБСЕ да се заложат и да изградат рамка за заедничка борба против сегрегација и дискриминација на Ромите;

6. Оваа Резолуција ќе се достави до Владата на Република Северна Македонија, државните органи, единиците на локалната самоуправа, стопанските комори, универзитетите, здруженијата на невладини организации во Република Северна Македонија, медиумите, Европскиот парламент, Советот на Европа, ОБСЕ и Обединетите Нации;

7. Оваа резолуција ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-2900/1

16 мај 2019 година

Скопје

Претседател на Собранието

на Република Северна

Македонија,

м-р **Talat Xaferi**, с.р.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

ISSN 0354-1622

2019096

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламиации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.